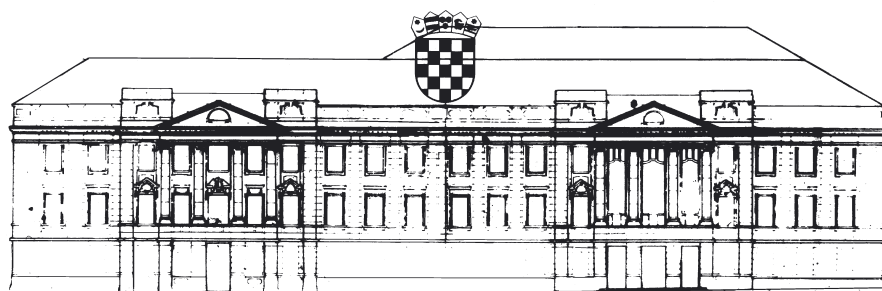

izvješća HRVATSKOGA SABORA

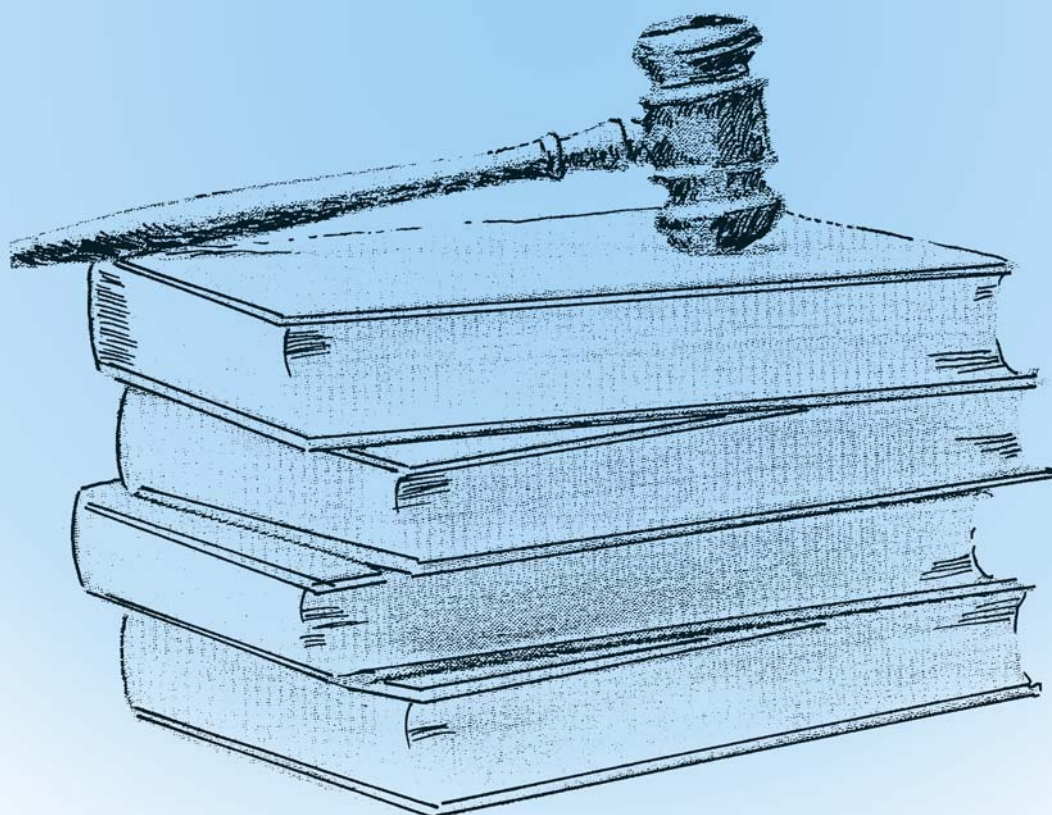

GODINA XVI.

BROJ 419

ZAGREB, 19. VII. 2005.

13. SJEDNICA HRVATSKOGA SABORA

O SUDOVIMA

Deseta obljetnica srebreničke tragedije

Zaključujući 15. srpnja ovogodišnje proljetno-ljetno zasjedanje, Hrvatski sabor, temeljem usuglašenosti svih parlamentarnih klubova zastupnika, jednoglasno je usvojio izjavu o srebreničkoj tragediji.

”Povodom X. godišnjice stravičnog zločina u Srebrenici, u kojem je ubijeno oko 8 tisuća osoba i deportirano više od 20 tisuća stanovnika Srebrenice i okoline, u to vrijeme zaštićene zone Ujedinjenih naroda i pod kontrolom snaga Ujedinjenih naroda

- *Hrvatski sabor osuđuje zločin koji je vojska bosanskih Srba počinila u Srebrenici nad nedužnim žrtvama bošnjačkih i drugih nesrpskih nacionalnosti.*
- *Osuđujući zločin genocida u Srebrenici, Hrvatski sabor osuđuje ratni zločin i genocid svugdje i u svim njegovim monstruoznim pojavnim oblicima.*
- *Ujedinjeni narodi i zemlje članice morale bi uvijek imati pred očima činjenicu da su međunarodne snage pod zapovjedništvom Ujedinjenih naroda doživjele tragičan neuspjeh u sprječavanju zločina u Srebrenici kako se takav zločin više nigdje i nikada ne bi ponovio.*
- *Sjećanje na srebreničku tragediju dodatno nas učvršćuje u našem uvjerenju nužnosti kažnjavanja počinitelja genocida i ratnih zločina pred domaćim i međunarodnim sudovima.*
- *Hrvatski sabor odaje počast žrtvama masakra u Srebrenici.”*

M.K.

	strana
- Uvodnik urednika	2
- Utvrđivanje dnevnog reda	3
- Aktualno prijedlogne	7
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o dopunama Zakona o Financijskoj agenciji	22
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Međunarodne konvencije za suzbijanje terorističkih napada eksplozivnim napravama	33
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u Srbiji i Crnoj Gori i srpske i crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj	35
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Republike Hrvatske i BIH o pograničnom prometu i suradnji	42
- Prijedlog zakona o sudovima	45
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom sudbenom vijeću	53
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o područjima posebne državne skrbi; Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o područjima posebne državne skrbi (predlagatelj Klub zastupnika SDP-a); Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o brdsko-planinskim područjima; Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama Zakona o brdsko-planinskim područjima (predlagatelj Klub zastupnika SDP-a)	58
- Prijedlog zakona o obeštećenju korisnika mirovina	67
- Konačni prijedlog zakona o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskom energijom	71
- Prijedlog odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora	74
- Naknadno glasovanje	77
- Odgovori na zastupnička pitanja	79

PRIKAZ RADA:

- TRINAESTE SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA ODRŽANE 9, 10, 11, 16, 17, 18, 22, 23, 30. I 31. OŽUJKA, TE 6, 7, 8, 13, 14. I 15. TRAVNJA 2005. GODINE

Utvrdjivanje dnevnog reda

Otvarajući 13. sjednicu Hrvatskoga sabora, predsjedatelj **Luka Bebić** pozdravio je predsjednika dr.sc. **Ivu Sanadera** i ostale nazočne članove Vlade.

Zatim se prešlo na utvrđivanje dnevnog reda sjednice. Obrćajući se zastupnicima, podsjetio ih je da su uz poziv primili i prijedlog dnevnog reda. Na sjednici je podijeljen i Konaćni prijedlog dnevnog reda u kojega je uvršćeno i devet novih toćaka. (u prilogu)

Napomenuo je da Poslovnićke odredbe određuju da se najprije odlućuje o prijedlogu da se pojedini zakon donese po hitnom postupku. U Konaćnom prijedlogu dnevnog reda pod toćkom 4. do 11., pod toćkom 18. i pod toćkom 20. i 21. navedeni su zakoni za koje se predlaće donošenje po hitnom postupku. To su; 1. Prijedlog i Konaćni prijedlog zakona o potvrđivanju Međunarodne konvencije za suzbijanje teroristićkih napada eksplozivnim napravama (hitni postupak, prvo i drugo ćitanje P.Z. br. 251.), 2. Prijedlog i Konaćni prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore o zašćiti prava hrvatske manjine u Srbiji i Crnoj Gori i srpske i crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj (hitni postupak, prvo i drugo ćitanje P.Z. br. 259), 3. Prijedlog i Konaćni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Albanije o predaji i prihvatu osoba kojih je boravak protuzakonit (hitni postupak, prvo i drugo ćitanje P.Z. br. 256.), 4. Prijedlog i Konaćni prijedlog zakona o dopunama Zakona o boravišnoj pristojbi (hitni postupak, prvo i drugo ćitanje P.Z. br. 260.). 5. Prijedlog i Konaćni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o

podrućjima posebne državne skrbi (hitni postupak, prvo i drugo ćitanje P.Z. br. 261.), 6. Prijedlog i Konaćni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o podrućjima posebne državne skrbi (predlagatelj Klub zastupnika SDP-a, hitni postupak, prvo i drugo ćitanje P.Z. br. 250.), 7. Prijedlog i Konaćni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o brdsko-planinskim podrućjima (hitni postupak, prvo i drugo ćitanje P.Z. br. 262.), 8. Prijedlog i Konaćni prijedlog zakona o izmjenama Zakona o brdsko-planinskim podrućjima (predlagatelj Klub zastupnika SDP-a, hitni postupak, prvo i drugo ćitanje P.Z. br. 249.), 9. Prijedlog i Konaćni prijedlog zakona o dopunama Zakona o Financijskoj agenciji (hitni postupak, prvo i drugo ćitanje, P.Z. br. 252.), 10. Prijedlog i Konaćni prijedlog zakona o podrućjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (hitni postupak, prvo i drugo ćitanje, P.Z. br. 264.), i 11. Prijedlog i Konaćni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru ćlanova predstavnićkih tijela jedinica lokalne i podrućne (regionalne) samouprave (hitni postupak, prvo i drugo ćitanje P.Z. br. 266.).

Prigovori zbog hitnog postupka

Nakon ćitanja ovih toćaka dnevnog reda, za rijeć se javio zastupnik **Zdenko Antešić (SDP)** te iznio primjedbu na hitnoću Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o boravišnoj pristojbi. Naime, već na temelju objavljenog Pravilnika Vlade došlo je do velike negativne reakcije na terenu, a vezano za donošenje tog zakona. Mali iznajmljivaći već su poćeli otkazivati obrt, a osim toga cje-

nici u turizmu utvrđuju se u pravilu godinu dana unaprijed. Dosta je neozbiljno donositi ovaj zakon dvadesetak dana prije Uskrsa, a treba voditi raćuna da se njime zadire i u poslovanje putnićkih agencija. Time se neće smanjiti "crno trćište", jer je potrebno uskladiti i ostale zakone koji posredno ili neposredno uređuju ovu djelatnost. Ovaj zakonski prijedlog ne bi trebao ići po hitnom postupku, već treba obaviti prvo ćitanje, zakljućio je zastupnik Antešić.

Rijeć je zatraćio i zastupnik **Zvonimir Mršić (SDP)** kako bi upozorio da se Klub zastupnika SDP-a protivi hitnom postupku u donošenju Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru ćlanova i predstavnićkih tijela jedinica lokalne i podrućne (regionalne) samouprave, i to zbog viće razloga. Između ostalog, postoje dvojbene odredbe kao što je prebivalište i prebivanje, pitanje nositelja lista, te pitanje provođenja Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Traćimo da ovaj zakonski prijedlog ide u redovnu proceduru, a oba ćitanja mogu se obaviti na ovom zasjedanju.

I zastupnik **Dragutin Lesar (HNS)** iznio je prigovor na predloćeni dnevni red. U ime Kluba zastupnika HNS-a predloćio je da se u redovitu proceduru uputi Prijedlog zakona o podrućjima županija, gradova i općina (P.Z. br. 264.), jer se njima predvića osnivanje nekih novih jedinica lokalne samouprave u kojima nije provedena prethodna procedura zakona propisana za njihovo osnivanje ili izdvajanje iz jedne pa seljenje u drugu. I ovaj bi se zakonski prijedlog mogao okonćati u dva ćitanja na ovoj sjednici, ocijenio je zastupnik Lesar.

Zastupnik **Željko Pecek (HSS)** podsjetio je nazočne da se hitni postupak primjenjuje samo ukoliko to zahtijevaju interesi obrane i drugi osobito opravdani državni razlozi, odnosno kada je to nužno radi sprječavanja ili otklanjanja većih poremećaja u gospodarstvu. Također se ovom postupku sukladno odredbama Poslovnika pribjegava i u slučaju donošenja zakona koje usklađujemo s Europskom unijom. Iznio je zatim broj zakonskih prijedloga za koje se predlaže hitni postupak, ocjenjujući da u brojnim slučajevima ova mogućnost nije usklađena s poslovničkim odredbama. Nema nikakvog razloga da se po hitnom postupku recimo mijenjaju neki članci unutar Zakona o Financijskoj agenciji. O "one stop shopu" priča se već godinu dana, pa ne treba zbog dva-tri članka tražiti hitan postupak. Istovremeno, pojedini zakonski prijedlozi koje je uputio Klub zastupnika HSS-a, već 6 mjeseci čekaju da se uvrste u dnevni red, pa zbog navedenih razloga ne možemo podržati prijedlog dnevnog reda.

Zastupnik **Zdenko Antešić** napomenuo je zatim da se Klub zastupnika SDP-a protivi primjeni hitnog postupka i za donošenje Prijedloga zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj. Predsjedavajući je zatim konstatirao da se sada može pristupiti izjašnjavanju oko zakona koji se predlažu po hitnom postupku. Tražeći da se utvrdi kvorum, napomenuo je da se kod dnevnog reda može glasati samo "za" i "protiv", dakle nema "suzdrža-

nih". Nakon što je objavio da postoji kvorum, pristupilo se pojedinačnom glasovanju o već citiranim točkama za prijedloge koji idu po hitnom postupku. Većinom glasova zastupnici su ipak prihvatili da se sve navedene točke dnevnog reda uvrste po hitnom postupku.

Redosljed točaka prema odredbama Poslovnika

Predsjedavajući je nakon glasovanja konstatirao da nije bilo pisanih prigovora na dnevni red koji je predložen uz poziv za sjednicu, te se on sukladno članku 203. stavak 4. Poslovnika smatra usvojenim. Sada se prema odredbama članka 203. stavak 5., nastavio je predsjedatelj, prigovor može uputiti samo na one točke koje nije sadržavao Prijedlog dnevnog reda upućen uz poziv za sjednicu. Pročitao je slijedeće točke; 1. Prijedlog odluke o dopuni Odluke o osnivanju Nacionalnog odbora čiji su predlagatelji klubovi zastupnika, 2. Prijedlog odluke o izboru predsjednika, potpredsjednika i članova Nacionalnog odbora (predlagatelji su klubovi zastupnika). Pod točkom 19. uvršteno je Izvješće Mandatno-immunitetnog povjerenstva. Pod točkom 23. uvršten je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (prvo čitanje, P.Z. br. 265.). Pod točkom 24. uvršten je Konačni prijedlog zakona o genetski modificiranim organizmima (drugo čitanje, P.Z. br. 212.). Pod točkom 25. uvršten je Prijedlog zakona

o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (prvo čitanje P.Z. br. 268). Pod točkom 26. uvršten je Prijedlog zakona o Zakladi policijske solidarnosti (prvo čitanje, P.Z. br. 267). Na upit predsjedavajućega o mogućim primjedbama za uvrštenje ovih točaka u dnevni red, za riječ se javila zastupnica **Ljubica Lalić (HSS)**. Smatra da postoje osnovani razlozi za primjedu koja se odnosi na redosljed u dnevnom redu. Time se ujedno Sabor vraća u situaciju iz rujna prošle godine, kada su prigovori oporbe bili upravo na redosljed dnevnog reda. Takvim pristupom pojedine točke trajno ostaju na zadnjem redosljedu. S Predsjedštvom Sabora dogovorene su izmjenе Poslovnika prema kojima bi točke s prethodne sjednice imale prioritet. Ovaj je dogovor međutim sada poremećen, pa ne možemo procijeniti da li se time vraćamo u prethodnu situaciju, upozorila je zastupnica Lalić. Predsjedavajući je napomenuo da se već utvrđeni red ne može mijenjati po pitanju redosljeda, ocjenjujući da će ubrzo biti usvojene već navedene izmjene i dopune Poslovnika. Tada će se moći primijeniti ova upozorenja i postupati sukladno poslovničkim odredbama.

Zatim je konstatirao da je utvrđen dnevni red. Sukladno članku 205. Poslovnika i slijedom dosadašnje prakse, predložio je da se ne čita cijeli dnevni red, već objavi kako je utvrđen onako kako je i predložen u Konačnom prijedlogu dnevnog reda, što je prihvaćeno.

V.Ž.

Dnevni red

- Prijedlog odluke o dopuni Odluke o osnivanju Nacionalnog odbora - predlagatelj klubovi zastupnika
- Prijedlog odluke o izboru predsjednika, potpredsjednika i članova Nacionalnog odbora - predlagatelj klubovi zastupnika
- Prijedlog odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora - predlagatelj Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju međunarodne konvencije za suzbijanje terorističkih napada eksplozivnim napravama
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju sporazuma između Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u Srbiji i Crnoj Gori i srpske i crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Albanije o predaji i prihvatu osoba kojih je boravak protuzakonit
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o dopunama Zakona o boravišnoj pristojbi
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o područjima posebne državne skrbi
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama zakona o područjima posebne državne skrbi - Predlagatelj Klub zastupnika SDP-a
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o brdsko-planinskim područjima
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama Zakona o brdsko - planinskim područjima - predlagatelj Klub zastupnika SDP-a
- Konačni prijedlog zakona o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskom energijom
- Prijedlog zakona o sudovima
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom sudbenom vijeću
- Prijedlog zakona o dopuni Zakona o javnoj nabavi - predlagateljica zastupnica Đurđa Adlešić
- Prijedlog zakona o obeštećenju korisnika mirovina - predlagatelj zastupnik Damir Kajin
- Prijedlog zakona o proglašenju Nacionalnog parka "Kopački rit" - predlagatelj zastupnici Ivica Pančić, Mato Gavran i Josip Leko
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o dopunama Zakona o Financijskoj agenciji
- Izvješća Mandatno-imunitetnog povjerenstva
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi
- Konačni prijedlog zakona o genetski modificiranim organizmima
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona
- Prijedlog zakona o Zakladi policijske solidarnosti
- a/Izvješće o radu Državnog ureda za reviziju za 2004. godinu; b/Izvješće o obavljenim revizijama za 2003. godinu; c/Izvješće o obavljenim revizijama za 2003. godinu - posebni dio; službena tajna
- Izvješće o obavljenom inspeksijskom nadzoru u Hrvatskoj radioteleviziji
- Očitovanje Ravnateljstva HRT-a na ukazane propuste i nepravilnosti utvrđene u izvješću komercijalne revizije o obavljenoj reviziji financijskih izvješća za 2003. godinu, te provedbenim mjerama za otklanjanje istih
- Izvješće o uredbama koje je Vlada Republike Hrvatske donijela na temelju zakonske ovlasti
- Konačni prijedlog zakona o dopunama Zakona o sprječavanju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti - predlagatelj Klub zastupnika SDP-a
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu - predlagatelj Klub zastupnika HSP-a
- Prijedlog zakona o financiranju političkih stranaka - predlagatelj zastupnik Frano Piplović
- Prijedlog zakona o velikim gradovima - predlagatelj zastupnik Zlatko Kramarić
- Prijedlog zakona o Državnom izbornom povjerenstvu Republike Hrvatske - predlagatelj zastupnik Željko Pavlic
- Prijedlog deklaracije Hrvatskoga sabora o anti fašizmu - predlagatelj Klub zastupnika IDS-a
- Izvješće o radu za 2004. godinu Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske
- Prijedlog godišnjeg provedbenog plana statističkih aktivnosti Republike Hrvatske 2005.
- Izvješće o izvršenju programa statističkih istraživanja Republike Hrvatske za 2003. godinu
- Izvješće o stanju i radu kaznionica, zatvora i odgojnih zavoda za 2003. i 2004. godinu
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru - predlagatelj Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove
- Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika - predlagatelj Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove
- Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o lokalnoj i područnoj /regionalnoj/ samoupravi - predlagatelj Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagatelj Klub zastupnika IDS-a
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagatelj Klub zastupnika HSU
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagatelj zastupnik Željko Pavlic
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagatelj Klub zastupnika HSS-a
- Izbori, imenovanja i razrješenja

**Dopuna dnevnog reda 16.
ožujka 2005.**

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju sporazuma između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o pograničnom prometu i suradnji
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskom registru
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama Zakona o putnim ispravama hrvatskih državljana

**Dopuna dnevnog reda 22.
ožujka 2005.**

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju dodatnog protokola uz kaznenopravnu konvenciju o korupciji
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju protokola o izmjenama i dopunama Europske konvencije o suzbijanju terorizma
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru članova predstavničkih tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prebivalištu i boravištu građana

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi
- predlagatelj Klub zastupnika HSS-a

**Dopuna dnevnog reda 23.
ožujka 2005.**

- Prijedlog zakona o popisima birača
- predlagatelj Klub zastupnika HNS/PGS-a
- Prijedlog i Konačni prijedlog o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o morskom ribarstvu

**Dopuna dnevnog reda 30.
ožujka 2005.**

- Konačni prijedlog zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj

**Dopuna dnevnog reda 6. travnja
2005.**

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Konvencije o suzbijanju protupravnih čina usmjerenih protiv sigurnosti pomorske plovidbe iz 1988. i protokola o suzbijanju protu-

pravnih čina usmjerenih protiv sigurnosti nepokretnih platformi smještenih iznad epikontinentalnog pojasa iz 1988.

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Konvencije za zaštitu osoba glede automatizirane obrade osobnih podataka i dodatnog protokola uz Konvenciju za zaštitu osoba glede automatizirane obrade osobnih podataka u vezi s nadzornim tijelima i međunarodnom razmjenom podataka
- Konačni prijedlog zakona o zastupanju u području prava industrijskog vlasništva
- Prijedlog zakona o upisniku sudskih i javnobilježničkih osiguranja tražbina vjerovnika na pokretnim stvarima i pravima
- Prijedlog deklaracije u povodu 60-te obljetnice pobjede antifašizma u Hrvatskoj i Europi - predlagatelj Klub zastupnika SDP-a

**Dopuna dnevnog reda 13.
travnja 2005.**

- Prijedlog odluke o prihvaćanju stajališta Republike Hrvatske o pravilima postupka Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje između EU i Hrvatske uključujući i pravila postupka Odbora za stabilizaciju i pridruživanje

AKTUALNO PRIJEPodne

Nakon utvrđivanja dnevnog reda 13. sjednice Hrvatskoga sabora, svoja su pitanja zastupnici postavili premijeru i nazočnim članovima Vlade. Ukupno su postavljena 34 zastupnička pitanja, a obuhvaćala su brojna područja - od izgradnje brzih prometnica i spojnih cesta te naplate cestarina, do problema vezanih za zbrinjavanje i postupanje s otpadom životinjskog porijekla, situacije u našim brodogradilištima, zapošljavanje hrvatskih branitelja, neisplaćenih plaća, radničkog dioničarstva, izrečenih nekih nedemokratskih javnih izjava, ribarenja u teritorijalnom moru Republike Hrvatske, polaganja vozačkih ispita u centrima za to predviđenim, nezaoibilaznih tema o stanju u našoj poljoprivredi, te mnoga druga područja.

Dvotarifni sustav naplate cestarina

Zastupnica **Đurđa Adlešić (HSL)** svoje je pitanje uputila ministru mora, turizma, prometa i razvitka, Božidaru Kalmeti. Uvodno je podsjetila na činjenicu da zemlje EU-a imaju više tarifnih modela naplate na autocestama (skupljih kada je veće opterećenje na cestama i jeftinijih kada je manje), a mi bismo u Hrvatskoj mogli imati ljetni i zimski model. Kako Hrvatska nema uveden takav tarifni sistem vozači koriste ceste na kojima se ne naplaćuje cestarina, ali se onda takve ceste uništavaju i iziskuju

pojačano održavanje i saniranje iz ograničenih sredstava Hrvatskih autocesta. Pitanje je onda neće li takvo poslovanje utjecati na privatizaciju Hrvatskih autocesta kao neprofitabilne tvrtke u vlasništvu Republike Hrvatske. Većinu ljudi zanima, međutim, hoće li se u Hrvatskoj ove godine uvesti dvostruke tarife za naplatu cestarine – skuplja ljetna i jeftinija zimska.

Ministar **Božidar Kalmeta** rekao je da do sada nije bilo tehničkih mogućnosti za uvođenje dvotarifnog sustava naplate cestarina ali je najavio da bi nakon ljeta na hrvatskim autocestama trebale biti uspostavljene tehničke pretpostavke za uvođenje takvog sustava naplate cestarina.

Prvi koraci ka jednostavnijem i jeftinijem otvaranju obrta

Zastupnica **Nevenka Majdenić (HDZ)** zatražila je odgovor od ministra gospodarstva, rada i poduzetništva. Uvodno je podsjetila na Vladin Program za poticanje poduzetništva u kojem se mala i srednja trgovačka društva i obrtnici smatraju pokretačkom snagom gospodarstva. Zna se da promjene i razvitak gospodarskog sustava nisu mogući bez oslonca na građane spremne i sposobne za samostalnu inicijativu, nastavila je zastupnica, te se prisjetila početka 2004. kada je bilo registrirano 102.185 obrta s više od 140 tisuća zaposlenih. Te je godine pokazan

veliki interes za otvaranjem novih obrta što jasno govori da na tom području postoje velike mogućnosti razvoja i zapošljavanja. Iako je u brošuri pod nazivom "Budite poduzetnik" na jasan i pregledan način prezentiran nacionalni program poticanja poduzetništva, a u tom okviru i obrtništva, još uvijek, kaže zastupnica, postoje neka pitanja vezana uz uvjete i mogućnost otvaranja obrta. Interesiralo ju je što Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva poduzima da bi omogućilo građanima da što jednostavnije i brže otvore obrt.

Odgovarajući na postavljeno pitanje, ministar **Branko Vukelić** naglasio je da je u programu Vlade Republike Hrvatske težište u gospodarskom razvoju stavljeno na razvoj malog i srednjeg poduzetništva, a u tom okviru posebno se značajnim čini tradicija hrvatskog snažnog obrtništva. Stoga je osim poticajnih mjera kreditnih linija za obrtništvo posebno važno stvoriti dobre uvjete za što lakše, jednostavnije i jeftinije otvaranje obrta. Vlada je u tom smislu nedavno napravila nekoliko koraka u tom pravcu kako bi još više potaknula ljude na osnivanje obrta. Lani je zabilježen dobar rast novih obrta – 3500 novih obrta u odnosu na 2003. godinu kada ih je bilo oko 2300, a isto tako dobar je i trend rasta zaposlenosti u obrtu (oko 4,3 posto je veći broj zaposlenih u obrtima nego li je to bilo 2003. godine). Namjera Vlade bila je pojednostaviti i pojeftiniti proceduru otvaranja obrta, pa je u tom

smislu smanjena cijena obrtnice sa 500 na 200 kn, ali i broj zanimanja za koje je dosad bilo nužno polagati majstorski ispit. A u Programu poticanja poduzetništva za 2005. godinu na poziciji obrta i projekata koji se tiču obrta predviđeno je ukupno oko 17 milijuna kuna pa će se tako uz sve navedeno, vjeruje ministar, stvoriti poticajnije okruženje da se što više ljudi u Hrvatskoj odluči za otvaranje obrta, a postojeći obrti još bolje razvijaju.

Zastupnica Majdenić u dodatnom je javljanju izrazila zadovoljstvo što je Vlada stavila naglasak na otvaranje obrtništva u nas jer je obrtništvo prvi korak do razvoja malog i srednjeg poduzetništva koji je glavni i najbrži pokretač razvoja i zapošljavanja svake sredine.

Zbrinjavanje i postupanje s otpadom životinjskog porijekla

Zastupnik Jure Bitunjac (HDZ) svoje je pitanje uputio ministru poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva. Želi zapravo saznati što Ministarstvo kani poduzeti glede pitanja zbrinjavanja otpada životinjskog podrijetla na području Dalmatinske zagore, odnosno Dalmacije, a u cilju bolje zaštite okoliša i provedivosti odgovarajućeg zakona. Iako su Vlada i resorno ministarstvo u proteklih godinu dana učinili velike korake glede zaštite okoliša i zbrinjavanja otpada dužan je, kaže, skrenuti pozornost na problem zbrinjavanja klaoničkog, odnosno animalnog otpada. Male klaonice, odnosno proizvođači suhomesnatih proizvoda s područja Dalmatinske zagore nalaze se u financijski nepodnošljivoj situaciji jer su jako udaljeni od Centra za zbrinjavanje takvog otpada. Na tom području u proizvodnji, preradi i prometu mesom zaposleno je oko 800 radnika i registrirano 38 malih klaonica pa je ovdje posrijedi ne samo ekološko nego i gospodarsko pitanje.

Ministar Petar Čobanković složio se sa zastupnikom da je ovo veliki problem te podsjetio na Zakon o veterinarstvu koji regulira način zbrinjavanja i postupanja s otpadom životinjskog podrijetla i životinjskim lešinama. U rješava-

nju ovog problema Vladina nastojanja idu u dva pravca. Uočavajući postojeće nepovoljno stanje glede skupljanja i zbrinjavanja otpada životinjskog podrijetla u Hrvatskoj, osobito Dalmaciji, na prijedlog Ministarstva kojem je on na čelu ide se na organiziranje regionalnih sabirališta otpada životinjskog podrijetla koja će biti bliže objektima ovlaštenim za klanje i preradu mesa i mesnih prerađevina. Ministar napominje da je problem zbrinjavanja tog otpada manje izražen kod registriranih klaoničara i klaoničara koji rade sukladno zakonu i propisima, a veći je problem s neregistriranim klaoničarima i onima koji rade na crno. Sukladno tome Vlada će nastojati u narednom periodu ići na pojačani veterinarski nadzor i inspekcije kako bi se spriječilo nelegalno klanje stoke. U tom kontekstu treba gledati i sustav obilježavanja životinja. Zastupnik Bitunjac izrazio je zadovoljstvo dobivenim odgovorom, te konstatirao da na iznesen problem treba što prije reagirati jer se de facto radi o devastaciji jednog šireg područja. Također je izrazio nadu da će se ovo pitanje riješiti kroz predpristupne fondove i na druge načine.

Prava Reformatorske kršćanske crkve Mađara u Hrvatskoj

Zastupnik Jene Adam (neovisni) podsjetio je na Reformatorsku-kršćansku crkvu Mađara u Hrvatskoj koja je evidentirana kao vjerska zajednica, a u skladu s Ustavom zajamčena joj je jednakopravnost pred zakonom. Prema Ustavu sve su vjerske zajednice jednake pred zakonom i odvojene od države te slobodne u skladu sa zakonom javno obavljati vjerske obrede, osnivati škole, učilišta, zavode, socijalne i dobrotvorne ustanove te upravljati njima, a u svojoj djelatnosti uživaju zaštitu i pomoć države. Zastupnik smatra da se ne može govoriti o jednakosti svih vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj ukoliko Vlada ograničava djelovanje nekim od njih kao što čini npr. s Reformatorskom kršćanskom crkvom Mađara u Hrvatskoj gdje djeca nemaju pravo na vjeronauk, a napose pravo da crkveno vjen-

čanje ima učinak građanskog braka. Ako su sve vjerske zajednice jednake pred zakonom tada im ostvarivanje njihovih prava ne bi trebalo uvjetovati dodatnim kriterijima, kaže zastupnik i ujedno pita ministra kulture zašto djeca Reformatorske-kršćanske crkve Mađara u Hrvatskoj nemaju pravo na vjeronauk u školi, a slične crkve to pravo imaju.

Ministar kulture, mr. sc. Božo Biškupić naglasio je da vjeronauk u školama imaju vjerske zajednice koje su s Vladom Republike Hrvatske sklopile ugovor o pitanjima od zajedničkog interesa. Spomenuta Reformirana kršćanska crkva ne ispunjava uvjete za sklapanje takvog ugovora, zaključio je ministar, nakon čega je zastupnik Jene Adam izrazio nezadovoljstvo dobivenim odgovorom držeći neprihvatljivim da se djeca dijele na podobne i nepodobne.

Osposobiti našu brodogradnju za rad bez državnih subvencija

Hrvatska je brodogradnja, izuzev Uljanika, pred slomom, a gubitke koje u zadnje vrijeme spominje hrvatski tisak treba množiti s dva pa se slobodno može reći da je situacija u brodogradnji istovjetna onoj iz 1995. godine kada su naši navozi zbog rata bili prazni. Doduše danas su ti navozi puni ali su zato poslovi katastrofalno pogođeni pa se već sada spekulira da je za završetak poslovnog programa Brodogradilišta "3 maj" u Rijeci npr. potrebno jamstvo od 176,6 milijuna dolara koje bi preuzela država, primijetio je Damir Kajin (IDS). Da se ne bi zbog čekanja rješenja problema ponovila situacija kao kod Viktora Lenca, zastupnik drži da nešto treba poduzeti, ali kaže kako ne treba prebacivati odgovornost s jedne uprave na drugu niti s jedne Vlade na drugu. Procjenjuje, međutim, da će gubici nastaviti rasti jer se ugovori o poslu zaključeni prije dvije – tri godine danas pokazuju kao nepovoljni - de facto po svakom se brodu naručitelju poklanja između 10 i 20 milijuna dolara. Po sudu ovog zastupnika trebalo bi razvrgnuti te ugovore ili ih preoblikovati jer će u protivnom država platiti milijardu dolara zbog

loše pogođenih poslova, a možda će i neko brodogradilište završiti u bankrotu. Stoga je zastupnika Kajina zanimalo što kani učiniti Vlada da tu mučnu situaciju kod četiri hrvatska brodogradilišta (Kraljevica, 3 maj., Trogir i Brodosplit) izbjegne.

Odgovarajući na pitanje ministar gospodarstva, rada i poduzetništva **Branko Vukelić** je potvrdio da Vlada i resorno ministarstvo znaju za ne baš sjajnu situaciju u našoj brodogradnji. Podsjetio je i na 2002. godinu kada je bivša Vlada izdvojila značajna sredstva za restrukturiranje hrvatskih brodogradilišta, a prema pokazateljima iz prošle godine efekti takve mjere su nezadovoljavajući i upravo se provodi detaljna analiza realizacije tog programa restrukturiranja u svim našima brodogradilištima. Iako je dobro da su sklopljeni ugovori o gradnji brodova s naručiteljima jasno je da pojedini takvi ugovori sklopljeni davno prije nisu kvalitetni pa se pokušavaju s kupcima revidirati tako da se prizna realni porast troškova gradnje nastao u međuvremenu (najznačajnije je porasla cijena čelika, a nepovoljan je i tečaj dolara). Ministar je zatim rekao da se priprema cjelovit program mjera vezanih uz brodogradnju. Program će obuhvatiti i analizu dosad ostvarenog programa restrukturiranja svih brodogradilišta, te plan i program mjera koje dalje treba učiniti u godinama koje slijede, a time i nužnost revidiranja, odnosno jasnijeg definiranja svih potpora koje dobiva naša brodogradnja. Te su potpore danas značajne za poslovanje naših brodogradilišta, ali ne mogu trajati vječno, naglasio je ministar, nego je cilj da u idućih pet ili deset godina nestanu te subvencije, a naša brodogradnja, bez državnih subvencija, bude sposobna samostalno proizvoditi brodove. U tom se pravcu, kaže, već priprema izmjena ili čak novi pravilnik o subvencijama u hrvatskoj brodogradnji koji će uskoro doći pred Vladu RH. Sve u svemu Vlada Republike Hrvatske svjesna je težine situacije ali ima rješenja i način kako pomoći jednoj od naših najznačajnijih industrijskih grana da stane na noge i dalje posluje bez gubitaka.

Zastupnik **Kajin** pozdravio je napore Vlade u tom pravcu, ali i upozorio na činjenicu da više nema vremena za čekanje jer za dovršetak poslovnih programa našoj brodogradnji treba na stotine milijuna dolara. Gdje ih pronaći to ovog trenutka nitko ne zna. Po cijeni od 25 milijuna dolara Hrvatska prodaje brodove čija je tržišna vrijednost 20 milijuna dolara veća pa ne računajući subvencije zapravo po brodu gubimo 30 milijuna dolara, podvlači Kajin. Spomenuo je slučaj Brodosplita iz 2000. godine kada je zaključen ugovor za brod vrijedan 13,5 milijuna dolara, da bi ga potom otkupili za 31 milijun dolara, pa je samo na jednoj takvoj liniji Dijab iz Pariza ostvario dobit od 52,5 milijuna dolara, zaključio je Kajin.

Zapošljavanje hrvatskih branitelja

Od 2000. broj nezaposlenih hrvatskih branitelja u prosjeku se smanjivao za oko 2000 osoba godišnje pa je ta brojka pala sa 34 na 26 tisuća nezaposlenih branitelja koliko ih je bilo krajem 2003. godine, primijetio je **Ivica Pančić** (SDP). Tvrdi da je taj pozitivan trend smanjivanja broja nezaposlenih hrvatskih branitelja krajem 2004. definitivno zaustavljen, a već nekoliko mjeseci na Zavodu za zapošljavanje povećava se broj nezaposlenih. Zanimalo ga je zato planira li Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva ili Vlada uvođenje novih mjera, kojih i u kojem roku, za zapošljavanje hrvatskih branitelja kako bi se ovaj negativni trend zaustavio.

Ministar **Branko Vukelić** ustvrdio je kako nema nikakvog trenda koji bi trebao zabrinjavati kada je u pitanju broj nezaposlenih hrvatskih branitelja na zavodima za zapošljavanje. U naznačeno vrijeme svake godine raste broj nezaposlenih hrvatskih branitelja, ali zato od proljeća nadalje slijedi dobar trend u zapošljavanju, a mjere koje poduzima Vlada RH u okviru Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i Ministarstva itekako su usmjerene prema hrvatskim braniteljima i stvaranju povoljnijih uvjeta za njihovo zapošljavanje. S tim u vezi ministar je

posebno upozorio na program poticanja malog i srednjeg poduzetništva u sklopu kojeg se prvi put otvaraju uvjeti (vrlo povoljne kamate i poticaji) po kojima naši branitelji mogu krenuti u poduzetnički poduhvat. Ministar je rekao kako se analizira stanje ali i problemi zapošljavanja naših branitelja, napose mjere koje su se provodile u svezi s njihovim zapošljavanjem, a predložit će se i nove mjere tijekom ove godine.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u siječnju ove godine bilo je 28.240 nezaposlenih hrvatskih branitelja, a da je kojim slučajem nastavljen trend po kojem godišnje novo radno mjesto pronade 2000 branitelja danas bi ih bilo oko 24 tisuće nezaposlenih, naglasio je **Ivica Pančić** (SDP). To se, međutim, nije dogodilo jer su sredstva za samozapošljavanje smanjena, odnosno prebačena na neke druge stavke. Zastupnik je zatražio od Vlade da mu dostavi pisani odgovor u vezi s trendom povećanja nezaposlenosti hrvatskih branitelja.

Isplata neisplaćene plaće radnicima Imostroja

Antun Kapraljević (HNS) je imao jedno pitanje za Vladu. Pozvao se na jednu odluku Vlade kojom se ona odrekla svojih potraživanja u stečaju tvrtke Imostroj (ukupno šest potraživanja u iznosu od 6,2 milijuna kuna) s tim da se radnicima te tvrtke isplate zaostale plaće. Od donošenja te odluke prošlo je, kaže, već nekoliko mjeseci, a danas smo suočeni sa činjenicom da se Vlada ustvari nije odrekla spomenutog iznosa nego iznosa od 3,1 milijun kuna iz kojeg se pokrivaju troškovi stečajnog postupka. Radnici, međutim, do dana današnjeg nisu dobili po toj osnovi niti jednu kunu. Zastupnika Kapraljevića interesiralo je koliki će iznos i kada uopće biti isplaćen radnicima s osnove odricanja prava Vlade na potraživanje u stečaju tvrtke Imostroj.

U ime Vlade premijer dr. sc. **Ivo Sanader** zahvalio se na ovom pitanju. Ovo je jedno od pitanja iz kojeg se vidi kakvu socijalnu politiku osjetljivosti i

pomaganja najugroženijim slojevima hrvatskoga društva (u ovom slučaju Imostroja) vodi aktualna Vlada. Točno je da se Vlada odrekla svojih potraživanja u stečajju te tvrtke (6,2 milijuna kuna), ali isto tako treba znati da Vlada nije stečajni upravitelj, a da je kojim slučajem mogla imati na svom računu spomenuti iznos istog bi ga dana doznačila radnicima Imostroja za neisplaćene plaće. Budući da Vlada ne vodi stečajni postupak u toj tvrtki jedino što je mogla napraviti je da donese odluku kojom se odriče svojih potraživanja u Imostroju u korist radnika te tvrtke. Do njega je, kaže, došla neslužbena informacija da će ovih dana radnicima te tvrtke biti isplaćen onaj iznos sredstava koji je moguć po stečajnom postupku, ali bi premijer bio najzadovoljniji kada bi radnici dobili cjelokupni iznos kojega se odrekla Vlada u slučaju Imostroja. Smatra još da je Vlada donijela pravu odluku u slučaju Imostroja.

Iz objašnjenja premijera zastupniku **Kapraljeviću** se čini da Vlada nije poznavala Zakon o stečajnom postupku pa je zbog toga došlo do zavrzlama jer se u našem tisku moglo najprije pročitati da će se radnicima isplatiti 2,8 milijuna kuna, pa 3 milijuna kuna i na koncu 4,2 milijuna kuna. Na kraju Kapraljević je zamolio pisani odgovor na svoje pitanje te zatražio još da mu se odgovori i na pitanje hoće li Vlada isto tako postupiti i kada su u pitanju druge firme.

Nedemokratska i nedopustiva izjava

Postavljajući svoje pitanje premijeru, zastupnik **Nenad Stazić (SDP)** se prisjetio svojedobnog istupa člnika Središnjeg stožera za obranu digniteta Domovinskog rata, umirovljenog pukovnika Mirka Čondića kada je rekao da je došlo vrijeme da branitelji stvore svoju političku opciju koja će braniti njihove interese i ideale, te da bi ta opcija trebala imati svoje političko i vojno krilo. "U vrijeme kada je agresivno pozivao na nasilno rušenje Račanove vlade, u biti na državni udar, bili ste redoviti

gost svih njegovih nastupa i javno ste govorili kako ima Vašu punu potporu", nastavio je Stazić te odmah dodao da on (Stazić) tada nije imao, a nema ni sada njegovu potporu u rušenju legalno izabrane vlasti. "Istu principijelnost teško je očekivati s vaše strane", rekao je Stazić ali odmah pojasnio kako se njegovo pitanje ne tiče principa nego sigurnosti zemlje i poštivanja Ustava. Zanimalo ga je, naime, što gospodin Sanader misli kao premijer učiniti protiv onih koji najavljuju osnivanje stranačke vojske.

Odgovarajući na pitanje premijer dr. sc. **Ivo Sanader** najprije je rekao da je Mirko Čondić izašao iz Domovinskog rata kao invalid te da mu treba priznati ratne zasluge za Hrvatsku. Za Čondićevo političko djelovanje premijer kaže da je vrlo upitno, ne samo danas, nego i prije dok je HDZ bio u oporbi. Zanimekao je konstataciju da je bio na svakom Čondićevom skupu, ali je u ime HDZ-a bio u vrijeme kada je bivša Vlada RH vodila takvu politiku prema hrvatskim braniteljima za koje je HDZ smatrao da nije dobra. Premijer podvlači da je uvijek (i onda i sada) oštro kritizirao politička stajališta koja bi išla izvan demokratskih standarda. Podsjetio je zatim da je Čondić član Hrvatskoga bloka, a ne HDZ-a, a za izjavu ovog člnika Središnjeg stožera za obranu digniteta Domovinskog rata da će se formirati stranka s vojnim krilom drži da je apsolutno nedemokratska i nedopustiva. "Hrvatska je stabilna i budite sigurni da će moja Vlada učiniti sve da se stabilnost i funkcioniranje demokracije i svih demokratskih institucija održi te nećemo dopustiti nikome da dovodi u pitanje dosegne demokratske standarde i stabilnost Hrvatske", zaključio je premijer Sanader.

Zastupnik **Stazić** bio je izuzetno zadovoljan odgovorom i najavom premijera da neće dopustiti nikome, pa tako ni Mirku Čondiću, da osniva stranačku vojsku. Dodaje, međutim da se ne sjeća da se gospodin Sanader u vrijeme Vlade Ivica Račana i u vrijeme agresivnih Čondićevih izjava ogradio od istih.

Ugovor o partnerstvu u ribarstvu Hrvatske s EU-om

Zastupnik **Željko Kurtov (HNS)** upitao je premijera, u ime Sindikata ribara Dalmacije, je li točno da Vlada razmatra mogućnost da dopusti ribarenje članicama EU-a u 2006. godini ne samo u gospodarskom pojasu, nego i u teritorijalnom moru Republike Hrvatske.

Prvi put čujem za to, odgovorio mu je premijer dr. sc. **Ivo Sanader**, naglašavajući da nema nikakvih takvih pregovora s EU-om, ali da će se potpisati ugovor o partnerstvu u ribarstvu s EU-om. Kao što i sama riječ kaže partnerstvo nikada nije unilateralno već mora donijeti koristi i Hrvatskoj i EU. Ti pregovori trebaju tek započeti - rekao je premijer i izrazio nadu da će biti brzo gotovi, te zaključio da će javnost i ribari o svemu tome biti informirani.

Zastupnik **Kurtov** bio je izuzetno zadovoljan dobivenim odgovorom, te dodao kako misli da isto zadovoljstvo dijeli i spomenuti Sindikat ribara. Bez obzira na sve zatražio je da mu se dostavi i pisani odgovor na postavljeno pitanje.

Centri za polaganje vozačkih ispita

Zastupnik **Ivan Drmić (HDZ)** svoje je pitanje koje se odnosi na Pravilnik o određivanju ispitnih centara za provedbu vozačkih ispita u Republici Hrvatskoj, uputio ministru unutarnjih poslova. Pravilnik je donio sam ministar, a stupio je na snagu 2. svibnja 2005. godine. Zastupnika je interesiralo postoji li mogućnost izmjene Pravilnika na način da postane malo fleksibilniji budući da predviđa 20 ispitnih centara za polaganje vozačkog ispita i većim se dijelom odnosi na županijska središta. U nastavku upozorio je na određene nelogičnosti spomenutog pravilnika, navodeći primjer Vinkovaca čiji stanovnici moraju ići polagati vozački ispit u Vukovar gdje je prometna infrastruktura u puno lošijem stanju nego što je u Vinkovcima. Isto tako je nelogično da stanovnici Velike Gorice, koja također ima vrlo

dobru prometnu infrastrukturu moraju polagati taj ispit u Zagrebu. A za stanovnike gradova koji su vrlo udaljeni od županijskih centara (Imotski i Metković npr.) takvo rješenje je i dodatni udar na njihov standard.

Ministar unutarnjih poslova, dr. **Marijan Mlinarić** ukratko je oslikao situaciju zbog koje se išlo na donošenje ovog pravilnika. Naveo je da su se dosad vozački ispiti u Hrvatskoj polagali u 155 ispitnih mjesta, dok susjedna Austrija ima 8 takvih centara. Suočena s katastrofalnom situacijom u prometu Hrvatska je donijela Zakon o sigurnosti prometa na cestama koji je donio određene rezultate jer je smanjen broj poginulih i povrijeđenih, a napose broja prometnih nezgoda. Tako je u 2002. Hrvatska na 100.000 stanovnika imala 14,3 poginulih, godinu dana kasnije 15,9, a samo u šest mjeseci 2004. taj je prosjek smanjen za cijelu godinu na 13,8 poginulih tako da su sada iznad nas u tom pogledu Češka, Mađarska, Portugal i SAD sa 14,8 poginulih na 100.000 stanovnika. To još uvijek ne zadovoljava, nastavio je ministar Mlinarić, te izrazio nezadovoljstvo edukacijom mladih vozača koji u velikom postotku sudjeluju u prometnim nezgodama, osobito u onima sa smrtnim posljedicama. To je bio razlog zbog kojeg se išlo na centralizaciju ispitnih centara te dodao da se već razgovaralo o tome da se teoretski dio polaganja tog ispita (testovi i prva pomoć) proširi na veći broj gradova, a u pojedinim gradovima koji budu zadovoljavali tehničke uvjete otvore dodatni ispitni centri.

U svom ponovnom javljanju zastupnik **Drmić** složio se s ministrom da nam cilj treba biti smanjenje broja prometnih nezgoda, ali drži da su administrativne granice povučene na krivi način. "Ako se već htjelo ići na uvođenje reda na tom području tada je trebalo odrediti kriterije koje moraju zadovoljiti gradovi (broj semafora, kružnih tokova itd.) kada je u pitanju promet kako bi se vidjelo koji od njih ima uvjete za održavanje vozačkih ispita, a koji nema", ustvrdio je Drmić.

Premijer dr. sc. **Ivo Sanader** samo je kratko obznanio da će Vlada na dan

održavanja ove sjednice povući pravilnik o polaganju vozačkih ispita i bit će donesen novi.

Stranački dopis

Riječ je zatim dobio **Mato Gavran (SDP)** koji je zatražio odgovor od ministra poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva. Uvodno je napomenuo da je početkom veljače ove godine svim HDZ-ovim lokalnim dužnosnicima Vukovarsko-srijemske županije stigao stranački dopis kojim se traži da uredi HDZ-a dostave opis projekata koji se mogu financirati proračunskim novcem Fonda za regionalni razvoj. U dopisu se navodi da će se svi prikupljeni projekti prosljediti na ruke ministru Čobankoviću radi kvalitetnijeg rješavanja zahtjeva i raspodjele predviđenih sredstava za tekuću godinu. Iz dopisa je, kaže zastupnik Gavran, posve očita jasna namjera podjele sredstava iz proračunskog fonda stranačkim kolegama spomenutog ministra tj. namjera da se državnim novcem kupuje naklonost građana pred lokalne izbore i to samo u jedinicama lokalne samouprave gdje HDZ ima čelnog čovjeka. Zastupnik Gavran je upitao nazočnog ministra zašto je dopis poslao samo svojim stranačkim kolegama, a ne svim čelnicima lokalne samouprave. "Znači li to, gospodine ministre, da Vi ne možete ili možda ne želite prihvatiti činjenicu da ste ministar svih građana i da mora vodite brigu o položaju i boljitku svih", upitao je zastupnik Gavran.

Odgovarajući na pitanje ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva **Petar Čobanković** podsjetio je zastupnika da je osim što je ministar od 2002. godine i predsjednik Županijskog odbora HDZ-a Vukovarsko-srijemske županije te da je uobičajena praksa da Županijski ured prikuplja podatke o svim projektima bitnim za razvoj određenih jedinica lokalne samouprave. Interes mu je, kaže kao predsjednika Županijskog odbora, da vidi kakve su sve projekte pripremile jedinice lokalne samouprave i što su sve nominirale za određene fondove. Drži da ima moralno i svako drugo pravo voditi skrb i brigu o

prostoru Vukovarsko-srijemske županije. Kao predsjednik spomenutog Županijskog odbora ne može, kaže, uputiti dopis načelnicima drugih stranaka, jer je na dopisu memorandum Županijskog odbora HDZ-a.

Zastupnik **Gavran** smatra da je dobro što ministar vodi računa o lokalnoj sredini iz koje dolazi i može shvatiti sve poteškoće dvojnosti uloge u kojoj se nalazi, ali primarno kao državni dužnosnik mora voditi računa i o svim ostalim dijelovima Hrvatske, a ne samo o jedinicama lokalne samouprave u kojima je HDZ na vlasti. Gavran tvrdi da bi bio iznimno zadovoljan da je kao lokalni državnik dobio takav dopis s memorandumom spomenutog ministarstva i potpisom ministra te ga pozvao da vodeći računa o ravnomjernom razvoju svih dijelova Hrvatske podupre sve projekte koji su u prioritetu, bez obzira odakle dolaze.

Radničko dioničarstvo

Zastupnica **Ruža Lelić (HDZ)** svoje je pitanje koje se odnosi na Sladoranu u Županji, uputila premijeru. Sladorana je sagrađena 1947. godine i bila je oslonac razvoja tog kraja i sigurnost za svoje djelatnike i kooperante. No, 1995. kada je započela njena privatizacija domaći su ljudi zlorabili neorganiziranost i nesnalažljivost malih dioničara te stekli vlasništvo nad Sladoranom i u samo tri godine stvorili obveze "teške" 437 milijuna kuna. Na sreću Sladorana je sanirana i sada uspješno posluje, vraća svoje obveze i reprogramira dugove, kaže zastupnica, potkrepljujući to konkretnim podacima (2002. Sladorana je imala dobit od 33 milijuna kuna, 2003. godine 24 milijuna kuna, a u svojoj razvoj uložila oko 40 milijuna kuna). Sladorana se sada ponovno nalazi pred privatizacijom i normalno je da su njeni zaposlenici i kooperanti, uopće cijeli taj kraj uznemireni jer se boje iskustva iz prošle privatizacije. S tim u vezi zastupnica je upitala premijera hoće li u toj privatizaciji podržati radničko dioničarstvo što je težnja radnika i menadžmenta ali i oko 1000 kooperanata Sladorana

ne. Dodala je još kako ima 227 malih dioničara koji nisu prodali svoje dionice Sladorane i ustvari su postali najveći gubitnici.

Za premijera dr. sc. **Ivu Sanadera** dobra je odluka Fonda za privatizaciju da u toj privatizaciji poništi natječaj, a napose nalog koji je upućen Nadzornom odboru da smijeni Upravu jer je njezinim propustom smanjena vrijednost Sladorane. U novom natječaju svi će imati prigodu dati ponudu, ali će se pritom voditi računa i o zaštiti prava malih dioničara. Raspravi o tome treba li nam ili ne radničko dioničarstvo valja prići s tržišnih načela, a ne s ideoloških načela i Fond treba odlučiti po načelu najbolje ponude, zaključio je premijer.

Upućujuća, a ne obvezujuća odredba o zamjeni starih novim kamionima

Zastupnik mr. sc. **Božidar Pankretić** (HSS) upitao je ministra mora, turizma, prometa i razvitka je li svjestan teškoća koje čekaju 30.000 prijevoznika koji bi trebali po Zakonu o prijevozu u cestovnom prometu do kraja godine zamijeniti kamione starije od 18 godina novijim. Zastupnik drži da takva zakonska obveza predstavlja katastrofu za naše autoprijevoznike, a prema mišljenju Hrvatske obrtničke komore upitna je i s ustavno-pravnog stajališta (načelo slobode poduzetništva i zaštita vlasništva). Umjesto da se našim poduzetnicima omogućući obavljanje djelatnosti zakonima se propisuje restriktivne zakonske odredbe koje će rezultirati suprotnim efektima. Ako spomenuti zakon zaživi pitanje je čime će naši autoprijevoznici moći kupiti nove kamione, upitao je zastupnik. Isto tako ga interesira zašto se Hrvatskim autocestama nije uvjetovalo da u natječaju dio poslova vezan za gradnju cesta (20 ili 30 posto) daju domaćim poduzetnicima kao kooperantima. S tim u vezi spomenuo je firmu "Štrabak" d.o.o. iz Zagreba koja je na natječaju dobila posao za gradnju jedne dionice ceste pa ga zanima što će se učiniti da se u ovom slučaju tako što i ostvari, jer

naši poduzetnici, kaže, neće mirno gledati da im netko oduzima posao u ovim teškim gospodarskim uvjetima.

Odgovarajući na prvo pitanje ministar mora, turizma, prometa i razvitka **Božidar Kalmeta** objasnio je da je zakonska odredba da se do kraja godine zamijene kamioni stariji od 18 godina upućujuća, a ne obvezujuća jer ne povlači za sobom sankcije u slučaju za nepoštivanje. Glede drugog pitanja rekao je da razumije i podržava sve naše poduzetnike koji žele i hoće raditi, a ovdje je riječ o izgradnji dionice brze četvertračne ceste Vrbovec-Gradec u dužini od 15 km i investiciji vrijednoj 300 milijuna kuna. Točno je da je na natječaju posao dobila spomenuta firma Štrabak iz Zagreba kao i to da za tu gradnju trebaju kooperante ali se ne smije uvjetovati natječajem uključivanje što je moguće više domaće operative. No, u "Hrvatskim cestama" održan je sastanak s predstavnicima te firme pa im je preporučeno da što je moguće više kod izgradnje ove ceste uključe domaću operativu. Isti im je apel sa saborske govornice uputio i ministar Kalmeta.

Zastupnik **Pankretić** je izrazio nadu da će taj apel doći do firme Štrabak.

Programske mjere za povećanje gospodarskog rasta u Hrvatskoj

Zastupnicu **Jelenu Pavičić-Vukičević** (SDP) zanimalo je ima li novi potpredsjednik Vlade **Damir Polančec** - zadužen za gospodarstvo konkretan plan kako bi se poboljšao gospodarski položaj Hrvatske, smanjio rastući vanjski dug, povećala zaposlenost i socijalna sigurnost, a osigurao rast plaća ali i opći gospodarski rast. Pitala je potpredsjednika Vlade može li nabrojati barem pet gospodarskih mjera s kojima bi se povećala gospodarska učinkovitost u Hrvatskoj tj. pet gospodarskih programa s kojima će kao potpredsjednik Vlade opravdati povjerenje koje su mu dali premijer i Sabor.

Odgovarajući na pitanje potpredsjednik Vlade **Damir Polančec** primijetio je da makroekonomski pokazatelji ne potvrđuju navode zastupnice da se

Hrvatska nalazi u baš tako velikim problemima. Makroekonomski pokazatelji pokazuju stabilan gospodarski sustav ali i trend poboljšanja pa je s tim u vezi spomenuo inflaciju koja je stabilna, plan da se još više ubrza rast GDP-a, te činjenicu da je pokrivenost uvoza izvozom sve bolja i bolja. Uz to, rast bruto plaća za prošlu godinu bio je iznad rasta inflacije i troškova života, a potpuno isti se pokazatelji dobivaju i kada je u pitanju rast neto plaća. Hrvatska nije u tako velikim problemima kao što bi se mogao steći dojam iz medija, ali to ne znači da ne postoje gospodarska područja koje treba ozbiljno razmotriti i u njima poboljšati poslovanje. U tom smislu kaže, postoje neuralgične točke gdje su nužna restrukturiranja, kontinuirana poboljšanja, a možda i reforme. Jedan od takvih segmenata kojima će se posebno osobno baviti jeste brodogradnja, a zatim će pozornost, kaže, usmjeriti na rješavanje problema u crnoj metalurgiji (vezano uz željezare i proizvodnju aluminija), poljoprivredi (tu posebno misli na PIK-ove), a napose u Hrvatskoj željeznici. Gospodin Polančec vjeruje kako u resornim ministarstvima ima sasvim dovoljno znanja i kompetencije da se osjetno poboljša poslovanje u tim segmentima gospodarstva. Spomenuo je još i probleme u drvnoj, tekstilnoj i obućarskoj industriji gdje vidi rješenja. S druge strane tu su segmenti gospodarstva čiji razvoj treba još više poticati i jačati (turizam, proizvodnja zdrave hrane, prerađivačka industrija, malo i srednje poduzetništvo).

Zastupnica **Pavičić-Vukičević** izrazila je zadovoljstvo što je potpredsjednik Vlade u tako kratko vrijeme svog mandata uspio steći uvid u problematiku hrvatskog gospodarstva, ali je, kaže, zanimalo ima li konkretan prijedlog mjera ili program kojim bi se povećala gospodarska učinkovitost u Hrvatskoj. Razlog – u jednom je dnevnom novinama, naime, upravo objavljen Nacrt Nacionalnog razvojnog programa iz kojeg se iščitava da će Vlada ići na povećanje trošarina, zatim na daljnje podizanje dobne granice za odlazak u mirovinu, a kod izračuna mirovina isključiti onaj dodatak

od 100 kuna i 6 postotno povećanje, i u poduzetničke vode vratiti tzv. poslovne anđele koji će očito dodatno ojačati još 200 bogatih obitelji u Hrvatskoj. Nije joj jasno, kaže, na koji će se način povećati zaposlenost i socijalna sigurnost u Hrvatskoj, pogotovo kada se ima u vidu podatak da je u proteklih godinu dana narastao broj nezaposlenih sa 295 tisuća na 330 tisuća. Imajući sve to u vidu zastupnica je na kraju zatražila da joj se pisano odgovori koje su to programske mjere za povećanje gospodarskog rasta u Hrvatskoj.

Autohtona divljač nanosi velike štete ovčarima na kvarnerskim otocima

Posljednjih nekoliko godina na kvarnerskim otocima (Cres, Krk i Rab) uočeno je prisustvo autohtonih vrsta divljači (divlja svinja, medvjed i čagalj) koji prave velike štete tamošnjim stadijima ovaca, primijetio je **Zdenko Antešić (SDP)**. Konstataciju je potkrijepio podatkom da je samo na otocima Cresu i Krku u posljednjih nekoliko godina stradalo više od 1500 ovaca i janjadi, a u posljednje vrijeme taj se broj drastično povećava. Na otoku Rabu, pak, samo u posljednjih nekoliko mjeseci stradalo je oko 300 ovaca i janjadi i to od čaglja čija je prisutnost utvrđena prije otprilike godinu dana. Kako se ta autohtona divljač množi velikom brzinom prijeti prava katastrofa ovčarstvu na tim otocima, kaže Antešić, i pita ministra poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva što je s tim u vezi poduzeo, odnosno što kani poduzeti da se taj problem riješi.

Odgovarajući na to pitanje ministar **Petar Čobanković** rekao je da se radi o složenom problemu te najavio pisani odgovor, a zastupnik **Antešić** uzvratilo kako podaci koje je iznio pokazuju da do sada nije ništa poduzeto ali je htio skrenuti pozornost na razmjere učinjene štete. Kada bi se, naime, ovce koje je uništila ova autohtona divljač poredale jedna do druge to bi bio red od Mar-

kovog trga do otprilike Ljubljanske avenije u Zagrebu. Zastupnik je iskoristio priliku da skrene pozornost i na Zakon o otocima kojim je na našim otocima zabranjen unos autohtone vrste divljači, a brigu o tome dužan je voditi resorni ministar.

Izgradnja županijske ceste i pristupnih cesta na autocestu

Zastupnik **Niko Rebić (HDZ)** je imao jedno pitanje za ministra mora, turizma, prometa i razvitka. Grad Vrlika jedini je grad u Splitsko-dalmatinskoj županiji koji najbliži pristup autocesti ima preko druge županije, u ovom slučaju Šibensko-kninske, podsjeća zastupnik. Županijska uprava za ceste Splitsko-dalmatinske županije izgradila je dio ceste Vrlika-Drniš na svom dijelu teritorije, i čak više od toga (oko 8 km) dok Županijska uprava za ceste Šibensko-kninske županije nije izgradila niti metar te ceste, a trebala je oko 6 km. Da li zbog nedostatka novac ili političke prosudbe da im ta cesta ne treba, Vrlika zbog toga ne bi trebala biti kažnjena, smatra **Rebić**, i pita ministra je li u Državnom proračunu za ovu i naredne dvije godine planirana gradnja ceste Vrlika-Drniš. Interesira ga također da li je u istom razdoblju u Državnom proračunu predviđena rekonstrukcija neuvjetne ceste Šibenik-Drniš-Knin koja je konstrukcijski građena za kočije i zaprege, a danas kažu ima značenje i zovu je kralježnicom Šibensko-kninske županije.

Ministar mora, turizma, prometa i razvitka **Božidar Kalmeta** složio se da je cesta Vrlika-Drniš vrlo važna prometnica, ali i podsjetio da je riječ o županijskoj cesti koja se po zakonu može i mora financirati iz sredstava Županijske uprave za ceste, u ovom slučaju Šibensko-kninske županije. Ministar vjeruje kako će spomenuta Županijska uprava za ceste iznaći financijsku snagu i mogućnost da to i napravi ako ne ove godine onda zasigurno slijedeće, i ako ne sama onda uz nekakvu pomoć.

Glede rekonstrukcije ceste od Šibenika preko Drniša do Knina rekao je kako su planirane značajne aktivnosti u dužini

većoj od 20 km i to na dionici Drniš-Pakovo Selo, a kroz program Betermenta poboljšat će se građevinsko-tehnički elementi i kvaliteta kolnika. U okviru spajanja autoceste na ostalu cestovnu mrežu planira se izmještanje dijela ceste D33 od Jadranske magistrale do Tromilje na novu trasu u dužini 8 km, a na istu će biti vezan i čvor Šibenik. U izgradnji je poddionica Ražine-Dubrava, čvor Šibenik (skoro 5 km), dok je za drugu poddionicu ceste od Šibenika do Tromilje u tijeku ishođenje lokacijske dozvole, i nakon pribavljanja svih potrebnih dokumenata početak će se s njenom izgradnjom, zaključio je ministar **Kalmeta**.

Nadovezujući se na odgovor na drugo pitanje zastupnik **Rebić** ustvrdio je da aktualna Vlada zaista čini mnogo u gradnji cesta, napose onih pristupnih. Iako je cesta Vrlika-Drniš pristupna cesta na autocestu trebalo bi je riješiti bez obzira na rang kojeg ima, zaključio je zastupnik **Rebić**.

Izmjenom zakona do dodatnog prava za slijepo osobe

I zastupnik mr. sc. **Kajo Bućan (HDZ)** svoje je pitanje uputio ministru mora, turizma, prometa i razvitka, a tiče se prava slijepih osoba da se koriste parkirnim mjestima koja su namijenjena osobama s invaliditetom. S tim u vezi podsjetio je na Zakon o sigurnosti prometa na cestama koji je donesen u srpnju 2004. godine, a nakon toga i Pravilnik o provedbi istoga a time i provedba članka 40. Zakona kojim se pravo na znak pristupačnosti priznaje "samo osobama s invaliditetom čiji su donji ekstremiteti bitno oštećeni tako da onemogućavaju normalno kretanje". Slažući se s načelom da to pravo ima osoba, a ne vozilo, zastupnik je u ime Hrvatskog saveza slijepih i u svoje osobno upitao ministra je li moguće ispraviti sadašnju situaciju i pomoći ovoj kategoriji teških invalida te im tako olakšati svakodnevno kretanje i život.

Svakako da je to moguće i potrebno promijeniti i tako pomoći tim osobama, odgovorio je **Božidar Kalmeta**. Podsjetio je, međutim, da je Zakon o sigurno-

sti prometa na cestama u nadležnosti MUP-a, a spomenuti pravilnik u nadležnosti njegovog ministarstva, ali su u njegovoj izradi sudjelovali još MUP-a i Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi. Kod izrade Pravilnika bilo je nužno pridržavati se odredbe članka 40. Zakona o sigurnosti prometa na cestama, odnosno utvrditi izgled znaka, uvjete za njegovu stjecanje, način obilježavanja itd. ali samo za osobe s invaliditetom čiji su donji ekstremiteti bitno oštećeni. Ako bi se htjelo kategoriji slijepih osoba o kojoj govori zastupnik dati dodatno pravo tada valja izmijeniti Zakon, a to je u ingerenciji MUP-a, zaključio je ministar Kalmeta.

Reagirajući zastupnik **Bučan** objašnjava da je pitanje naslovio na ministra Kalmetu jer je on potpisao Pravilnik na temelju kojeg jedinice lokalne samouprave izdaju ili ne izdaju takve dozvole. Zahvalio se zatim ministru na odgovoru i ustvrdio da će i osobno inicirati takvu izmjenu Zakona uz koordiniranu pomoć MUP-a i Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka.

Državne studentske stipendije

Zastupnica **Marija Lugarić (SDP)** svoje je pitanje namjeravala postaviti ministru dr. sc. Draganu Primorcu. Budući da nije nazočan, obratila se državnom tajniku Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. Uvodno je konstatala da su prije nekoliko dana sa zaključnim izvješćem od cijelog jednog semestra objavljeni rezultati natječaja za dodjelu državnih studentskih stipendija, i to ocijenila nedopustivim. Uz to, prvi put od kada se u Hrvatskoj dodjeljuju studentske stipendije ove je godine smanjen broj studenata koji su te stipendije dobili, a u obavijesti na web stranici Ministarstva piše da je: "Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa svjesno da određeni dio studenata zbog ograničenih mogućnosti nije ostvario pravo na stipendiju". Za zastupnicu Lugarić vrlo je zanimljivo opravdanje "ograničene mogućnosti" te naglašava da zastupnici u Saboru svakako znaju da je do tih "ograničenih mogućnosti" došlo

kada je u državnom proračunu za 2004. i 2005. godinu za 3 milijuna kuna smanjen iznos sredstava za stipendije. Odbijeni su svi amandmani (između ostalih i njeni) kojim se tražilo da se sredstva za stipendije izjednače barem na stavku i onu razinu koja bi bila 2003. godine. Odbijajući te amandmane resorni je ministar tada javno nekoliko puta ponovio da ne samo da neće doći do smanjenja studentskih stipendija već će se njihov broj sukladno predizbornim obećanjima povećati. I sada kada je očito da je smanjen broj korisnika državnih studentskih stipendija i da se odustalo od spomenutog predizbornog obećanja, zastupnicu zanima hoće li se isto tako odustati i od predizbornog obećanja o vraćanju dječjeg doplatka studentima.

Državni tajnik za visoko obrazovanje dr. sc. **Slobodan Uzelac** potvrdio je navod zastupnice o kašnjenju rješenja o državnim stipendijama. Prvotna je intencija Ministarstva bila da se uistinu svima poveća iznos stipendija sa sadašnjih 600, 700 i 800 kuna na 1000 kuna, ali je u datim okolnostima i na zahtjev samih studenata Ministarstvo i sam ministar odustao od te ideje i vratio se na njihov zahtjev na ranije iznose. Ideja da se poveća iznos stipendija morala bi se događati u zadanim financijskim okvirima, a to znači manji broj korisnika tih stipendija s obzirom na ograničen ukupan iznos sredstava za tu namjenu. Najavljeno je otvaranje dva veleučilišta (u Vukovaru i Kninu) te sveučilišta u Puli pa je ususret tom obećanju trebalo rezervirati određena sredstva i za studente koji od jeseni upisuju te studije. Ako se uzmu u obzir i ti studenti tada bi po prilici broj korisnika stipendija u zadanim okvirima bio isti, zaključio je državni tajnik.

U ponovnom istupu zastupnica Lugarić izrazila je nadu da će se u proračun za 2006. godinu vratiti iznosi kakvi su bili 2003. godine. Kako državni tajnik Uzelac nije odgovorio na pitanje ponovila ga je tražeći ovaj put da joj se pisano odgovori hoće li se odustati od predizbornog obećanja o vraćanju dječjeg doplatka studentima kao što se odustalo od predizbornog obećanja da će se povećati broj korisnika stipendija.

Elektroenergetski problemi podvelebitkih naselja

Zastupnik **Emil Tomljanović (HDZ)** namjeravao je postaviti pitanje ministru Branku Vukeliću, a kako nije bio nazočan obratio se državnom tajniku Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva. Želi zapravo saznati što resorno ministarstvo i Hrvatska elektroprivreda kane poduzeti kako bi se razriješio problem elektroopskrbe podvelebitkih naselja od grada Senja do općine Karlobag uključujući tu posebno naselja Prizna, Jablanac, Stinica, Klada i Sv. Juraj. Na predmetnom području i u spomenutim naseljima opskrba električnom energijom nezadovoljavajuća je pa kućanstva i ostali potrošači vrlo često, čak i tijekom turističke sezone, ostaju bez električne energije, a popravak dotrajalih instalacija traje danima, pojašnjava zastupnik. Zastupnik je iskoristio priliku da uz postavljeno pitanje prenese nezadovoljstvo ne samo domicilnog stanovništva već i poduzetnika koji se žele vratiti u to populacijski devastirano područje i pokrenuti razvoj, u prvom redu turizam ali i druge gospodarske aktivnosti.

Državni tajnik za gospodarstvo **Vladimir Vranković** pojasnio je da je ovdje riječ o priobalnom području Ličko-senjske županije od mjesta Bunica na sjeveru do naselja Sv. Mandalina na jugu unutar kojeg su veći gradovi Senj i Karlobag (ukupno 161 naselje). Ovo područje ima relativno malo stanovnika na velikoj zemljopisnoj površini i nisku specifičnu potrošnju električne energije te četiri glavne transformatorske stanice koje zadovoljavaju postojeće stanje na tom području. Pojasnio je zatim da mreža naponske razine od 10 i 20 kw zadovoljava energetske potrebe postojećeg stanja, ali ne osigurava rezervno napajanje. Radi iznimno teških (ekstremnih) meteoroloških uvjeta (vjetar, sol, led), elementi te mreže ubrzano stare što ima za posljedicu veliki broj kvarova i prekida električne energije, a samim tim potrebu velikih financijskih ulaganja u održavanje i rekonstrukciju mreže. Da

bi se razriješilo to vrlo nepovoljno stanje pristupilo se izradi cjelovite analize i programa energetskog razvitka tog područja te sanaciji tehnološkog stanja postojeće mreže. Rok za to idejno rješenje bio je početak ožujka ove godine. Za cijelu sanaciju postojeće mreže potrebno je oko 60 milijuna kuna, naglasio je državni tajnik, i odmah dodao da će se projekt odvijati u etapama kroz par godina. Tako je u ovoj godini HEP Distribucija planirala kabliranje dijela 35kw dalekovoda Senj-Biluča u dužini od 7,7 km, zatim potpunu sanaciju dalekovoda 10 i 20 kw od trafostanice Biluča do Jablanca, izradu projektne dokumentacije za sanaciju dalekovoda 10 i 20 kw Jablanac-Karlobag te pripremu idejnog rješenja za izradu dodatnih trafostanica od 110 u Karlobagu, podmorski kabel 20 kw od Mišljaka do Stinice i od Žigljena na Priznu.

Zastupnik **Tomljanović** izrazio je zadovoljstvo iscrpnim odgovorom.

Pomoć stradalim ribarima

Hrvatsko ribarstvo karakterizira dotrajala oprema, i zastarjeli brodovi, odnosno višegodišnja nebriga o hrvatskoj ribarskoj floti, visoka cijena goriva te nepostojanje organiziranog tržišta ribe (nema veletržnica), primijetio je **Ante Markov (HSS)**. U svjetlu takvog stanja zastupnik je upozorio i na dva tragična događaja koja su se zbila ove zime kada je jedna 18-metarska koča nastradala u velikom nevremenu na granici Nacionalnog parka "Kornati", a 10-metarska koča iz Trogira na putu prema otočiću Jabuka. I dok je u prvom slučaju spašena posada kočarice u drugom slučaju to se nažalost nije dogodilo i još uvijek se traga za jednim članom posade. I u jednom i u drugom slučaju ribari su morali izići na more po nevremenu da bi prehranili svoje obitelji. Zastupnik Markov upitao je ministra poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva da li će Ministarstvo i na koji način pomoći nastradalim ribarima da nastave ribarsku djelatnost jer bez pomoći Ministarstva, Vlade i društva uopće oni ne mogu riješiti svoj problem.

Tim ljudima potrebna je pomoć odmah, zaključio je Markov.

Odgovarajući na postavljeno pitanje ministar **Petar Čobanković** složio se sa zastupnikom o složenoj situaciji u ribarstvu, te dodao da je to bio razlog zbog kojeg je Ministarstvo kojem je on na čelu u suradnji s Ministarstvom mora, turizma, prometa i razvitka i Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva izradilo program obnove ribarske flote. S realizacijom tog stimulativnog programa započelo se još 2004. godine, a u ovoj bi godini program trebao zaživjeti. Ministarstvo je svjesno nepostojanja određene infrastrukture koja se nadovezuje na ribarstvo (nema veletržnica, ribarskih luka i slično) ali su za to ove godine predviđena određena financijska sredstva, a napose određeni programi i planovi. Tako se npr. u Istri pokušava npr. u suradnji s Istarskom županijom sufinancirati izgradnja jedne ribarske veletržnice. Svjesno značenja morskog ribarstva Ministarstvo je spremno uhvatiti se u koštac s rješavanjem problema - rekao je ministar Čobanković te najavio skore izmjene i dopune Zakona o morskom ribarstvu kojima će se na drugačiji način regulirati ova problematika u nas. Na kraju je izrazio sućut obiteljima stradalih ribara ustvrdivši da su ribari radeći svoj posao često izvrgnuti velikim opasnostima po život. Ministarstvo je i dosad imalo razumijevanja za sve koje su stjecajem okolnosti imali štete ili su stradali obavljajući taj posao i uvijek uskakalo i iznalazilo mogućnost da takvim ribarima pomogne pa će tako postupiti i u ovom slučaju preuzimajući dio obveze kod obnove ili nabavke novih brodova obiteljima nastradalih ribara.

Zastupnik **Markov** izrazio je zadovoljstvo ministrovim obećanjem da će se pomoći nastradalim ribarima dodajući da je svaka pomoć dobro došla iako nikada ne može u potpunosti otkloniti razmjer tragedije koja se dogodila.

Sudbina djelatnika gradskih centara za obavješćivanje

Zastupnik **Anton Peruško (SDP)** svoje je pitanje uputio premijeru Sanaderu

zanimajući se za stvarnu sudbinu djelatnika postojećih gradskih centara za obavješćivanje. Uvodno je podsjetio na Zakon o zaštiti i spašavanju kojega je donio Hrvatski sabor potkraj studenoga prošle godine čime se Hrvatska postupno približava sigurnosnim standardima koji vrijede u zemljama EU-a. Sudjelujući tom prilikom u saborskoj raspravi Peruško je, kaže, pozdravio taj zakon te ukazao na probleme djelatnika u gradskim centrima za obavješćivanje koji su gotovo svi redom hrvatski branitelji, i izašli iz sustava MORH-a, a napose na opasnost gubitka radnog mjesta. Tijekom rasprave o zakonu obećano je da će svi ti djelatnici biti uključeni u novu službu "Centar 112" (operativno-komunikacijski centar u svim hitnim situacijama), dakako, uz dodatno usavršavanje te da nitko neće ostati bez posla. Donošenjem Uredbe o unutarnjem ustrojstvu državne uprave za zaštitu i spašavanje po riječima tih djelatnika izgleda da su se obistinile njihove crne slutnje pa je danas neizvjesna sudbina 143 djelatnika, od kojih je njih 15 s područja Istarske županije, rekao je zastupnik Peruško.

U svom odgovoru premijer **Sanader** je rekao da je od 1. siječnja ove godine počela djelovati Uprava za zaštitu i spašavanje (tijelo zaduženo za rukovođenje i koordiniranje svih aktivnosti u katastrofama i većim nesrećama) ali i prenumeracija broja 985 na novi komunikacijski centar s jedinstvenim brojem 112. Ukidaju se gradski centri za motrenje i obavješćivanje, ali će županijski takvi centri biti umreženi u centralni sustav 112 i preuzeti dobar dio djelatnika tih gradskih centara. Pritom će se nastojati da prioritet imaju ljudi koji su dosad radili u gradskim centrima za obavješćivanje, posebno hrvatski branitelji. Premijer nije mogao reći koliko će se ljudi tako preuzeti, ali je dodao da će se nastojati preuzeti što je više moguće.

U ponovnom istupu zastupnik **Peruško** pozvao se na istup državnog tajnika Ministarstva unutarnjih poslova (Ivice Buconjića) na 11. sjednici Hrvatskoga sabora kada se raspravljalo o ovom zakonskom prijedlogu. Državni se tajnik tada pozvao na članke 62. i 63. Zakona

koji govore o tome da će svi djelatnici MORH-a i MUP-a koji su bili raspoređeni na ovim poslovima biti preuzeti u novoj Upravi, uz dodatno naknadno usavršavanje. Zastupnik je zadovoljan odgovorom premijera u kojem je ustvrdio da će se što više zaposlenih nastojati obuhvatiti novim ustrojem ove službe.

Izgradnja pristupne prometnice

Odgovarajući na pitanje zastupnice **Mirjane Brnadić (HDZ)** kako teku pripreme za početak izgradnje vrlo važne pristupne prometnice prema autocesti od Gaženice do čvorišta Zadar II., ministar mora, turizma, prometa i razvitka **Božidar Kalmeta** je naglasio da će se u četverogodišnjem programu održavanja i izgradnje državnih cesta posebna pozornost posvetiti spojnim cestama koje spajaju čvorišta autocesta s pojedinim gradovima, odnosno općinama. U tom smislu poduzet je čitav niz aktivnosti na pripremama za izgradnju tih cesta, a ponegdje je već počela izgradnja tih brzocestovnih spojeva kako bi se autoceste što brže, bolje i sigurnije približile gradovima ili općinama. U ovom slučaju riječ je o spoju brze ceste koja će spajati čvor Zadar II. s magistralom D-8 u dužini od 15 km. Projekti za to su već gotovi, a potrebne dozvole ishođene i ministar vjeruje da će u slijedećih 10 ili 15 dana biti raspisan natječaj za izvođenje te brze ceste.

Zastupnica **Brnadić** bila je zadovoljna odgovorom te je izrazila nadu da će se ispoštovati rokovi koje je zadalo Ministarstvo na zadovoljstvo svih žitelja Zadarske županije.

Prosvjedi seljaka

Zastupnik **Željko Pecek (HSS)** postavio je pitanje ministru poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva. Na pitanje ga je potaknulo rješenje jednog suda o kaznenom gonjenju i izricanju kazne i predstavnicima Hrvatskog seljačkog saveza zbog organizacije seljačkog prosvjeda. Ova presuda je donijeta kao da se radi o zločinačkoj organizaciji jer je kažnjena organizacija i 18 članova.

Neposredno prije ove sjednice seljaci su izrazili svoje nezadovoljstvo zbog smanjenja i kašnjenja isplate poticaja, neopravdanog i neobjašnjivog povećanja cijena plave nafte, prevelikog uvoza hrane i ne provođenja politike prodaje državnog zemljišta seljacima. Sve je rezultiralo formiranjem radnih grupa u koje su uključeni i seljaci, a sve u namjeri da se pokušaju razriješiti već dugo poznati problemi, nastavio je zastupnik **Pecek**. Iako su prosvjedi seljaka bili potpuno opravdani rezultirali su njihovim kaznenim gonjenjem, kaže **Pecek**, pa s tim u vezi pita ministra jesu li Vlada i ministarstvo kojem je na čelu spremni promijeniti politiku komunikacije te prihvatiti seljake kao partnere te tko će biti odgovoran ako zbog nedovoljnog sluha i razumijevanja doživimo masovnu blokadu cesta. Upitao je još ministra je li spreman ispričati se javno seljacima i priznati kako poticaji kasne i da su po kulturama manji ili možda misli da seljaci lažu i prosvjedima pokušavaju izboriti ono što im po zakonu ne pripada.

"Od kada sam ja na čelu Ministarstva imam redovitu komunikaciju s predstavnicima seljačkih udruga, a ona se u pravilu odvija najmanje jedanput u dva mjeseca, ponekad i češće. Stoga ne stoji tvrdnja da seljaci ne mogu sudjelovati u kreiranju poljoprivredne politike u Republici Hrvatskoj. Osim toga, oni su detaljno izviještjeni o svim aktivnostima vezanim uz određene izmjene i dopune važećih zakona, a jednako tako i o problematici novčanih potpora u poljoprivredi. Ministarstvo provodi zakone pa tako i Zakon o novčanim potporama u poljoprivredi kojim su utvrđeni maksimalni iznosi potpora po pojedinim kulturama, modelima i sl., podsjeća ministar **Čobanković**, i upozorava zastupnika da je svojedobno bio član Vlade kada je donesen Zakon o novčanim potporama u poljoprivredi. Isti je slučaj i sa Zakonom o poljoprivrednom zemljištu koji je također donesen u vrijeme bivše Vlade RH. Sada se, međutim, pripremaju izmjene i dopune Zakona o poljoprivrednom zemljištu, kaže ministar, i dodaje da su s tom problematikom upoznati

svi kojih se ona tiče (seljačke udruge, predstavnici poljoprivrednih poduzeća itd.) te da su imali mogućnost aktivnog sudjelovanja u kreiranju zakonskih rješenja. Uz to, prvi je put Odbor za poljoprivredu i šumarstvo Hrvatskoga sabora imao prigodu sudjelovati u raspravi o Nacrtu tog prijedloga, a sve sa ciljem da se pronađu što kvalitetnija rješenja koja će olakšati primjenu zakona, i s tom će se praksom nastaviti. Glede spomenutih kazni ministar je ustvrdio da je to stvar sudova i vjerojatno su ih sudovi izrekli sukladno zakonu. Ministar odgovorno tvrdi da nema razloga za prosvjede i da poticaji nisu smanjeni, dapače oni se iz godine u godinu povećavaju.

"Ako je bivša Vlada nešto krivo uradila imali ste dovoljno vremena da to i promijenite, a za 15 mjeseci sve se može promijeniti", uzvratilo je zastupnik **Pecek**. Na ministrovu izjavu kako će se nastaviti s dosadašnjom praksom **Pecek** je odgovorio kako se tu odmah zna i rasplet događaja – opet prosvjedi i isti problemi na sudu. "Vi ste formiranjem radnih grupa priznali da komunikacija sa seljacima nije bila dobra, pa Vas pozivam da platite kazne koje će na temelju sudskih rješenja dobiti ti ljudi". Također ga je pozvao da promijeni praksu da nakon sastanka na kojem je bilo više od deset udruga seljaka na konferenciju za tisak izađe samo s jednom podobnom udrugom seljaka makar se zna da su poticaji manji i kasne, a cijena plave nafte otišla visoku u nebo, te da u odnosu na lanjsku godinu ove godine brže raste izvoz hrane.

Pravo na dodatak uz mirovinu

Zakonom o pravu na dohodak uz mirovinu određenih korisnika mirovine iz 2002. godine utvrđuje se pravo na dodatak uz mirovinu hrvatskim državljanima s prebivalištem u Republici Hrvatskoj koji su pravo na mirovinu ostvarili u nekoj od republika bivše SFRJ, podsjetio je **Silvano Hrelja (HSU)**. Prema podatku iz prosinca 2004. ukupno je bilo 21.521 hrvatski građanin s prebivalištem u Republici Hrvatskoj koji prima ju mirovinu iz BiH i Srbije i Crne Gore.

Ugovori o socijalnom osiguranju Hrvatske sa BiH i Srbijom i Crnom Gorom ne ispunjavaju se niti su poboljšali položaj ovih umirovljenika, čak su ga zakomplcirale jer te dvije države ne ispunjavaju redovito svoje obveze. Zato je zastupnik Hrelja upitao ministra gospodarstva, rada i poduzetništva koji su razlozi da se sa 31. prosinca 2004. godine prestalo s isplatom ovog dodatka, a spomenuto ministarstvo nije predložilo Vladi RH produženje važenja Zakona o pravu na dodatak uz mirovinu određenih kategorija korisnika mirovine ili barem donošenje uredbe sa zakonskom snagom i zašto je na ovaj način ugrozilo egzistenciju gotovo 11 tisuća hrvatskih građana. Zastupnika Hrelju zanima što i kada se misli riješiti ovaj problem.

Odgovorio mu je državni tajnik Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva **Vladimir Vranković**. Radi zaštite materijalnog položaja umirovljenika, hrvatskih državljana koji su mirovinu ostvarili u nekoj od republika bivše SFRJ, Republika Hrvatska je donijela Zakon o pravu na dodatak uz mirovinu određenih kategorija korisnika mirovina koji je stupio na snagu 1. svibnja 2002. godine. Zakon je propisivao krug mogućih korisnika te uvjete i postupak ostvarivanja prava na dodatak uz mirovinu. Razlozi za donošenje zakona temelje se na činjenici da veći broj ovih korisnika mirovine nije redovito primao mirovine iz republika bivše SFRJ u kojima su mirovine ostvarili ili su te mirovine bile izuzetno niske. Iako je isplata tih mirovina prema bilateralnim ugovorima o socijalnom osiguranju sa BiH i Srbijom i Crnom Gorom isključivo obveza države u kojoj je mirovina ostvarena, Hrvatska je intervenirala spomenutim zakonom da bi u prvotnom razdoblju primjene međudržavnih ugovora, dok se uspostavi redovita međudržavna isplata mirovina, zaštitila materijalni položaj ovih umirovljenika s prebivalištem u Hrvatskoj. Zbog toga je i spomenuti Zakon donesen na određeno vrijeme (do 31. prosinca 2004.), nastavio je državni tajnik. U Ministarstvu se analiziraju posljedice prestanka Zakona jer taj dodatak nije redovit institut

mirovinskog sustava nego je Republika Hrvatska putem tog dodatka intervenirala kao privremenom - izvanrednom mjerom, ponavlja državni tajnik. Budući da taj dodatak na mirovinu sadrži sve elemente socijalne skrbi u cilju zaštite egzistencijalnog minimuma ovih umirovljenika, u Ministarstvu su mišljenja da se rješenje ovog problema mora tražiti kroz sustav socijalne skrbi.

Zastupnik **Hrelja** nije bio zadovoljan činjenicom da se reagira post festum, a jednako tako nije bio zadovoljan sadašnjim stanjem korisnika. Prihvaća analiziranje ove problematike kao i to da se u što kraćem roku riješi ovaj problem bilo kroz sustav mirovinskog dodatka ili kroz sustav socijalne sigurnosti.

Standard hrvatskih građana

Usljedilo je pitanje zastupnice **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** upućeno premijeru. Prema izračunu nezavisnih sindikata najosnovnija potrošačka kartica poskupjela je za godinu dana više od 1000 kuna, a prosječna plaća više ne može zadovoljiti niti najosnovnije potrebe građana. Stoga zastupnica pita premijera što kani poduzeti da taj standard građana još više ne padne jer je, kaže, sada sasvim očito da Vlada nema snage, sposobnosti i mogućnosti da standard dosegnut 2003. zadrži, a kamoli povećá.

Premijer dr. sc. **Ivo Sanader** primijetio je da se standard ostvaren 2003. ne može uspoređivati sa standardom iz 2005. godine te da je ovaj potonji neusporedivo bolji. Sve ono što Vlada RH radi možda se izravno ne odražava na džep hrvatskih potrošača ali neizravno ipak. Već je lani aktualna Vlada uspješla promijeniti trend izvoza-uvoza što nije uspjelo bivšoj koalicijskoj vladi, a jednako tako ni HDZ-ovim vladama tijekom 90-tih godina. Dosad je uvijek, pa i u 2003. godine koju zastupnica toliko glorificira, uvoz rastao dva puta brže od izvoza, a lani je prvi put izvoz rastao 15 posto, a uvoz 5 posto. "Ako to nije ono što su očekivali naši građani onda mislim da netko ovdje ili politikantski postavlja pitanje ili ne razumije o čemu

se radi", nastavio je premijer. Kaže kako mu se može prebaciti da izvoz još uvijek ne pokriva veliki uvoz, ali definitivno 2003. godine pokrivenost uvoza izvozom bila je 42 posto, a sada je 48 posto i drži da će ove godine taj omjer biti još bolji. Konačno, u 2003. nezaposlenost je bila ispod 400 tisuća, sada iznosi oko 300 tisuća, dok je rast industrijske proizvodnje bio puno manji nego što je bio 2004. Premijer je siguran da će se svi ovi makroekonomski pokazatelji koji su puno bolji nego što su bili 2003. odraziti (možda ne odmah) na džep običnog hrvatskog potrošača i obitelji.

Komentirajući podatke o uvozu i izvozu u Hrvatskoj zastupnica **Ingrid Antičević-Marinović** primijetila da su oni rezultat mjera koje je poduzela bivša Vlada. A na premijerovu tvrdnju da će se poduzete mjere aktualne Vlade odraziti na standard građana odgovara da su se one već odrazile tako da hrvatski građanin sada u svojoj lisnici i džepu ima puno manje novca.

Provokacija talijanskog ministra vanjskih poslova

I zastupnik mr. sc. **Marin Jurjević (SDP)** imao je pitanje za premijera. Zanimalo ga je kada će premijer osobno i Vlada RH odlučno i jasno odgovoriti na provokacije koje stalno dolaze s druge strane Jadrana od visokih funkcionara talijanske Vlade. Zastupnik je pritom mislio na ministra vanjskih poslova Finija koji je za Slobodnu Dalmaciju izjavio da su Istra, Dalmacija i Rijeka oduvijek bile talijanske zemlje. Fini je počasni građanin tzv. Općine Zadar u egzilu, podsjeća Jurjević, i pita premijera kada će odlučno reagirati na tu Finijevu izjavu. Zastupnik je spomenuo i film "Srce u jami" se zaboravljaju fašistički logori na Rabu, u Kraljevici, Bakru, Ošjaku, na Molatu, u Zlarinu, na Lopudu i u Kuparima gdje su mučeni i ubijani Hrvati.

Premijer dr. sc. **Ivo Sanader** rekao je da je Vlada RH odlučno odgovorila na te provokacije jednako kako je zastupnik odlučno postavio svoje pitanje. Odmah nakon Finijevog intervjua Slo-

bodnoj Dalmaciji Vlada RH je zatražila obrazloženje te izjave, a odgovoreno je da Fini to nije rekao u Slobodnoj Dalmaciji, što je Vlada RH primila na znanje. Premijer naglašava da Hrvatska i Italija moraju razvijati dobrosusjedske odnose na međusobnom uvažavanju i na zajedničkoj perspektivi u ujedinjenoj Europi te poručuje zastupniku da bude bez brige jer je HDZ znao i u puno težim okolnostima rata i agresije odgovoriti na izazove boreći se za zaštitu nacionalnog suvereniteta i državnog teritorija pa će lako odgovoriti i na ovakve provokacije. Složio se sa zastupnikom da u Italiji ima iredentizma, a spomenuti je film na crti takve politike ali ne može ugroziti Hrvatsku. Izjave kakve je dao Fini i film kao što je gore spomenuti neka idu na dušu onih koji još uvijek žive u prošlosti i u iredenti, zaključio je premijer, a zastupnik **Jurjević** mu poručio da će uvijek imati podršku kada bude odlučno reagirao na ovakve stvari. Ističe, međutim, da je dojam u javnosti bio drugačiji od ovoga kako ga sada odlučno iskazuje premijer. Svojim je pitanjem, kaže, prenio razmišljanje koje je vladalo u javnosti, posebno u Dalmaciji. Isto tako smatra da je skandal što je spomenuti film snimljen sredstvima spomenutog Finija i talijanske državne televizije (RAI).

Umanjenje mirovine hrvatskih građana ostvarene u Sloveniji

Zastupnik **Nikola Sopčić** (HDZ) svoje je pitanje uputio ministru financija. Objasnio je da od 1. siječnja ove godine naši umirovljenici koji su mirovinu ostvarili u Republici Sloveniji primaju manju mirovinu za oko 16 posto, pa čak i do jedne četvrtine nekadašnje mirovine. Izmjenom Zakona o porezu na dohodak u Republici Sloveniji mirovine tih naših građana (procjena je da ih ima oko 50 tisuća) oporezovane su u cijelom iznosu, no oni nigdje ne ostvaruju pravo na povrat poreza. Tako su ti umirovljenici dovedeni u nepovoljniji položaj u odnosu na ostale naše umirovljenike, a u odnosu na svoje slovenske kolege s istim radnim stažom i na istom radnom mjestu dobivaju za četvrtinu manju

mirovinu. Taj bi se problem trebao riješiti sporazumom s Republikom Slovenijom o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, a koliko zastupnik zna sporazum je bio pripremljen još 1999. godine, ali se u mandatu bivše Vlade po tom pitanju nije ništa radilo i sporazum nikada nije potpisan. Stoga je zastupnika interesiralo da se radi na tome da se taj sporazum sa Slovenijom konačno postigne čime bi se riješio ovaj gorući problem.

Ministar financija **Ivan Šuker** potvrdio je zastupniku da Hrvatska još nema potpisan Ugovor o dvostrukom oporezivanju sa susjednom Slovenijom niti sa SR Njemačkom nego se još uvijek koristi Ugovor iz davnih 80-tih godina kada je Njemačka potpisala ugovor s bivšom Jugoslavijom. A riječ je o državama u kojima hrvatski građani ostvaruju najviše financijske transakcije. Također je potvrdio navod zastupnika da su pregovori sa Slovenijom glede Ugovora počeli još 1999. godine i stali, a u proteklom razdoblju o tome nije bilo razgovora niti susreta pregovaračkih timova. S obzirom na to da ne postoji Ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ne može se niti ostvariti povrat tog poreza u Hrvatskoj ili izbjeći oporezivanje u Sloveniji. Na zadnjem susretu premijera Sanadera i Janše istaknut je taj problem i dogovoren je susret pregovaračkih timova. Ministar Šuker očekuje da će naveden problem riješiti.

Ovaj će odgovor sigurno obradovati ove naše umirovljenike kojih ima dosta u pograničnom području s Republikom Slovenijom, uzvratilo je zastupnik Sopčić.

Operativni program povećanja govedarske proizvodnje

U Požeško-slavonskoj županiji u obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima i u udruzi uzgajatelja simentalnog goveda Požeštine kao najveći problem koji koči brži i kvalitetniji razvoj ističe se manjak poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu, upozorava **Marija Bajt** (HDZ). Stoga se pozdravlja naputak ministra poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva da do 25. ožujka

načelnici i gradonačelnici izdaju korisnicima koji ne koriste zemlju (temeljem ugovora) potvrde za korištenje državnog poljoprivrednog zemljišta kako bi mogli ostvariti poticaje. Slijedom toga Operativni program razvoja govedarske proizvodnje s pratećim vrlo prihvatljivim kreditima HBOR-a izaziva nedoumice zbog kriterija vezanih uz lokacijsku, odnosno građevinsku dozvolu (potrebna je poljoprivredniku koji namjeravaju graditi staju, ali istodobno koči razvoj i plan ulaganja kod onih koji bi povećali stado, opremili staju ili kupili zemljište). Zastupnicu zanima može li spomenuto ministarstvo i u ovom slučaju nešto učiniti kako bi olakšalo nabavu junica, opreme ili kupnje zemljišta pojedinačno, a da se to ne uvjetuje izdavanjem lokacijske, odnosno građevinske dozvole.

Kako je i zatražila odgovorio joj je osobno ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva **Petar Čobanković**. Operativni program povećanja govedarske proizvodnje jedan je od strateških projekata aktualne Vlade i ide u pravcu povećanja vlastite proizvodnje mesa i mlijeka, naglasio je ministar. To je bitno kada se zna da Hrvatska danas u proizvodnji junećeg mesa zadovoljava svega 75 posto vlastitih potreba, i valja tu proizvodnju povećati za 25 posto kako bi došli do razine samodostatnosti. Nešto je povoljnija situacija u proizvodnji mlijeka (zadovoljavamo 90 posto vlastitih potreba). To je razlog zašto je Ministarstvo predložilo, a Vlada prihvatila Operativni program povećanja govedarske proizvodnje smatrajući da će Hrvatska tako ne samo riješiti pitanje samodostatnosti mesa i mlijeka nego i naći tržište za osnovne ratarske kulture kroz stočnu hranu. Sukladno tom programu dogovorena je direktna kreditna linija s HBOR-om po vrlo povoljnim uvjetima uz kamatu od 4 posto i 10 godina povrata kredita uz dvije godine grace perioda. Osigurano je i jamstvo HAMAG-a koji prvi put u svojoj povijesti jamstvima prati programe iz poljoprivrede. Postoje, međutim, i limitirajući faktori koji usporavaju provođenje tog programa. Ponajprije to je pitanje poljoprivrednog zemljišta pa je s tim u

vezi ministar naglasio da se pripremaju izmjene i dopune Zakona o poljoprivrednom zemljištu. Razlog – želi se na bolji i kvalitetniji način riješiti problematika zemljišta. Drugi problem predstavlja izgradnja novih i adaptacija postojećih farmi gdje je potrebno osigurati lokacijsku, a zatim i građevinski dozvolu. Tu, međutim, dolazi do određenih problema i sukladno tome pripremljeni su prijedlozi kako bi se izvršile intervencije u Zakonu o građenju, a zatim stvorila osnova za izmjene prostornih planova jedinica lokalne samouprave tako da se omogući ruralnim područjima u zoni građenja povećan broj objekata (staja) za povećani broj grla stoke. Donio bi se i jedan pravilnik o minimalnim tehničkim, tehnološkim i ekološkim uvjetima izgradnje tih staja. Sve navedeno trebalo bi se u najskorije vrijeme učiniti kako bi se pospješilo provođenje ovoga programa.

Zastupnica **Bajt** bila je zadovoljna dobivenim odgovorom komentirajući da sve navedeno ide u smjeru boljeg, bržeg i kvalitetnijeg razvoja hrvatske poljoprivrede, a napose pomoći seljaku.

Brza cesta Šestanovac-Dubci

Zastupnica **Lucija Čikeš (HDZ)** postavila je pitanje ministru mora, turizma, prometa i razvitka. Kako je uvodno rekla tjednima se u dnevnom tisku, točnije Slobodnoj Dalmaciji, kalkuliralo s izgradnjom brze ceste Šestanovac-Dubci duge 12,5 km. Zastupnica navodi da je riječ o vrlo značajnoj prometnici za taj dio Hrvatske, a napose poveznici s Makarskim primorjem, otocima i južnom Hrvatskom. Kolika je njezina važnost pokazuju podaci da tom prometnicom izvan turističke sezone dnevno prometuje od 7000 do 8000 vozila, a u vrijeme turističke sezone i do 15000 vozila. U programu kojeg je početkom ove godine predstavio ministar u Splitsko-dalmatinskoj županiji bila je predviđena izgradnja i ove prometnice tijekom 2006. i 2007. godine, i to paralelno sa čvorištem Šestanovac što je, kaže Čikeš, stručno opravdano jer jedno bez drugoga ne mogu funkcionirati, odnosno bolje

rečeno zajedno dobro funkcioniraju. Zastupnicu je interesiralo je li ova prometnica bila samo kalkuliranje pojedinaца koji koriste svoj položaj, odnosno ima li pomaka u planiranoj izgradnji te prometnice.

Ministar **Božidar Kalmeta** odgovorio joj je da se ne odustaje od programa niti se u njemu bilo što mijenja, a u programu održavanja i građenja cesta za 2005. i 2008. je i državna cesta Šestanovac-Dubci. S tim u vezi planirane su aktivnosti na poboljšanju građevinsko-tehničkih elemenata i kvalitete kolnika u dužini od 13 km. U tijeku je ishođenje lokacijske dozvole, a pri kraju izrada glavnih projekata nakon čega će biti podnesen zahtjev za dobivanje građevinske dozvole i raspisan natječaj. Istovremeno radi se i u zoni čvora Šestanovac (iz središta Šestanovca u dužini oko 4,5 km) i to je, kaže ministar, dio konačne buduće brze ceste Dubci-Šestanovac. Prema tome nema govora da će se bilo što promijeniti u prezentiranom programu građenja cesta u Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Izjavljujući se o dobivenom odgovoru zastupnica **Čikeš** rekla je da nije niti sumnjala da će se odustati od programa ali je željela da taj dio pučanstva tamo čuje pravu istinu jer polažu veliku nadu u tu prometnicu koja će poboljšati kvalitetu življenja i, kako se nadaju, inicirati ekonomski i svaki drugi razvoj tog kraja koji je godinama bio nepravedno zapušten.

Centar u Komarevu

Zastupnica **Ivanka Rokandić (HDZ)** uputila je svoje pitanje ministru zdravlja i socijalne skrbi, ali iz područja socijalne skrbi. Godine 2003. započela je prenamjena stare zgrade Osnovne škole Komarevo za potrebe Centra za osobe s mentalnom retardacijom u Sisačko-moslavačkoj županiji, podsjeća zastupnica i dodaje da je investitor bilo tadašnje Ministarstvo rada i socijalne skrbi. S izvoditeljem radova "Kupa 91" iz Petrinje potpisan je ugovor, radovi su započeli ali ne i okončani, jer je gradnja zaustavljena. Zastupnica kaže kako

postoje saznanja da su radovi u potpunosti plaćeni 2003., ali, ponavlja, objekt nije završen. Pokušaj da se o svemu nešto sazna od direktora "Kupe 91" Branka Vidovića bio je bezuspješan, a građani Siska i okolice svakodnevno na radio emisijama pitaju svoje zastupnike hoće li resorno ministarstvo i kada završiti rekonstrukciju i adaptaciju ove osnovne škole za potrebe spomenutog, a neophodnog Centra u Sisačko-moslavačkoj županiji.

Odgovarajući na pitanje ministar dr.sc. **Neven Ljubičić**, vratio se u prošlost, točnije u 2002. godinu, kada je tadašnje Ministarstvo rada i socijalne skrbi ugovorilo radove vezane uz preinaku spomenute osnovne škole u buduću Centar za osobe s mentalnom retardacijom u Komarevu vrijedne 8 milijuna kuna. Do kraja 2003. potrošeno je 95 posto sredstava ili 7 milijuna i 700 tisuća kuna, a početkom 2004. godine ustanovljen je čitav niz neriješenih problema u vezi s tom obnovom (npr. nije riješeno pitanje infrastrukture i energetike), dok adaptacijsko proširenje tog objekta nije bilo čak niti zemljišno riješeno. U tom momentu kao i sada na gradilištu nije bilo i nema nikoga tko bi nastavio tu gradnju. Evidentno je da se tu radi o nezakonitim radnjama, podvukao je ministar, pa će zbog toga Ministarstvo ovaj predmet prosljediti Državnom odvjetništvu. Ipak, već se krenulo u projekt pokušaja sanacije spomenutog objekta pa su već angažirani odgovarajući i kvalitetni ljudi da pokušaju dopunskom projektom dokumentacijom uz najniža moguća sredstva pronaći rješenje. Krenulo se i u izravne pregovore s pojedincima kako bi se riješilo pitanje infrastrukture, posebno one energetske, a sudski je zatraženo rješenje zemljišnih knjiga. Očito je da će za sve to trebati neko vrijeme ali se od projekta neće odustati jer je ovaj Centar u Komarevu potreban.

Zastupnica **Rokandić** izrazila je nadu da će se iznaći rješenje da profunkcionira ova ustanova na zadovoljstvo svih kojima je ona potrebna i dodala da bi više od 200 osoba s težom ili lakšom mentalnom retardacijom koristilo usluge ove ustanove.

Ubrzati gradnju ceste kroz Vukovar

Usljedilo je pitanje upućeno ministru mora, turizma, prometa i razvitka. Zastupnik **Petar Mlinarić (HDZ)** napomenuo je da su Hrvatske ceste lani financirale i obnovile dionicu državne ceste B2 koja prolazi kroz samo središte Grada Vukovara, ali je zapelo u samom središtu tog hrvatskog grada, točnije na ukupno 300 metara te dionice. Razlog – ta je dionica ceste trebala prijeći preko privatnog vlasništva i vlasnicima je ponuđena zamjenska parcela ali nema pozitivnog rješenja. Stoga je zastupnika Mlinarića interesiralo do kada će se Vukovarci voziti kroz središte svoga grada po uništenoj cesti i po rupama.

Ministar **Božidar Kalmeta** potvrdio je navod zastupnika o pokušaju dogovora s vlasnicima privatnog zemljišta ali i to do dogovora nije došlo. S obzirom na to da se radi o izuzetno važnoj cesti krenulo se u postupak izvlaštenja nakon čega će se završiti i napraviti i tih 300 metara ceste kroz Vukovar.

Zastupnik **Mlinarić** izrazio je zadovoljstvo ovim odgovorom i zamolio ministru da ubrza proceduru glede izgradnje te ceste.

Ugovorna obveza

Zastupnik dr. sc. **Vilim Herman (HNS)** svoje je pitanje uputio predsjedniku Vlade Republike Hrvatske, odnosno potpredsjednici Vlade i ministrici Kosor. Uvodno je upozorio na jednu od ugovornih obveza Vlade RH koja je nastala na temelju odnosa između Đakovačko-srijemske biskupije, Osječke kliničke bolnice i Vlade po kojem se zbog povrata imovine toj bolnici treba dati (naknaditi) 20 milijuna kuna. Iako je ova obveza stara više od godinu dana ništa se ne događa, kaže zastupnik, te podsjeća da je u jednoj pravnoj državi ugovorna obveza, sveta obveza. Uz to, ovdje se radi o bolnici koja se na ovaj ili onaj način sustavno zanemaruje pa zastupnika Hermana zanima kada će se ispuniti spomenuta ugovorna obveza prema toj bolnici.

Potpredsjednica Vlade i ministrica **Jadranka Kosor** rekla je da nije upoznata s detaljima rješavanja ovog problema jer to nije uže područje njezinog svakodnevnog rada ali će se osobno zauzeti za rješavanje tog problema. Zastupniku je obećala precizan pisani odgovor već za desetak dana te iskoristila prigodu kako bi iznijela neke podatke o tome koliko je lani uloženo u zdravstvo županije iz koje dolazi ovaj zastupnik. Tako je u Kliničku bolnicu Osijek uloženo 2 milijuna kuna i kupljeno različite opreme u vrijednosti od 9,5 milijuna kuna te nabavljena dva vozila hitne pomoći. Ne manje važan je podatak i onaj o limitu te bolnice koji iznosi 32 milijuna kuna što je više od limita primjerice KB Dubrava ili Sestara milosrdnica, a za ovu godinu je u pripremi 4. zajam Razvojne banke Vijeća Europe iz kojeg bi se za razvoj kardiokirurgije uložilo 2,5 milijuna eura.

Reagirajući zastupnik **Herman** je ponovio da je ovdje riječ o neispunjenoj ugovornoj obvezi u svezi s ovom bolnicom.

Natječaj za prodaju KIM-a

Zastupnik mr.sc. **Vlado Jelkovic (HDZ)** uputio je svoje pitanje ministru poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva u vezi s privatizacijom Karlovačke industrije mlijeka. Uvodno se pozvao na dnevni tisak u kojem je Hrvatski fond za privatizaciju objavio oglas za prodaju 91,87 posto dionica KIM-a. Nominalni nositelj vlasništva - Fond usuglasio je prethodno uvjete prodaje sa sindikatom, radničkim vijećem, uredom za socijalno partnerstvo i nadzornim odborom. Po tim bi se uvjetima očuvala ova djelatnost, dugoročno i radna mjesta, unaprijedila mreža i suradnja s kooperantima, a kupca obvezalo na ulaganje u modernizaciju opreme i tehnologiju KIM-a. Međutim, tekst natječaja nije sadržavao kao obvezujuće ove dogovorene uvjete nego je samo na jednom mjestu rečeno da će Fond posebno cijeliti spremnost ponuditelja da ispuni određene uvjete ali koji su puno blaži od dogovorenih (nisu obvezujući), naglašava zastupnik. Na taj način ne bi

se garantirala nikakva sigurnost spomenutoj firmi, zaposlenicima i tisućama kooperanata. Zato je raspisani natječaj u međuvremenu poništen. KIM je već jednom prošao privatizacijsku kalvariju u okviru Globus grupe kada je bio opterećen kreditima koji su utrošeni negdje drugdje, a ovoj tvrtki ostale obveze po kreditima. Nakon što je poništen spomenuti natječaj zastupnika je interesiralo kakvi su planovi i kada će se raspisati novi natječaj i hoće li on sadržavati obvezujuće zaštitne klauzule kojima bi se kupca obvezalo na održavanje proizvodnje i zaposlenosti, a napose na obvezu ulaganja u modernizaciju opreme KIM-a.

Ministar **Petar Čobanković** potvrdio je da je Upravni odbor fonda poništio natječaj jer nisu postojale obvezujuće klauzule vezane uz održavanje proizvodnje, zaposlenosti i ulaganja u Karlovačku industriju mlijeka. Ministarstvo kojem je on na čelu zaduženo je da iskoordinira sastanak između predstavnika Fonda, Ministarstva i uposlenika, sindikata i uprave i uopće svih zainteresiranih za problematiku KIM-a, te da se sukladno dosadašnjoj praksi uz uvažavanje socijalnih kriterija i strateškog značaja koje ima KIM napravi novi natječaj s obvezujućim klauzulama o spomenutim pitanjima. Najavio je održavanje tog sastanka vjerojatno već za sedam dana od ove sjednice nakon čega se, kaže, može očekivati raspisivanje novog natječaja.

Zastupnik **Jelkovic** bio je zadovoljan odgovorom.

Proizvodnja domaćih autohtonih proizvoda

Često se u javnosti u posljednje vrijeme govori da ćemo ulaskom u EU ostati bez svojih domaćih proizvoda (sir, vrhnje, kulen i sl.), a ne tako davno je od istarskih proizvođača meda zatraženo da istarski med zaštite kao originalni hrvatski proizvod, primijetila je **Irena Ahel (HDZ)**. Pitanje zastupnice upućeno državnom tajniku Bakoti u Ministarstvu vanjskih poslova i europskih integracija glasilo je: Što možemo učiniti da

zaštitimo svoje originalne proizvode te je li moguće da ih plasiramo i na europsko tržište”.

Državni tajnik **Gordan Bakota** odgovorio je kako nema potrebe strahovati od crnih scenarija kada je riječ o proizvodnji domaćih autohtonih proizvoda. EU prepušta Hrvatskoj način reguliranja proizvodnje namijenjene za osobne potrebe i za domaće tržište. To konkretno znači da domaći proizvođači svih domaćih proizvoda prvenstveno moraju poštivati hrvatske propise, a isto tako primjenjivati i propise EU-a koji su dio domaćeg zakonodavstva, ako je riječ o zaraznim bolestima, minimalnim higijenskim uvjetima proizvodnje. Sve je to u interesu zaštite svih potrošača, a napose njihovog zdravlja. Hrvatski proizvođači koji žele nastupiti na tržištima EU-a morat će prihvatiti i standarde EU-a. Kada je riječ o autohtonim hrvatskim proizvodima važno je naglasiti, kaže gospodin Bakota, da je u tijeku harmonizacija naših propisa s propisima EU-a. No, u domaćem zakonodavstvu postoji već mogućnost da određeni proizvodi dobiju status originalnih hrvatskih proizvoda ovisno o dobivanju tzv. dvije oznake od kojih se prva odnosi na zemljopisno podrijetlo proizvoda, a druga na izvornost poljoprivrednih proizvoda. Registracija proizvoda obavlja se pri Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo i već je registrirano devet hrvatskih proizvoda kao autohtonih hrvatskih proizvoda. U svakom slučaju naši će proizvođači nakon što pribave spomenute oznake imati mogućnost nastupiti i na europskom tržištu prezentirajući tako kvalitetu svog proizvoda, a napose zaštititi vlastito ime na tržištu EU-a.

Zastupnica **Ahel** bila je zadovoljna dobivenim iscrpnim odgovorom, a nada

se da njezino zadovoljstvo dijele i proizvođači tih proizvoda.

Reakcija Vlade RH na pismo haaške tužiteljice

Anto Đapić (HSP) imao je jedno pitanje za premijera. Zanimalo ga je kako će Vlada Republike Hrvatske reagirati na posljednje izvješće Carle Del Ponte u kojem se, kaže zastupnik, na jedan vrlo težak način diskvalificira prošla i aktualna Vlada u kontekstu suradnje s Haaškim sudom. ”Je li istina kako pišu mediji da je Britanska obavještajna služba dala devet zahtjeva našoj Vladi koji u sebi sadrže i nezakonito vrbovanje, prisluškivanje, zastrašivanje, ucjenjivanje i naručene sudske progone, a sve u kontekstu rješenja slučaja Ante Gotovine, bilo je slijedeće njegovo pitanje.

Premijer dr. sc. **Ivo Sanader** zahvalio je na pitanju ustvrdivši da ne bi bilo dobro da je ovo Aktualno prijedopodne prošlo bez tog pitanja s obzirom na veliku medijsku prašinu koju je diglo to izvješće Carle Del Ponte. Premijer je pojasnio kako se tu ne radi o izvješću nego o pismu kojeg je haaška tužiteljica uputila predsjedavajućem EU-a tj. luksemburškom ministru vanjskih poslova. Vlada RH zna za to pismo i njegov sadržaj i priprema na njega odgovor, nastavio je premijer. Obznanio je zatim da će ministrica vanjskih poslova i europskih integracija poslati taj naš odgovor luksemburškom predsjedništvu sa zahtjevom, odnosno zamolbom da ga proslijedi svim ministrima vanjskih poslova EU-a jer je i haaška tužiteljica svoje pismo poslala luksemburškom predsjedništvu tražeći da ga ono distribuira svim članicama EU-a. U svom pismu gospođa Del

Ponte iznosi neke ocjene i stajališta s kojima se Vlada Republike Hrvatske ne slaže pa će to i iznijeti u svom pismu luksemburškom predsjedništvu. Premijer drži da je važno to učiniti prije sjednice Vijeća ministara EU-a na kojoj bi se donijela politička odluka o započinjanju pregovora s Hrvatskom. Svatko ima pravo dati svoje mišljenje i ocjene, ali isto tako naš premijer punim samopouzdanjem, samosviješću i odgovornošću kaže da je Hrvatska zaslužila početak tih pregovora jer već živi i primjenjuje europske standarde. I nikakva obavještajna služba, bez obzira o kojoj se državi radi, neće niti moći Vladi Republike Hrvatske propisivati što će raditi niti je itko dosad izdavao takve naloge, rezolutan je premijer Sanader. ”Kao predsjednik Vlade RH i hrvatski državljanin odbio bih u svakom trenutku raditi po bilo čijem naputku, osim po naputku onih koji su me izabrali na ovu dužnost”, zaključio je premijer, i izmamio pljesak nazočnih zastupnika.

Nakon ovog odgovora možemo konstatirati da su napisali u medijima falsifikat, te da ne postoji izvješće POA-e koje govori o spomenutoj intervenciji britanske obavještajne službe o metodama s kojima se Hrvatska mora služiti glede rješenja slučaja Gotovina.

Time je iscrpljena lista prijavljenih za zastupnička pitanja pa je predsjedavajućem **Luki Bebiću** ostalo samo da pruži obavijest o dugovima Vlade u tom smislu prema zastupnicima. Vlada nije u propisanom roku dostavila odgovor na zastupničko pitanje Ingrid Antičević-Marinović i Zvonimira Mršića, a potonjem zastupniku odgovor duguje i Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka.

J.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O FINANCIJSKOJ AGENCIJI

Brzi servis za poduzetnike

Predložene zakonske novele trebale bi omogućiti poduzetnicima da na jednom mjestu mogu obaviti svu potrebnu papirologiju, poput registracije tvrtki, prijavljivanja zaposlenih, i dr.

Na ovoj sjednici Hrvatski sabor je, nakon poduže rasprave, donio Zakon o dopunama Zakona o Financijskoj agenciji. Time su stvorene zakonske pretpostavke za oživljavanje Programa "One Stop Shop", čija bi primjena građanima i poslovnim subjektima trebala olakšati komunikaciju s državnom upravom i lokalnom samoupravom. Podsjetimo, riječ je o projektu koji je pokrenula Vlada RH, radi poticanja bržeg gospodarskog razvitka Republike Hrvatske. Naime, predloženim se stvaraju pretpostavke za pojednostavljenje administrativnih procedura i uklanjanje birokratskih prepreka, kao smetnji bržem razvoju poduzetništva. Obavljanje poslova utvrđenih spomenutim programom povjereno je Fini, koja ima najrašireniju mrežu ureda, raspolaze suvremenom elektroničkom i komunikacijskom opremom te osposobljenim kadrovima, a i vrlo širokom bazom podataka. Zahvaljujući tome, budući poduzetnici će u njenim poslovnicama, dakle na jednom mjestu, moći obaviti svu potrebnu papirologiju za registraciju tvrtki, prijavljivanje zaposlenih i dr.

Većina zastupnika podržala je donošenje ovog Zakona, ali su imali oprečna mišljenja glede očekivanih efekata. Dok su zastupnici pozicije uvjereni u to da će njegova primjena poduzetnicima olakšati osnivanje obrta ili trgovačkog društva i dr., oporba smatra da se samo proširivanjem djelatnosti Agencije neće postići ciljevi predviđeni programom One Stop Shop. Iako svi podupiru Vladinu inicijativu da se pomoćne poduzetništvu, upozoravaju na to

da ne postoje tehničke, niti financijske pretpostavke za njegovu provedbu, budući da u Proračunu za tu namjenu nije osigurana niti kuna. Osim toga, zamjeraju Vladi da joj je trebalo previše vremena da ponudi prvi od zakona koji će omogućiti da se započne s realizacijom spomenutog projekta (ostali su tek najavljeni). Izraženo je i mišljenje da taj projekt nije dovoljno ambiciozan te da nije primjeren današnjim tehničkim mogućnostima i praksi razvijenih zemalja.

Spomenimo i zamjerke da se ovim zakonskim prijedlogom Fini daje monopol za obavljanje javne ovlasti, te da bi ovlaštenje za isti posao mogli dobiti i drugi subjekti koji za to imaju uvjete (primjerice, Hrvatska gospodarska komora, obrtnička komora, centri za poduzetništvo, itd.).

Većina sudionika u raspravi, inače, smatra da ta institucija ima sve preduvjete da preuzme poslove u sklopu Programa One Stop Shop, ali upozoravaju na to da će njihovo obavljanje otežavati loša informatička povezanost državnih tijela. Dio oporbe, pak, tvrdi da se radi o "alibi zakonu", budući da u njemu nije precizirano koje će usluge Agencija pružati korisnicima. Nedopustivo je, kažu, da to određuje Vlada svojom uredbom. Ako se već željelo promijeniti djelokrug Fine, to je trebalo utvrditi kao obvezu, uz odgovarajuću financijsku podršku. U protivnom bi se moglo dogoditi da Agencija, kao tržišno orijentirana organizacija, obavlja samo one poslove koji će joj se isplatiti, tako da poduzetnici od toga neće imati ništa. Spomenimo i sugestiju iz rasprave da

bi "One Stop Shop" trebalo premjestiti u državnu upravu, a Fini ostaviti mogućnost pružanja usluga poduzetnicima na komercijalnoj osnovi.

O PRIJEDLOGU

Prema obrazloženju predlagatelja, osnovna svrha predloženih dopuna Zakona o Financijskoj agenciji je propisivanje njene nadležnosti za obavljanje poslova utvrđenih Programom "One Stop Shop".

Riječ je o Programu koji je Vlada pokrenula kako bi se korisnicima usluga državne uprave omogućilo ostvarivanje njihovih prava i potreba te ispunjavanje zakonom propisanih obveza na jednom mjestu, bez nužnog poznavanja nadležnosti i organizacijske strukture pojedinih tijela državne uprave. Naime, koncept tog programa polazi od pretpostavke da tijela državne uprave moraju davati usluge poslovnim subjektima i građanima, dakle poreznim obveznicima, na jednostavan i brz način, bez nepotrebnih troškova i "hodaanja" od jednog ureda do drugog. Primjenom suvremenih sredstava povezivanja, odnosno dostupnih i zrelih informacijskih tehnologija treba izbjeći višestruko pribavljanje istih informacija i dokumenata.

Kako se naglašava u obrazloženju, navedeni Program posebno je usmjeren na poticanje bržeg gospodarskog razvitka Republike Hrvatske, budući da bi trebao pojednostavniti postupak otvaranja obrta, osnivanja malih i srednjih trgovačkih društava, itd. Jednom riječju, njegova primjena trebala bi omogućiti brže ostvarivanje prava i interesa pojedinaca i pravnih subjekata pred nadležnim drža-

vnim tijelima, a s tim u svezi i tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravnim osobama s javnim ovlastima, koji su važni za razvitak gospodarstva u cjelini.

Radi oživljavanja ovog Programa treba sustavno raditi na uklanjanju administrativno-tehničkih zapreka u postupcima pred nadležnim tijelima i pravnim osobama koje odlučuju o određenim pravima i pravnim interesima građana i pravnih subjekata. Prije svega valja stvoriti zakonodavne pretpostavke za to, odnosno izvršiti nužne zakonske promjene glede postupanja tijela državne vlasti, elektroničkih dokumenata i arhiva, uporabe elektroničkog potpisa, te uspostaviti jedinstvenu računalno-komunikacijsku mrežu radi stvaranja sustava elektroničke povezanosti svih tijela državne vlasti.

Budući da su poslovi utvrđeni Programom "One Stop Shop" najsrodniji onima koje obavlja Fina (npr. informatičko-tehnička podrška nadležnim državnim tijelima, na njihov zahtjev; prikupljanje, obrada i dostavljanje traženih podataka, i dr.) Vlada predlaže da se oni povjere toj Agenciji.

S obzirom na to da je potrebno stvoriti pretpostavke za što brži početak poslovanja gospodarskih subjekata o kojima je riječ, Vlada predlaže da se ovaj Zakon donese hitnim postupkom. U svom obrazloženju napominje da će se pojedini projekti iz ovog složenog programa realizirati ovisno o osiguranim financijskim sredstvima u Proračunu Republike Hrvatske za 2005. godinu kod pojedinih korisnika proračunskih sredstava.

RADNA TIJELA

Matični **Odbor za financije i državni proračun** podržao je predložene dopune Zakona o Fini, koje bi, kako je naglašeno u njegovu Izvješću, trebale pridonijeti oživljavanju programa "One Stop Shop", usmjerenog na poticanje bržeg gospodarskog razvitka RH. U raspravi je, međutim, izražena bojazan da Fina neće moći kvalitetno i brzo obavljati navedene poslove, ne bude li se paralelno išlo na reformu državne uprave i

osposobljavanje državnih službenika. Upozoreno je, također, i na opasnost da donošenjem ovog Zakona ta institucija postane monopolist na tržištu, budući da postoji mogućnost da će brže od drugih dolaziti do podataka od nadležnih državnih tijela i institucija.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu podupro je donošenje ovog Zakona bez rasprave. Isto je učinio i **Odbor za zakonodavstvo**, uz dva amandmana pravno-tehničke naravi (članci 1. i 2.). Pored toga, sugerirao je predlagatelju da dodatno obrazloži odredbe članka 4a. i 4b. Smatra, naime, da i ovim Zakonom (a ne samo Uredbom prema članku 4d). treba precizirati za koje bi poslove Agencija bila ovlaštena ili opunomoćena (radi se o zastupanju interesa pravnih i fizičkih osoba). Mišljenja je, također, da posebnom zakonskom odredbom ili Vladinom Uredbom valja precizirati i kako će se, nakon dane ovlasti odnosno punomoći, sklapati ugovor o načinu i uvjetima obavljanja poslova (radi se o zastupanju interesa pravnih i fizičkih osoba). Očito je, naime, da će naručitelj usluge morati podmirivati troškove za poduzete radnje i postupke, odnosno plaćati naknadu za usluge Agencije.

RASPRAVA

Ponuđeni zakonski prijedlog zastupnicima je dodatno obrazložio **Antun Palarić**, državni tajnik Središnjeg državnog ureda za upravu. Naglasio je da Vlada RH kontinuirano poduzima aktivnosti u reformi državne uprave, kako bi je prilagodila europskim standardima i osposobila da u konačnici postane servis građanima. Iako Hrvatska ima solidnu državnu upravu, koja se bazira na austrougarskoj tradiciji, moramo slijediti svjetske trendove, napose kad je riječ o zakonitosti i učinkovitosti u radu, napominje Palarić. Stoga Vlada predlaže izmjenu Zakona o Financijskoj agenciji, kako bismo u sustavu koji gradimo ustanovili mehanizam bržeg rješavanja upravnih predmeta.

Naime, Fina ima sve tehničke i materijalne preduvjete za to - snažnu infra-

strukturu, kadrovski kapacitet i jaku informatičku podršku. Zbog toga smatramo da joj treba omogućiti da pruža usluge hrvatskim poduzetnicima, ili budućim poduzetnicima u pribavljanju isprava, odobrenja i drugih akata koje izdaju državna tijela, radi bržeg ostvarivanja njihovih ideja. Čitav projekt zamišljen je tako da budući poduzetnik, koji ima namjeru osnovati trgovačko društvo, dođe sa svojim zahtjevom do referenta u Fini, koja će onda svojim mrežama (elektronskim putem) pribavljati potrebna odobrenja za njegov račun i u njegovo ime. Isti postupak bi se sutra primjenjivao i za ishođenje građevinske dozvole za gradnju poduzetničkih objekata, itd. Novim pristupom ovoj problematici smanjit će se i mogućnosti za korupciju i davanje mita, napominje državni tajnik.

S obzirom na to da je već sve spremno za početak rada "one stop shopa" u okviru Fine, Vlada predlaže da se ovaj zakon donese hitnim postupkom. Budući da je to tek prvi korak u realizaciji ovog projekta, njime nisu definirane sve aktivnosti koje će Agencija moći obavljati. To je prepušteno Vladi, koja će svojim uredbama određivati kada će Fina moći preuzimati određene poslove, sukladno razvoju projekta, jačanju kapaciteta Agencije i ovisno o stečenim iskustvima.

Prije prelaska na raspravu predsjednik **Odbora za financije i državni proračun**, Šime Prtenjača, informirao je zastupnike o stavovima tog radnog tijela. Nakon toga su dobili riječ predstavnici parlamentarnih klubova.

Novi sustav komunikacije s državnim upravom

Velimir Pleša najavio je da će Klub zastupnika HDZ-a podržati predložene zakonske novele, koje bi trebale omogućiti poduzetnicima da na jednom mjestu mogu obaviti svu potrebnu papirologiju prilikom registracije tvrtki, prijavljivanja zaposlenih, i dr.

Podsjetio je na to da je samo prošle godine u Hrvatskoj osnovano gotovo 9 tisuća trgovačkih društava, a račun-

ce pokazuju da je za to trebalo napraviti oko 80 tisuća administrativnih koraka. To je jedan od razloga zbog kojih je Vlada RH, u listopadu 2004., donijela zaključak o pokretanju projekta "one stop shop", kao novog sustava komunikacije Fine s tijelima državne uprave (Regos, mirovinsko, zdravstveno, itd.). Uklanjanje najvećih prepreka investiranju i razvoju, tzv. birokratskih barijera, bilo bi od velike koristi za hrvatsko gospodarstvo, napominje zastupnik. Naime, za razliku od dosadašnje prakse, kad nam je za dobivanje neke dozvole

Primjena ovog projekta trebala bi, u prvo vrijeme poduzetnicima a kasnije i ostalim građanima, omogućiti brže rješavanje administrativnih problema te smanjiti troškove, a samim time i mogućnost korupcije i mita.

bilo potrebno najmanje 9 koraka (bili smo prisiljeni obilaziti više ureda i šaltera), sve bi se svelo na samo tri - Fina, javni bilježnik i upis u trgovački registar. S tim u svezi spomenuo je da su na dnevnom redu i izmjene Zakona o registru trgovačkih sudova, kojima se stvaraju pretpostavke da ovaj projekt u stvarnosti i zaživi. Prema najjavama Vlade i premijera, njegova primjena trebala bi, u prvo vrijeme poduzetnicima a kasnije i ostalim građanima, omogućiti brže rješavanje administrativnih problema, smanjiti troškove, a samim time i mogućnost korupcije i mita. Predviđa se da bi cijeli projekt trebao biti realiziran u iduće tri godine (tada će One Stop Shop agencija moći pružati ukupno 20 usluga). Ključni preduvjeti za to su informatička infrastruktura, dakle umrežavanje tijela državne uprave, edukacija zaposlenika, dostupnost usluga, a treba osigurati i nadzor nad svim fazama tog procesa. Krajnji je cilj da poduzetnici, odnosno podnosiitelji zahtjeva, u svakom trenutku mogu saznati što se s njihovim predmetom događa. Logično

je, kaže, da je ovaj posao povjeren Fini, jer jedino ona, zahvaljujući razvijenoj informatičkoj infrastrukturi i iznimnim kadrovskim potencijalima u 180 poslovnica širom zemlje, može realizirati ovako složeni projekt.

Poslovodstvo s nalogom

Problem birokratskih barijera u oblasti poduzetništva, kao i korupcije, nepotizma i mita, aktualan je od uspostave hrvatske države, primijetio je **Pero Kovačević**. Stoga Klub zastupnika HSP-a pozdravlja ovaranje rasprave o ovoj temi, radi iznalaženja učinkovitih rješenja. Po njihovu mišljenju valja ustrojiti efikasan sustav u koji će biti "uvezani" hrvatski građani, poduzetnici ili oni koji to žele postati, agencija ili neko tijelo državne uprave, odgovarajući programi i banke koje će to financirati, da bismo dobili poduzetništvo i novo zapošljavanje. Podsjetio je na to da su na području zapošljavanja postojali raznorazni projekti u okviru Vladinih programa (i bivše i sadašnje), i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (dio ih je iniciralo

Predloženim zakonskim izmjenama neće se moći provesti ono što je naznačeno u programu One Stop Shop, već će se taj projekt opet pretvoriti u "stop stop stop".

i bivše Ministarstvo poduzetništva), ali oni nisu bili povezani u jedan ovakav sustav. Riječ je, primjerice, o programu zapošljavanja mladih, programu za žene, hrvatske branitelje, programu u oblasti turizma, itd., ali netko se mogao uključiti u te programe a netko ne, jer su na djelu nepotizam i korupcija. Zbog toga ovaj projekt mora voditi jedno tijelo, i to po principu "poslovodstva s nalogom" kako bi cijeli taj sustav bio zaočnužen. Samo na taj način može pridonijeti razvoju poduzetništva i otvaranju novih radnih mjesta, a to znači i podizanju standarda građana.

Po mišljenju zastupnika HSP-a, kaže Kovačević, predloženim zakonskim izmjenama neće se moći provesti ono što je naznačeno u programu One Stop Shop, već će se taj projekt opet pretvoriti u "stop stop stop". Već iz formulacije članka 4b. predloženog Zakona, u kojem stoji da je Fina obvezna prihvatiti obavljanje poslova za koje ima osigurane stručne, tehničke i druge pretpostavke, može se naslutiti da će ona samoinicijativno odlučivati kome i kakve usluge želi pružiti. Po riječima zastupnika o tome da ovaj program baš i nije do kraja osmišljen najbolje svjedoči odredba članka 4d. Naime, njome je predviđeno da će Vlada svojom uredbom utvrditi poslove koje će Agencija obavljati za naručitelje usluga, što je nedopustivo.

Poticajna mjera za ulaganja u gospodarstvo

Velimir Pleša ne slaže se s njegovim mišljenjem da će od programa One Stop Shop ostati samo stop stop stop. Pozvao ga je da posjeti Fininu podružnicu u Vukovarskoj ulici u Zagrebu, gdje se taj program provodi eksperimentalno, kako bi se na licu mjesta uvjerio da to može funkcionirati upravo onako kako je i predviđeno zakonom.

Ako je ovaj program rađen s ciljem da korisnicima usluga državne uprave omogućí ostvarenje njihovih prava i potreba te ispunjenje zakonom propisanih obveza na jednom mjestu, onda ga možemo promatrati kao kariku u lancu za poticanje poduzetništva, ali i svrstati u poticajne mjere ulaganja u naše gospodarstvo, kaže Valter Poropat, glasogovornik Kluba zastupnika IDS-a. Dakako, taj projekt sam za sebe neće dati očekivane rezultate, ako se u tu svrhu paralelno ne pripreme i ostali mehanizmi kojima ćemo privući veći kapital i na taj način pokrenuti proizvodnju i gospodarstvo (revitalizacija proizvodnje, izvoza, malog i srednjeg poduzetništva, izravnih stranih investicija te regionalnog razvoja). Prijeko je potrebno, nadalje, definirati gospodarske grane i djelatnosti od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku te utvrditi ljestvicu prioriteta,

počevši od povlastica, sufinanciranja, stimuliranja proizvodnje, izvoza, napose u oblasti turizma, itd. Među ostalim, valja stimulirati ulaganja u područja od posebnog državnog interesa, ali i od posebne državne skrbi, sufinancirati zapošljavanje, školovanje, i prekvalifikaciju djelatnika, istraživanje i znanost, te pripremiti posebne pogodnosti za naše iseljenike koji se žele vratiti u domovinu.

Ne postoje financijske pretpostavke za provedbu

Nema sumnje da u Hrvatskoj ima puno razloga za pokretanje projekta one stop shop, konstatirao je **Željko Pecek**, govoreći u ime Kluba zastupnika HSS-a. Utoliko više čudi činjenica da je Vladi trebalo 490 dana da ponudi prvi zakon koji bi trebao omogućiti da se započne s njegovom realizacijom (ostali su tek najavljeni). A najžalosnije je to da, prema navodima u obrazloženju, za njegovu provedbu ne postoje tehničke, a ni financijske pretpostavke, budući da u Proračunu za tu namjenu nije osigurana ni kuna (potreban novac bi se eventualno mogao pronaći na pozicijama nekih ministarstava). Vjerojatno bi bilo mudrije da su sami poduzetnici osnovali svoj vlastiti one stop shop, pokrenuli posao, pa čak i da su pozvali službenike Vlade da ih nauče kako da skrate proceduru i da budu uspješniji u podršci poduzetništvu.

Ovaj projekt nije dovoljno ambiciozan i nije primjeren današnjim tehničkim mogućnostima i praksi razvijenih zemalja.

Po riječima zastupnika HSS podržava Vladinu inicijativu da se pomogne poduzetništvu, ali drži da je ovaj projekt nedovoljno ambiciozan i neprimjeren današnjim tehničkim mogućnostima u praksi razvijenih zemalja. Nema sumnje - kaže - da sa svojim potencijalom Fina može započeti s njegovom realizacijom

odmah, kad bi za to bila osigurana proračunska sredstva. Ne zna se, međutim, ni kada će biti upućeni u proceduru i ostali zakoni koji su nužni da bi taj projekt zaživio. U nastavku je spomenuo da se u Hrvatskoj već više od pet godina vodi trgovački registar u elektronskom obliku, a više od tri godine imamo on line i obrtni registar. Zahvaljujući tome, obrt prijavljen u Dubrovniku ili Vukovaru, gotovo trenutačno se upisuje u jedinstveni registar koji omogućava daljnje pretraživanje i analize (isto vrijedi i za zadružni registar). Krajnje je vrijeme - kaže - da se hrvatskim poduzetnicima omogući i on line registracija poduzeća, što se, primjerice, prakticira u Danskoj i mnogim drugim zemljama.

Umjesto skraćanja procedure - novi koraci

Nažalost, unatoč obećanjima predlagatelja da će primjena ovog Zakona poduzetnicima olakšati osnivanje trgovačkog društva, umjesto skraćanja procedure u tom se postupku javljaju novi koraci. Primjerice, poduzetnik koji za to ima mogućnosti ne može elektronskim putem sam provjeriti ime tvrtke pri trgovačkom registru, niti sklopiti s Finom ugovor o pružanju usluga, odnosno o zastupanju. I ubuduće će sam morati otići kod javnog bilježnika radi sastavljanja ugovora o osnivanju društva, i vratiti se u Finu da uplati temeljni kapital, zatim odnijeti prijavu trgovačkom sudu, izraditi pečat za obavljanje platnog prometa, itd. Jedina je prednost predloženog što će Fina za njega posredovati kod zavoda za mirovinsko i zdravstveno osiguranje i republičkog Zavoda za statistiku.

Zakonodavac nije riješio neke nepoznanice koje se predlažu izmjenama ovog zakona, konstatira Pecek. Napomenuo je da njegovi stranački kolege imaju najviše zamjerki na davanje monopola Fini za obavljanje jedne javne ovlasti. Mišljenja su, naime, da bi ovlaštenje za isti posao mogli dobiti i drugi subjekti koji za to imaju preduvjete - Hrvatska gospodarska komora, Obrtnička komora, centri za poduzetništvu, pa

i privatne agencije. Zašto ne bismo kroz ovaj projekt pokrenuli i javno-privatno partnerstvo - pita zastupnik. Prije nego se krene s njegovom daljnjom razradom trebat će riješiti i probleme osposobljavanja djelatnika Fine, a ostaje i otvoreno pitanje hoće li poslovi koje ta Agencija bude radila za poduzetnike biti besplatni, odnosno koliko će koštati.

Po ocjeni zastupnika HSS-a, ovaj projekt je u prvom koraku upitne učinkovitosti. To ne znači da se u dogledno vrijeme ne može bitno poboljšati, ali preduvjet za to je elektronsko povezivanje svih tijela državne vlasti, uz uspostavljanje jedinstvene računalno-komunikacijske mreže. Naime, nije cilj on line projekta, koji se zove One Stop Shop, da država dobro komunicira unutar sebe, a da poduzetnik ostane izvan te mreže, napominje Pecek.

Dr.sc. **Andrija Hebrang (HDZ)** je opovrgnuo njegovu tvrdnju da u državnom proračunu za ovaj veliki projekt nisu osigurana sredstva. Naime, predviđena su u Fininom proračunu za ovu godinu, a za iduću će biti otvorena nova stavka jer će projekt ići u implementaciju. Pojasnio je i to da je na ovom projektu Vlada počela raditi od prvog dana svog mandata, te da se on odvija predviđenom dinamikom (već je u fazi izvođenja i kontrole).

Nedostaju zakoni o rušenju administrativnih barijera

Slavko Linić je najavio da će Klub zastupnika SDP-a također dati pozitivnu ocjenu predloženom zakonskom tekstu, ali da su skeptični glede efekata koji se očekuju od ponuđenih rješenja. Za njih nije sporno da se Fina može materijalno, tehnički i kadrovski organizirati za pružanje usluga o kojima je riječ, ali smatraju da uprava nije sposobna kvalitetno obaviti zadatke koji se od nje očekuju. Uostalom, nema ni zakonskih projekata koji su trebali rušiti tzv. administrativne barijere i skratiti proceduru (umjesto korisnika usluga ubuduće će od vrata do vrata šetati profesionalci).

Hrvatska Vlada, u suradnji sa stručnjacima Svjetske banke, već desetak

godina istražuje način kako da se zakonodavno poveća efikasnost državne uprave, kaže Linić. Najprije je izradena Fiasova studija o rušenju administrativnih barijera, a u posljednje dvije godine i PAL projekt. Jedini način da se skrate dugotrajni postupci je promjena zakona, kako bi se osiguralo da za pojedina pitanja bude nadležno samo jedno, a ne desetak upravnih tijela, te edukacija stručnog kadra. Dakako, kroz to treba promijeniti i ponašanje ljudi u upravi.

Prema predloženom, preko Fine bi se u prvo vrijeme obavljala samo registracija tvrtki ili obrta. Bilo bi bolje da smo ovim Zakonom definirali i složenije zemljišno-knjižne postupke (npr. izdavanje lokacijske i građevinske dozvole) i propisali minimalne rokove u kojima bi se oni trebali započeti obavljati kroz ovaj projekt. Umjesto toga, to smo opet ostavili Vladi, odnosno predlagateljima, iako unaprijed znamo da uprava neće biti dovoljno fleksibilna i zainteresirana da se ti problemi rješavaju na jednom mjestu. Osim toga, netko će morati platiti povećanje broja djelatnika u Fini, kao i u cjelokupnoj državnoj upravi (u proteklih godinu dana povećan je broj upravnih tijela, odnosno odjela).

Jedini način da se skrate dugotrajni postupci je promjena zakona, kako bi se osiguralo da za pojedina pitanja bude nadležno samo jedno, a ne desetak upravnih tijela.

Po mišljenju zastupnika ovim Zakonom bi trebalo propisati da će se poslovi o kojima je riječ (komunikacija s državnim tijelima) plaćati iz Državnog proračuna. Isto bi trebalo vrijediti i za slučajeve kad korisnici usluga putem Fine izvršavaju svoje obveze prema državi, budući da Vlada ima problema s naplatom poreza.

Ovim Zakonom bismo polučili veće efekte kada bismo otvoreno priznali da imamo problema s državnom administracijom i da vremenski period od

4,5 godina, koliko nam treba da bismo modernizirali upravu, traži ovakva ad hoc rješenja. Doduše, ne možemo za sve kriviti upravu, jer je evidentno da i politika vladajuće stranke stalno stvara zabunu, odnosno neizvjesnost. Kad smo već krenuli u izmjenu Zakona o Fini, zašto Vlada nije uvažila zahtjev sindikata zaposlenih u toj agenciji, da u upravnom vijeću budu i predstavnici radnika, pita zastupnik, uz napomenu da nas i u Fini čeka privatizacija (dio usluga koje obavlja su čisto tržišni poslovi. Stoga Klub zastupnika SDP-a sugerira predlagatelju da dopuni predloženi zakonski tekst njihovim amandmanima.

Državni tajnik **Antun Palarić** reagirao je na njegovu tezu da ima sve više upravnih institucija i državnih službenika. Kako reče, u odgovoru na zastupničko pitanje gospođe Antičević-Marinović precizirano je da je i broj zaposlenih u državnoj upravi tijekom 2004. smanjen za 1200. Zajedno s vojnim osobama koje više nisu na proračunu od 1. siječnja ove godine na državnim jaslama je manje oko 5000 osoba. Istina je da državna služba nije savršena, ali zato se poduzimaju brojne mjere i aktivnosti da se to popravi. Među ostalim, izgrađen je centar za edukaciju državnih službenika, a u proceduri je i novi Zakon o državnoj službi čija bi primjena trebala pridonijeti podizanju kvalitete njihova rada (to je trajan proces).

Ingrid Antičević-Marinović je nato primijetila da od Vlade nije dobila potpun odgovor na svoje pitanje zbog čega će ga aktualizirati. Naime, u odgovoru Vlade stoji da je zaposleno 1178 službenika i namještenika. Specificirano je koliko ih je zaposleno na određeno, koliko na neodređeno vrijeme i koliki je broj vježbenika, ali nisu navedeni podaci po pojedinim ministarstvima.

Dobra poduzetnička klima treba svakoj državi, a nama posebno, jer želimo unaprijediti naše gospodarstvo, naglasila je **Dragica Zgrebec (SDP)**. Stoga uz jasno zakonodavstvo, stimulativnu poreznu politiku i odgovarajuću infrastrukturu, Vlada treba osigurati i efikasnu i obrazovanu državnu upravu koja neće biti prepreka za poduzetnike. Njena je

obveza i da neprekidno analizira koliko je ona stručna i efikasna, odnosno nastupa li kao stvarni servis građana. Činjenica je, kaže, da je državna uprava neefikasna, ali svi dosadašnji potezi da se to stanje popravi nisu dali željene rezultate. Čudi je, stoga, drugačija ocjena gospođina Palarića, kao i to da se rasprava o osnivanju tzv. one stop shopova otvara tek nakon što je već protekla četvrtina mandata ove Vlade. Nema sumnje - kaže - da Fina može obavljati poslove o kojima je riječ jer dobro obavlja i one koji su joj dosad povjereni (sve se više okreće i ka tržištu). Međutim, kako je ta agencija dobrim dijelom i državna, postoji bojazan da bi mogla biti neloyalni konkurent drugim subjektima koji to obavljaju na tržištu, jer bi se kao državna institucija mogla brže probijati u tim administrativnim barijerama kroz državnu upravu.

Prema predloženom, preko Fine bi se u prvo vrijeme obavljala samo registracija tvrtki ili obrta.

Budući da u zakonu nije precizirana njena nadležnost, a nije naznačeno ni koji su to poslovi koji će se fazno raditi (to se ne može vidjeti niti iz obrazloženja predlagatelja) očito je da nismo do kraja osmislili ovaj projekt, kaže zastupnik. Nemam ništa protiv toga da na takav način započnemo njegovu realizaciju, ali pred zastupnike bi što prije trebali doći i drugi zakoni vezani uz ovu problematiku, kako bismo doista napravili ne polukorak, nego puni korak u rješavanju ovih problema.

Kolegica Zgrebec je točno konstatirala u kakvom je stanju državna uprava, konstatirao je Pero Kovačević. Međutim, za to je kriva bivša vlast, koja je također provodila "reformu" državne uprave 2001. godine po načelu podobnosti i nepotizma, te uvela sustav plaća po načelu vountarizma (sama je kršila kolektivne ugovore koje je potpisala). Posljedice, stručni kadar je bio prisiljen otići iz državne uprave jer su im smanjene plaće, pa su zapošljavani ljudi bez

radnog staža, što je također pridonijelo urušavanju sustava državne uprave i samih službenika.

Ovakve paušalne ocjene svjedoče o tome da smo u predizborno vrijeme, makar na lokalnoj razini, konstatala je **Dragica Zgrebec (SDP)**. Naime, sve hrvatske vlade od 95. godine nastojale su riješiti probleme u državnoj upravi, pa tako i aktualna Vlada. Međutim, Račanova Vlada je u prošlom mandatu učinila nešto novo - na velikom broju razina koje su se odnosile na državnu upravu raspisivala je natječaje, što do tada nije bio slučaj.

Poduzetnički centri - bolje rješenje

Otkako se predstavila aktualna Vlada stalno se govori o projektu "One Stop Shop" i osnivanju agencije, a da još uvijek ne znamo što bi ta agencija trebala raditi, negodovao je **Zvonimir Mršić (SDP)**. Izgleda da je Vladi bio najveći problem kako taj izraz prevesti na hrvatski i gdje bi trebala biti pozicionirana ta

Poduzetnički centri ili servisi bili bi bolje rješenje (država ne bi trebala odgovornost za svoju neefikasnost prevaljivati na drugoga).

agencija. Naime, stječe se dojam da ni ona sama ne zna točno što je sve potrebno da bi se otvorilo poduzeće, ishodila građevinska dozvola ili, primjerice, obavila dokapitalizacija nekog poduzeća, pa je stoga odredila da se taj "one stop shop" napravi u Fini. Kako reče, osobno podržava tu ideju, iako nije uvjeren u to da će ovakvo rješenje omogućiti poduzetnicima da sve potrebne dokumente za otvaranje poduzeća dobiju na jednom mjestu, i to u maksimalno kratkom roku. Mišljenja je da bi poduzetnički centri ili servisi bili bolje rješenje te da država ne bi trebala odgovornost za svoju neefikasnost prevaljivati na nekoga drugog. Primjerice, takav servis sjajno funkcionira u Čakovcu, što omogućava poduzetnici-

ma da premoste brojne barijere na koje nailaze pri ostvarivanju svoje poduzetničke ideje. Naime, ovdje ih informiraju o tome kakve sve dozvole trebaju, izrade im poslovni plan i studije, sugeriraju u koju poduzetničku zonu da ulažu, itd. Dakako, sve to dobro funkcionira zato jer su i druge, prateće službe (katastar, gruntovnica, Ured državne uprave) vrlo dobro organizirane.

Po riječima zastupnika u Koprivnici se građevinska dozvola može dobiti u roku od sedam dana (INA je u tom roku nedavno dobila lokacijsku dozvolu za rekonstrukciju benzinske pumpe).

U nastavku je podsjetio na činjenicu da u FINi trenutno djeluje i Shopping Shop, pa se nameće pitanje u kojoj korelaciji će biti te dvije agencije i neće li se nagomilavanjem nekih usluga zakomplikirati stvari, tako da poduzetnici neće moći imati brzi servis u državnoj upravi. Uostalom, uredi državne uprave postoje u svakoj županiji i zašto to ne bi postala mjesta gdje će se rješavati problemi poduzetnika? Ti se poslovi ne bi obavljali na komercijalnoj osnovi, već bi se financirali iz državnog proračuna, kaže Mršić. Proširivanjem spektra usluga koje državna uprava pruža građanima omogućili bismo i dijelu državnih službenika, koji će eventualno postati višak, da pronađu novi posao.

Na kraju je predložio Vladi da "One Stop Shop" premjesti u državnu upravu, a Fini ostavi mogućnost pružanja tih usluga poduzetnicima na komercijalnoj osnovi. Dakako, da bi ovaj Zakon zaživio trebat će promijeniti cijeli niz zakona i provedbenih propisa, upozorava Mršić.

Replike

Da bi ilustrirao kako situacija na području Koprivničko-križevačke županije nije tako idealna kakvom je prikazuje zastupnik Mršić, **Pero Kovačević** je napomenuo da mu se dvadesetak osoba s tog područja (žena, mladih poduzetnika i poljoprivrednika) žalilo kako ih županijsko povjerenstvo više od godinu dana zavlaci da nabave kojekakve potvrde da bi registrirali tvrtku. Ništa bolja situ-

acija - kaže - nije ni u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Obrativši se zastupniku Mršiću, rekao je: "Budući da nije riječ samo o biračima HSP-a, potrudite se, kolega, da porušimo te barijere, i ne govorite samo o državnoj upravi nego i o onoj u Koprivničko-križevačkoj županiji, gdje ste na vlasti".

Kolega Kovačeviću, velika je razlika između vas i mene, primijetio je Mršić, i dometnuo: "Vi dolazite u Koprivnicu na zastupničke izlete, a ja tamo živim i svakodnevno se susrećem s građanima. Odgovorno tvrdim da to što se rekli nije točno, barem što se tiče Koprivnice. Naime, riječ je o gradu koji je imao najveći kreditni fond za mlade i poduzetnike početnike, u iznosu od 4 mln. 400 tisuća kuna. Zahvaljujući tome nastala su 52 nova obrta i poduzeća u kojima je otvoreno 105 novih radnih mjesta. Županija je, zajedno s gradovima Križevci, Đurđevac i Koprivnica te općinom Molve, formirala kreditni fond težak preko 400 mln. kuna za kreditiranje projekata poduzetnik 1 i 2. To je prva županija koja se uključila u novi kreditni fond "Poticaj za uspjeh", napominje Mršić.

S tim u svezi spomenuo je da će Vlada gradu Koprivnici predati dvije od ukupno pet nagrada za najbolju praksu, koliko ih se dodjeljuje u ovoj godini. To također svjedoči o tome da je vlast na tom području vrlo efikasna, zaključio je.

Replicirajući mu, **Andrija Hebrang (HDZ)** je izjavio da se slaže s većim dijelom njegova izlaganja, ali da je očito došlo do nesporazuma. Naime, Fina neće preuzeti svih 29 aktivnosti o kojima je bilo riječi, već samo 9 postupaka potrebnih za registraciju poduzeća. Cilj je, naime, da se tih 9 koraka pretvori u jedan (taj je projekt već napravljen), a što se tiče svih drugih projekata, u svojim će ispostavama uputiti korisnike na nadležne institucije. Za realizaciju ovog projekta u prvom koraku odabrana je Fina koja ima veliki broj umreženih ispostava i stručnjake koji znaju kako se registrira poduzeće. Naime, Vlada je prije toga pokušala s drugim projektima ali niti jedan od njih ne bi uspio bez

velikih investicija. Po riječima zastupnika ostaju otvorene mogućnosti da sutra te poslove obavljaju i druge institucije.

Obrativši se zastupniku Hebrangu, Mršić je primijetio: "Dozvoljavam, kolega, da vi puno bolje znate što će Fina raditi, jer je ovaj zakonski prijedlog nastao dok ste vi bili potpredsjednik Vlade. Bilo bi dobro da ste i nama zastupnicima, uz izmjenu zakona, rekli koje su to aktivnosti. Uostalom, Fina se nikada nije bavila osnivanjem poduzeća, već samo dodjeljivanjem žiro-računa, dok platni promet nije prešao u domenu banaka. Ako itko u ovoj državi zna kako se osnivaju poduzeća onda su to javni bilježnici, tvrdi zastupnik i napominje da su se ti poslovi mogli povjeriti njima.

Poboljšice kao prijelazno rješenje

Iako ne vjeruje u spektakularna poboljšanja, Dražen Bošnjaković smatra da će predloženi Zakon ipak donijeti određene poboljšice i da će biti pripomoć ljudima na terenu koji u postupcima pred našim državnim tijelima žele ostvariti neka svoja prava ili interese. Tek kad Vlada donese spomenutu uredbu znat će se točno koje će poslove Fina raditi. U svakom slučaju, moći će davati podatke o onim segmentima o kojima se vode evidencije kod naših državnih tijela (primjerice, poduzetnik će u Agenciji moći dobiti obrasce bon 1 i bon 2, te izvadak iz trgovačkog registra, itd.)

Predlagatelj ima dobru namjeru da se pomogne poduzetnicima na terenu, ali Fina će pritom biti ograničena lošom informatičkom povezanošću naših državnih tijela.

Što se, pak, tiče osnivanja trgovačkih društava, to u Hrvatskoj doista više nije problem. Za to nije potrebna tako opsežna dokumentacija kao što se u javnosti govori, tvrdi zastupnik. Potrebno je

samo da fizička osoba koja želi osnovati poduzeće ovjeri izjavu o osnivanju trgovačkog društva kod javnog bilježnika, kao i izjavu direktora da prihvaća postavljenje. Ta se dokumentacija šalje Trgovačkom sudu, a postupak registracije obično traje 15 dana. Uostalom, u proceduri su i izmjene Zakona o sudskom registru koje također predviđaju određena poboljšanja (npr. jednostavniju proceduru).

Po mišljenju zastupnika, predlagatelj ima dobru namjeru da se pomogne poduzetnicima na terenu, ali Fina će pritom biti ograničena lošom informatičkom povezanošću naših državnih tijela. Zbog toga ovo rješenje smatra prijelaznim. Spomenimo i njegovu sugestiju predlagatelju, da se tekst članka 4b. prepolovi, tako da u njemu ostane samo prva rečenica, u kojoj stoji da poslove iz članka 4a. ovog Zakona Agencija obavlja temeljem pisane ovlasti naručitelja usluga o povjeravanju poslova. A sve što je vezano uz stručne, tehničke i druge pretpostavke Vlada će - kaže - imati u vidu prilikom donošenja uredbe o djelostruktu poslova kojima će se baviti Fina u okviru projekta "one stop shop".

Slaže se, inače, s kolegom Kovačevićem koji je upozorio na problem malih plaća u upravi i lošu informatizaciju. Teško je očekivati veći angažman državnih službenika kad su visokoobrazovani kadrovi, s položenim državnim ispitom, tako slabo valorizirani da su prisiljeni potražiti bolje plaćena radna mjesta. O svemu tome treba povesti računa prilikom donošenja Zakona o državnoj službi, napominje Bošnjaković.

Replicirajući mu, **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** je konstatala da se temeljem ove četiri zakonske odredbe koje se mijenjaju, odnosno dopunjavaju, ne može nešto bitno promijeniti u ovoj oblasti. Ovo je samo jedna kratka deklaracija, a ne zakon, jer nema niti jednu kognitivnu normu. Ako smo nešto doista željeli promijeniti u djelostruktu poslova Financijske agencije to je trebalo utvrditi kao obvezu, uz odgovarajuću financijsku podršku.

U odgovoru na repliku **Dražen Bošnjaković** je ostao pri stajalištu da

će se u praksi ipak osjetiti poboljšanja. Primjerice, malom poduzetniku će puno značiti ne bude li morao izgubiti jedan dan da bi išao na Trgovački sud u Zagreb po izvadak iz Trgovačkog registra, i dr.

Ako smo nešto doista željeli promijeniti u djelostruktu poslova Fina, to je trebalo utvrditi kao obvezu, uz odgovarajuću financijsku podršku.

Za repliku se javio i Zvonimir Mršić. Konstatirao je da i izlaganje kolege Bošnjakovića također potvrđuje da se ovdje govori o Agenciji za koju se ne zna što bi trebala raditi. Većina onih koji misle da će poduzetnici ubuduće lakše ishoditi građevinsku dozvolu očito ne znaju što je sve potrebno za to. Primjerice, da biste dobili suglasnost da su ispoštovani uvjeti u glavnom projektu HT-a, netko vam mora izdati takav dokument, a u toj firmi nema službe koja bi se time bavila. Isto tako, kad se Ina u potpunosti privatizira, netko će trebati izdati suglasnost i na uvjete za priključenje građevine na koridore za magistralne plinovode, itd. U svakom slučaju, to se ne može riješiti ni u okviru one stop shopa, niti državne uprave.

Kolega Mršiću, nije svrha ovog zakona da on sve napravi umjesto vas, primijetio je Dražen Bošnjaković. Službenik u Fini ne može umjesto vas dati izjavu o osnivanju trgovačkog društva, ali namjera je predlagatelja da vam pomogne da ne morate ići na pet mjesta da biste pribavili potrebne isprave.

Odabir Fina - puni pogodak

Dopunama Zakona o Fini stvaraju se zakonske pretpostavke za provedbu izuzetno vrijednog programa hrvatske Vlade, čija bi primjena građanima i poslovnim subjektima trebala olakšati komunikaciju s državnom upravom i lokalnom samoupravom, konstatalo je **Zvonimir Puljić (HDZ)**. Drugim riječi-

ma, Financijskoj agenciji se daje uloga sučelja između građana i poduzetnika te državne uprave, složenog sustava koji je mnogima od tih stranaka nepoznat. Racionalizacijom i pojednostavljenjem procedura, otklanjanjem dupliranja poslova i primjenom modernih tehnologija (npr. upotreba elektroničkog potpisa i sl.) korisnici će imati manji gubitak vremena i novca, a bit će i manje nerveze.

Po mišljenju zastupnika odabir Fine za ovu ulogu je puni pogodak, budući da ta institucija ima potrebne preduvjete i polustoljetnu tradiciju u obavljanju sličnih poslova. Zahvaljujući tome, ona je najpotentniji partner državi za što bržu uspostavu i primjenu ovog složenog programa, koji će startati projektom servisiranja potreba za osnivanje društava s ograničenom odgovornošću. Cjelokupni projekt predviđa puno više funkcija koje bi se na ovaj način brže i uspješnije obavljale za građane. Na šalterima One Stop Shopa u Fini moći će se dobiti informacije o procesu otvaranja trgovačkog društva, uvid u sudski registar Trgovačkog suda, obaviti uplata temeljnog kapitala, pristojbi i drugih troškova, dobiti obavijesti o razvrstavanju poslovnog subjekta od Državnog zavoda za statistiku, obaviti prijave zavodima za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, itd. O stanju svojih zahtjeva korisnici će se vjerojatno moći informirati telefonom, dok se ne steknu uvjeti da se te procedure mogu rješavati i putem interneta.

Puljić je na kraju apelirao na zastupnike da podrže predložene zakonske novelle, kako bi projekt One Stop Shop što prije startao, a dalje će se usavršavati u hodu.

Predložen "alibi" zakon

Josip Leko (SDP) je izjavio da pozdravlja cilj ovog zakona, ali sumnja da se on može postići samo proširivanjem djelatnosti jedne Agencije. Podsjetio je na činjenicu da je državna uprava neorganizirana (u proteklih 15 godina 5 puta je mijenjala organizaciju i djelokrug), loše plaćena, tehnološki slabo

opremljena, itd., a ovaj zakon ima ambiciju riješiti tu barijeru u jednom potezu. Vlada očito misli da u tom sektoru nema nikakvih drugih problema, osim organizacijskih. Država ne garantira čak ni za točnost zemljišnih knjiga, što znači da izvadak iz zemljišne knjige koji pribavi Agencija ne može imati veću valjanost od onoga koji zatraži, a ne dobije, vlasnik parcele. Kako je moguće, da računamo da će Fina dobiti, primjerice, energetsku suglasnost za izgradnju objekata, kad to ne može ishoditi vlasnik parcele, ni već postojeće građevinske dozvole - pita zastupnik.

Najbolji dokaz za to da je predložen "alibi zakon" je činjenica da u njemu nisu navedeni konkretni poslovi koje će Agencija obavljati.

Po njegovoj ocjeni predložen je "alibi zakon," a najbolji dokaz za to je činjenica da predlagatelj u njemu nije naveo poslove koje će Agencija obavljati. Smatra da najprije treba informatički opremiti državnu upravu, a tek onda se može govoriti o podizanju konkurentnosti hrvatske države i sposobnosti da se u kratkom roku riješi barijera za poduzetnike. U protivnom ćemo i Fini otvoriti probleme, jer ona je predviđena za privatizaciju i obavlja puno poslova čisto komercijalne naravi, koje treba i dalje razvijati. Prebacimo li na nju odgovornost za državnu upravu, možda ćemo nakratko zabašuriti problem, ali to će nam se vratiti kao bumerang u još jačem obliku. I ne samo to. Kasnit ćemo i s reorganizacijom i modernizacijom državne uprave, upozorava zastupnik. Drugim riječima, dići ćemo ruku za bjanko ovlasti Fine, umjesto da odgovaramo za organizaciju i poslovanje državne uprave.

Nevenka Majdenić (HDZ) također pozdravlja donošenje ovog Zakona kojim se, kako reče, stvaraju pretpostavke za pojednostavljenje administrativnih procedura i uklanjanje birokratskih prepreka, kao smetnji bržem razvoju podu-

zetništva. Vlada pokreće program One Stop Shop radi bržeg, jednostavnijeg i potpunijeg ostvarivanja prava i interesa građana i pravnih subjekata pred nadležnim tijelima. To konkretno znači da će se skratiti postupak za registraciju poduzeća, odnosno smanjiti broj potrebnih obrazaca i dokumenata, te službenih dozvola i potvrda za otvaranje obrta i trgovačkih društava. Prijedlog da te poslove obavlja Fina posve je razumljiv, budući da ona ima teritorijalno najrašireniju mrežu ureda, raspolaze suvremenom elektroničkom i komunikacijskom opremom te osposobljenim kadrovima, a i vrlo širokom bazom podataka. Osim toga, putem centra za registre može lako i brzo preuzeti baze podataka i od drugih državnih tijela i institucija. Jednom riječju, ta institucija ima sve pretpostavke da u najkraćem roku može preuzeti navedene poslove, a da bi i formalno mogla početi djelovati na provođenju programa "One Stop Shop" treba hitno dopuniti postojeći Zakon, zaključila je zastupnica.

Prackom na slona

Deklarativna nakana ovog Zakona je porušiti prepreke koje birokracija postavlja pred promjene, ali to je "napad praćkom na slona", primijetio je **Nikola Vuljanić (HNS)**. Hrabrim istupom pred tog istog slona stala je i ministrica pravosuđa, obećavši da će se u grunтовnicama papiri moći dobiti za 24 sata (o tome se više ne priča, očito je da je gospođu ministricu slon pregazio). Predloženim se ponovno zamagluje situacija i građanima nominalno pružaju neka prava koja im, zapravo, nitko nema namjeru u stvarnosti dati, tvrdi Vuljanić. Naime, birokraciji nije u interesu da oni na jednom mjestu i brzo dobiju sve potrebne papire, jer bi u tom slučaju svi važni i zakučasti poslovi koje ona obavlja postali transparentni. Projekt o kojem je riječ je sjajan koncept (trebao bi se zvati "sve na jednom mjestu"), ali on se obično provodi u državama gdje birokracija ne radi ili radi loše i sporo, a u takvim okolnostima cvatu korupcija, nepotizam i partitokracija.

Ovim zakonskim prijedlogom Fina dobiva javne ovlasti, odnosno monopol na jedan posao koji ne može obaviti, tvrdi zastupnik. Naime, ovime se još jedna državna ili paradržavna institucija ovlašćuje da radi posao koji država loše obavlja, s tim da će se to najvjerojatnije i naplaćivati. Uvjeren je, kaže, da će se primjenom ovog zakona postupak za dobivanje potrebnih dokumenata zapravo usporiti, jer će se dati alibi onima koji ne rade svoj posao. Stoga bi se moglo dogoditi da projekt "one stop shop" postane Stop in the shop ili Half stop shop. Naime, formulacija članka 4b. omogućit će Fini da, kao tržišno orijentirana organizacija, radi samo one poslove koji će joj se isplatiti, tako da poduzetnik od toga opet neće imati ništa.

Kao tržišno orijentirana organizacija, Fina će obavljati samo one poslove koji će joj se isplatiti, tako da poduzetnici od toga opet neće imati ništa.

Zbog toga je, kaže, uložio amandmanski zahtjev da se ta institucija obveže da se osposobi za obavljanje svih poslova iz programa "One Stop Shop" koji se uvodi zato jer država ne obavlja svoj posao.

Frano Piplović (DC) je reagirao na njegove navode kako je "gospođu ministricu slon pregazio". Kako reče, ona je živa i zdrava iako mnogi, osobito oni kojima je stala na žulj, priželjkuju drugačije (sjetimo se samo zagrebačke Gruntovnice i 300 tisuća predmeta koji su bili riješeni, a nisu bili otpremljeni). Ne može gospođa ministrica, odnosno njeno Ministarstvo, sada riješiti sve što su prethodnici uneredili, dometnuo je.

Nije točno da Fina ne može obaviti posao koji joj se povjerava, ispravio je Vuljanića Velimir Pleša. Koncept "One Stop Shopa" je veliki projekt koji će se, zbog svoje kompleksnosti, moći realizirati kroz niz malih smisaonih projekata. Ovo je tek početak, a u sljedeće tri godine realizirat će se i ono o čemu vi

govorite. U svakom slučaju, u Čakovcu državna uprava već sada obavlja posao za koji vi tvrdite da ga ne može obaviti, spočitnuo je Vuljaniću.

Za repliku se javio i **Vlado Jelkovic (HDZ)**. Napomenuo je da predloženim nije propisana obveza, već mogućnost korištenja usluga One Stop Shop agencije koju osniva država. Podsjetio je zastupnika Vuljanića da vladajuća koalicija u Karlovcu, među ostalim i njegova stranka (HNS), gotovo svaki tjedan najavljuju kako će Gruntovnica ne za 24 sata, nego još isti dan izdavati zemljišnoknjižne izvode. Prema tome, nije jasno tko ne govori istinu.

Uvjeren sam da će se gruntovnica kompjuterizirati i postati takva kakva treba biti i u Karlovcu, i u Gospiću, i u Rijeci i svugdje, ali danas to još nije. Gospođa ministrica je obećala da će ona to napraviti odmah, ali bilo je jasno da to nije moguće. Ovaj Zakon inače daje mogućnost Fini da obavlja određeni posao. Ako je već dobila javnu ovlast, trebalo bi je i obvezati da to radi.

Ništa od spektakularnih promjena

Iako ove izmjene i dopune neće donijeti spektakularne promjene, uvjeren sam da vrijedi pokušati, kaže **Vlado Jelkovic (HDZ)**. Naime, sam koncept programa One Stop Shop polazi od pretpostavke da tijela državne uprave moraju poslovnim subjektima, ali i građanima, davati usluge na jednostavan, brz način, bez nepotrebnih troškova, odnosno višestrukog pribavljanja jednih te istih papira, i to na jednom mjestu. Primarni cilj ovakvog postupka je poticanje bržeg gospodarskog razvoja i u tu svrhu osnivanje obrta, malih i srednjih trgovačkih društava i općenito bržeg ostvarivanja prava i interesa pojedinaca pred tijelima državne uprave i lokalne samouprave. Najveća prepreka kvalitetnom iskoraku na tom području bit će nezadovoljavajuće stanje naše državne uprave, smatra zastupnik. Da je Fina najpogodnija institucija za obavljanje navedenih poslova mogli smo konstatirati još prije mjesec dana, kad smo raspravljali o Izvješću o

njenom poslovanju za 2003. Tada smo se osvjedočili da je poslovala pozitivno i ostvarila dobit veću od 100 mln. kuna. Osim toga, radi se o poslovima koji su po svojoj prirodi najrodniji onima koje je i dosad obavljala.

Poduzetnici neće morati obvezno koristiti usluge te institucije, ali im se nudi takva mogućnost u sklopu programa One Stop Shop. Njihovo je pravo da odluče hoće li taj posao, uz određenu naknadu, povjeriti Fini, ili ne. Istina, ima sredina gdje se u poduzetničkom centru lokalne jedinice građanima pruža takva pomoć, ali tamo gdje to nije slučaj omogućujemo Fini da im bude na usluzi. Dakako, Vlada će naknadno svojom uredbom ili podzakonskim aktima precizno regulirati djelokrug njena rada.

Replicirajući mu, **Željko Pecek** je rekao da su u HSS-u očekivali da će se program One Stop Shop fokusirati prema daljnjem jačanju malih trgovačkih društava te da će napokon doći i do poboljšanja kreditnih linija, kako bi im se omogućilo da lakše prežive prvu godinu dana. Naime, cilj ovog zakona bi trebao biti ne samo omogućiti poduzetniku da jednostavnije osnuje trgovačko društvo, nego i da kvalitetno radi i, po mogućnosti, osigura radna mjesta i za druge. Međutim, od spektakularnih najava očito nema ništa (možemo se nadati samo manjim operativnim koricima).

Predloženim se stvaraju pretpostavke za pojednostavljenje administrativnih procedura i uklanjanje birokratskih prepreka, kao smetnji bržem razvoju poduzetništva.

U odgovoru na repliku, Vlado Jelkovic je podsjetio na to da se sada raspravlja o izmjenama Zakona o financijskoj agenciji, u sklopu koje je samo jedan segment onoga o čemu je prethodnik govorio - problematika osnivanja One Stop Shop agencije. Načini pomoći malim trgovačkim društvima, rješavanje

problema nelikvidnosti i kreditne linije ne ulaze u problematiku rada Fine (to će biti regulirano drugim zakonima).

Po riječima zastupnika poduzetnik nema nikakvu obvezu prema Fini. On plaća porez, a država mu je dužna isporučiti sve dokumente koje traži za osnivanje poduzeća u najkraćem mogućem roku. Prihvati li se ovaj Zakon, tu će obvezu imati Fina.

Vlado Jelkovic je ponovio svoje riječi kako se predloženim izmjenama poduzetnicima samo daje mogućnost, a ne obvezuje ih se da koriste usluge Agencije u sklopu projekta "One Stop Shop".

Potrebna sustavna rješenja

Davorko Vidović (SDP) također pozdravlja namjeru predlagatelja da se poduzetnicima, ili budućim poduzetnicima, pojednostavni registracija poduzeća, ali nije siguran da ponuđena rješenja pogađaju cilj. Izrazio je bojazan da čak nije razvidno niti to što želimo postići. Umjesto da nam je Vlada ponudila sustavna rješenja, moglo bi se dogoditi da ovaj zakon postane alibi da se nešto sustavno ne napravi na jačanju poduzetništva i stvaranju pozitivnog poduzetničkog okružja kojeg u Hrvatskoj nemamo. U ovaj projekt se ide s pre malo ambicije, iako je bivša Vlada novog ostavila PAL program Svjetske banke, koji je na cjelovit način riješio probleme uklanjanja barijera između različitih segmenata državne uprave i drugih institucija. Ne bi bilo dobro, upozorava zastupnik, da kod građana stvorimo iluziju da ćemo riješiti problem koji se ne može rješavati palijativno. Naime, osnovni preduvjet za to su temeljita reforma državne uprave i pravosuđa, definitivno sređivanje katastra, zemljišnih knjiga, itd.

Sve ono što državna uprava ne treba raditi može odraditi netko drugi, ali mora se znati koje obveze se ona ne može osloboditi, napominje zastupnik. Finu inače, smatra podobnom agencijom za obavljanje poslova o kojima je riječ, ali nema iluzija da će lokalne jedinice naći načina da pomognu poduzetnicima u svladavanju prepreka koje stoje

na putu realizacije njihovih poduzetničkih pothvata.

Jure Bitunjac je opovrgnuo njegovu tvrdnju da Vlada pokazuje pre malo ambicije kad je riječ o gospodarskom razvitku. Naglasio je da ona zastupa koncepciju održivog i ravnomjernog razvoja Republike Hrvatske, a ove izmjene su samo dio njene gospodarske politike. U tom kontekstu spomenuo je i radne zone i druge poticajne mjere koje će dati rezultate i na kraći i na duži rok.

Precizirati djelokrug Fine

Građani se nemaju čemu nadati od ovakve mini zakonske izmjene, jer se na taj način ne može riješiti ono što nas u Hrvatskoj muči desetljećima - kako doći do brze, a učinkovite uprave - primijetila je **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)**.

Cilj ovog Zakona bi trebao biti ne samo omogućiti poduzetniku da jednostavnije osnuje trgovačko društvo, nego i da kvalitetno radi i, po mogućnosti, osigura radna mjesta i za druge.

Dobar putokaz Vladi bila je - kaže - upravo Fijasova studija koja se već počela primjenjivati, ali nije primijenjena do kraja. Realizirano je jedino to da su smanjene upravne pristojbe (za 50 posto) ali, nažalost, iz Vlade stižu najave da će se opet povećati, kao i sudske pristojbe. Po njenom mišljenju to je u izravnoj suprotnosti s otvorenošću državnih institucija i pravosuđa građanima.

I ona misli da je u Zakonu trebalo taksativno navesti djelokrug poslova Fine u okviru projekta One Stop Shop, a ne da to određuje Vlada svojom uredbom. Nije dobro ni to da se tu instituciju ne obvezuje, već samo ovlašćuje na pružanje spomenutih usluga. To znači da se u svakom trenutku može izvući, uz obrazloženje da nema osigurane stručne, tehničke i druge pretpostavke. U svakom slučaju, ovo je samo

još jedna od postaja u pohodu poduzetnika, a ne One Stop Shop, tvrdi zastupnica. Naime, teško je zamisliti mjesto na kojem bi oni mogli dobiti sve usluge (u tom bi slučaju državna uprava možda bila nepotrebna). Po njenom mišljenju najbolje rješenje bi bilo da upravni odjel koji izdaje određenu dozvolu pribavi po službenoj dužnosti sve podatke koji su za to potrebni (neka postoji i 50 "one stop shopova" ali svaki za određeno područje). Takva dozvola bi možda koštala nešto više, ali najveći gubitak je upravo gubitak vremena.

U nastavku je iznijela sugestiju da se na temelju Fijasove studije napravi program mjera koje bi trebalo provesti po pojedinim ministarstvima, odnosno u državnoj upravi u cjelini, jer se u protivnom ništa neće postići. Slično je bilo i s uputama, odnosno pravilnikom koji je obvezivao zemljišno-knjižne odjele u sudovima da izdaju zemljišnoknjižne izvratke u roku od 15 dana. U većini sredina taj je pravilnik ostao mrtvo slovo na papiru, a primjenjuje se samo tamo gdje su bile stvorene pretpostavke za to i gdje je bilo manje problema.

Na kraju je još jednom napomenula da ovaj zakonski prijedlog nije realizacija projekta "one stop shop", već samo jedna od mogućih postaja na križnom putu građana koji traže neku dozvolu ili mišljenje od državne uprave.

Poduzetnik ne smije biti izvan sustava

U zaključnoj riječi u ime Kluba zastupnika HSS-a, **Željko Pecek** je napomenuo da je ovo, zapravo, početak projekta "One Stop Shop". Izrazio je uvjerenje da će poduzetnici nakon ove rasprave zaci-jelo ostati razočarani, kao i zastupnici, "jer smo se, izgleda pomirili s činjenicom kako od spektakularnih pomaka i pomoći poduzetništvu nema ništa". Male operativne poboljšice omogućit će da se papiri lakše dobiju na jednom mjestu, ali strateški se neće dogoditi ništa, jer će poduzetnici i dalje puno hodati i ovisiti o državnoj administraciji. Istina, država će kvalitetnije komunicirati putem Fine, ali nije dobro to što je poduzetnik i dalje

izvan sustava. Naime, kroz ove izmjene smo ga marginalizirali, i dali novi značaj državnoj upravi i Fini. Dakako, nije predviđeno da ta institucija ima savjetodavnu funkciju, već samo da će se u njoj moći obavljati administrativne stvari. Na taj će način Fina samo kompenzirati neefikasnu državu, a projekt "One Stop Shop" bi trebao imati puno veću odgovornost. Stoga ovaj Zakon treba prosljediti u drugo čitanje, a njegova konačna verzija mora biti usmjerena na rješavanje strateških pitanja (primjerice, kako kvalitetno pokrenuti posao, te kako ostati i opstati na tržištu).

U Zakonu je trebalo taksativno navesti djelokrug Fine, u okviru projekta One Stop Shop, a ne da to određuje Vlada svojom uredbom.

Primjera radi, spomenuo je uspješnu realizaciju programa malog gospodarstva bivše Vlade, u kojem su bile 4 kreditne linije (za tri i pol godine iznosila je 5 mlrd. kuna) te brojne druge projekte (26). Za razliku od toga, lani nije odobren niti jedan poduzetnički kredit, a novac za poslovne zone pristigao je tek za Božić, negodovao je. To znači da je država imala zatvorena vrata prema poduzetništvu, a tako će zacijelo biti i ove godine, ne napravimo li "One Stop Shop" koji će doista biti u funkciji poduzetništva (oko toga bismo trebali postići konsenzus).

U završnoj riječi u ime Kluba zastupnika HSP-a, Pero Kovačević je konstatirao da je ova rasprava ukazala na sve probleme koji stoje na putu hrvatskim građanima koji žele postati poduzetnici. Naime, problem birokratskih barijera, korupcije, nepotizma i mita aktualan je u ovom području od uspostave hrvatske države, ali na njegovu rješavanju malo je napravljeno. Zbog toga haespeovci plediraju na puni konsenzus svih parlamentarnih stranaka oko uspostave sustava koji će omogućiti da se ovaj problem napokon počne učinkovito rje-

šavati. Predloženim izmjenama napraviti ćemo samo mali korak u tom pravcu, ali moramo biti svjesni toga da ovime ništa nismo riješili, nego da tek krećemo u realizaciju programa "One Stop Shop", napominje Kovačević. Unatoč tome njegovi stranački kolege će, kaže, podržati ovaj zakonski prijedlog.

Po riječima **Velimira Pleše**, predstavnika Kluba zastupnika HDZ-a, program "One Stop Shop" je veliki projekt Vlade RH koji će se, zbog svoje kompleksnosti, moći realizirati jedino kroz niz manjih smislenih projekata za pojedina područja usluga koje tijela državne vlasti trebaju pružati građanima i poslovnim subjektima. Svrha je ovog Zakona da se najprije provjeri kako će prema tom konceptu funkcionirati jedna od usluga - pribavljanje dokumentacije prilikom osnivanja trgovačkog društva s ograničenom odgovornošću - a nakon toga bi trebala uslijediti implementacija ostalih usluga. Prema predloženom, proces otvaranja trgovačkog društva bi se bitno skratio, budući da se dosad potrebna dokumentacija prikupljala na 9 mjesta, a ubuduće će biti dovoljna tri koraka - Fina, javni bilježnik i Trgovački sud. Cjelokupni projekt trebao bi biti završen u slijedeće tri godine, a nakon što u potpunosti zaživi, u okviru One Stop Shopa pružat će se ukupno 20 usluga.

Željko Pecek je ostao pri stajalištu da se ne radi o strateškoj promjeni nego o malom unapređenju, budući da će se većina poslova prilikom otvaranja trgovačkog društva obavljati na jednom mjestu, ali poduzetnici će i dalje morati dolaziti u Finu više puta.

Ova dugotrajna rasprava oko tri članka predloženog Zakona svjedoči o tome koliko je zastupnicima na brizi poticanje gospodarstva u Hrvatskoj, konstatirao je **Antun Palarić**. Potaknut kritikama na račun državne uprave, izjavio je da stanje u tom sektoru nije savršeno, ali da nije ni tako loše kao što se želi prikazati. Naime, kontinuirani rad na opremanju državne uprave i podizanju kvalitete stručnog kadra daje rezultate. No, to ne znači da se situacija ne može još poboljšati i radi toga se ulažu veliki naponi da

se sve državne baze podataka prebace u digitalan oblik, kako bi bile na raspolaganju građanima.

A što se tiče naziva programa One Stop Shop, koji je prezentiran javnosti, nismo mogli naći odgovarajuću hrvatsku riječ za ono što on sadrži (ljude, sredstva, tehnologiju i razrađene mehanizme poslovanja). Riječ je, kaže, o razrađenom programu koji je već testiran i koji funkcionira, ali Fina nije imala zakonsku ovlast za njegovo provođenje. Stoga je Vlada predložila da se to regulira izmjenama Zakona o financijskoj agenciji, koje bi trebao usvojiti hitnim postupkom.

Najbolje rješenje bi bilo da upravni odjel koji izdaje određenu dozvolu pribavi po službenoj dužnosti sve podatke koji su za to potrebni.

Ispravljajući njegove navode **Željko Pecek** je napomenuo da zastupnici HSS-a nisu optuživali državu, nego su je samo kritizirali zbog neefikasnosti. Tek kad shvatimo da je država neefikasna, moći ćemo uspješno otkloniti sve one barijere koje su pred poduzetnicima koji žele pokrenuti posao i preživjeti u njemu. O projektu je najprije trebalo raspraviti u Parlamentu a tek kad se usvoji zakon može se ići u njegovu realizaciju, napominje zastupnik. Ako je on već spreman u Fini, i to bez zakonske podloge, vjerojatno je nešto napravljeno protuzakonito. Antun Palarić je to odlučno opovrgnuo, ponovivši da je projekt samo testiran, što znači da Fina ništa nije radila protuzakonito. Naime, prije predlaganja zakona trebalo je napraviti simulaciju modela, da se vidi kako će to funkcionirati i procijene posljedice donošenja zakona.

Pecek se s tim složio, uz napomenu kako u Prijedlogu zakona piše da treba osigurati i novac za njegovu provedbu. Upozorio je da se ta sredstva ne mogu koristiti prije nego što zakon bude donešen.

Nakon toga je predsjednik Šeks zaključio raspravu o ovoj temi, sugerirajući predlagatelju i Odboru za zakonodavstvo, da kod konačne redakcije zakonskog teksta pronađu pogodan hrvatski izraz za pojam One Stop Shop. **Nikola Vuljanić** je predložio da se koristi termin "sve na jednom mjestu".

Potom je uslijedilo izjašnjavanje o podnesenim amandmanima. Glasovalo se jedino o amandmanu Kluba zastupnika HNS/PGS-a, budući da je amandmane Odbora za zakonodavstvo predlagatelj uvažio, tako da su postali sastavnim

dijelom Konačnog prijedloga zakona. **Antun Palarić** je izvijestio zastupnike da Vlada ne prihvaća njihov prijedlog, uz obrazloženje da će uredbom odrediti koje poslove Fina mora obavljati. (Usporedo s jačanjem kapaciteta te institucije izmjenama te uredbe povećavat će se i opseg tih poslova.)

Dodatno obrazlažući njihov amandman **Nikola Vuljanić** je napomenuo da je cilj tog prijedloga da Fina dobije ne samo ingerencije, nego i obvezu da doista napravi posao o kojem je riječ. Naime, prema liberalnom rješenju

koje nudi predlagatelj, ona je faktički dobila interencije da ne radi ništa, ako misli da ništa ne može napraviti, tvrdi zastupnik. Međutim, unatoč tome obrazloženju ovaj amandman nije dobio potrebnu većinu zastupničkih glasova.

Ishod rasprave - predloženi Zakon donesen je u ponudnom tekstu, korigiranom amandmanima Odbora za zakonodavstvo. Zanj su glasovala 74 zastupnika, 12 ih je bilo protiv a 11 suzdržanih.

M.Ko.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU MEĐUNARODNE KONVENCIJE ZA SUZBIJANJE TERORISTIČKIH NAPADA EKSPLOZIVNIM NAPRAVAMA

Potvrda pripadnosti međunarodnoj antiterorističkoj koaliciji

Hrvatski sabor je većinom glasova u hitnom postupku donijeli Zakon o potvrđivanju Međunarodne konvencije za suzbijanje terorističkih napada eksplozivnim napravama, što ga je predložila Vlada Republike Hrvatske. Međunarodna konvencija za suzbijanje terorističkih napada eksplozivnim napravama primjenjuje se na kazneno djelo namjernog i nezakonitog raznošenja, postavljanja ili detoniranja eksploziva ili neke druge smrtonosne naprave na, u ili nasuprot javnom mjestu, državnog ili vladinog objekta, sredstva javnog prijevoza ili na infrastrukturni objekt, s namjerom da proizvede smrt ili tešku tjelesnu ozljedu ili veliku štetu na takvom mjestu, objektu ili sustavu ako takvo uništavanje izazi-

va ili bi moglo izazvati veliki gospodarski gubitak.

U smislu ove Konvencije osoba čini kazneno djelo ako je sudionik u počinjenju navedenog kaznenog djela, organizira ili upravlja drugima u počinjenju tog kaznenog djela ili na bilo koji drugi način pridonese njegovu počinjenju.

Prema Konvenciji, svaka država stranka trebala bi uspostaviti svoju nadležnost nad opisanim kaznenim djelima, usvojiti mjere potrebne za njihovo proglašavanje kaznenim djelima sukladno nacionalnom zakonodavstvu te mjere kojima se omogućava kažnjavanje takvih kaznenih djela.

Potvrđivanjem Međunarodne konvencije Hrvatska se pridružuje drža-

vama članicama UN-a koje su istu već potvrdile.

O PRIJEDLOGU

Središnja uloga UN-a

U prikazu ovog Prijedloga poslužili smo se izlaganjem predstavnika predlagatelja, državnog tajnika Ministarstva vanjskih poslova, **Gordana Bakote**. Ističe da Zakonom o potvrđivanju Međunarodne konvencije Hrvatska ponovno pokazuje da je dio široke međunarodne antiterorističke koalicije i zbog toga drži potvrđivanje ove Konvencije izuzetno bitnim.

Međunarodna konvencija za suzbijanje terorističkih napada eksplozivnim napra-

vama usvojena je rezolucijom A/RES/52/164 na 52. zasjedanju Opće skupštine UN-a održanoj 15. prosinca 1997. godine. Konvenciju je do sada potpisalo 58 država.

Zakonom o potvrđivanju Međunarodne konvencije Hrvatska ponovno pokazuje da je dio široke međunarodne antiterorističke koalicije.

Kao posljedica terorističkih napada na SAD, 11. rujna 2001. godine, Vijeće sigurnosti UN-a je jednoglasno usvojilo 28. rujna 2001. godine Rezoluciju 1373 kojom se iznosi sveobuhvatna strategija za borbu protiv međunarodnog terorizma. Rezolucijom se obvezuju sve države da poduzmu mjere za sprečavanje terorizma, osiguraju da se teroristička djela u unutarnjem zakonodavstvu opišu kao teška kaznena djela s odgovarajućom kaznom, međusobno razmjenjuju informacije u svezi s terorističkim djelovanjima, pristupe relevantnim konvencijama u borbi protiv terorizma, osiguraju da se izbjeglički i azilantski status ne zloupotrijebi u terorističke svrhe.

Hrvatska smatra da UN treba imati središnju ulogu koordinacije borbe protiv terorizma, te da međunarodna zajednica treba otkloniti njegove uzročnike kako bi se otklonilo plodno tlo za regrutiranje terorista. Borba protiv terorizma mora biti u okviru međunarodnog prava s naglaskom na Povelju UN-a i sve kon-

vencije i protokole UN-a vezane za borbu protiv terorizma.

Bakota je rekao da je Hrvatska već stranka šest ključnih konvencija UN-a o terorizmu, a pristupanjem ovoj Međunarodnoj konvenciji Hrvatska bi se pridružila većini država članica UN-a, te time ravnopravno pridonosila suzbijanju pojava i problematike koja se Konvencijom uređuje.

Pristupanje ovoj Konvenciji za RH predstavlja dokaz njene želje za jačanjem suradnje s drugim zemljama, dokaz njene stvarne demokratičnosti i spremnosti za aktivnim sudjelovanjem u realizaciji svih oblika međunarodne suradnje.

RADNA TIJELA

Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost raspravljao je o predmetnom aktu. Članovi Odbora upoznati su s razlozima i interesima RH zbog kojih se predlaže donošenje predmetnog Zakona po hitnom postupku. Predstavnik predlagatelja navodi kako se RH opredijelila za suradnju sa susjednim zemljama, regionalnim organizacijama, kao i s UN-om i članicama UN-a radi učinkovitije borbe protiv međunarodnog terorizma.

Odbor je podržao iznijeto stajalište predstavnika Vlade RH, te se ne protivi prijedlogu za donošenjem ovog Zakona po hitnom postupku, jer ocjenjuje da je Zakon od interesa za RH. Nadalje, Odbor je mišljenja da pristupanje ovoj Konvenciji za RH predstavlja dokaz njene želje za jačanjem suradnje

s drugim zemljama, dokaz njene stvarne demokratičnosti i spremnosti za aktivnim sudjelovanjem u realizaciji svih oblika međunarodne suradnje. Stoga je Odbor jednoglasno odlučio Hrvatskom saboru predložiti donošenje ovog Zakona u tekstu kako je predložen od predlagatelja.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se donese po hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor nema primjedaba.

RASPRAVA

Nakon uvodne riječi državnog tajnika **Gordana Bakote**, otpočela je rasprava po klubovima. U ime Kluba zastupnika SDP-a govorio je **Šime Lučin (SDP)**.

Naglasio je da ova konvencija, kao i ostale prihvaćene iz tog područja, determiniraju i određuju unutarnje ustrojstvo i unutarnju legislativu države vezano uz borbu protiv terorizma.

”Ono što je posebno dobro, a napisano u obrazloženju ovog zakona je da Hrvatska pristaje i da Hrvatska sudjeluje u međunarodnoj antiterorističkoj koaliciji samo pod okriljem i u sklopu UN-a. To je jako bitno i kao politička poruka”. Klub zastupnika SDP-a će podržati ovaj zakon.

Ovime je zaključena rasprava.

Zastupnici su većinom glasova, sa 103 glasa ”za” i 3 ”suzdržana” donijeli Zakon o potvrđivanju Međunarodne konvencije za suzbijanje terorističkih napada eksplozivnim napravama, u tekstu predlagatelja.

S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I SRBIJE I CRNE GORE O ZAŠTITI PRAVA HRVATSKE MANJINE U SRBIJI I CRNOJ GORI I SRPSKE I CRNOGORSKE MANJINE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Poštivanje prava na samostojnost manjine

Hrvatski je sabor nakon rasprave hitnim postupkom donio ovaj Zakon, kojim se potvrđuje Sporazum između Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u Srbiji i Crnoj Gori i srpske i crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj.

Potpisivanjem Sporazuma obje države potvrđuju da nacionalne manjine predstavljaju integralni dio društva i države u kojoj žive i da obogaćuju materijalnu i duhovnu kulturu zemlje.

Predlagatelj zakona je Vlada RH.

O PRIJEDLOGU

Ustavna je obveza RH brinuti se o Hrvatima izvan Hrvatske. Vodeći računa o potrebi uređenja odnosa sa susjednim državama na području zaštite prava manjina Vlada RH predložila je u travnju 1996. godine nacrt Sporazuma o zaštiti hrvatske manjine u tadašnjoj SRJ i srpske i crnogorske manjine u RH. Prvi pregovori održani su u prosincu 2001. i nakon nekoliko krugova pregovora u Zagrebu i Beogradu konačno je u studenome 2004., prigodom posjeta predsjednika hrvatske Vlade dr. Sanadera potpisan Sporazum o zaštiti hrvatske manjine u Srbiji i Crnoj Gori i srpske i crnogorske manjine u RH.

Potpisivanjem tog Sporazuma obje države potvrđuju da nacionalne manjine predstavljaju integralni dio društva i države u kojoj žive i da obogaćuju materijalnu i duhovnu kulturu zemlje kao i da pridonose produblivanju prijateljstva,

suradnje te boljem razvijanju dobrosusjedskih odnosa između stranaka ovog Sporazuma. Ovim Sporazumom stranke će osigurati, među ostalim, pripadnicima manjina pravo na izražavanje, očuvanje i razvijanje nacionalnoga, kulturnoga, jezičnog i vjerskog identiteta kao i pravo na održavanje i razvijanje manjinskog školstva odnosno obrazovanja, medija i ostvarivanja posebnih interesa pripadnika manjina. Sporazum predviđa osnivanje Mješovitog odbora koji će se sastajati najmanje jedanput godišnje i pratiti provedbu Sporazuma.

Predloženim zakonom potvrđuje se taj Sporazum, a usvajanje zakona predlaže se hitnim postupkom kako bi se što skorije stvorili uvjeti za stupanje na snagu Sporazuma.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se donese hitnim postupkom.

Odbor za vanjsku politiku nakon rasprave odlučio je jednoglasno predložiti Hrvatskom saboru donošenje ovog predloženog zakona. Zaključio je i da se od Ministarstva vanjskih poslova RH zatraži cjelovito izvješće o položaju hrvatske manjine u SiCG.

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, koji je ovaj zakon razmatrao kao zainteresirano tijelo zajedno sa svojim Pododborom za prava nacionalnih manjina, također je jedno-

glasno odlučio predložiti Hrvatskom saboru da donese ovaj zakon. U raspravi je ocijenjeno da ovaj zakon predstavlja značajan korak u zaštiti i unapređenju hrvatske manjine u Srbiji i Crnoj Gori i srpske i crnogorske manjine u RH. Podržan je i prijedlog da se zakon donese hitnim postupkom kako bi se potvrđivanjem Sporazuma stvorile pretpostavke da se što prije započne s provođenjem dogovorenih mehanizama zaštite manjinskih prava Hrvata u SiCG te srpske i crnogorske manjine u RH.

Povodom rasprave o Sporazumu Odbor je osudio nedavnu inicijativu nekolicine pojedinaca koji sami sebe proglašavaju skupštinom i vladom u izbjeglištvu i predstavnicima srpske manjine u RH. To je čin suprotan odredbama potpisanog Sporazuma i interesima srpske nacionalne manjine koja u Hrvatskoj ima svoje legitime predstavnike.

RASPRAVA

Na sjednici Hrvatskoga sabora najprije je predsjednik Odbora za vanjsku politiku **Gordan Jandroković (HDZ)** prenio stajalište tog radnog tijela.

Objekti "za"

Zatim je o predloženom zakonu govorio **Damir Kajin (IDS)** u ime Kluba zastupnika IDS-a. Sigurno da ovaj Sporazum valja podržati i za njega dignuti obje ruke. Kad je Hrvatska posrijedi ovaj Sporazum ne ide izvan dosadašnjih standar-

da u odnosu na srpsku manjinu odnosno izvan standarda definiranih Ustavnim zakonom o manjinama. Stoga se zastupnik usuđuje reći da se ovaj Sporazum zapravo tiče Hrvata u Srbiji i Crnoj Gori koje se ni na koji način ne smije, kao ni srpsku populaciju u RH, diskreditirati.

U redu je da se matične države brinu o tim svojim populacijama, rekao je podsjećajući da se pred samo deset godina na tlu Hrvatske vodio bespoštedan rat. Sigurno je dobro da su i službene vlasti u Beogradu ismijale onu šačicu avanturista koji u Beogradu pokušavaju formirati neku krajišku vlast u iseljeništvu.

Istina je da je ogroman broj srpskoga stanovništva napustio RH po "Oluji" i tim ljudima treba pomoć OESS-a ali i bez toga omogućiti im povratak. Nitko u tome ne smije biti šikaniran, povratak mora biti u cijelosti slobodan. I, konačno, ono što smo bezrazložno rušili nakon "Oluje" red je da se obnovi jer nije uništavana neka imaginarna imovina, već hrvatska, jasno u vlasništvu građana srpske nacionalnosti. Zato je dobro da je došlo do uspostave jedne normalne komunikacije između Zagreba i Beograda, te, među ostalim, da dolazi do unaprjeđenja gospodarske suradnje između RH i Srbije i Crne Gore (jedino pozitivnu platnu bilancu u ovom času Hrvatska ima upravo s tom zemljom).

Utoliko se treba prestati igrati sa sudbinama malih ljudi i svatko u ovoj zemlji, bez obzira na to je li Srbin, Talijan, Bošnjak, Rom, Židov, Slovenac, mora se osjećati kao i svaki drugi građanin hrvatske nacionalnosti jer svi smo državljani RH, rekao je, među ostalim, naglašavajući da diskriminacije ne smije biti, posebice u upravi i javnim poduzećima. Drago mu je da se u Sporazumu spominje i crnogorska manjina i zbog jedne male crnogorske enklave u Istri, koja je tamo od 1500. godine (župnik gosp. Ljubotina koji je zadužio pravoslavce, a i prizna da je među rimokatolicima, danas je Bruxellesu).

Na kraju je rekao da IDS pozdravlja ovaj Sporazum, njime će prije svega dobiti RH odnosno Hrvati u Srbiji i Crnoj Gori. Šteta što je zakasnio nekoliko godina, no zastupnik misli da će

promijeniti odnos međunarodne zajednice kad je u pitanju rješavanje pitanja manjina u Hrvatskoj.

Ne govori se o pravu povratka Hrvata u Srijem

Zlatko Tomčić (HSS) javio se u ime Kluba zastupnika HSS-a koji će glasovati za ovaj zakonski prijedlog. Ovaj zakon on bi prije svega promatrao u okviru jednoga dugotrajnoga, teškog procesa normalizacije odnosa između dvije države nakon svega što se početkom 90-tih godina dogodilo sa svim posljedicama o kojima previše znamo i o kojima ne treba previše ponavljati i soliti rane.

Svatko dobronamjeran će prihvatiti da je zapravo potvrđivanje ovog Sporazuma u znaku i na tragu dobrih europskih standarda i dobre europske prakse.

Svatko dobronamjeran će prihvatiti da je zapravo potvrđivanje ovog Sporazuma u znaku i na tragu dobrih europskih standarda i dobre europske prakse. A da se radi o jednom teškom procesu govori činjenica da je Vlada RH ovaj Sporazum predložila 1996. godine a da je potpisan u studenome 2004., rekao je, među ostalim zastupnik, naglasivši da se je lako složiti da se dvije stranke ovog Sporazuma, dvije države, obvezuju da će pripadnicima manjina osigurati slobodu izbora, izražavanja itd. Sve je to dio europskog standarda koji očito mora saživjeti na ovim prostorima.

U tom smislu Klub zastupnika HSS-a prihvatit će ovaj zakon ali će i iskoristiti priliku kazati o stvarima o kojima se šuti i o kojima se barem za sada ne želi govoriti. Jer, ovo se odnosi na ljude, pripadnike jednih i drugih nacionalnih manjina koji mogu ova prava konzumirati, koji su realizirali pravo na povratak i, još važnije, pravo na neka materijalna dobra. Drži da RH dobro provodi svoje zakone, na koncu to govori i praksa s

kojom su pripadnicima nacionalnih manjina, posebno srpske i crnogorske, relativno zadovoljni (postoje uvijek izuzeci). No tu dolazimo do ključne točke gdje moramo imati snage reći da nismo baš simetrični.

U tom smislu je podsjetio da oni koji imaju velike primjedbe na njegov način izražavanja ne znaju da je on odrastao u Srijemu pa njihova prevelika briga o čistunstvu hrvatskoga jezika i nevažanje činjenice da su Hrvati negdje drugdje rasli i drugdje učili svoj materinji jezik zapravo vodi u svojevrstu fobičnost, hrvatofobičnost. Upravo radi tog njegovog porijekla ima pravo reći da je iz tog njegova kraja za vrijeme prošlog rata prognano na najgrublji način 22 000 Hrvata iz Srijema, koji su prognani jednom ultranacionističkom, ultraekstremističkom politikom Šešeljevih radikala. Ne na način kako su pripadnici srpske nacionalne manjine otišli za vrijeme "Oluje" iz Hrvatske, jer su njihovog odlazak organizirali oni koji su željeli takav završetak cijele te priče i kompromitaciju.

Hrvati iz Srijema su otišli naprosto pod prisilom, s kompletnom imovinom što su stoljećima stvarali kao dobrostojeći seljaci u najlon vrećicama u rukama. Danas tih 22 000 ljudi uglavnom živi u Hrvatskoj u raznoraznim okolnostima ali o njihovom pravu na povratak u Srijem, o pravu na povratak njihove imovine nikada nigdje nije izgovorena niti jedna jedina riječ, naglasio je zastupnik dodajući neka se to ne smatra nikakvom herezom. Naprosto, to je pokušaj da prava pripadnika nacionalnih manjina, Srba u Hrvatskoj i Hrvata u Srbiji, čiji je status još povratnički i vlasnički nedefiniran, mora biti identičan. O toj temi zastupnik je govorio, kaže, na sjednicama Odbora za vanjsku politiku inzistirajući da to postane tema koja ima pravo građanstva i u Ministarstvu i u Saboru, ne očekujući da ovog momenta možemo govoriti o nekakvom potpunom reciprocitetu. Jer, Hrvatska je europskija zemlja i više je uznapredovala u poštivanju europskih standarda. U Hrvatskoj je lakše primijeniti pravo na povratak, pravo na vlasništvo itd. nego što je to u današnjoj SiCG.

Činjenica da je to u Srbiji i Crnoj Gori danas otežano ne daje nam za pravo ovdje u Hrvatskoj da prešućujemo sudbinu tolikog broja ljudi, naglasio je, među ostalim zastupnik, dodajući da govori o 22 000 Hrvata iz Kukujevaca, Hrtkovaca, Platićeva, Beške i čitavog niza drugih mjesta u Srijemu, koji su izgubili i dio svog vlasništva. U Hrvatskom saboru, u Ministarstvu vanjskih poslova mora se početi govoriti o toj temi da se tim ljudima, bez obzira na to što se izgubljeni ne može uvijek vratiti, bar u materijalnom smislu izgubljeno vrati.

Otišli su pod pritiskom i postoje nekakvi formalnopravni papirići, nekakve nagodbe o zamjeni kuća, o prodaji, koje su u pravilu onih dana potpisani pod prijetnjom oružja. I to svi znaju i nemojmo više dopustiti da to bude tabu tema, jer njenim otvaranjem nećemo narušiti našu privrženost da u RH i dalje inzistiramo na zakonima kojima osiguravamo pravo nacionalnim manjinama, rekao je, među ostalim, dodajući da ovaj Sporazum tretira uglavnom duhovna prava nacionalnih manjina, a materijalna prava i prava na povratak nisu zastupljena. Njegov apel je da ono što smo mi u Hrvatskoj riješili damo jasno do znanja našim partnerima s one strane granice da i oni moraju to riješiti na istovjetan način u dogledno vrijeme.

Provedba bez odlaganja

Mr.sc. Neven Mimica (SDP) izvijestio je da će Klub zastupnika SDP-a podržati ratifikaciju ovog Sporazuma i da to pozdravlja. Bilo bi jako dobro kad bismo mogli ostati samo na toj izjavi, međutim, stanje u međusobnoj zaštiti manjina traži da se uz ovu ratifikaciju još nešto kaže. Ovaj Sporazum dobrodošla je potvrda ukupne politike jačanja dobrosusjedskih odnosa sa Srbijom i Crnom Gorom, potvrda konkretizacije politike regionalne suradnje i davanja doprinosa i iskazivanja odgovornosti RH za regionalnu stabilnost i poštivanje europskih vrijednosti u cijeloj regiji jugoistočne Europe.

Imamo nespornih dokaza da je Hrvatska na djelu prema i sposobna razumjeti i primjenjivati najviše standarde zaštite nacionalnih manjina i da takve standarde očekuje i od drugih država u kojima živi hrvatska nacionalna manjina, rekao je, među ostalim, naglašavajući da u Europi bez čvrstih i neprohodnih granica manjine postaju u pravom smislu most koji spaja većinske narode, poveznica budućeg europskog zajedništva.

Zaštita prava srpske i crnogorske manjine u Hrvatskoj kako je uređena u ovom Sporazumu proizlazi iz našeg Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i dodatno se konkretizira bilateralnim dogovorom. To nam daje pravo i obvezu da u tom bilateralnom ugovoru uređujemo i očekujemo provedbu iste takve razine zaštite prava hrvatske manjine u Srbiji i Crnoj Gori.

Uz potonje Klub zastupnika SDP-a želi ukazati na potrebu da sve ono što je ovdje dogovoreno kao razina i način zaštite prava hrvatske manjine u Srbiji i Crnoj Gori bude bez odlaganja i u potpunosti provedeno u stvarnom životu i da ta prava hrvatske manjine ne budu podložna dobroj ili lošoj volji, interpretaciji bilo lokalnih bilo središnjih institucija vlasti.

SDP se zalaže i zalagat će se da to tako bude u Hrvatskoj i zato ima pravo očekivati i da to tako bude u Srbiji i Crnoj Gori. S ove govornice želimo ukazati i na ponovno buđenje ideja i akcija u Srbiji među izbjeglim pripadnicima srpske manjine iz Hrvatske, tzv. obnoviteljske skupštine i Vlade u izbjeglištvu Republike Srpske krajine. Koliko god je točno da se radi o političkim marginalcima i koliko god se to pokušavalo proglašavati političkim fantazijama ocjenjujemo da je važno da se i s ovog mjesta jasno reče i poruči da je takav incident neprihvatljiv za RH, ali i da je barem u jednakoj mjeri štetan i za interes Srbije i Crne Gore, posebice u pogledu njihovog doprinosa u jačanju regionalne stabilnosti, bržeg uključivanja u euroatlantske integracije i razvoj odnosa s Hrvatskom, rekao je, među ostalim, naglašavajući pritom nužnost

što skorijeg stupanja na snagu i provedbu ovog Sporazuma.

Bitan Mješoviti odbor

Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ) prenijela je da Klub zastupnika HDZ-a svesrdno podupire predloženi zakon i glasovat će za njega. Mi naravno smatramo da ovo nije u Hrvatskoj neka revolucionarna novina s obzirom na to da je država Hrvatska i dosad svojim Ustavom i Ustavnim zakonom, Zakonom o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u RH i drugim donijela takve okvire u kojima nacionalne manjine u Hrvatskoj mogu konzimirati sve one standarde koji idu u vrh europskih dostignuća. Ali se veselimo da će ovaj Sporazum ovim zakonskim potvrđivanjem imati snagu međunarodnog ugovora i to se očekuje i od susjedne države, rekla je zastupnica naglašavajući pojedine bitne odredbe tog Sporazuma, primjerice, da se slobodno izabire i izražava pripadnost nacionalnoj manjini, da se priznaje pravo manjina na izvještavanje putem tiska, radija i tv, itd. Vrlo bitnim se smatra i što će se utemeljiti Mješoviti odbor koji će pratiti provedbu Sporazuma.

Očekujemo da će posljedice ovog Sporazuma, kad bude ratificiran u Srbiji i Crnoj Gori, osjetiti i Hrvati koji tamo žive jer naravno da nam je poznato da situacija nije onakva kakva je moguća temeljem tamošnjih propisa.

Hrvatska je osim zakona osigurala i sredstva za nacionalne manjine (konzumacijom ovog Sporazuma još dodatno) pa tako u 2004. 22 milijuna kuna iz proračuna, od čega oko trećinu za rad Srba i Crnogoraca. To su vrlo visoka sredstva s obzirom na situaciju u kojoj Hrvatska jest i svjedoče o opredjeljenju ove Vlade da manjinama osigura i provedbu svega onoga što je već zakonskim aktima osigurala.

Očekujemo da će posljedice ovog Sporazuma, kad bude ratificiran u Srbiji i Crnoj Gori, osjetiti i Hrvati koji tamo žive jer naravno da nam je poznato da situacija nije onakva kakva je moguća temeljem tamošnjih propisa. Ukinuta je jedina emisija na hrvatskom jeziku na novosadskoj televiziji, pokušava se onemogućiti uvođenje hrvatskoga jezika u škole. S alternativnim uvođenjem hrvatskog narječja ne može se konzimirati pravo hrvatskoga entiteta na svoje izražavanje na nacionalnom jeziku i pismu. U tom dijelu Klub zastupnika HDZ-a podupire odluku da se tematskom sjednicom Pododbora za hrvatske manjine u susjednim državama upozori Sabor i hrvatsku javnost na situaciju u kojoj se momentalno Hrvati u Vojvodini nalaze.

Ne možemo prihvatiti da bilo tko radi izvan ovog Sporazuma i Klub zastupnika HDZ-a najoštrije osuđuje aktivnosti pojedinaca u Srbiji i Crnoj Gori koji se brinu za nacionalne manjine unutar hrvatske države. Smatramo da je ovim Sporazumom sasvim jasno određeno koja su to tijela, institucije bilo u državi SiCG ili Hrvatskoj koja imaju pravo brinuti o nacionalnim manjinama na svom teritoriju. Ono što je grupa izbjeglih iz Hrvatske u ime neke fantomske tvorevine željela poručiti najoštrije odbacujemo i ograđujemo se od toga. Smatramo da je to nešto što Hrvatskoj i Srbiji u razvijanju dobrosusjedskih odnosa u budućnosti može samo škoditi, nikako koristiti.

U očekivanju da Hrvati u Srbiji i Crnoj Gori osjete brigu hrvatske države i kroz oživotvorenje ovog Sporazuma Klub zastupnika HDZ-a glasovat će za ovaj zakon, rekla je zastupnica.

Vojislav Stanimirović (SDSS) ispravo je netočan navod predgovornice o sredstvima za manjine. Hrvatska je za sve nacionalne manjine u prošloj godini izdvojila 22 milijuna kuna od čega je pet milijuna kuna dobila zajednica Srba i Crnogoraca što je svega 22 posto od ukupne svote i zastupnik misli da je to točan podatak. **Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ)** odgovorila je (pod povredom Poslovnika) da je taj izračun netočan jer kad se 5 753 400 tisuća kuna,

koliko su dobili Srbi u Hrvatskoj stavi u odnos s 22 milijuna kuna plus 479 000 koliko su dobili Crnogorci iznosi 28 posto.

Zaista povijesni zakon

U ime predlagatelja riječ je zatražio državni tajnik u Ministarstvu vanjskih poslova **Gordan Bakota** rekavši da veseli konsenzus oko ratifikacije ovog prevažnog međunarodnog Sporazuma. Ovo je zaista povijesni zakon i posljedica diplomatskog pregovaranja više od desetljeća i umješnosti u ne baš najboljim godinama za diplomaciju. Sporazum je bitan za ukupne bilateralne odnose između Hrvatske i Srbije i Crne Gore, važan je što ga je međunarodna zajednica izrazito dobro prihvatila, no najvažniji je upravo za prava nacionalnih manjina.

Hrvati su prvi put 2002. godine postali priznata nacionalna manjina u Srbiji i Crnoj Gori a sada je tu i ugovor koji je sigurno početak u provedbi prava i zaštite prava nacionalnih manjina.

U provedbi i nadzoru provedbe Sporazuma imat će izuzetno važnu ulogu Mješoviti odbor, naglasio je i složio se s mišljenjem iz rasprave da politika svake Vlade RH treba biti usmjerena na zaštitu i hrvatskih nacionalnih manjina pa tako i u Srbiji i Crnoj Gori. To je upravo i politika ove Vlade i zato je Ministarstvo vanjskih poslova prvi put osnovalo i posebnu upravu, do sada su bili odjeli, koja se bavi zaštitom i brigom o nacionalnoj manjini.

Ministarstvo će sigurno posvetiti posebnu pozornost na ova pitanja, zaštite Hrvata u SiCG, koja su od izuzetne važnosti. Ratifikacija ovog Sporazuma sigurno će imati vrlo jak učinak i na to da se ona ubrza i u Srbiji i Crnoj Gori, naglasio je na kraju.

O položaju Hrvata u Vojvodini

Franjo Piplović (DC) izvijestio je najprije da Klub zastupnika DC-a, HSLŠ-a, LS-a podržava ovaj Sporazum, ali je u nastavku naglasio neka pitanja u vezi s tim.

Odmah se na prvi pogled može vidjeti da su u Sporazumu ugrađeni najviši standardi o ljudskim pravima, slobodama, o poštivanju i zaštiti prava nacionalnih manjina, a mogu se naći u Povelji UN-a, u dokumentima Vijeća Europe, u našem Ustavnom zakonu, Ustavu i zakonima RH. To su zapravo zapisani standardi koje trebamo dosegnuti i što bezbolnije ostvariti. Jer kada promatramo suvremenu povijest ovih dviju država, ovih naroda, onda bi se na prvi pogled moglo naći daleko više stvari i neuralgičnih točaka koje bi išle u smjeru da se kaže e, pa nećemo mi ratificirati ovaj Sporazum itd. Međutim, kad sagledamo usmjerenje RH da živi u jednom tolerantnom okruženju, u dobrosusjedskim odnosima u svom okruženju razumljivo je da je time naša obveza veća i da prihvaćanje ovog Sporazuma ne treba uopće doći u pitanje.

Ova ratifikacija odvija se, nažalost, pod pritiskom suvremenih događaja, obnovi skupštine fantomske Republike srpske krajine, no na sreću i srpska zajednica u Hrvatskoj odnosno SDSS pa i vlasti u Beogradu su se od toga ogradile. Međutim, bilo bi dobro, nastavio je zastupnik, da su se prije svega vlasti u Beogradu ogradile u vezi s nekim drugim stvarima, koje otežavaju poziciju Hrvata u Vojvodini. S tim u vezi zastupnik je iznio više pitanja (u vezi s člancima 6. i 7. Sporazuma o osiguranju pripadnicima manjina slobodnu uporabu jezika i da se priznaje pravo manjina na izvješćivanje putem rtv, tiska na njihovom jeziku), a prema obećanju koje je dao Hrvatima iz Demokratskog saveza u Vojvodini, da će ih predstaviti Hrvatskom saboru i hrvatskoj javnosti.

Prije izvjesnog vremena Demokratski savez Hrvata u Vojvodini u svom otvorenom pismu, koje je potpisalo pedesetak intelektualaca i javnih djelatnika, posebno su istaknuli da se pripadnost Bunjevacu cjelini hrvatskoga naroda danas osporava jedino u Srbiji u kojoj su bivše vlasti, čijim se protagonistima danas sudi u Haagu za najteže oblike kršenja ljudskih prava, ovu praksu pokrenule početkom 90-tih godina tako da su politički, materijalno i kulturno podupirale

diobu među domicilnim stanovništvom hrvatskoga podrijetla i otvoreno podupirući skupinu, koja je iz straha, neznanja, materijalnoga ili političkog probitka negirala pripadnost hrvatskom narodu.

Posebno se u ovom pismu osuđuje sve one čimbenike koji ikavski i bunjevački govor bez ikakve znanstvene utemeljenosti pokušavaju uvesti u škole umjesto hrvatskoga književnog jezika pri čemu se osobito drži nedopustivim da državna tijela, prije svega u okviru pokrajine, podupiru takva nastojanja koja imaju za cilj podjelu hrvatskoga autohtonog stanovništva na sjeveru Bačke radi njegove lakše asimilacije. Najenergičnije se traži da vlasti na svim razinama u okviru domicilne države Srbije i Crne Gore prestanu poticati takve podjele, da vlasti matične hrvatske države, osobito mjerodavna ministarstva i Hrvatski sabor poduzmu sve mjere kako bi se zaštitio identitet hrvatskoga naroda i hrvatskoga jezika u Vojvodini, osobito u svjetlu ratifikacije ovog Sporazuma, naveo je, među ostalim zastupnik.

Govorio je također i o problemu informiranja na hrvatskom jeziku putem TV Novi Sad, te da još uvijek nije riješeno, iako je pri potpisivanju ovog Sporazuma bilo rečeno (dr. Sanader -Koštunica), emitiranje polsatne tv emisije na hrvatskom jeziku dva puta mjesečno, naveo je opširnije govoreći o tim zabranama. To je problem koji bi trebalo što prije riješiti jer je hrvatska etnička zajednica u Vojvodini organizirana i želi koristiti svoja zakonska prava, to bi bio znak dobre volje.

Ima otvorenih pitanja

I **Jozo Radoš (HNS)** govorio je o ovim problemima Hrvata u Vojvodini, javljajući se u ime Kluba zastupnika HNS-a i PGS-a i pozdravljajući ovaj zakon. Sporazum je plod razvoja u odnosima između ovih dviju zemalja, posebice posljednjih pet godina, i treba očekivati da će omogućiti da odnosi među državama odnosno zaštićenost manjina bude na višoj razini nego dosad i nego što je to danas.

U tom smislu ovaj Klub zastupnika potpisuje sve afirmativno o čemu se govorilo u raspravi ali smatra da treba upozoriti na neke tendencije koje nisu dobre, rekao je predočivši aktualna pisma Hrvata u Vojvodini, otvoreno pismo javnosti 50-tak uglednih Hrvata, pismo koje o hrvatskoj emisiji na televiziji Novi Sad upućuje Hrvatsko nacionalno vijeće, pismo Demokratskog saveza u Vojvodini. Radi se o tome da je dolaskom nove vlasti u Srbiji i Crnoj Gori na svim razinama ne samo zaustavljen proces poboljšanja položaja Hrvata u Srbiji i Crnoj Gori nego se nastavljaju stare tendencije, najprije cijepanja Hrvata i umjetne podjele a nakon toga i njihovo lakše asimiliranje.

Radi se o tome da je dolaskom nove vlasti u Srbiji i Crnoj Gori na svim razinama, ne samo zaustavljen proces poboljšanja položaja Hrvata u Srbiji i Crnoj Gori, nego se nastavljaju stare tendencije, najprije cijepanja Hrvata i umjetne podjele a nakon toga i njihovo lakše asimiliranje.

To se podržava s razine središnje države, regionalnih vlasti i lokalnih, naglasio je navodeći primjere za to, pa tako i da je polovicom 2004. ukinuta emisija koju su Hrvati imali na TV Novi Sad "Tragom hrvatskim" i to je jedna krupna stvar koja govori o klimi koja je suprotna onome što piše u Sporazumu. U Sporazumu se govori o niz vrlo afirmativnih, pozitivnih ciljeva, međutim, ta činjenica to demantira a posebice činjenica da se spekulira oko uvođenja bunjevačkoga jezika i kulture u školske programe u Vojvodini, što je naravno poticanje cijepanja jedne nacionalne zajednice, nacionalne manjine da bi ju se lakše asimiliralo. To je nešto sasvim suprotno onome što piše u svim poveljama na koje se poziva ovaj Sporazum rekao je, među ostalim, navodeći da se upravo ovih dana na inicijativu

Šešeljeve Radikalne stranke u Subotici enormno povećavaju sredstva za djelatnosti Bunjevaca, ne Hrvata. No ako je tako u Vojvodini gdje su Hrvati i politički i kulturno organizirani onda se ne može očekivati da bi bilo bolje u Zemunu gdje nema te organiziranosti.

To su sve stvari koje vrlo malo čujemo u hrvatskoj javnosti a i vrlo malo se govori u Hrvatskoj o onim godinama kada su proganjani Hrvati iz Srijema, iz cijele Srbije i Crne Gore. Ti ljudi su prošli svoju kalvariju proteklih godina a tko danas govori o nekakvom njihovom pravu povratka.

Dakle, ima puno otvorenih pitanja na koja treba upozoriti i o kojima hrvatska javnost vrlo malo zna. Zato će biti dobro da hrvatska javnost, Hrvatski sabor prati ostvarivanje Sporazuma – a to će i ovaj Klub zastupnika – naravno, i u segmentu naših obveza i daljnjeg širenja zaštite prava nacionalnih manjina, Srba u Hrvatskoj. Posebno je napomenuo pitanje dvostrukog državljanstva Hrvata iz Srbije i Crne Gore jer u namjeri da se spriječe zloporabe često puta hrvatska država se postavlja birokratski da gotovo nije moguće dobiti dvojno državljanstvo ljudima koji to žele, Hrvatima iz Srbije i Crne Gore u skladu sa zakonima RH, i u tome treba imati više sluha.

Izvršna vlast mora odlučnije djelovati

Pero Kovačević (HSP) govorio je u ime Kluba zastupnika HSP-a i naglasio – najprije je rekao da mu je drago da su o teškom položaju Hrvata u Srbiji i Crnoj Gori progovorili klubovi zastupnika HSS-a i čak HNS-a. Hrvatski standardi u smislu prava nacionalnih manjina daleko su viši od standarda u EU, a mi u Hrvatskoj moramo raditi u skladu s našim Ustavom i ostalim zakonima a ne uvijek govoriti da to moramo radi EU. A kakve standarde ima EU mogli smo vidjeti, primjerice, što su Šveđani, koji se protive našim pregovorima, bacili na obalu Somalije u more nuklearni otpad koji je tsunami izbacio van.

Što se tiče ovog Sporazuma zastupnik je rekao, daj Bože, da ovo bude povije-

sni zakon u smislu provedbe, što znači prije svega provedbe sa strane Srbije i Crne Gore jer je sadašnji položaj Hrvata kako u Vojvodini, tako i u samoj Srbiji i Crnoj Gori sve lošiji. Činjenica da su Hrvati postali nacionalna manjina 2002. godine, da se ukidaju hrvatske emisije na televiziji, da se poduzimaju mjere protiv Hrvata koji govore istinu i hoće zaštitu svojih prava, dovoljno govori o težini položaja i o tome da mi izražavamo sumnju u smislu provedbe ovog Sporazuma. Sama činjenica blage ili nikakve reakcije vodstva Srbije i Crne Gore, koja dopuštaju da se u Novom Sadu organizira i osniva tzv. fantomska vlada odnosno neka obnoviteljska skupština, dovoljno govori kako oni misle o položaju Hrvata u S i CG, naveo je, među ostalim, zastupnik.

Tako mlaka reakcija njihovih vlasti, čelnika, pravaše nije čudila ali je pravaše čudila nikakva reakcija hrvatske Vlade (tek nakon tri dana). Daleko oštrije i bolje od hrvatske Vlade je u toj situaciji reagirala SDSS. To govori o tome zašto mi izražavamo skepsu u smislu provedbe ovog Sporazuma, jer izvršna vlast mora biti ta, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, koja će stvarno morati poduzimati odlučnije mjere u smislu zaštite i ostvarivanja prava Hrvata u Srbiji i Crnoj Gori. Jer, u Sporazumu je riječ o nematerijalnim pravima, a znamo da su velik problem i tzv. materijalna prava prognanih Hrvata bilo iz Vojvodine, Srbije ili Crne Gore, i pitanje njihova povratka. Zbog toga mi očekujemo da Vlada počne izvršavati tu svoju ustavnu obvezu.

Pitanje je kad će ovaj Sporazum biti ratificiran u Srbiji i Crnoj Gori, a nema puno jamstva da će SiCG odjedanput promijeniti svoju politiku u smislu zaštite nacionalnih manjina (Radikalna stranka je otvoreno podržala osnivanje ove fantomske vlade).

Nama u HSP-u udruge Hrvata iz Crne Gore, Vojvodine, Srbije stalno govore o velikim problemima (njihovo izaslanstvo nije primio predsjednik Vlade niti predsjednik Hrvatskoga sabora) pa stoga treba promijeniti i puno stvari unutar sebe i raditi ono što nam naš

Ustav i zakoni kažu. HSP će se uvijek zalagati da Hrvatska mora provoditi to što je u Ustavu i zakonima, ako hoće biti i ponašati se kao odgovorna država, ali to tražimo i od drugih i nemojmo dopustiti da naše ljude vani gaze a da mi sjedimo skrštenih ruku ili da u našim medijima nema prostora o teškom položaju Hrvata vani.

Značajni napori

U ime Kluba zastupnika SDSS-a govorio je dr.sc. **Milorad Pupovac (SDSS)**. Pitanje realizacije manjinske politike nije prigodno pitanje pa makar prigoda bila i Sporazum ove vrste, za koji je državni tajnik rekao da ima povijesni karakter i zastupnik se, kaže, s njim slaže. Ukoliko hoćemo ozbiljno tim pitanjima pristupiti onda bismo trebali odustati od prigodničarskih govora. Na tome svaka ozbiljna matična politika, ako ima legalni okvir za to, radi svaki dan pogotovo svaka matična politika koja kreira svoju politiku prema dijelu svojeg naroda izvan vlastitog teritorija u susjednoj ili nekoj drugoj državi kada se to događa nakon ratnih godina i nakon višegodišnjeg razdoblja odsustva normalnih odnosa s državom u kojoj žive pripadnici te manjine.

Upravo ovaj Sporazum potvrđuje nove realnosti koje smo mi Srbi u Hrvatskoj odavno prihvatili, radili da oni budu afirmirani i ovim Sporazumom i drugim aktima.

Na tim pitanjima treba raditi svaki dan, a mnogi od ljudi koji su danas potezali pitanje emisije ("Divani") koja je skinuta vojvođanske televizije zastupnik nije čuo u javnim raspravama niti u međudržavnim kontaktima, kada su na toj problematici radili i predsjednik Vlade i predsjednik Sabora i predstavnici srpske manjine u Hrvatskoj. Nikoga nije čuo, a danas je čuo vrlo velike riječi i tonom kao da usvajamo nešto što ne bi

trebalo pridonijeti promjeni takvih situacija i takvih negativnih i neprihvatljivih rješenja.

Dugo godina se stvarao ovaj Sporazum i uz značajne napore najprije je usuglašen uz aktivno djelovanje pripadnika vodećih institucija hrvatskoga naroda u Srbiji i Crnoj Gori i predstavnika srpske zajednice i crnogorske zajednice u Hrvatskoj i gosp. Ivanović, predsjednik Hrvatskog narodnog vijeća biranim je i pohvalnim riječima pozdravio parafiranje tog Sporazuma, naveo je. Ako on misli da je to za njega dobro i ako mi Srbi i Crnogorci ovdje mislimo da je to za nas dobro, ako su to prihvatili pripadnici manjina, vodećih institucija i hrvatske manjine u SiCG i srpske i crnogorske u Hrvatskoj to je vrlo značajna činjenica. Ako misle da je to za njih dobro onda im treba dati tu priliku i podržati ih. Upravo ovaj Sporazum potvrđuje nove realnosti koje smo mi Srbi u Hrvatskoj odavno prihvatili, radili da oni budu afirmirani i ovim Sporazumom i drugim aktima. U tom smislu ovaj Sporazum ima takav karakter zato što pokazuje da Hrvatska s jedne strane, i SiCG s druge strane, mnogo ranije nego što su to uradile neke druge države nakon raspada zajedničkog državnog okvira, potpisuju ovakav značajan Sporazum. A što se tiče realnosti sasvim je sigurno da kad je u pitanju položaj Hrvata u SiCG treba uraditi mnogo više da se on unaprijedi u nizu pitanja. Treba otkloniti i sve one dileme koje se javljaju već godinama oko pitanja odnosa Hrvata i Bunjevaca, problem kao što je priznavanje prava na vlastiti tv program i vlastite emisije.

Ali, kad bismo mi, predstavnici srpske zajednice, povodom ovog Sporazuma ovdje počeli govoriti o svim negativnim aspektima vlastitog položaja u Hrvatskoj, gdje bismo došli. Ne oduzima, kaže, ikome pravo da govori, svatko ima pravo da govori o problemima progonstva, ali nema pravo podcijeniti ovaj Sporazum kao sredstvo da se i ta pitanja riješe. I nema pravo prigodničarski voditi manjinsku politiku i brigu za vlastitu manjinu u susjednoj državi jer

to se doista ne može raditi prigodničarski, rekao je, među ostalim.

Onima koji šalju poruku Srbima u Hrvatskoj kako su manjina a oni narod kazao je s ove govornice da su oni šaka jada. A mi smo ljudi koji se bave poštenim poslom, za interes svoje države i onih koji nas biraju. Samo je šteta što se toj šaki jada, nasuprot svima onima koji uprežu sve svoje napore za interes svoje države i rade ozbiljan posao, u ovim odsutnim danima koji nisu samo tjedni nego mjeseci i godine, daje više pažnje nego što se daje svima onima koji se drže ozbiljnog posla, rekao je na kraju.

Zdenka Petričević-Babić (HDZ) javila se s ispravkom netočnog navoda predgovornika (da na višim razinama nije čuo da je ukinuta tv emisija) i rekla da se 15. studenoga potpisuje ovaj Sporazum u Beogradu i da predsjednik Marković i premijer Koštunica javno obećavaju da će emisija "Tragom hrvatskim" biti emitirana, a 17. studenoga TV Novi Sad podnosi tužbe protiv novinara radi zabrane govora mržnje i traži od njih odštetu od 10 000 eura. O tome vi sigurno znate i nemojte tražiti ono što niste spremni učiniti drugima, dodala je.

Da poslovničke mogućnosti za ispravak ispravka netočnog navoda nema objasnio je predsjedatelj **Luka Bebić** no ujedno je dodao da prihvaća ton i namjeru zastupnika dr.sc. Pupovca da se pozitivno razmišlja o ovom Sporazumu.

Ratifikacijom hrvatske manjine sigurnije

Zdenka Babić-Petričević (HDZ) u svojoj raspravi najprije je rekla da joj je neobično drago da se može raspravljati o ovom Sporazumu. Iznijela je podatke o broju pripadnika hrvatske nacionalne manjine u SiCG. Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2002. godine u Srbiji živi 70 602 Hrvata, u Crnoj Gori 7062, a na Kosovu 350 Hrvata, a smatra se da je velik dio Hrvata u drugim kategorijama kao Jugoslaveni, Bunjevci, neopredjeljeni iz dobro poznatih razloga. Neke statistike ukazuju na protjeranih oko 40 000 Hrvata s područja SiCG,

osobito Srijema od 1991. do 1995. godine.

Govoreći o tome što obje države potvrđuju ovim Sporazumom – da nacionalne manjine predstavljaju integralni dio društva i države u kojoj žive - o Ustavnom zakonu i drugim hrvatskim zakonima koji reguliraju pitanje nacionalnih manjina, uz koje je rečeno da smo mi primjer zemlje ne u EU, izvan EU, i da prednjačimo u pravima i zaštiti prava nacionalnih manjina u RH.

Kao predsjednica Odbora za useljništvo često putuje i susreće se s Hrvatima u drugim zemljama, pa u nadi da će ovaj Sporazum donijeti ono što hrvatska nacionalna zajednica u Vojvodini, Boki Kotorskoj odnosno u SiCG zaslužuje, zamolila je kolege koji predstavljaju nacionalne manjine u RH da onako kako traže pravo i zaštitu njihovog materinskog jezika da "guknu" prema svojim matičnim državama da se to dogodi i hrvatskoj nacionalnoj manjini u tim zemljama. Onda ćemo s pravom svi dignuti ruku i za ovaj Sporazum, rekla je. Nada se da će nakon njegove ratifikacije hrvatska manjina u SiCG biti sigurnija, a govorila je i slučaju s emisijom na hrvatskom jeziku na TV Novi Sad i o već spomenutom Otvorenom pismu. No ne ostvaruju se sporazumi ako ljudi žive u strahu, ako se mrtvima ne da počivati u miru, ako je u Novom Sadu pretučeno i napadnuto vodstvo mladih hokejaša Zagreba. Ovo su primjeri na koje se mora ukazivati da bi se dogodilo ono, što vi gospodo, s pravom u RH uživati, rekla je.

Nedostaju rokovi

Stjepan Bačić (HDZ) podržava i glasać će za ovaj Sporazum jer je na tragu činjenja dobrog i boljega. Smatra da je predsjednik Vlade dr. Sanader inicirao potpisivanje tog Sporazuma isključivo da se zaštite prava Hrvata u SiCG, prava Srba u Hrvatskoj su zaštićena i bez tog Sporazuma. No u Sporazumu nedostaju rokovi i kaže da nema svrhe potpisivati Sporazum ako se on s druge strane neće primjenjivati ili se odgađa primjena unedogled. Nema govora ni o materi-

jalnim pravima, povratu imovine itd. što ne znači da su to nevažne stvari i treba ih ubuduće rješavati nekim drugim sporazumima.

Ali ovo je Sporazum čiji je sadržaj dobar, rekao je zastupnik iznoseći ujedno na njegov tekst nekoliko lingvističkih primjedbi, tako primjerice, da se izmijeni izričaj "manjinsko školstvo" te preporučio za to "školstvo i obrazovanje na nacionalnom jeziku" te da se inzistira na hrvatskom jeziku kao službenom jeziku kad je u pitanju jezik kojim govore Hrvati u Srbiji i Crnoj Gori. No da bi mogli štiti hrvatski jezik u drugim državama onda ga prvo moramo zaštititi u vlastitoj državi jer je, smatra zastupnik, hrvatski jezik u Hrvatskoj ugrožen.

Apelirao je i da se uskoro u Saboru pojavi i jedan sporazum između RH i BiH o pitanju prava i položaja Hrvata u BiH, gdje su Hrvati konstitutivni narod a nemaju pravo na svoj jezik, rekao je.

Životna stvarnost drugačija

Dr.sc. **Zlatko Kramarić** priznaje da nije jednostavno govoriti o jednoj vrlo delikatnoj temi. Sporazum pokazuje da neke stvari koje nisu bile moguće 90-tih godina početkom 21. stoljeća postaju moguće i da se je stekla kritična, politička masa u jednoj i drugoj zemlji da se mogu potpisivati i ovakvi sporazumi. S te strane kao zastupnik, političar i čovjek mora biti za Sporazum, rekao je. Smatra i da je dobro da su ga podržale, kako se čulo, i sve vodeće institucije Hrvata u SiCG i institucije srpske i crnogorske zajednice u Hrvatskoj.

No kod ovakvih stvari uvijek izaziva skepsu što vodimo svjesno jedan paralelni život. I jedni i drugi jako dobro znamo što se od nas očekuje ali životna stvarnost je ipak puno drugačija i puno ispod razine ovog Sporazuma. I u nekim današnjim govorima moglo se osjetiti da uvijek iskazujemo onu posebnu osjetljivost kad je u pitanju naša strana, pa ćemo onda nabrojati sve incidente koji se dogode na nekim eskurzijama, utakmicama i probleme koji se s vremena na vrijeme pojave u susjednoj sredini,

dok s druge strane ne vodimo nimalo računa da se poneki put to događa i u našoj sredini a da onda takve reakcije izostaju, ili se nevoljko daju izjave.

Uza sve uvažavanje nekih zastupnika, uvijek ga je strah kad bilo koja politička strana ili institucija zapravo sebi uzme pravo da bude zastupnik određene manjine i smeta ga kad netko misli da ima ekskluzivno pravo da upravo samo on zastupa određenu manjinu a da nitko drugi nema pravo kazati bilo koju svoju kritičku obječiju. Kao gradonačelnik jednoga velikog hrvatskoga grada za sebe može reći da zastupa interese svih građana bez obzira na njihovu stranačku i nacionalnu pripadnost. U onim vremenima kad doista nije bilo lako otvarali su se putovi za komunikaciju sa Srbima, prije svega s Vojvodinom i grad Osijek imao je intenzivnu komunikaciju i sa Suboticom i Novim Sadom jednostavno zato što tamo živi velika hrvatska zajednica koja je s te lokalne razine očekivala određene poruke i da se vidi da odista postoji netko tko vodi računa o njima, pa i onim simboličnim posjetima, izjavama, i da se u drugoj javnosti upozori da tamo postoje građani koji ne pripadaju većini ali da upravo zato zaslužuju puno pravo i punu pozornost. I već onda je bilo određenih nesporazuma i zastupnik upravo zbog toga misli da je filozofija reciprociteta zapravo jedna palanačka filozofija. Jer, kaže, ja nisam dobar zato što je netko drugi dobar nego sam dobar po svom habitusu, svjetonazoru

ali to ne znači da ako netko pripadnicima moje zajednice u drugoj zemlji radi nešto loše da onda ja na isti takav način trebam vraćati u vlastitoj sredini, objasnio je, među ostalim.

Trebamo gledati da se načela iz ovog Sporazuma što je moguće prije implementiraju u stvarnosti i da se u stvarnosti zapravo ne vodi dvostruka politika, taj paralelni život da s jedne strane imamo sjajne dokumente a s druge strane dopuštamo da život teče na sasvim drugačiji način. Misli da je potrebno osigurati dodatna sredstva, iako se u Ocjeni stanja navodi da nisu potrebna dodatna sredstva za provođenje zakona, za sve manjinske zajednice na našim prostorima i naše zajednice koje žive u susjednim zemljama jer onda imamo pravo i tražiti da se ravnopravno tretiraju, rekao je na kraju.

Mr.sc. **Ivan Bagarić (HDZ)** smatra da je u dosadašnjoj raspravi gotovo sve rečeno i ako je Sporazum koristan za obje strane svakako ga podržava. No smatra da vlasništvo kao takvo ne može biti dovedeno u pitanje te drži važnim sve učiniti kako bi ostvarenje prava vlasništva i jedne i druge nacionalne manjine i u Hrvatskoj i u SiCG bila zajamčeno i dostupno.

Korist za manjine i društvo u cjelini

U ime predlagatelja zakona državni tajnik Ministarstva vanjskih poslova i

europskih integracija Gordan Bagota smatrao je potrebnim skrenuti pozornost, u vezi s nemilim događajem oko osnivačke fantomske skupštine u Beogradu, na snažnu izjavu predsjednika Vlade RH te podsjetio i na snažnu izjavu predsjednika Hrvatskoga sabora i demarš koji je Ministarstvo uputilo veleposlaniku SiCG u Zagrebu. Ni diplomacija ne sjedi skrštenih ruku kad je riječ o problemima za emisije na hrvatskom jeziku u Vojvodini i on je osobno, kaže, bio u Subotici na obljetnici "Hrvatskoga slova" i javno izložio te probleme.

Ali od svih tih stvari kod kojih će diplomacija i Vlada i dalje voditi računa treba odvojiti sadržaj ovoga, povijesnoga Sporazuma. Ne samo da će nacionalne manjine nego i društvo u cjelini imati koristi od toga a i imat će dalekosežne posljedice na ukupne bilateralne odnose, naglasio je i dodao kako misli da je zaista dobra okolnost da je postignut u vezi s njim širok konsenzus.

Rasprava je zatim bila zaključena.

Hrvatski je sabor jednoglasno (101 "za") hitnim postupkom donio Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u Srbiji i Crnoj Gori i srpske i crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj.

D.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I BIH O POGRANIČNOM PROMETU I SURADNJI

Definirana pogranična područja i granični prijelazi

Predlagatelj Zakona je Vlada RH.

Želeći unaprijediti bilateralnu suradnju i dobrosusjedske odnose, u cilju stvaranja uvjeta za nesme-

tani promet putnika i roba na graničnim prijelazima, RH i BiH su do sada sklopile niz bilateralnih ugovora.

Ovim Zakonom se potvrđuje Sporazum između RH i BiH o pograničnom prometu i suradnji, čime se stvaraju pretpostavke za njegovo stupanje na snagu.

Sporazum o pograničnom prometu i suradnji sklopljen je radi određivanja pograničnog područja i graničnih prijelaza za pogranični promet, specifičnog režima za prelazak granice za pogranično stanovništvo, te osobito radi utvrđivanja načina i postupka kontrole prelaska granice za osobe iz pograničnog područja koje u pograničnom području u susjednoj državi imaju zemljište na kojem obavljaju poljoprivrednu djelatnost, a kojima se omogućava dobivanje poljoprivrednog uloška čime ostvaruju pogodnosti pri prenošenju vlastitih proizvoda, stoke, materijalnih sredstava i strojeva iz jednog pograničnog područja u drugo.

Zastupnici su većinom glasova prihvatili Zakon o potvrđivanju ovog Sporazuma u tekstu kako ga je predložio predlagatelj.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga poslužili smo se izlaganjem predstavnika predlagatelja, državnog tajnika Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, **Gordana Bakote**.

Državni tajnik istaknuo je potrebu ratifikacije izuzetno bitnog sporazuma za odnose između RH i BiH. "Mi našom ratifikacijom želimo potaknuti da se Sporazum također ratificira i u BiH, a njegovo ratificiranje bitno će utjecati na iniciranje potpisivanja i nekih drugih sporazuma, vrlo važnih za odnose između Hrvatske i BiH, kao što su Sporazum o granicama, Sporazum o državljanstvu, Sporazum o imovinsko-pravnim pitanjima".

Bakota drži izuzetno bitnim što ovaj Sporazum regulira i rješava pitanje pogranične suradnje i života ljudi s obje strane granice, s posebnim naglaskom na poljoprivrednike. Dodaje da će se tako olakšati život mnogim ljudima koji žive uz granicu, a radi se o najdužoj granici koju RH ima sa svojim susjedima. Također, sporazum će imati izuzetno važne implikacije i na poziciju Hrvatske u EU, jer se uspješno postići sporazum o ovako važnom pitanju koje regulira pogranična

područja, granične prijelaze za pogranični promet, specifični režim za prelazak granice za pogranično stanovništvo i općenito postupak i kontrolu prelaska granice i s jedne i s druge strane. Stoga Ministarstvo vanjskih poslova i Vlada RH predlažu ratifikaciju Sporazuma.

RADNA TIJELA

Odbor za pomorstvo, promet i veze Prijedlog zakona razmatrao je kao matično radno tijelo. Odbor je prihvatio prijedlog predlagatelja da se Zakon donese po hitnom postupku. U uvodnom izlaganju predstavnik predlagatelja je istaknuo da se Zakonom potvrđuje Sporazum između RH i BiH o pograničnom prometu i suradnji, čime se stvaraju pretpostavke za njegovo stupanje na snagu. Nakon provedene rasprave, Odbor je jednoglasno predložio Hrvatskom saboru da donese predmetni Zakon.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovoga Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se Zakon donese po hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor predlaže da se preispita pojam bosanskog jezika, imajući u vidu mogućnost da se rabi pojam "bosansko-hercegovački" ili "bošnjački" jezik.

Odbor za vanjsku politiku raspravljao je o predmetnom zakonu kao matično radno tijelo. Predstavnik predlagatelja je istaknuo da je ustavna osnova za sklapanje ovog Sporazuma sadržana u članku 139. Ustava RH. Odbor je nakon rasprave jednoglasno odlučio Hrvatskom saboru predložiti donošenje Zakona o potvrđivanju Sporazuma po hitnom postupku.

RASPRAVA

Nakon uvodnog izlaganja državnog tajnika, **Gordana Bakote**, otpočela je rasprava po klubovima zastupnika.

Najduža granica

Jozo Radoš (HNS) govorio je u ime Kluba zastupnika HNS-a PGS-a. Rekao je da se radi o sporazumu koji je najvjero-

jatnije najvažniji od svih koje je Hrvatska potpisala i koje će potpisati o pograničnom prometu i suradnji, i to iz više razloga. Prvo, radi se o susjednoj zemlji s kojom Hrvatska ima najdužu granicu i koju će u uvjetima kada se Hrvatska približava EU i u okviru članstva u EU trebati posebno nadzirati. Drugi razlog je taj da se radi o zemlji koja još uvijek ima otvorena mnoga unutarnja pitanja, pa se u tom smislu mogu očekivati stanovite nestabilnosti i poteškoće u provođenju tog sporazuma.

Praćenje Sporazuma jedan od vrlo važnih poslova ne samo Ministarstva vanjskih poslova, nego ukupne politike RH.

Treće, radi se o zemlji u kojoj, pogotovo u pograničnim područjima, živi veliki broj Hrvata o kojima RH i zbog svojih nacionalnih interesa, a i zbog toga što je to zapisano u našem Ustavu, treba posebno skrbiti.

Radoš napominje da ga upravo zbog važnosti ovog Sporazuma začuđuje da za njega nema posebnog interesa u Saboru. "Radi se o Sporazumu koji može imati vrlo važne, dugoročno gledano, posljedice, s obzirom na sigurnosne razloge naše zemlje, ali jednako tako i s obzirom na pozitivne aspekte koje ovaj Sporazum može nositi u odnosima sa susjednom zemljom, pa jednako tako i o afirmaciji RH kao buduće članice EU".

Ističe da se Sporazum tiče 16 gradova i 58 općina na području RH, obuhvaća oko 5 km prostora s jedne i s druge strane granice, znajući pritom da su Hrvati u BiH velikim dijelom naseljeni upravo uz granicu u Bosanskoj posavini i na južnom dijelu BiH.

"Postavlja se vrlo važno pitanje na koji način će se ovaj Sporazum odraziti ako i kada sutra dođe do uspostave šengenskog graničnog režima između RH i BiH". Naime, drži da se u jednom periodu može očekivati da će između RH i BiH biti šengenski granični režim, što

može imati vrlo ozbiljne implikacije na položaj Hrvata u BiH.

Naravno, provođenje ovog sporazuma koji postaje pravna stečevina RH koju će ona unijeti u EU, kao i pravna stečevina BiH, je vrlo važno, jer se njegovim provođenjem RH i BiH mogu afirmirati kao zemlje koje su u stanju provoditi propise EU i na ovom segmentu, objašnjava zastupnik. Jednako tako, loše provođenje ovog sporazuma može otežati ili postrožiti režim koji će šengenski tip graničnih sporazuma zahtijevati od RH i BiH.

Radoš napominje da je praćenje Sporazuma jedan od vrlo važnih poslova ne samo Ministarstva vanjskih poslova, nego ukupne politike RH. Ističe da implikacije ovog Sporazuma za RH i za Hrvate u BiH mogu biti i pozitivne i negativne, ovisno o tome kako će se sporazum provoditi. Zaključuje da će Klub zastupnika HNS-a PGS-a podržati ovaj Sporazum.

U ime Kluba zastupnika HDZ-a govori je **Gordan Jandroković (HDZ)**. Smatra da su u zadnjih nekoliko godina RH i BiH znatno unaprijedile svoje odnose, tako da ih danas možemo ocijeniti prijateljskim, partnerskim i dobrosusjedskim. "RH se svojim djelovanjem zalaže za jačanje stabilnosti i samoodrživosti BiH, podupire ju u provedbi reformi i ispunjavanju uvjeta u približavanju euroatlantskim integracijama". Napominje da je ovakav stav RH prema susjednoj državi doveo do razvoja bilateralnih odnosa u kojima naglasak više nije na političkim, već na stručnim i gospodarskim pitanjima. Danas Hrvatska i BiH imaju više od 10 potpisanih međudržavnih sporazuma. Samo u 2004. godini potpisano je i počelo se primjenjivati sedam ugovora. Ugovor o državnoj granici priprema se za postupak ratifikacije u parlamentima.

Kada je riječ o graničnom režimu, RH i BiH sklopile su šest različitih ugovora vezanih za granične prijelaze kojima se uređuju pitanja prometa preko granice: Ugovor o određivanju graničnih prijelaza i njegov aneks, Protokol o kategorizaciji graničnih prijelaza, Ugovor o zonama zajedničkih lokacija na grani-

čnim prijelazima, Sporazum o uređenju graničnog željezničkog prometa i Ugovor o suradnji i međusobnoj pomoći u carinskim stvarima.

Jandroković je rekao da se Sporazumom o pograničnom prometu i suradnji zaokružuje pitanje graničnih prijelaza između dviju država. Sporazumom, koji je potpisan u ožujku 2003. godine, dvije su države u potpunosti regulirale režim na granici u pograničnom pojasu. Tako je sukladno Sporazumu otvoreno 23 stalna granična prijelaza i dva sezonska u malograničnom prometu koja zajedno s međunarodnim graničnim i međudržavnim prijelazima čini 60-tak prijelaza.

Poljoprivredni uložak

"Ta brojka svjedoči o želji da se granica između dvije zemlje definira otvorenom i prijateljskom, što je u obostranom interesu RH i BiH". Sporazumom se definiraju specifični režimi prelaska granice za pogranično stanovništvo, određuju se načini i postupci kontrole prelaska granice za osobe iz pograničnog područja koje u pograničnom području u susjednoj državi imaju zemljište na kojem obavljaju poljoprivrednu djelatnost. Njima se omogućava dobivanje poljoprivrednog uložka čime ostvaruju pogodnosti pri prenošenju vlastitih proizvoda, stoke, materijalnih sredstava i strojeva iz jednog pograničnog područja u drugo.

Sporazumom o pograničnom prometu i suradnji zaokružuje se pitanje graničnih prijelaza između dviju država.

Cilj Sporazuma je unapređenje suradnje i stvaranje što boljih uvjeta za nesmetani promet putnika i roba na graničnim prijelazima koji će znatno olakšati život za oko pola milijuna građana na obje strane granice i na taj način pridonijeti rješavanju njihovih svakodnevnih životnih problema.

Iz svih ovih razloga, Klub zastupnika HDZ-a podržava donošenje Zakona o potvrđivanju ovog Sporazuma.

Sporazum pridonosi unapređenju odnosa

U ime Kluba zastupnika HSS-a govori je **Božidar Pankreć (HSS)**. Klub podržava donošenje ovog zakona, a posebice su zainteresirani za reguliranje odnosa između RH i BiH u pogledu poljoprivrede i šumarske djelatnosti u pograničnom području. Pankreć napominje da je bilo problema u odnosima između BiH i RH u pograničnom dijelu zbog nereguliranih odnosa, te zbog tzv. meke granice. Ovim sporazumom rješavaju se ti problemi, posebice Hrvata iz BiH koji su u susjednoj Hrvatskoj imali imanja i gospodarske objekte, a na njima nisu mogli obavljati gospodarsku djelatnost u poljoprivredi. Smatra da ovaj Sporazum znači unapređenje odnosa između BiH i RH, pa podržavaju njegovu ratifikaciju.

Akt koji unapređuje bilateralnu suradnju, koji je usmjeren ka produbljivanju dobrosusjedskih odnosa treba bezrezervno poduprijeti.

Mr.sc. **Ivan Bagarić (HDZ)** podržava ovaj Prijedlog. Izjavio je da je uočio jednu nomotehničku pogrešku u tekstu Sporazuma s bosansko-hercegovačke strane, gdje se navodi mjesto Duvno, mjesto koje više formalno ne postoji, jer je to Tomislavgrad od 1990. godine, pa je ovo potrebno izmijeniti.

"Akt koji unapređuje bilateralnu suradnju, koji je usmjeren ka produbljivanju dobrosusjedskih odnosa, a sve u cilju stvaranja uvjeta za nesmetani promet putnika i roba na graničnim prijelazima, treba bezrezervno poduprijeti". Predmetni sporazum sklopljen je radi određivanja pograničnih područja i graničnih prijelaza za pogranični promet, regulira specifičan režim prelaska granice pogra-

ničnog stanovništva, utvrđuje način i postupak kontrole prelaska granice za osobe iz pograničnog područja koji u pograničnom području susjedne države imaju zemljište na kojem obavljaju poljoprivrednu djelatnost, a kojima se omogućava dobivanje poljoprivrednog uloška u smislu ostvarivanja pogodnosti pri prometu vlastitih proizvoda, stoke, materijalnih sredstava i strojeva iz jednog pograničnog područja u drugo.

Definiranje osoba dvovlasnika

”Vrlo bitnim smatram definiranje pograničnog područja, graničnog prijelaza za pogranični promet, pogranične propusnice, poljoprivrednog uloška, ali i osoba dvovlasnika, dakle, osoba državljana ugovornih stranaka s prebivali-

štem na pograničnom području koji su vlasnici nekretnina koje dijeli granična crta ili su u cijelosti vlasnici nekretnina na susjednom dijelu pograničnog područja druge ugovorne strane”.

Zaključio je da predmetni Prijedlog zakona treba apsolutno podržati uz napomenu da on uistinu predstavlja napredak u bilateralnim odnosima dviju susjednih i prijateljskih zemalja uz primjenu međunarodnopravnih standarda.

Potrebna sličan sporazum s Mađarskom

U ime Kluba zastupnika HNS/PGS-a govorio je u petominutnoj raspravi **Draгутin Lesar (HNS)**. Klubovi će podržati Prijedlog. Lesar je postavio pitanje jesu li pokrenuti pregovori i sa susjednom

Mađarskom za sklapanje ovakvog ili sličnog sporazuma koji bi regulirao suradnju pograničnog stanovništva s jedne i druge strane granice. Naime, isti problemi prisutni su uzduž granice Hrvatske s Mađarskom, posebice u Medimurju, s obzirom na to da i tamo postoje dvovlasnici poljoprivrednog zemljišta s jedne i druge strane, a u pograničnom području živi veliki broj državljana Mađarske koji su porijeklom Hrvati.

Ovime je zaključena rasprava.

Zastupnici su većinom glasova, sa 108 glasova ”za” i 1 ”suzdržanim” glasom prihvatili u hitnom postupku Zakon o potvrđivanju Sporazuma između RH i BiH o pograničnom prometu i suradnji, u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, Vlada RH.

S.Š.

PRIJEDLOG ZAKONA O SUDOVIMA

Temelj strategije reforme

Hrvatski je sabor, nakon opširne rasprave, prihvatio Prijedlog zakona o sudovima koji zadržava zakonska rješenja iz sada važećeg Zakona, ali i uvodi niz novina. Tako se, među ostalim, radi lakšeg pristupa građana i veće učinkovitosti rada sudova predviđa mogućnost osnivanja stalnih službi suda izvan područja suda i održavanje sudbenih dana.

Predlagatelj zakona je Vlada RH.

O PRIJEDLOGU

Važeći zakon o sudovima donesen je 30. prosinca 1993. godine, mijenjan je i dopunjavao nekoliko puta, najznačajnije izmjene donesene su 2000. godine. Do danas nije donesen pročišćen tekst ovog Zakona što otežava njegovu svakodnevnu primjenu.

S obzirom na velik broj izmjena i dopunama ovog Zakona nužno je donošenje novog zakona o sudovima koji će uvesti niz novina u sam zakon, ali će ujedno zadržati i zakonska rješenja iz sada važećeg Zakona.

Ovim se predloženim zakonom želi odrediti sadržaj Zakona, kojim se uređuje ustrojstvo, djelokrug i stvarna nadležnost sudova, ukoliko nije određena drugim zakonom, unutarnje ustrojstvo sudova, unutarnje ustrojstvo Vrhovnog suda RH, prava i dužnosti sudaca, uvjeti za imenovanje predsjednika suda, sudaca porotnika te zaštita osoba i imovine pravosudnih tijela. Dosadašnje odredbe o uvjetima za imenovanje sudaca bit će posebno regulirane Zakonom o Državnom sudbenom vijeću koji je također u pripremi.

Određena je stvarna nadležnost sudova te u kojim pravnim stvarima sudi sudac

pojedinaac odnosno kada sudovi sude u vijeću. Sudovi u RH podijeljeni su na redovne i specijalizirane i to tako da su općinski i županijski sudovi redovni a specijalizirani sudovi su prekršajni, trgovački, Visoki prekršajni sud RH, Visoki trgovački sud RH i Upravni sud RH. Također je predviđena mogućnost osnivanja i drugih redovnih i specijaliziranih sudova za određena pravna područja.

Radi boljeg pristupa građana i veće učinkovitosti rada sudova predviđena je mogućnost osnivanja stalnih službi izvan područja suda kao i održavanje sudbenih dana. Predviđena je mogućnost da se u sudovima osnivaju posebni odjeli za informatiku i praćenje sudske prakse. Predviđeno je i da se plaće sudaca uređuju posebnim zakonom, a radi potpunog i pravilnog informiranja javnosti o pitanjima iz rada suda uvedena je novina

da sudovi mogu imati glasnogovornika suda. Tu je i novina da su predsjednici sudova članovi sudačkog vijeća po položaju jer predsjednici sudova odgovaraju za rad suda i moraju izraziti svoje mišljenje odnosno imati određeni utjecaj na predlaganje kandidata za suca.

S obzirom na velik broj izmjena i dopunama važećeg Zakona, nužno je donošenje novog zakona o sudovima koji će uvesti niz novina u sam zakon, ali će zadržati i zakonska rješenja iz sada važećeg.

Posebno su razrađene odredbe o unutarnjem ustrojstvu Vrhovnog suda RH kao najvišeg suda u RH, a radi ujednačavanja sudske prakse uvedena je posebna novina da kada sudovi drugog stupnja donose različite odluke u istoj činjeničnoj i pravnoj stvari a nije dopušten izvanredni pravni lijek, stranka može podnijeti zahtjev Vrhovnom sudu RH da ispita je li takvim odlukama ugrožena jedinstvena primjena zakona i ravnopravnost građana.

Pravosudna inspekcija

U obavljanju poslova pravosudne uprave predviđeno je u Ministarstvu pravosuđa uvesti pravosudnu inspekciju koju će obavljati suci na radu u Ministarstvu pravosuđa ili viši upravni savjetnici. Uz to, uvedena je mogućnost nadzora i od strane viših sudova tj. inspektora za poslove sudske uprave.

Ubuduće bi, kako se predviđa, sudac za vrijeme vođenja glavne rasprave ili javne sjednice, kao i u drugim prigodama, nosio sudačku odoru.

Među predloženim novinama tu je i ona koja se odnosi na podatke o imovinskom stanju sudaca. Suci bi morali predavati imovinske kartice pri stupanju na dužnost kao i prilikom prestanka obnašanja sudačke dužnosti i obvezni su u roku do 30 dana od dana stupanja na

dužnost podnijeti izvješće Ministarstvu pravosuđa o svojoj imovini, stalnim prihodima te imovini svog bračnog druga i maloljetne djece. Razrađeni su kriteriji za ocjenjivanje rada sudaca, proširene su ovlasti sudskih savjetnika na način da imaju ovlasti postupanja u kaznenom postupku tj. provoditi postupke po prijedlozima za izdavanje kaznenih naloga, navodi predlagatelj u Ocjeni stanja i u osnovnim pitanjima koja treba urediti ovim zakonom.

Za provedbu ovog zakona ne treba osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu RH osim u onom dijelu koji se odnosi na ustrojavanje pravosudne inspekcije u Ministarstvu pravosuđa. Sredstva su potrebna u visini oko 650 000 kuna za 2005. godinu.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog zakona a na tekst Prijedloga dao je određene primjedbe i prijedloge, počevši od onih da se doradi odredba (članak 37.) kako ne bi proizlazilo da su predsjednici navedenih sudova po položaju članovi svakog sudačkog vijeća do onog da se suzi i jasno odrede dužnosti odnosno poslovi koji bi se prema ovom zakonu smatrali inkompatibilnim s dužnošću suca, dorade odredbe (članak 92.) kojom se suci obvezuju na podnošenje izvješća o svojoj imovini, preispitivanje drugih pojedinih odredbi do nomotehničkog usklađivanja teksta.

Odbor za pravosuđe o predloženom zakonu raspravljao je u svojstvu matičnog radnog tijela i jednoglasno odlučio predložiti Hrvatskom saboru donošenje ovog zakonskog prijedloga. U raspravi su članovi Odbora iznijeli određene prijedloge načelne naravi, primjerice, da polazeći od ustavnih odredbi, uvjete za imenovanje i prestanak sudačke dužnosti treba ostaviti u Zakonu o sudovima a ne prenositi u Zakon o Državnom sudbenom vijeću, ali i konkretne primjedbe na pojedine članke Prijedloga. Tako bi trebalo uskladiti izričaj "ministar pravosuđa" i "ministar nadležan za poslove pravosuđa", ispraviti pojedina pogrešna

obrazloženja (uz članak 7.) te da, među ostalim, iz predloženog nije razvidno u koju kategoriju sudbene vlasti spada Vrhovni sud RH.

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina u raspravi o ovom zakonskom prijedlogu kao zainteresirano tijelo posebno je ukazao na potrebu ugrađivanja odredbi kojima bi se stvorile pretpostavke za ostvarivanje prava nacionalnih manjina na zastupljenost u pravosudnim tijelima. Naime, Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina (članak 7.) to je zajamčeno nacionalnim manjinama a i zakonom o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina utvrđeno je da će sudbena tijela osigurati potreban broj službenika koji mogu voditi postupke i poduzimati potrebne radnje i na jeziku i pismu nacionalne manjine koji je u skladu sa zakonom u pojedinim jedinicama lokalne i područne samouprave u ravnopravnoj uporabi.

RASPRAVA

Povećat će se djelotvornost sustava

Na sjednici Hrvatskoga sabora o ovom predloženom zakonu, nakon što je **Vilim Herman (HNS)** predložio da se ova točka dnevnog reda objedini s Prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom sudbenom vijeću (nije prihvaćeno), uvodno je govorila u ime predlagatelja ministrica pravosuđa **Vesna Škare-Ožbolt**.

Pred zastupnicima je novi Prijedlog zakona o sudovima budući da je jedan od glavnih prioriteta reforme pravosudna stvaranje učinkovitoga i djelotvornog pravosudnog sustava. Često smo ponavljali u protekloj godini da reforma pravosuđa zahtijeva ne samo ulaganje u zgrade i opremu već ulaganje u ljude i u sustav upravljanja, i naravno, svaka reforma prolazi ili pada na ljudskom faktoru, naglasila je ministrica. Da bi se dobro upravljalo sustavom s više od 300 sudova potrebno je uspostaviti dobar sustav upravljanja. Ministarstvo pravosuđa prošle je godine inten-

zivno koristilo mjere koje je već pružao dosadašnji Zakon o sudovima a koje se prethodnih deset godina baš nisu koristile u dovoljnoj mjeri, brojne upravne nadzore, u suradnji s višim sudovima, kojim smo upozoravali na nedostatke u radu sudske uprave. Mnogi od sudova poboljšali su svoj rad ali neki od tih nadzora, tamo gdje nije bilo moguće otkloniti nepravilnosti rezultirali su razrješenjem odgovornih osoba.

Ministarstvo pravosuđa prošle je godine intenzivno koristilo mjere koje je već pružao dosadašnji Zakon o sudovima, a koje se prethodnih deset godina baš nisu koristile u dovoljnoj mjeri, brojne upravne nadzore, u suradnji s višim sudovima, kojim smo upozoravali na nedostatke u radu Ministarstva uprave.

Međutim, da bi upravni nadzor postigao puni učinak bio je potreban novi zakon, i njime se sada uvode pravosudni inspektori koji bi kontinuirano obavljali nadzor prema programu nadzora kao i u slučajevima ad hoc nadzora prema uočenim nepravilnostima u radu sudske uprave. Pravosudne inspektore imaju neke europske države poput Francuske, Nizozemske i Španjolske, objasnila je ministrica. Slijedeći trend svih europskih država da se od administrativnih poslova i rješavanja manje složenih predmeta rasterećuju suci i taj posao obavljaju sudski savjetnici prošle godine povećali smo ovlasti sudskim savjetnicima i povećali njihov broj. Upravo ova mjera, uz ostale poduzete mjere, znatno je utjecala na povećanje broja riješenih predmeta u prošloj godini – taj se broj povećao za 24 posto. Štoviše, ako znamo da su sudski savjetnici najviše radili na parničnim predmetima rezultat ove mjere je tim bolji jer je u prošloj godini prvi put zabilježen veći broj riješenih od zaprimljenih predmeta, istaknula je ministrica. Dodala je da se

time zaostatak u neriješenim parničnim predmetima smanjio za sedam posto i da se ovim zakonskim prijedlogom još više povećavaju ovlasti sudskih savjetnika.

Zatim je ministrica Vesna Škare-Ožbolt podsjetila da je Ministarstvo krajem prošle godine obavijestilo i klubove zastupnika Hrvatskoga sabora o mjerama Ministarstva i podsjetila da je riječ o povećanju ovlasti i broja sudskih savjetnika, omogućavanje ustupanje predmeta s preopterećenih na manje opterećene sudove, privremeno upućivanje sudaca na rad s nižih na više sudove, da su povećana infrastrukturna ulaganja posebno u Zagrebu i Splitu, da se intenzivno radi na informatizaciji sudova. Uspostavljena je pravna datoteka i omogućen pristup sucima tim datotekama putem interneta, osnovana je Pravosudna akademija i regionalni centri za edukaciju, a usvajanjem ovog zakona pohađanje Akademije postat će uvjet za napredovanje u sudačkoj karijeri. Za sve te mjere imali smo punu suglasnost i sudova i sudske struke i oni su se uključili u provedbu reforme, rekla je ministrica zahvaljujući im ovom prigodom na tome.

Posebno dobri rezultati polučeni su na rješavanju parničnih i kaznenih predmeta, zemljišno–knjižnih predmeta i ostaje još problem početka rješavanja neriješenih ovršnih predmeta s kojim će se ove godine ozbiljno uhvatiti u koštac, najavila je ministrica te u vezi s tim najavila i izmjene i dopune Ovršnog zakona.

U nastavku je govorila o predloženom zakonu naglašavajući da, poštujući članak 6. Europske konvencije o ljudskim pravima i članak 29. Ustava RH, radi zaštite interesa stranaka i ostvarivanja načela suđenja u razumnom roku, precizirana je odredba kojom se ravnomjerno opterećuju svi sudovi u RH tako da se određeni predmeti mogu dati drugom sudu iste stvarne nadležnosti.

U ostvarivanju ovog načela Vrhovni je sud tijekom prošle godine donio rješenja kojim se više od 23 000 predmeta ustupa iz sudova koji su opterećeni na sudove s manjim brojem predmeta, čime se ubrzalo njihovo rješavanje, rekla je, među ostalim ministrica naglašavajući i značenje novouvedene pravo-

sudne inspekcije. Tako će pravosudni inspektor sigurno moći pitati zašto neki predmet nije nekoliko godina uzet u rad ili zašto je od jednog do drugog ročišta prošlo više od šest mjeseci itd.

Mislimo da ćemo donošenjem ovog zakona o sudovima bitno povećati djelotvornost našega pravosudnog sustava tim više što će on biti temelj na kojem će počivati i strategija reforme pravosuđa koju imamo namjeru dovršiti u svibnju i vama dati na uvid u lipnju, rekla je na kraju ministrica Vesna Škare-Ožbolt.

Rade Ivas (HDZ), predsjednik Odbora za pravosuđe, prenio je stajalište tog radnog tijela u vezi s ovim predloženim zakonom nakon čega je otvorena rasprava.

Bez odlučujućih novosti

Dr.sc. **Ivo Josipović (SDP)** javio se u ime Kluba zastupnika SDP-a te u šali na početku rekao da pravosuđe ozbiljno "konkurira" zastupnicima u omraženosti u hrvatskoj javnosti i da po mnogim anketama stoji lošije od njih. Razlog je sigurno ne samo u ogromnom broju neriješenih predmeta, koji se nažalost povećava unatoč nekim pozitivnim pokazateljima koje je navela ministrica, i za koje je zaslužno Ministarstvo, nego i zato što naše pravosuđe ne udovoljava kriteriju da pravosuđe osim što mora biti pravično mora tako i izgledati, da bi građani vjerovali u autoritet pravosuđa. Osim brojnih slučajeva u ovim velikim stvarima koje su možda vezane za organizirani kriminal, za velike trgovačke sporove i gdje se neke poruke ne mogu racionalno objasniti pa dolazi do razno- raznih sumnji, jedna od osnovnih karakteristika našeg pravosuđa je, nažalost, jedan oblik autizma i neprijemčivosti, jedne neosjetljivosti na probleme građana. Jer, naše je pravosuđe "mrtvo hladno", pojedine predmete vodi i po 20 i više godina ne uvažavajući da iza toga stoje ljudske sudbine i da neki građani cijeli svoj životni vijek potroše a da se ne riješi neki od njihovih temeljnih problema, rekao je.

Dodao je da visoko cijeni napore koje poduzima ministrica Škare-Ožbolt

u nastojanjima da se stvari poprave i tu zaista ima mjera koje su pozitivno utjecale na stanje, međutim, nema tog ministra ili ministrice koja u današnjim okolnostima može dramatično, a tako treba, promijeniti stanje u pravosuđu. Naime, sustav je tako postavljen još od 93., 94. godine kada je pravosuđe doživjelo raznorazne šokove i kada je iz njega otišao jedan značajan broj kvalitetnog kadra i od tada se nije dovoljno oporavilo, misli zastupnik, dodajući i da u situaciji kad pravosuđe trpi opravdane kritike uvijek pronalazi krivca negdje drugdje. No nema reforme bez da pravosuđe osvijesti probleme koji postoje u njemu i da ih puno aktivnije rješava. Osobno, a i Klub zastupnika SDP-a u tome ne zagovara kirurgiju kao način rješavanja problema u pravosuđu, ali ni aspirin, primjereniji bi bio antibiotik, rekao je posegnuvši za medicinskim rješenikom.

U nastavku je govorio o predloženom zakonu. U načelu to nije loš zakon ali ne donosi, čini mu se, nekih odlučujućih novosti, a i u nomotehničkom smislu nije osobito vrijedan doprinos, rekao je. Što se tiče pitanja prava na predstavke naveo je da nije navedeno kome se predstavke šalju (pretpostavlja ministru ili ministrici pravosuđa, kod odredbe o zabrani utjecaja na donošenje sudske odluke (članak 6.) trebalo bi razmisliti o mjeri koja to sankcionira jer mu se čini, kaže, da u KZ to nije sretno pogodeno. U vezi s odredbom o službenoj tajni misli da bi ta "tajnovitost" trebala biti šira i da suci i osobe koje sudjeluju u suđenju ne bi uopće trebali u javnosti, ako to nije dio izvještavanja javnosti o radu pravosuđa, pričavati svoje premete.

Tu su i odredbe o nadležnosti sudova (čini se kao da su različite odredbe pisale različite osobe) koje nisu ujednačene, jedna je od daljnjih primjedbi zastupnika uz druge koje se odnose na nomotehničke nespretnosti (koga izvještavaju suci o obavljenom nadzoru). Interesantno je u situaciji kad pravosuđe inzistira na svojoj neovisnosti od izvršne i sudske vlasti da Vrhovni sud hoće koristiti zgrade i objekte Protokola Vlade i RH,

napomenuo je (kako sam kaže, zločesto) zastupnik. Bilo bi šteta da odredba o predviđenom izvanrednom pravno lijeku (članak 57.) ostane nedorečena jer riječ je o novom, kvazi izvanrednom lijeku jer proizlazi da taj lijek nema nikakvog učinka na predmet stranke koja je podnijela pravni lijek.

Edukacija je velika rak rana našeg pravosuđa, smatra zastupnik pa bi stoga stalnost sudačkog mjesta trebalo uvjetovati spremnošću i potrebom da se suci stalno educiraju (pogledati kako je to kod medicinara i farmaceuta). Kod izbora predsjednika suda nije dobro da je ministar/ministrice sveden na intendanta pravosuđa i osobno bi podržao veću, jaču poziciju ministra/ministrice.

Uz sve stvari koje bi se mogle podržati može reći da Klub zastupnika SDP-a podržava Ministarstvo u svim aktivnostima koje idu jačanju pravosuđa i njegovoj učinkovitosti. Nažalost, ovaj se zakon ipak čini aspirinom i kad vidimo kako će izgledati u drugom čitanju onda ćemo odlučiti hoćemo li ga podržati ili ne, rekao je na kraju.

Ugraditi prava manjina

Ratko Gajica (SDSS - zastupnik srpske nacionalne manjine) javljajući se u ime Kluba zastupnika SDSS-a rekao je da će rado podržati rješenje o pravu na predstavke zbog odugovlačenja, o sudbenim danima i informiranosti javnosti. To su neka vrata mogućnosti da se i ovi poslovi i odnosi unutar pravosuđa unaprijede. Zatim je ukazao na ono čega nema u predloženom zakonu a trebalo bi biti, smatra. U Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina zajamčeno je pravo manjina na zastupljenost i u pravosudnim tijelima, a to negdje treba riješiti. Kako se ovdje radi o posebnom zakonu i dok toga ne bude u njemu ne bismo mogli podržati ovaj predloženi zakon, rekao je.

U cijelosti bi se priključio dr.sc. Josipoviću u ocjenama o sadašnjem stanju u pravosuđu. Zna predmete i imena i prezimena u kojima je trebalo intervenirati ustavnim tužbom radi neodlučivanja suda u razumnom roku a zna i primjere

gdje je Ustavni sud dosta brzo odlučio pa su i sudovi nižeg ranga donijeli neke odluke, a tri godine i pet mjeseci su potrošene. Čini mu se da nije osamljen slučaj da se u pravosuđu mora potražiti najviša instanca da bi se kod Upravnog suda razriješila tužba oko mirovine i prema praksi misli da se stanje u pravosuđu može nazvati zabrinjavajućim. Zna da kad se govori o učinkovitosti pravosuđa i ozbiljnosti treba stvarati i jednu društvenu atmosferu u kojoj će sudovi imati svoj integritet ali i da iza toga stoji neka vrsta odgovornosti i za brzinu postupanja i za njihove odluke. U vezi s pitanjem odgovornosti za odluku naveo je primjer odluke prvostupanskog i drugostupanskog suda da jedna osoba, vlasnik, mora isplatiti naknadu drugoj osobi za ulaganje u korištenu kuću, konačan rezultat - netko će prodati tu kuću, čak je došlo i do ovrhe i sada je taj predmet u reviziji. Zastupniku se čini, rekao je, da to pokazuje da ljudi ne iskazuju dovoljno osobni i sudački integritet da "presjeku" negdje kako je pravedno.

Ovaj Klub će podržati predloženi zakon uz uvjet da u njega uđe ono što Ustavni zakon diktira, rekao je na kraju uz nadu da će u drugom čitanju dobiti bolji zakon s obzirom na iznesene primjedbe.

Potrebno provoditi zakone, makar bili i loši

Pero Kovačević (HSP) javio se u ime Kluba zastupnika HSP-a naglašavajući da je dobro da je ovaj zakonski prijedlog u prvom čitanju jer postoji dosta nomotehničkih neusklađenosti i kad bi se donosio u hitnom postupku bilo bi vidljivo da je dosta šlampavo napravljen (primjerice, izostavljene "Narodne novine" gdje je objavljen temeljni Zakon o sudovima pa bi prestale važiti samo izmjene i dopune Zakona). Mi smo uvijek za to da se svi važni zakoni, pogotovo iz područja sudstva, donose u redovnoj proceduri kako bi se mogla popraviti predložena rješenja.

Treba reći da u ovom predloženom zakonu nema nekih revolucionarnih i bitnih promjena za funkcioniranje

samoga sustava sudstva u Hrvatskoj, a znamo da sudbena vlast ne funkcionira na zadovoljavajući način ni u interesu hrvatskih građana. I to je najveći problem i očito da ni za bivše vlasti a niti ove dosad nije napravljen taj bitni iskorak u smislu funkcioniranja sudstva, općenito pravosuđa. Velik je problem i zakon "spojenih posuda" jer ako nam ne funkcionira državna uprava, pravna država onda će se događati da će sudovi biti sve više zatrpani.

Treba reći da u ovom predloženom zakonu nema nekih revolucionarnih i bitnih promjena za funkcioniranje samoga sustava sudstva u Hrvatskoj, a znamo da sudbena vlast ne funkcionira na zadovoljavajući način ni u interesu hrvatskih građana.

Dok mi u Hrvatskoj ne počnemo provoditi zakone, pa bili oni i loši, nećemo napraviti puno reda u ovom sustavu, a najveći je problem što nešto trebamo raditi zbog hrvatskih građana a ne da bi se dodvorili, da bi napravili nešto radi EU, naglasio je. Što se tiče predloženog zakona za Klub zastupnika HSP-a predstavlja određeni problem to što se na mala vrata u hrvatski pravni (pravosudni) sustav uvodi anglosaksonsko pravo i to u dosta tvrđoj varijanti. To je ona obveznost pravnog shvaćanja višeg suda ili višeg vijeća. Predlažemo da se razmisli je li potrebno ovako tvrdo uvoditi rješenja iz anglosaksonskog pravnog sustava, jer ni oni nemaju tvrdu varijantu.

Uz podržavanje rješenja kojima se jača uloga Vrhovnog suda, o pravosudnim inspektorima, rješenja u vezi s potrebom ocjenjivanja sudaca i ona u vezi sa sudskim savjetnicima, kao dobru novinu ocjenjuje uvođenje odora (ne zna se tko će ih raditi, a bitno je hoće li to biti prema natječaju i po zakonu). Ne želeći ponavljati primjedbe koje je iznio zastupnik dr.sc. Josipović u ime Kluba zastupnika SDP-a iznio je druge,

počevši od one da je neprecizna odredba koja govori koju službu ne smije obavljati sudac uz svoj posao (odvjetničku, javnobilježničku itd.) jer proizlazi da bi sudac mogao biti u upravnom tijelu pravne osobe ili ustanove koja nije profitna, ali ona može de facto biti profitna. Trebalo bi i precizirati odredbu o podnošenju izvješća suca o njegovoj imovini jer predloženo rješenje, 30 dana od stupanja na dužnost i po prestanku, nije dobro. Naime, netko može biti sudac cijelog života a u međuvremenu se njemu može povećavati imovina dio po dio. A neprecizne su i odredbe koje govore o sastavu sudačkog vijeća, naveo je, među ostalim.

Nadamo se da će Ministarstvo ovaj put dobronamjerno i ozbiljno shvatiti ove primjedbe i da nam neće držati lekciju da su to radili pravni stručnjaci, rekao je na kraju.

Izuzetno bitan zakon

Emil Tomljanović (HDZ) izvijestio je da Klub zastupnika HDZ-a podržava ovaj predloženi zakon. Raspravu o predloženim rješenjima i njegovo donošenje ocjenjuje izuzetno bitnim i to s jedne strane, zbog svih reformskih procesa koji su evidentni u segmentu pravosuđa RH a s druge strane, zbog nesumnjive važnosti ovog zakona shvaćenog kao normativnog stupa ustroja cjelokupnog pravosudnog sustava. Upravo ovim propisom razrađuju se i odredbe Ustava RH imajući u vidu činjenicu da u trodiobi vlasti posebnu vlast čini sudbena, koja je samostalna i neovisna i koju obavljaju sudovi na temelju ustava i zakona, naglasio je, govoreći i o tome što se sve uređuje ovim zakonom te o njegovim načelima.

Objektivizira se načelo suđenja u razumnom roku i to na način da se određeni predmeti mogu dati u nadležnost drugog suda iste stvarne nadležnosti. Sa stanovišta građana i onih koji traže pravnu zaštitu uistinu ali i iz razine temeljnog ljudskog promišljanja nema veće nepravde od zakašnjele pravde. Ovdje se i sa stanovišta pravne teorije i prakse postavlja pitanje jesmo li u okviru susta-

va iscrpili sve mogućnosti zakonodavne regulative bez obzira na to bile one procesne ili materijalno pravne prirode da ovaj problem svedemo na najmanju moguću mjeru, upozorio je, među ostalim, govoreći u nastavku i o načelu jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana.

Afirmacija tog načela je bitna novina predloženog zakona na način da u slučaju kada sudovi drugog stupnja donose različite odluke u istoj činjeničnoj i pravnoj stvari, a nije dopušten izvanredni pravni lijek, stranka može podnijeti zahtjev Vrhovnom sudu da ispita je li takvim odlukama ugrožena jedinstvena primjena zakona. Rješenje apsolutno prihvatljivo, ali se postavlja pitanje što je s konkretnim predmetom koji je već postao pravomoćan, naveo je.

U nastavku govorio je i o drugim predloženim rješenjima rekavši i da se ovim zakonom otvara mogućnost da se posebnim propisom osnivaju sudovi za pojedina pravna područja, da pravilno i potpuno informiranje javnosti ne smije biti prepušteno čestim površnim i nestručnim komentarima. Klub zastupnika HDZ-a procjenjuje da je rješenje o glasnogovorniku suda izuzetno kvalitetno, bitnim smatra odredbe koje se odnose na pravosudnu inspekciju, a naravno, podržava rješenja koja idu za tim da se uvode objektivna mjerila za ocjenu rada sudaca, rekao je, među ostalim.

Klub zastupnika HDZ-a podupire Prijedlog zakona o sudovima i mišljenja je da će do drugog čitanja biti još kvalitetniji.

Dobro da se opterećeni sudovi rasterećuju

Nikola Vuljanić (HNS) naveo je da Klub zastupnika HNS-a PGS-a respektira pokušaje i nastojanje Ministarstva da uvede koliko je to moguće i izvedivo ovog trenutka reda u ovu djelatnost, izuzetno značajnu za RH, ne samo za europske i sve druge integracije, nego i za funkcioniranje države kao takve.

Ovaj Prijedlog zakona pokušava sistematizirati dosadašnja rješenja, što je dobro jer su se nalazila u razno raznim

izmjenama i dopunama, a s druge strane postoji potreba za inovacijama Zakona i neka od tih rješenja preuzeta su iz projekta HNS-a u reformi pravosuđa i dobro da su preuzeta.

Što se tiče predloženih rješenja dobro je rješenje kojim se daje nadležnost drugom sudu iste stvarne nadležnosti u slučaju kad je jedan sud pretrpan. Kod specificiranja sudova možda bi trebalo razmisliti da se eksplicitno navedu kao posebni sudovi radno pravni sudovi, rekao je među ostalim zastupnik ocjenjujući dobrim korakom rješenje o sudbenim danima, a uvođenje instituta glasnogovornika važnim. Najzanimljivija je odredba o različitom tumačenju istog propisa od dva suda iste nadležnosti odnosno obveznom mišljenju Vrhovnog suda na zahtjev stranke. Možda je to element anglosaksonskog prava, ali je to neminovno i dobra potez, no postavlja se pitanje što se događa poslije toga. Vrhovni sud očito odabere jedno mišljenje nižih sudova kao ispravno, no stranci bi trebalo dati mogućnost nekakve pravne satisfakcije, da se takav pravni stav Vrhovnog suda primijeni i retroaktivno, naveo je, među ostalim zastupnik.

Čini nam se da ovaj Prijedlog zakona ide prema boljoj organizaciji sustava, prema racionalizaciji sudstva i svakako ćemo ga u prvom čitanju podržati, uključujući i prijedlog da suci ubuduće sude u odorama što bi moglo pozitivno utjecati na respektabilnost suda, rekao je na kraju.

Nedovoljan potez

Klub zastupnika HSS-a smatra da će biti dvije bolne reforme u ovoj zemlji kod prilagođavanja standardima EU, u poljoprivredi i u pravosuđu, rekao je **Josip Vresk (HSS)**. Stanje u pravosuđu ne zadovoljava nikoga, a ponajmanje građane i tu je trebalo nešto napraviti ali nam se čini da je ovo nedovoljan potez.

Predloženi tekst ovog zakona sadrži propise koji su doneseni u vremenu od 90-te naovamo i njihovo objedinjavanje i male kozmetičke izmjene neće promijeniti stanje u pravosuđu. Još uvijek nismo donijeli dva bitna postupo-

vna zakona koji bi pridonijeli da sudski postupak traje što kraće, jer postupci kod nas traju izuzetno dugo, prije svega, zakon o parničkom postupku i zakon o kaznenom postupku. Iznenađuje činjenica da još uvijek nismo vidjeli da u RH sama organizacija sudbene vlasti ne odgovara našim potrebama, čak, ideja o apelacionim sudovima bila je dobra i nije je trebalo odbaciti, jer u tome i jest jedan od bitnih razloga za opterećenost Vrhovnog suda RH, rekao je.

Kad se govori o opterećenosti naših sudova govori se zapravo najviše o opterećenosti četiri općinska suda u RH, i to uz onaj famozni u Zagrebu (čini se da još uvijek nema vizija što se hoće s tim Sudom, podijeliti ga na dva, tri, četiri suda prema teritorijalnoj nadležnosti, tu je i njegova značajka o broju sudaca koji su otišli u posljednjih deset godina odnosno novih sudaca) Splitski Općinski sud, Riječki i Osječki. Tu uglavnom leži najveći broj neriješenih predmeta. Ima sudova koji dobro funkcioniraju i, naravno, sudaca koji dobro rade svoj posao.

Slaže se sa zastupnikom dr.sc. Josipovićem o većoj ovlasti Ministarstva kod imenovanja predsjednika suda, dobro je da su uvedeni pravosudni inspektori iako teza da će se nešto radikalnije s njima riješiti ne stoji, kaže zastupnik. Dodaje da nikada nismo radikalnije dirali u nadležnost sudova (primjerenije je da izvanparnički predmeti budu u upravnom a ne sudbenom postupku (proglašenje nestale osobe, dozvole za sklapanje braka prije navršene 18. godine života itd.) i bilo bi dobro da se o tome razmisli do drugog čitanja ovog zakona.

Još uvijek nemamo kvalitetnog mehanizma za edukaciju sudaca, trebalo bi sniziti kriterij (godine staža) za izbor suca Vrhovnog suda te nomotehnički urediti tekst ovog predloženog zakona, a u Prijelaznim i završnim odredbama konačno napisati koje to akte donosi čelnik tijela upravne vlasti, dakle ministar, rekao je, među ostalim.

Klub zastupnika HSS-a načelno podržava ovaj Prijedlog i očekuje puno kvalitetniji Konačni prijedlog.

Reformski zakon

Frano Piplović (DC) izvijestio je da Klub zastupnika DC-a, HSLS-a i LS-a podržava ovaj Prijedlog zakona jer je riječ o prvom čitanju. Vjeruje da će kroz raspravu Hrvatska dobiti zakon kojim će se moći ponositi i da će njegovom primjenom biti manje problema i osobnih i društvenih, a s kojima se danas nažalost suočavamo, rekao je.

Ovaj zakon o sudovima spada u jedan od onih reformskih zakona u kojima se vidi snaga same Hrvatske i koliko želi imati jedan učinkovit sustav.

Ovaj zakon o sudovima spada u jedan od onih reformskih zakona u kojima se vidi snaga same Hrvatske i koliko želi imati jedan učinkovit sustav. Znamo dobro da će jedna od najtežih reformi biti ona u pravosuđu, da se pravosuđe tiče svakoga i osobno kao pojedinca, građanina ali isto tako i subjekta koji živi i radi u organizacijama, društvu. Jedan od glavnih prioriteta reforme pravosuđa u svakom slučaju je stvaranje učinkovite pravosudne uprave, a da bi se u Hrvatskoj moglo upravljati s jednim aparatom s više od 300 sudova potrebno je uspostaviti dobar sustav upravljanja. Vidjelo se da se došlo do stanovitog poboljšanja u radu pojedinih sudova zbog poduzetih brojnih upravnih nadzora koje je provelo Ministarstvo u suradnji s višim sudovima, da su otklonjene neke nepravilnosti, razriješene su pojedine odgovorne osobe, prisjetimo se bračkog slučaja i sutkinje Domić, slučaja sa zagrebačkom gruntovnicom gdje je bilo više od 300 000 riješenih predmeta koji nisu odaslani, međutim, znamo dobro što je iza toga stajalo, jedna mafijska organizacija koja je temeljem toga usporavala reformu cijelog sustava i stvarala nezadovoljstvo građana, a time i remetila ugled ne samo u pravosudnom sustavu nego i cijele države, rekao je, navodeći i druge poduzete mjere u pra-

vosudu i postignute rezultate, naveo je, među ostalim.

Moglo je biti više smjelosti

U pojedinačnoj raspravi **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** napomenula je da je krajnje vrijeme da se donese potpuno novi zakon o sudovima, jer je postojeci sa svojim brojnim izmjenama, koje su uvijek značile određeni napredak, postao ustvari kočnica daljnjeg razvoja pravosudne vlasti. Zakonodavna vlast je sada pozvana da učini dio svog posla da se unaprijedi sudbena vlast i da postane učinkovita i da odgovori traženjima građana na temelju Ustava i zakona.

Međutim, ovo je i vrijeme, dodala je zastupnica, da se možda spomenemo da je 1990. godine Hrvatska imala povijesnu šansu da uspostavi neovisno pravosuđe a posljedica toga što to nismo učinili na vrijeme je da se ovih zadnjih godina moraju ulagati ogromna sredstva, trud i napor da se stanje unaprijedi. Tih devedesetih godina događali su se veliki potresi u pravosuđu i stanje se unazadilo i naravno, rješenja nisu brza i najснаžnija reforma ne može odmah dati ploda. Podaci za 2004. o smanjenju broja predmeta rezultat su upornog rada i reformskih zahvata koji su trajali godinama, rekla je. Čini joj se da je prava šteta što Ovršni zakon nije stupio na snagu jer bi se njegovom primjenom smanjio broj zaostalih predmeta odnosno novonastalih predmeta, navela je, među ostalim, pa tako i da u kaznenim predmetima gotovo nema zaostataka ali da je javnost dosta kritična jer mnogobrojni predmeti za koje javnost očekuje brzo rješenje ne privode se kraju (gospodarski kriminalitet).

U vezi s predloženim odredbama kazala je da se moglo s više smjelosti zakoračiti u izmjenu postojećeg Zakona, jer i Ministarstvo i Vlada imaju apsolutni konsenzus da bi se dali odgovori na neka stanja i situacije koja zburjuju našu javnost. Do krajnjih granica trebalo bi poslušati Direktivu Vijeća ministara Europe da se tzv. nesudskim predmetima oduzme sudbena nadležnost ako sudovi žele imati apsolutnu ažurnost.

U vezi s rješenjem iz Prijedloga ovog zakona (članak 28.) da je predsjednik Vrhovnog suda RH najviše tijelo sudske uprave upozorila je da je to u suprotnosti s drugom odredbom (članak 59.) prema kojoj Ministarstvo pravosuđa ima ovlast najvišega tijela za obavljanje poslova pravosudne uprave, pa to treba popraviti.

Postoji konsenzus za promjenu stanja

Nenad Stazić (SDP) kaže da svi znamo, Vlada, ministrica, javnost, Sabor da je stanje u našem pravosuđu katastrofalno, pogotovo oni koji upadaju u žrvanj tog pravosuđa. I sada se nalazimo u situaciji da svi sve znaju a nitko ne poduzima ništa, odnosno nedovoljno za jednu reformu, rekao je dodajući da izuzetno cijeni napore ministrice i njenu odlučnost da promijeni stanje u pravosuđu. No to jezivo stanje ne može promijeniti nitko drugi nego politika, a on iščitava kaže, da za to postoji nacionalni konsenzus.

Ponovio je boljke pravosuđa, dugo sudovanje, velik broj zastara te da se stječe dojam da sudovi postoje i rade za one koji krše zakon. Ne treba generalizirati ali imamo takvih presuda koje bude opravdanu sumnju. U nekim slučajevima bankama su novci uzeti i prebačeni na privatne račune članova organiziranog kriminala koji su suđeni kao pripadnici zločinačkih organizacija i nikom ništa. Što da se kaže o slučaju sutkinje Domic koja još nije razriješena i prima plaću kao sutkinja, a pola Brača je uknjižila na dva privatna imena, o sucu Vidušiću iz Crikvenice koji je radio slične stvari i u pritvoru je, i još prima plaću. Dok se takve stvari ne riješe nemojmo imati iluzije da ćemo nešto krupno postići i govoriti da smo počeli reformu.

Zabrana komentiranja rada pravosuđa potiče ovakvo stanje, naglasio je zastupnik dodajući da je pravosuđe neovisno, što i mora biti i da se tome nitko ne protivi no da treba ublažiti predloženu formulaciju da je svaki taj komentar kazneno djelo prisile nad pravosudnim dužnosnikom. Jer, mora se moći govo-

riti o tome koliko suci rade i kako rade i ne može se dopustiti da je zabranjeno komentiranje, primjerice obrazloženja presude suca u Gospiću koji je sudio čovjeka za ratni zločin i naveo da je taj čovjek kriv jer su njegovi preci skupa s Osmanlijama 500 godinama ugnjetavali hrvatski narod, rekao je, među ostalim.

Imate potporu svih klubova zastupnika ali zaorite malo dublje u toj ledini, puno radikalnije ne samo u ovom zakonu nego i u drugim zakonima, i onda ćemo svi zajedno moći govoriti da poduzimamo ozbiljne napore u reformi pravosuđa, rekao je na kraju.

Ostaviti u ovom zakonu uvjete za suce

Mr.sc. **Mato Arlović (SDP)** smatra da je već vrijeme da se dobije novi zakon o sudovima. U tom pogledu sigurno ovaj tekst zaslužuje da se o njemu raspravlja i da prođe prvo čitanje.

No ima stvari na koje bi trebalo skrenuti pozornost i još ih jedanput razmotriti, naglašava. Po njegovom uvjerenju nije dobro izdvojiti iz zakona o sudovima uvjete i kriterije za imenovanje i razrješenje sudaca jer po prirodi stvari i s ustavno pravnog aspekta to teško spada u Zakon o Državnom sudbenom vijeću. Zatim, što se tiče potrebnih sredstava za provedbu ovog zakona smatra da bi trebalo zatražiti i osigurati izvor za planiranih 650 000 kuna. Također, da će se teško moći prihvatiti koncept koji praktički omogućuje da se suci mogu privremeno rasporediti u tijela izvršne ili zakonodavne vlasti jer bi u tome teško trpjelo načelo podjele vlasti a i upitno je što je s posebnom ustavnom odredbom da suci ne mogu obavljati poslove nespojive s funkcijom sudaca. Stoga i to treba preispitati, naveo je zastupnik iznoseći i druge brojne primjedbe (pogledaj sudsku upravu, pravosudna uprava, koncept po kojem bi tajnik suda bio državni dužnosnik primjerice Vrhovnog suda, u vezi s tim pitanje tajnika sudaca) te potrebu nomotehničkog uređenja teksta.

Tu je i generalna primjedba u vezi s izborom predsjednika sudova jer su oni i

zapravo članovi vijeća i stalno sudjeluju u predlaganju kandidata za predsjednike sudova i to je čisti sukob interesa, naveo je. Isto tako ne može se reći da su osobni podaci i podaci o imovini suca tajni i da se o njima vode evidencije u Ministarstvu jer oni moraju biti dostupni javnosti da može iskazati svoj sud o tome, rekao je na kraju.

Damir Sesvečan (HDZ) naglasio je da podržava predloženi zakon navodeći razloge predlagatelja kao i predložene novine u rješenjima. Ujedno je ukazao na neka rješenja za koja smatra da bi ih trebalo poboljšati odnosno preciznije definirati.

Određuje se (članak 73. Prijedloga) da je predsjednik Suda dužan pokrenuti stegovni postupak protiv suca za kojeg se utvrdi da bez opravdanih razloga nije donio u jednogodišnjem razdoblju predviđen broj odluka no pitanje je tko može pokrenuti u takvom slučaju stegovni postupak protiv predsjednika Suda s manje od 20 sudaca i ako on neuredno obnaša sudačku dužnost. Ta bi se ovlast trebala staviti u nadležnost predsjedniku neposredno višeg suda, predložio je.

Pitao je i može li ministar imenovati za predsjednika Suda suca koji ispunjava uvjete ali nije predložen od sudačkog vijeća. Zastupnik osobno drži da ne može jer bi to bilo kršenje odredbe Zakona o sudovima (preuzeta i u ovaj Prijedlog) no upravo se takav slučaj dogodio pri imenovanju predsjednika Općinskog suda u Vrbovcu u travnju 2002. kada je bivša ministrica pravosuđa protivno jednoglasnom prijedlogu sudačkog vijeća imenovala kandidatkinju koju sudačko vijeće ne samo da nije predložilo već se i negativno izrazilo o kompetentnosti te kandidatkinje. Takvo nezakonito stanje egzistira još i danas, upozorio je zastupnik te ujedno predložio da, ako se žele ministru pravosuđa dati veće ovlasti u tome onda treba promijeniti predloženi izričaj (članak 103. Prijedloga zakona) na način da "predsjednika suda imenuje ministar pravosuđa između kandidata koji ispunjavaju propisane uvjete".

Zastupnik se i priklonio mišljenju da odredbe koje se odnose na izbor suda-

ca i prestanak sudačke dužnosti treba i dalje zadržati u zakonu u sudovima.

Zabranjen utjecaj, a ne komentiranje

Rasprava je zatim bila zaključena a u završnoj riječi u ime predlagatelja ministrica pravosuđa **Vesna Škare-Ožbolt** najprije je zahvalila na svim prijedlozima i primjedbama iznesenim u raspravi čime su zastupnici pomogli da se neke stvari još razmotre, a mnogi će i biti usvojeni.

Nismo imali namjeru zabraniti komentiranje pravomoćne sudske odluke, ali sigurno smo zabranili svaki oblik utjecanja na donošenje sudske odluke dok je postupak u tijeku, i tu je bitna razlika.

Radi pojašnjenja odgovorila je na neke primjedbe pa tako i onu o zabrani utjecaja na donošenje sudske odluke (članak 6.). Tim rješenjem nismo imali namjeru zabraniti komentiranje pravomoćne sudske odluke ali sigurno smo zabranili svaki oblik utjecanja na donošenje sudske odluke dok je postupak u tijeku, i tu je bitna razlika. Na neki način smo dali vrlo široku mogućnost da se službena tajna proširi, budući da smo uveli glasnogovornike koji trebaju komunicirati i s građanima i s medijima kako bi transparentnost u informacijama bila potpuna, objasnila je ministrica. U vezi s primjedbama na ulogu Vrhovnog suda i zašto on nije definiran u ovoj podjeli redovnih i specijaliziranih sudova odgovorila je da je Vrhovni sud najviše sudbeno tijelo u državi i da se upravo razmišlja o posebnom zakonu o Vrhovnom sudu koje će imati i sve ove iznesene teze. Razmotrit će se primjedbe o zajamčenoj zastupljenosti nacionalnih manjina, prijedlozi za suđenje u razumnom roku a u vezi s tim potonjim navela je da sve više presuda stiže prema

Hrvatskoj s Europskog suda za ljudska prava. Građani koji čekaju 9, 10, 12 i više godina na završetak sudskog postupka dobivaju presude pred Europskim sudom, novčane naknade koje se donose kao odšteta za dugotrajnost vođenja sudskog postupka su ogromne i doista će opteretiti državni proračun. Upravo i zbog toga uvodimo nadzor nad radom, posebno kad se radi o starim sudskim predmetima gdje će biti ne samo nadzor nego ćemo uvesti plaćanje dodatnog rada svakog suca koji to želi kako bi se ovi zaostaci, oko 1,5 milijun predmeta u zemlji doista "počistilo".

Od tih milijun i pol neriješenih predmeta u zemlji 20 posto su zemljišno-knjižni predmeti, 30 posto ovršni, 28 posto prekršajni predmeti, što je 88 posto a ostatak su parnični i kazneni predmeti. U vezi s nadzorom sudova navela je da su svi slučajevi sudaca o kojima je govorio zastupnik Stazić otvoreni prošle godine, kao i slučaj Makarske i slučaj Zagrebačke grunтовnice, gdje je prilikom jednog nadzora pronađeno 300 000 riješenih a nikad otpremljenih predmeta. To su sve stvari o kojima doista moramo povesti računa. Ministarstvo je željelo naći onu finu granicu suradnje sa sudovima i sucima i to doista radimo svi. Sav projekt koji se odvijao u prošloj godini nazvan je projektom "Suradnjom do uspjeha" jer to nam je i bio zajednički cilj ali naravno, sve nepravilnosti ćemo razotkrivati, rekla je ministrica.

Osim ovih stvari vezanih uz nadzor sudova mi ćemo donositi i druge odluke koje možda i nisu tema zakona, kao što je obvezno objavljivanje pravomoćnih presuda na portalima sudova pa se vjerojatno obrazloženja kao što je ono uz famoznu presudu Suda u Gospiću o turskim vremenima, neće donositi.

Što se tiče pitanja sudjelovanja sudaca u radu Ministarstva (zastupnik mr.sc. Arlović) ministrica je odgovorila da takva odredba postoji, možda je protuustavna, ali onda ne bi bila deset godina u Zakonu, od 1993. godine. Teško bi se moglo zamisliti rad Ministarstva pravosuđa bez struke, koja napuštajući svoj posao odnosno stavljajući sudački ili državnoodvjetnički posao u mirovanje,

dolazi na određeno vrijeme u Ministarstvo pravosuđa pomoći razvoju reforme, rekla je, odgovarajući i na druge primjedbe iz rasprave.

Tako je u vezi s tezom da treba povećati ovlasti Ministarstva posebno kod izbora predsjednika sudova (nekim su se ministrima sužavale ovlasti, nekim povećavale) zahvalila na povjerenju budući da je ona sada ministrica pravo-

suda ali, dodala je, sigurno da ni jedan ministar pravosuđa ne može biti bilo čija politička poluga za biranje predsjednika sudova. I izbor predsjednika sudova, barem kad je riječ o ministrici, bit će samo stručnost, poštenje i kvaliteta, naglasila je. Ponovila je da se priprema strategija reforme pravosuđa i da će biti puno novih elemenata i da će se odnositi na jedno duže vremensko razdoblje pa

je zato bitno da se ovaj zakon o sudovima što prije donese, rekla je na kraju.

Hrvatski je sabor prihvatio (sa 91 glasom "za", četiri "suzdržana", tri "protiv") Prijedlog zakona o sudovima. Zaključeno je da se sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja upute predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

D.K.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O DRŽAVNOM SUDBENOM VIJEĆU

Mijenja se sastav Vijeća

Hrvatski je sabor, nakon rasprave u kojoj je iznijeto više primjedaba, prihvatio u prvom čitanju ovaj zakonski prijedlog kojim se uređuje sastav Državnog sudbenog vijeća, uvjeti za imenovanje i prestanak dužnosti suca i druga pitanja.

Predlagatelj zakona je Vlada Republike Hrvatske.

O PRIJEDLOGU

Važeći zakon o Državnom sudbenom vijeću donesen je 1993. godine, a kasnije je mijenjan i dopunjavao nekoliko puta. Izražavajući raspoloženje velikog dijela stručne i opće javnosti koja je od osnivanja Državnog sudbenog vijeća nezadovoljna djelovanjem tog tijela, a kako je upravo predloženo i donošenje novog zakona o sudovima, nužno je pojedine odredbe ovog Zakona dograditi s novim zakonskim rješenjima, navodi predlagatelj.

Stoga se ovim izmjenama i dopunama predlaže da sastav Državnog sudbenog vijeća čini i dalje 11 članova, ali tako da se devet članova Vijeća bira iz redova sudaca, a ne kao dosad sedam članova, a iz redova sveučilišnih profesora pravnih

znanosti i iz redova odvjetnika po jedan član, a ne više po dva člana.

Izmjenama i dopunama predlaže se da sastav Državnog sudbenog vijeća čini i dalje 11 članova, ali tako da se devet članova Vijeća bira iz redova sudaca, a ne kao dosad sedam članova, a iz redova sveučilišnih profesora pravnih znanosti i iz redova odvjetnika po jedan član, a ne više po dva.

Uvjeti za imenovanje i prestanak dužnosti suca, koji su dosad bili sadržani u Zakonu o sudovima, prenijeti su u ovaj zakon. Kao novina uvodi se Stegovno vijeće koje provodi stegovni postupak, utvrđuje činjenice i sačinjava prijedlog odluke. Zbog ekonomičnosti postupka stegovni postupak provodi Stegovno vijeće od tri člana, koje se imenuje odlukom DSV-a. Produljen je rok za pokretanje stegovnog postupka s dosadašnje dvije na tri godine od počinjenog stegovnog djela. Utvrđuje se visina plaće kada

je sudac privremeno udaljen s dužnosti te postupak za razrješenje suca od obnašanja sudačke dužnosti, stoji u Ocjeni stanja uz predloženi zakon.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog zakona i na predloženi tekst nije imao primjedbe ustavnopravne naravi.

Odbor za pravosuđe o predloženom zakonu raspravljao je u svojstvu matičnog radnog tijela. U raspravi su članovi odbora podržali Prijedlog ovog zakona uz određene primjedbe i prijedloge načelne naravi, ali i pojedinačne. Tako je u pogledu novine da se uvjeti za imenovanje i prestanak dužnosti sudaca, dosad sadržani u Zakonu o sudovima prenesu u Zakon o Državnom sudbenom vijeću uz obrazloženje da bi time sve u vezi sa sucima bilo na jednom mjestu, prevladalo je mišljenje kojim se podržava postojeće rješenje. Među primjedbama je i ona da treba odrediti tko imenuje Stegovno vijeće. Koristeći iskustva nekih zemalja EU u postupku imenovanja sudaca mišljenje je Odbora da u predloženim rješenjima nema mjesta sudjelovanju ni utjecaju

izvršne ni zakonodavne vlasti na izbor sudaca. Stav je Odbora da je uloga ministra pravosuđa u postupku imenovanja sudaca marginalizirana.

Na temelju brojnih rasprava vođenih na sjednicama Odbora u postupku davanja mišljenja Odbora za imenovanje sudaca, ukazano je da pored formalnih uvjeta posebnu pozornost treba posvetiti, i po mogućnosti ugraditi i taksativno propisati, kriterijima za rad sudačkih vijeća kako bi pri izboru kandidata u prvi plan došle stručne osobe iskazanih radnih sposobnosti, osobito primjereni za obavljanje pravosudne dužnosti.

U raspravi o ulozi i funkciji Odbora za pravosuđe prevladalo je mišljenje da se kroz sudjelovanje Odbora u postupku imenovanja sudaca odražava duh demokratske javnosti i biračkog tijela bez utjecaja na autonomno pravo DSV da imenuje suce. Stoga se predlaže da predlagatelj preispita rješenja u vezi s tim na način da se odredi uloga Odbora u postupku imenovanja sudaca i da Vijeće prigodom donošenja odluke o imenovanju suca uzme u obzir i mišljenje Odbora za pravosuđe uz mišljenje sudačkog vijeća.

Odbor je jednoglasno odlučio predložiti Hrvatskom saboru prihvaćanje ovog zakonskog prijedloga.

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina razmatrao je ovaj predloženi zakon kao zainteresirano radno tijelo. U raspravi je istaknuto kako nije argumentirano zašto se smanjuje broj sveučilišnih profesora pravnih znanosti i odvjetnika koji ulaze u sastav DSV tim prije što su do sada predlagana po dva predstavnika iz reda profesora i odvjetnika. Stoga je izraženo mišljenje da postojeću odredbu o sastavu Državnog sudbenog vijeća ne bi trebalo mijenjati.

RASPRAVA

Uvodi se Stegovno vijeće

Na sjednici Hrvatskoga sabora o ovom zakonskom prijedlogu uvodno je govorila u ime predlagatelja ministrica

pravosuđa **Vesna Škare-Ožbolt**. U vezi sa sastavom Državnog sudbenog vijeća rekla je da bi ipak član tog Vijeća trebao biti i jedan predstavnik Državnog odvjetništva i predstavnik Parlamenta, no to, nažalost, Ustav ne dopušta. Zbog ekonomičnosti vođenja stegovnog postupka uvodi se kao novina Stegovno vijeće. Posebno je uređeno, naglasila je ministrica, da će se u postupku imenovanja sudaca DSV-a pribaviti mišljenje Odbora za pravosuđe Hrvatskoga sabora, ali samo za one kandidate koji ispunjavaju uvjete za suca. To stoga jer je dosadašnja praksa bila da se Odboru dostavlja prijava svih kandidata koji su se javili za slobodno mjesto suca, što je nepotrebno otežavalo rad Odbora. Uređuju se razlozi zbog kojih sudac može biti udaljen od dužnosti te da za vrijeme udaljenja sudac ima pravo na dvije trećine plaće, navela je, među ostalim ministrica Vesna Škare-Ožbolt.

Nakon što je predsjednik Odbora za pravosuđe **Rade Ivás (HDZ)** prenio stajalište tog radnog tijela otvorena je rasprava.

Daljnji korak u pravcu autizma

Klub zastupnika SDP-a koji ne može podržati ovaj predloženi zakon, za razliku od zakona o sudovima, prenio je dr.sc. **Ivo Josipović (SDP)**. Razlog predloženi zakon je daljnji korak u pravcu autizma pravosuđa u odnosu na društvenu zajednicu, a o čemu je ovaj Klub govorio pri spomenutom zakonskom prijedlogu. Mislimo i da nije dobro što se forsira marginalizacija ministrica pravosuđa jer i u zemljama zapadne Europe ministri imaju daleko veću ulogu nego da su poštari.

Predloženi zakon neće pridonijeti reformi pravosuđa koja mora biti predmet nacionalnog konsenzusa kao i ulazak u EU, jer bez toga nema političke snage koja je u stanju povesti pravosuđe iz one stranputice u koju je, ne samo svojom krivnjom, zašlo.

Uz općenite napomene u vezi s predloženim zakonskim tekstom ističe (i za informiranost pisaca zakona) da, s obzirom na Bolonjsku deklaraciju, nije dobra

formulacija da se kao uvjet za imenovanje suca navodi da ta osoba mora imati završen uvjet pravni fakultet. Trebalo bi generalnom odredbom ispraviti i reći sveučilišni diplomski studij a isto tako neopravdano su stavljeni različiti uvjeti za imenovanje sudaca prekršajnog, općinskog i drugih sudova.

Zastupnik je naglasio kako misli da se saborski Odbor za pravosuđe potpuno nepotrebno bavi postupcima ovih imenovanja jer je to formalno, bez odlučivanja a nema ni elemenata da bi ozbiljno odlučivao. Prijedlog zastupnika je da se Odbor za pravosuđe makne iz procedure izbor sudaca. Slaže se s ministricom o drugačijoj koncepciji DSV kad bi to Ustav dopuštao, a upravo zbog autizma koji je na neki način zavladao pravosuđem on bi osobno, kad bi bio u prilici, bio za DSV u kojem je barem polovica članova izvan pravosuđa (zastupnici u Saboru, nastavnici, odvjetnici). Stegovnu mjeru uveo bi za onog tko je u sudačkom statutu a ne želi se educirati, rekao je, među ostalim, naglašavajući da će javnost biti maksimalno iziritirana da se DSV prepoznaje kao jedan od elemenata pokrivanja određenih loših pojava u pravosuđu, jer se uvodi tajnost postupka i javnost je isključena.

Čini mu se da je riječ o malom zakonu, ali ne s dobrim posljedicama i da će se taj jaz između javnosti i pravosuđa još više povećati i da neće pridonijeti reformi pravosuđa, rekao je, među ostalim.

Nisu jasni dosezi

Pero Kovačević (HSP) govorio je u ime Kluba zastupnika HSP-a koji smatra da je riječ o još jednom prijedlogu zakona iz skupine lošijih zakonskih rješenja. Predviđeni ciljevi neće biti polučeni ovim zakonom, dodao je.

Nesporno je da Sudbeno vijeće treba biti samostalno u izboru sudaca, znači bez ikakvog miješanja politike, bilo izvršne ili zakonodavne vlasti i da temeljni kriterij za izbor sudaca na svim razinama mora biti stručnost pojedinca, profesionalnost, čestitost i domoljublje. Dok god ne postupimo tako nećemo imati sigur-

nost, nema napretka i boljitka. Znamo da je od 1990. pa do današnjeg dana politika imala prste u izboru sudaca, a bilo je i medijskih natpisa da se ministrica otvoreno miješala u izbor sudskih vještbenika, a sve to govori da moramo maknuti politiku iz toga i dati puno podršku Sudbenom vijeću.

Ne slažemo se ni s mišljenjem da bi trebalo dati veće ovlasti ministrici, možda, kad napravimo da pravna država počne funkcionirati i kad se zakoni budu počeli provoditi.

Protivimo se i tajnosti postupka (pa znamo da iz POA-e gdje se radi o državnim tajnama izađu podaci u novinama), nema razloga da se smanjuje broj članova Vijeća iz reda odvjetnika i stručnih profesora (želi li se time nekoga riješiti), suglasni smo da uvjeti za izbor sudaca moraju biti u Zakonu o sudovima a ne u ovom zakonu, naveo je, među ostalim.

Izražavamo rezervu prema ovom Prijedlogu jer nisu nam jasni njegovi dosezi, a izvršna i zakonodavna vlast se mora izbaciti iz imenovanja članova Sudbenog vijeća, naglasio je.

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) ispravila je navod predgovornika i rekla da se izvršna vlast u Hrvatskoj, što je kuriozitet u odnosu na zemlje Europe, ne miješa ni na jedan način u izbor, stegovni postupak i odlučivanje o (ne)napredovanju sudaca (nema zakonske ovlasti za to). I upravo to treba promijeniti, čini se zastupnici.

Dr.sc. **Vilim Herman (HNS)** naveo je da Klub zastupnika HNS-a PGS-a misli da su ove izmjene i dopune zakona kozmetičke i pokušaj ublažavanja neraspodjele i stručne i šire javnosti zbog ukupnoga nezadovoljstva sa stanjem u pravosuđu, a naravno, i onim što se odnosi na djelovanje DSV-a. Veoma je važno da se izbjegne integranje problematike imenovanja sudaca u ovaj zakon, jer to nije sadržajno, materijalno, pravno i nomotehnički preporučljivo. Inzistira, kaže, da se to nalazi u obrazloženju uz predloženi izmijenjen Zakon o sudovima.

Naime, logični i sastavni dio Zakona o sudovima premješta se u domenu zakona koji uređuje pitanje funkcionira-

nja tijela koji od osnutka trpi ozbiljne i opravdane kritike i domaće i inozemne stručne javnosti, tijela koje je izloženo ozbiljnim kritikama za nedosljednost, ispolitiziranost, netransparentnost i političku instruiranost u donošenju vlastitih odluka, rekao je, iznoseći i primjedbe na druga predložena rješenja (je li najbolje rješenje tročlano Stegovno vijeće, stegovni postupak i tajnost oko toga itd.).

Ove primjedbe su dobronamjerne i žele ukazati da se radi o kozmetičkim izmjenama, o nedovoljnom zadiranju u cijeli taj okvir koji je nužno trebao pratiti i zakon o sudovima, a konačno mislimo da se to dogodilo doista zbog kritika Vijeća Europe. A za zahvate koji se zovu reforma u području pravosuđa treba imati doista političke volje, više od volje koja teži samo razini demagogije, rekao je, među ostalim.

Jedan od prioriteta - reforma pravosuđa

Dr.sc. **Milorad Pupovac (SDSS - zastupnik srpske nacionalne manjine)** govorio je u ime Kluba zastupnika SDSS-a. Slaže se s onima koji misle da je dobro da dolazi do izmjene ovog Zakona, ali i s onima koji misle da predložene izmjene nisu dovoljne. I to zbog činjenice da je upravo Državno sudbeno vijeće svojim dosadašnjim djelovanjem najodgovornije za katastrofalno stanje koje imamo u našem pravosuđu kako u pogledu izbora sudaca tako i u pogledu vrednovanja njihova rada i uspostavljanja sustava vrijednosti bez kojih ni jedno pravosuđe ne može valjano funkcionirati.

Nakon razdoblja Potrebčinog revolucionarnog Državnog sudbenog vijeća u koje su dovedeni podobni suci, gdje se radilo po kriteriju političke podobnosti, dobili smo Državno sudbeno vijeće koje je bilo po mjeri predsjednika Vrhovnog suda, a koje je trebalo ići po kriteriju potpune neovisnosti sudačke profesije, sudstva i Državnog sudbenog vijeća, a stanje u pravosuđu je ostalo isto.

To znači da u ovom trenutku vjerojatno jedan od prioriteta u našem društvu mora biti reforma pravosuđa. Ni jedan drugi spomenuti model nisu promi-

jenili stanje u željenom pravcu pa treba ići u trećem smjeru, ovako kao sada, samo snažnije i odlučnije, jer pravosudna reforma nije stvar stegovnih postupaka nego jednog ukupnog društvenog angažmana, rekao je, među ostalim, založivši se za veće ovlasti ministrici pravosuđa (da je možemo smatrati krivom), a ne da imamo Vrhovni sud, DSV koje će donositi odluke, a da Ministarstvo pravosuđa nema praktički nikakvu odgovornost da utječe na to kako će djelovati sudstvo. Jer, iz niza se primjera vidi da je Ministarstvo praktički nemoćno kad je htjelo nešto uraditi u vezi sa sucima i nizom sudova za koje je ne samo ustanovljeno da nisu bili dostojni sudske profesije nego da su činili razne protuzakonite stvari.

U dužem izlaganju zastupnik je naglasio da ako se dosad pokazalo da princip tzv. neovisnosti sudova ne funkcionira zato što djeluje po mehanizmu ruka ruku mijе, po mehanizmu međusobne zaštite, nezamjeranja i održavanja koje je nedopustivo, onda to zavređuje ozbiljan društveni angažman i ozbiljni reformski rez u pravosuđu. A prijedlogom da se poveća broj sudaca u DSV, i smanji broj onih koji predstavljaju društvo izvan ceha, minirate sami sebe. Stvorit ćete prostor za ljude koji su se pokazali nevjerodostojnim i u nizu slučajeva nedostojnim sudačke profesije, a nećete otvoriti prostor širem društvenom utjecaju na rad DSV, nadzor i kontrolu rada sudova i sudaca, upozorio je, među ostalim.

Zastupnik se dotaknuo i pitanja izbora sudaca (u smislu rasprave svog kolega Gajice o izmjenama Zakona o sudovima) i naveo da u nekoliko navrata u povratničkim sredinama jedini kandidati nisu bili izabrani naprosto zato što je kriterij bio etničke prirode, bolje ne imati suca nego nekog tko je povratnik u tu sredinu. Bez ikakvog obrazloženja dogodilo da za Vojnić nije izabran sudac, a i za Dvor se ponavljao izbor.

I ako već ljudi koji bi trebali po prirodi svoga posla imati obzira, a nemaju, prema odredbama Ustavnog zakona o manjinama i koji tako žestoko primjenjuju kriterij dostojnosti na druge, ali ne

na sebe, a ima ih u ovom sastavu DSV u čiju dostojnost obavljanja posla zastupnik, u najmanju ruku sumnja, trebalo bi stvoriti prostor širem društvenom utjecaju u DSV. I da se među elemente za izbor sudaca (članak 15c) navede i dosljedna primjena Ustavnog zakona. I to ne radi favoriziranja pripadnika nacionalnih manjina u ovom poslu, nego da bi se izbjegla dosadašnja praksa izbjegavanja ili odbijanja imenovanja pripadnika nacionalnih manjina na te časne i važne dužnosti, rekao je.

Ukoliko izmjene za drugo čitanje ovog zakona budu išle u tom pravcu onda će i Klub zastupnika SDSS-a moći dignuti ruku za to, rekao je na kraju.

Klub zastupnika HSS-a neće podržati ovaj predloženi zakon za što ima više razloga, izvijestio je **Josip Vresk (HSS)**. Naime, smatramo da nije samo DSV krivo za lošu kadrovsku situaciju u hrvatskim sudovima, kriv je za to i Hrvatski sabor, hrvatska Vlada i niz faktora.

Zastupnik se slaže s tezom da je prevelika ovlast ministra pravosuđa u odnosu na pravosuđe i da je treba povećati, ali sada to nije tema. Danas mi imamo samo želju za neovisnim DSV, koje je itekako važno tijelo odgovorno za cijelu kadrovsku problematiku. Nije dobro ako se ide na izmjene nečega pa se, kaže, povećava broj članova DSV iz redova sudaca a smanjuje iz redova profesora. To nije dobro i na kraju krajeva nije ni važno. Radi se o kozmetičkoj izmjeni koja trenutno nije bitna, a ne razgovara se o pravom položaju DSV, njegovim ovlastima i odgovornosti, što smo i očekivali, rekao je, među ostalim.

Sugeriram predlagatelju da do drugog čitanja popravi ovaj tekst, izbaci dio koji po prirodi stvari treba biti u Zakonu o sudovima, ali i više hrabrosti kod pisanja ovakvog zakona. Možda i cjelovit tekst ne bi bio loš u ovom trenutku, rekao je na kraju.

Promjene zakona već dale rezultate

Dražen Bošnjaković (HDZ) istupio je u ime Kluba zastupnika HDZ-a

rekavši da je ovo jedan od zakona iz paketa koje nam Vlada predlaže vezano uz rješavanje stanja u našem pravosuđu. Nije sporno da ne možemo biti zadovoljni s ukupnom situacijom u pravosuđu što najbolje vide ljudi kad je potrebno zaštititi neko pravo u postupku pred sudom, koliko to dugo traje a i nakon proteka vremena to pravo više neće biti aktualno i bit će upitno. Mnogi upravo zbog toga ne idu na sud.

Donose se određene promjene zakona koje su već u prošloj godini dale rezultate; broj neriješenih predmeta smanjen je za sedam posto i to je dobar početak.

Međutim, u neke silne i velike reforme i u nekakvo dramatično mijenjanje stanja u godinu dana ili nekom kraćem razdoblju i to bitno na bolje, mi ne vjerujemo, kao ni u takve mjere. Donose se određene promjene zakona koje su već u prošloj godini dale rezultate, broj neriješenih predmeta smanjen je za sedam posto, i to je dobar početak, smatra zastupnik. Dodao je da se u sljedećim godinama može očekivati još i bolje.

Predloženi zakon je po svojoj materiji jedno uže područje i smatramo kao najbitnije što se njime daje sastav Vijeća i da se devet njegovih članova bira iz redova sudaca, a ne kao dosad, sedam. Time je praksa, ona neposredna struka, još jače zastupljena i to podržavamo, rekao je, među ostalim, navodeći kao dobru, racionalnu i razumnu mjeru uvođenje Stegovnog vijeća.

Klub zastupnika HDZ-a podržava predloženi zakon s primjedbom da bi do drugog čitanja trebalo raspraviti o institutu da se u postupku imenovanja sudaca pribavlja mišljenje saborskog Odbora za pravosuđe. Ako Odbor već daje to mišljenje onda treba zakonskom odredbom reći da će Vijeće izrijekom uzeti u obzir mišljenje Odbora za pravosuđe.

Mislimo da svim dosad donesenim promjenama (zakon o sudovima, zemlji-

šnim knjigama, kazneni zakon) pravosuđe ide u jednom boljem smjeru i da smo ušli u jedan dobar proces i da će nakon nekoliko godina biti puno bolje rezultati.

Sve nepodnošljivije stanje

U pojedinačnoj raspravi **Nenad Stazić (SDP)** naglasio je da je naše pravosuđe upravo suprotno od navedenog, da ulazi u sve nepodnošljivije stanje te da baš zbog toga treba mijenjati zakone. Ali ne na način da se lakira postojeće stanje, rekao je, obraćajući se predgovorniku, da komplimentiramo pravosuđu kad to ono ne zaslužuje.

Zakon o Državnom sudbenom vijeću treba mijenjati na tragu reformi pravosuđa, a ovaj korak, boji se zastupnik, korak je nazad. Podršku klubova zastupnika i cijelog Parlamenta koju ministrica ima treba iskoristiti za radikalnije poteze. Jedan od generatora lošeg stanja u pravosuđu je Državno sudbeno vijeće i način na koje ono radi, misli zastupnik te ujedno podsjeća na svoju raspravu o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima i primjer sutkinje Domić. Ministrica nema alatke za takve situacije, jer suče razrješuje DSV, ali nije razriješio tu sutkinju. A DSV mora štiti ugled sudačke funkcije svojim odlukama i mora razriješiti suca koji krnji ugled sudačke profesije, naglasio je zastupnik navodeći i druge slične primjere te da ni ovih sedam članova Vijeća nisu postupali dovoljno radikalno nego su štitali sudačku branšu.

Do drugog čitanja trebalo bi posve drugačije sastaviti DSV - smanjiti broj sudaca, uopće pravosudnih dužnosnika na jednu trećinu, trećinu članova da imenuje Sabor a jednu trećinu udruge. Naša je odgovornost, odgovornost politike, da DSV ne izgleda kao što izgleda, rekao je na kraju.

Dražen Bošnjaković (HDZ) u svojoj replici nije se složio s navodom predgovornika da je ovo korak unazad. Naglasio je da je u svojoj raspravi i on naveo da ne možemo biti zadovoljni sa stanjem u pravosuđu te ponovio da ne vjeruje u neke brze i dramatične okrete, mjere jer to nije uspjela niti prijašnja

Vlada i ona je išla postupno, a to čini i ova Vlada, rekao je, ponovivši podatke o broju smanjenih predmeta. Puno je više stegovnih postupaka na DSV i odgovornost se zaoštava, i volio bi, da vrijeme pokaže da je u pravu da sve to ide bitno na bolje.

Nenad Stazić (SDP) odgovorio je da bi i on bio tada sretan jer bi to značilo da se stvari popravljaju i da će se ovim zakonskim prijedlogom, kad postane zakon, to popraviti, ali kaže, to tako neće biti. Moraju se poduzeti i brze i nagle mjere, ohrabrimo svi skupa i podržimo ministricu, potaknimo nju i cijelu Vladu da oštrije i radikalnije uđe u problem s jezivim stanjem u pravosuđu, rekao je.

Prijedlog nedorađen

Mr.sc. **Mato Arlović (SDP)** najprije je izrazio čuđenje da je prihvaćena ideja da se ovim zakonskim prijedlogom a ne Zakonom o sudovima propišu uvjeti za izbor i razrješenje sudaca. To teško ide iz formalno pravnih razloga s obzirom na to da Ustav kaže da se djelokrug i način rada Državnog sudbenog vijeća uređuje zakonom. Prema tome ne bi se baš mogli ovim zakonom uređivati uvjeti i kriteriji za izbor sudaca i to bi ipak trebalo ostati u Zakonu o sudovima, rekao je.

Zastupnik se i protivi da se izbori i razrješenja, a osobito stegovna odgovornost sudaca, zatvara u okvir same struke. Mi čak ni u postupku suđenja građanima ne isključujemo javnost nego je uključujemo. Interesantnim drži rješenje da sudac protiv kojeg je pokrenut kazneni postupak, dok je udaljen s dužnosti ima pravo na dvije trećine plaće. On je za rješenje da se sucu, koji se u kaznenom postupku oslobodi krivnje mora isplatiti ono što je predviđeno, rekao je, među ostalim iznoseći druge primjedbe.

Sve to pokazuje da je cijeli predloženi zakon nedorađen i da u svakom slučaju trebaju određene dorade do drugog čitanja.

Rade Ivaz (HDZ) kaže da je ovo sigurno jedan u nizu zakona koje Vlada šalje Saboru (bombardira) u cilju sređivanja stanja u pravosuđu odnosno provođenja zacrtane reforme pravosuđa. Govorio je

o ponuđenim rješenjima smatrajući da se može postaviti pitanje treba li uopće mijenjati sastav DSV s obzirom na to da sadašnji sastav osigurava provođenje ustavne odredbe da većinu članova Vijeća moraju sačinjavati suci.

Potrebne su i prijelazne i završne odredbe da bi se propisalo da će se postupci imenovanja i razrješenja sudaca i stegovni postupci započeti prije stupanja na snagu ovog zakona, dovršiti po propisima koji su bili na snazi do njegovog stupanja na snagu.

Kao predsjednik Odbora za pravosuđe može reći da je Odbor dosta raspravljao o učincima i nedostacima zakonskih rješenja i potrebi poboljšanja što se tiče kriterija za izbor sudaca. Naime, uočena je neujednačena praksa sudačkih vijeća prilikom utvrđivanja prijedloga kandidata pa bi bilo potrebno da se ta odredba poboljša (članak 1.) na način da pored ispunjavanja općih i posebnih uvjeta za imenovanjem sudaca ugrade i taksativno propišu kriterije za rad sudačkih vijeća kojim bi se jamčilo da će se između prijavljenih kandidata izabrati upravo oni najstručniji ljudi, rekao je, među ostalim, podsjećajući na stajališta Odbora u vezi s predloženim zakonom.

Tako je, među ostalim, u vezi samog Odbora u postupku imenovanja sudaca predložio da (članak 18.) se doda rješenje da je Državno sudbeno vijeće dužno uzeti u obzir i mišljenje Odbora za pravosuđe.

Potrebne su i prijelazne i završne odredbe da bi se propisalo da će postupci imenovanja i razrješenja sudaca i stegovni postupci započeti prije stupanja na snagu ovog zakona dovršiti po propisima koji su bili na snazi do njegovog stupanja na snagu. Misli da će predlagatelj uvažiti dosta iznesenih kvalitetnih primjedbi pa će drugo čitanje biti kvalitetnije i prihvatljivije za sve.

Ratko Gajica (SDSS - zastupnik srpske nacionalne manjine) najprije se

osvrnuo na pitanje vjerodostojnosti Državnog sudbenog vijeća. Ima dojam kao da DSV razgovara ili misli o svojoj nadležnosti za imenovanje sudaca, a ne razmišlja o svojoj odgovornosti za stanje u pravosuđu. Upravo zbog te vjerodostojnosti smatra da treba pružiti u DSV prostor široj društvenoj zajednici i da odnos u njegovom sastavu treba promijeniti.

Inače smatra da su uvjeti za izbor sudaca materija koja spada u Zakon o sudovima. Pridružuje se onima koji drže da uloga saborskog Odbora za pravosuđe treba biti efektivna u imenovanju sudaca, ili neka je nema. A predloženi zakon treba i terminološki pročititi (primjerice, neopravdano neobavljanje posla).

Veće ovlasti matičnom Odboru

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) također smatra da je došlo vrijeme za izmjenu i dopunu Zakona o Državnom sudbenom vijeću te pozdravlja što je predloženi zakon u prvom čitanju. Jer, u svakom slučaju do konačnog izgleda sigurno će se dogoditi smjelije izmjene koje će moći odgovoriti na neke aktualne situacije. Ovo je trenutak da zakonodavna vlast da takav instrumentarij sudbenoj vlasti, napose DSV, da ispunji svoju zadaću.

Zadnjih godina imamo trend da se upravo u pravosudnu vlast žele vratiti oni koji su se u međuvremenu snašli negdje drugdje, ili u državnom odvjetništvu, odvjetništvu ili javnobilježništvu, i to je sigurno znakovit korak koji pokazuje da politika više nije dominantna i nema utjecaja na sudbenu vlast. Ali kako omogućiti kvalitetu, onemogućiti internu ovisnost koja je također pogubna za razvoj pravosudne vlasti, pitala je zastupnica. Uspoređujući zakonodavstva u EU i tranzicijskih zemalja rekla je da upada u oči da nema sustava gdje predstavnik izvršne vlasti, prije svega ministar, ne odlučuje ili ne daje svoj glas ili svoje mišljenje i zastupnici se čini da nije dobro da u nas zakonodavna vlast ni na koji način ne sudjeluje u izboru i imenovanju.

Ako je već sastav DSV ovakav onda je to znak da moramo dati veće ovlasti parlamentarnom Odboru za pravosuđe,

rekla je, među ostalim zastupnica zalozivši se i da kriteriji za napredovanje i izbor sudaca budu transparentni tako da sami kandidati znaju unaprijed koji je od njih najbolji i da na takav način taj pravosudni sustav može biti učinkovit, transparentan u svakodnevnoj kadrovskoj kombinaciji.

Emil Tomljanović (HDZ) ističe da predložene izmjene i dopune treba poduprijeti poglavito odredbe kojima se uvodi Stegovno vijeće. Na dobar se način propisuje postupak izricanja stegovne kazne razrješenja s dužnosti, kaže zastupnik, smatrajući da nema potrebe za smanjenjem broja odvjetnika i sveučilišnih profesora u Državnom sudbenom vijeću te da predloženo rješenje u vezi s tim nije kvalitetan pomak. Uz ostale, tu je i njegova primjedba da je deset godina radnog iskustva sasvim dovoljno za obavljanje sudačkih dužnosti.

Samo uporan i sustavan rad

Završnu riječ u vezi s ovom točkom dnevnog reda dala je državna tajnica Ministarstva pravosuđa **Snježana**

Bagić. Hrvatski je sabor opravdano posvetio jedan dan pravosuđu raspravljajući o ovom zakonskom prijedlogu i onom o sudovima prepoznajući time potrebu doprinosa svemu onom što sve treba napraviti da se promijeni stanje u pravosuđu. Dijeli mišljenje onih koji su rekli da stanjem u pravosuđu ne možemo biti zadovoljni ali da su promjene prisutne kao i određeni pomaci. Samo uporan, sustavan rad na tome može zapravo pridonijeti da se vrati povjerenje građana u pravosuđe.

Svi ovi zakoni su korak dalje, pomak, a i logično je da na ovaj zakonski prijedlog bilo više primjedbi jer govori o tijelu koje imenuje i razrješuje suce i odlučuje o njihovoj stegovnoj odgovornosti. Postavlja se pitanje kako osigurati da članovi Sudbenog vijeća budu onakvi kakve mi želimo, dakle kvalitetne, stručne osobe, potpuno nepristrane i neovisne. Jasno da je tu interes Sabora prepoznat i važan, i zato će predlagatelj do drugog čitanja ozbiljno razmotriti sve njegove primjedbe i kritike da je ovo korak unazad zbog smanjenja predsta-

vnikav odvetništva, pravnih fakulteta u ukupnom broju članova Vijeća. To svakako nije bila namjera predlagatelja, bila je upravo suprotna.

Rasprava pokazuje da o tome treba temeljito razmisliti, a podrška da Ministarstvo bude hrabrije sviđa joj se, ali i to mora biti, rekla je, u određenim granicama koje neće ugroziti samostalnost nove sudbene vlasti. Pod time podrazumijeva da sudac kada donosi odluku mora biti potpuno samostalan i neovisan i da radi u skladu s Ustavom, zakonom i svojom savješću, rekla je, među ostalim, osvrćući se na primjedbe iz rasprave i ujedno zahvaljujući svima koji su u njoj sudjelovali. Konačni prijedlog zakona predlagatelj će nastojati u što kraćem roku uputiti u drugo čitanje.

Hrvatski je sabor prihvatio (83 "za", četiri "suzdržana", 13 "protiv") Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom sudbenom vijeću. Sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja uputit će se predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

D.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O PODRUČJIMA POSEBNE DRŽAVNE SKRBI; PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O PODRUČJIMA POSEBNE DRŽAVNE SKRBI (PREDLAGATELJ KLUB ZASTUPNIKA SDP-A); PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O BRDSKO-PLANINSKIM PODRUČJIMA; PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O BRDSKO-PLANINSKIM PODRUČJIMA (PREDLAGATELJ KLUB ZASTUPNIKA SDP-A)

Osigurana trajna pomoć

Zastupnici su većinom glasova na 13. sjednici donijeli predložene zakonske izmjene u tekstu kojega je predložila Vlada Republike Hrvatske. Klub zastupnika SDP-a podnio je slične zakonske prijedloge koje su međutim samoinicijativno povukli kako se ne bi uspo-

ravalo donošenje ovih značajnih zakona zbog razloga proceduralne naravi. Svi su se zastupnički klubovi inače složili da su ovi zakoni i do sada donijeli pozitivne rezultate koji su značajno potaknuli gospodarsku i demografsku obnovu na područjima od posebne

državne skrbi i na brdsko-planinskim područjima. Radi se o značajnom iznosu iz sustava fiskalnih prihoda koji su prepušteni jedinicama lokalne samouprave. Ovaj zakonski prijedlog naišao je na potporu svih zastupnika koji su sudjelovali u raspravi, a jedini su se

prijepori mogli čuti oko toga tko je imao prioritet prilikom podnošenja ove zakonske inicijative.

O PRIJEDLOZIMA

Uvodna obrazloženja, u ime Vlade Republike Hrvatske, o zakonskim prijedlozima što ih je ona predložila podnio je ministar mora, turizma, prometa i razvika **Božidar Kalmeta**. Prvo je podsjetio da je Zakon o područjima od posebne državne skrbi donesen još 1996. godine, a do sada je mijenjan čak 6 puta. Među izmjenama i dopunama iz 2000. godine utvrđena je i odredba kojom se porezni prihodi iz naslova poreza na dohodak i poreza na dobit koji su ostvareni na području jedinica lokalne samouprave, a koji prema Zakonu o financiranju jedinica lokalne samouprave pripadaju Državnom proračunu, ustupaju jedinicama lokalne samouprave. Dakle, država se time odriče svojih prihoda i poreza na tim područjima u njihovu korist. Izmjenama Zakona o brdsko-planinskim područjima 2003. godine, takva je mogućnost utvrđena i u tim područjima, time da se rok primjene vezuje na vremensko ograničenje utvrđeno izmjenama i dopunama Zakona o područjima od posebne državne skrbi.

Primjena ovih zakonskih mjera pomogla je u demografskoj obnovi i gospodarskom oporavku područja posebne državne skrbi i brdsko-planinskih područja.

Ovim se mjerama, nastavio je ministar Kalmeta, željelo ojačati fiskalne kapacitete jedinica lokalne samouprave na područjima od posebne državne skrbi, ali i na brdsko-planinskim područjima. Istovremeno im se omogućava da samostalno raspolažu i odlučuju o utrošku tih sredstava, odnosno da rješavaju brojna pitanja vezana uz razvoj i život stanovništva na navedenim područjima. Budući da rok za primjenu ovih mjera ističe 29. srpnja ove godine, Vlada

svojim prijedlozima predlaže dokidanje vremenskog ograničenja kada su u pitanju ova dva zakona. Dakle, da rok više nije konac srpnja ove godine, već da se on do kraja ukine. Posljedica produženja dosadašnjeg zakonskog roka od 5 godina, nastavak je primjene spomenute poticajne mjere za obnovu i razvoj područja posebne državne skrbi. Njima se jačaju fiskalni kapaciteti jedinica lokalne samouprave, te osiguravaju dodatna sredstva za financiranje razvojnih prioriteta, odnosno podiže kvalitetu života sukladno lokalno utvrđenim prioritetima i potrebama stanovništva na ovim područjima Republike Hrvatske.

U ime Kluba zastupnika SDP-a, o sličnim zakonskim prijedlozima izvijestio je zastupnik mr.sc. **Mato Arlović**. On je uvodno naglasio da se koncept regionalnog razvoja u Republici Hrvatskoj potpuno zanemaruje, kako s ekonomskog tako i s bilo kojeg drugog aspekta. Zbog takvog je pristupa vidljiv negativan trend koji se manifestno pokazuje, a koji dovodi i do posljedica o kojima treba povesti računa. Upozorio je da sve veći broj županija zaostaje za razvojem središta zemlje, odnosno glavnim gradom Zagrebom. Zaostatak pojedinih županija poput; Slavonsko-baranjske, Vukovarsko-srijemske i Ličko-senjske, za Zagrebom po svim je procjenama značajan, međutim daleko je veći problem što se ekonomski resursi i prirodna bogatstva zemljišta ne stavljaju u funkciju da osiguraju ekonomski rast i razvoj tih područja, a onda i ukupne zemlje i društvene zajednice.

Zbog povoljnije se pozicije ne smiju upućivati zamjerke Gradu Zagrebu, budući da regionalnu politiku razvoja treba rješavati država. Na to jasno upozoravaju i odredbe članka 137. Ustava, gdje se navodi da je država dužna pomagati slabijim jedinicama lokalne samouprave, u skladu sa zakonom. Gospodarska stagnacija naročito teško pogađa brdsko-planinska i otočna područja, a bržim bi se razvojem uklonile i posljedice ratnih razaranja i stradavanja, te omogućio snažniji povratak stanovništva. Predstavnici iz više jedinica lokalne samouprave pokrenuli su ovu zakonsku

inicijativu, imajući na umu da Zakon praktički ističe 29. srpnja ove godine. Primorsko-goranska županija organizirala je i poseban Okrugli stol na kojemu se vodila rasprava o ovom pitanju.

I zastupnik Arlović zatim je govorio o fiskalnim prednostima koje se vežu uz provedbu navedenog zakona. Veliki dio tako stečenih prihoda, jedinice lokalne uprave i samouprave ulažu u komunalnu infrastrukturu, razvoj poduzetničkih zona, kreditiranje programa u kulturi, obrazovanju i športu, a financiraju i socijalne programe, te vatrogasne postrojbe. Takve mjere snažno motiviraju stanovništvo na ostanak, te istovremeno privlače drugo stanovništvo da se vrati i ojača demografsku i gospodarsku komponentu u navedenim područjima. Ovakve mjere trebaju potaknuti brži razvoj i na brdsko-planinskim područjima, pa predložene zakonske propise svakako trebamo podržati. Pri tome je manje važno čiji će se prijedlozi usvojiti, ali treba voditi računa i o činjenici da su prijedlozi za izmjene i dopune ova dva zakona došli iz Kluba zastupnika SDP-a 11. veljače, a Vladini tek 22. veljače ove godine. Smatra ujedno da su opozicijske stranke brže i kvalitetnije reagirale na poticaje od građana, vršeći konstruktivni pritisak prema nadležnim tijelima i Vladi da vodi uravnoteženu gospodarsku politiku i potiče regionalni razvoj Republike Hrvatske. Zato je Vlada 22. siječnja i pripremila ove zakonske prijedloge, praktički na temelju ideja i rješenja koje je podnio Klub zastupnika SDP-a.

Zastupnik Arlović naveo je zatim da Klub zastupnika SDP-a ujedno ima veliki stupanj razumijevanja prema Vladi, a u svezi s njenim velikim naporima oko ostvarivanja koncepta pridruživanja Republike Hrvatske Europskoj uniji i NATO savezu i drugim atlantskim asocijacijama. Međutim, ne smiju se zanemariti pitanja razvojne i gospodarske politike, te borba za što kvalitetnijim standardom života svih naših građana. Na kraju je zaključio da ostaje kod podnijetih prijedloga, ali nema ništa protiv da zbog proceduralnih razloga razmotri i mogućnost povlačenja nave-

denih zakonskih prijedloga koje je uputio i potpisao Klub zastupnika SDP-a.

Predsjedavajući se zahvalio obojici uvodničara napominjući da su uštedjeli puno vremena svojim kratkim i preciznim uvodnim izlaganjima.

RADNA TIJELA

O podnijetim zakonskim prijedlozima očitovala su se i nadležna radna tijela Hrvatskog sabora. **Odbor za zakonodavstvo** podupro je Vladine prijedloge, ne protiveći se prijedlogu predlagatelja da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku. Nije međutim, dao potporu donošenju onih zakonskih prijedloga koje je podnio Klub zastupnika SDP-a, ocjenjujući da je njihov sadržaj obuhvaćen gotovo istovjetnim prijedlogom Vlade koji je Odbor podržao. Radi toga je Hrvatskom saboru predložio donošenje zaključka kojim se odbija SDP-ov Prijedlog zakona o područjima državne skrbi, te Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o brdsko-planinskim područjima.

Odbor za financije i državni proračun saslušao je uvodno izlaganje predstavnika Vlade o mjerama kojima se predlažu izmjene u Zakonu o područjima posebne državne skrbi, te potiče fiskalni priljev jedinicama lokalne samouprave na brdsko-planinskim područjima. Naime, predloženom izmjenom članka 7c. Zakona o brdsko-planinskim područjima, porezni prihodi s osnova poreza na dohodak i poreza na dobit koji se ostvaruju na području lokalne samouprave sa statusom brdsko-planinskog područja, a koji prema odredbama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave pripadaju državnom proračunu, ostaju prihodi navedenih jedinica lokalne samouprave. Odbor je podržao prijedlog Vlade da se, sukladno članku 159. Poslovnika Hrvatskog sabora, predmetni Zakon donese po hitnom postupku budući da se njegovim donošenjem osigurava daljnja financijska potpora države jedinicama lokalne samouprave koje imaju status brdsko-planinskih područja. Odbor je većinom glasova predložio Saboru

donošenje Zakona o izmjeni Zakona o brdsko-planinskim područjima, u tekstu kako ga je predložila Vlada Republike Hrvatske.

Odbor je proveo objedinjenu raspravu i o prijedlozima koje je dostavio Klub zastupnika SDP-a, te saslušao uvodno izlaganje i njegovog predstavnika. Klub također predlaže da se ukine vremensko ograničenje (5 godina od primjene ovog Zakona) za primjenu poreznih olakšica iz članka 14a. Zakona o područjima posebne državne skrbi. U raspravi koja je uslijedila, upozoreno je i da se u praksi događaju slučajevi zlorabe financijskih pogodnosti koje država daje općinama i gradovima koji imaju status područja posebne državne skrbi. Naime, poduzetnici registriraju firmu na tim područjima zbog zakonskih pogodnosti, a u stvari žive i rade izvan tog područja. Pored toga, istaknuto je da predložene izmjene ovoga zakona imaju tehnički karakter i ne mogu zaustaviti daljnji proces centralizacije. Zato treba hitno i posebnim zakonom regulirati strategiju regionalnog razvitka Republike Hrvatske. U njemu bi se trebalo pored ostalog razraditi i kriterije za dodjelu financijskih sredstava, te način trošenja tih sredstava na lokalnoj razini. U raspravi je zauzeto stajalište da je Vladin prijedlog nomotehnički prihvatljiviji od prijedloga kojega je u saborsku proceduru uputio Klub zastupnika SDP-a.

Iz navedenog razloga, Odbor nije podržao Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o područjima posebne državne skrbi, kojega su uputili zastupnici iz Kluba zastupnika SDP-a, dok su jednoglasno podržani zakonski prijedlozi koje je uputila Vlada Republike Hrvatske. Provedena je i rasprava o SDP-ovom Prijedlogu zakona o izmjenama Zakona o brdsko-planinskim područjima. U raspravi na Odboru prevladalo je mišljenje da ne bi trebalo mijenjati prava glede davanja statusa brdsko-planinskog područja jedinica lokalne samouprave, koje se svojim teritorijem protežu uz morsku obalu i imaju gustoću naseljenosti veću od 25 stanovnika/km²., posebno iz razloga što nije navedeno koliko bi jedinica lokalne

samouprave koristilo status brdsko-planinskog područja izmjenom navedenih kriterija, te o kojim se financijskim sredstvima radi. Za navedeni prijedlog Kluba zastupnika SDP-a glasovalo je dvoje zastupnika, dok je pet zastupnika bilo protiv.

Zato je **Odbor za financije i državni proračun** i u ovom slučaju Hrvatskom saboru predložio donošenje zaključka kojim se ne prihvaća Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o brdsko-planinskim područjima, a koji je predložio Klub zastupnika SDP-a.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu o navedenim je prijedlozima raspravljao u svojstvu matičnog radnog tijela, te budući da je riječ o sadržajno istim zakonima proveo objedinjenu raspravu o oba zakonska prijedloga koja se odnose na područje posebne državne skrbi.

Iznijeta je napomena da je prijedlog Vlade Republike Hrvatske nomotehnički precizniji, pa je Odbor jednoglasno donio zaključak kojim se podržava donošenje Zakona o izmjeni Zakona o područjima posebne državne skrbi u tekstu predlagatelja, Vlade Republike Hrvatske. Zatim je zaključeno da se ne podržava donošenje istoga Zakona u tekstu kojega je podnio drugi predlagatelj – Klub zastupnika SDP-a. Odbor je razmotrio i Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o brdsko-planinskim područjima, koji je podnio Klub zastupnika SDP-a. Uvodno izlaganje podnijela je predstavnica predlagatelja, a na prijedlog potpredsjednice Odbora, provedena je objedinjena rasprava. Ovim zakonskim prijedlogom predloženo je povećanje broja stanovnika po km² za utvrđivanje statusa brdsko-planinskog područja, dok je ostali dio teksta kod oba zakonska prijedloga sadržajno isti. Bez rasprave, Odbor je donio zaključak kojim se podržava donošenje Zakona o izmjenama Zakona o brdsko-planinskim područjima.

Uvodno izlaganje o Prijedlogu i Konačnom prijedlogu zakona o izmjeni Zakona o brdsko-planinskim područjima podnijela je i Vlada preko svog predstavnika koji je nazočio radu Odbo-

ra. Ovaj zakonski prijedlog različit je u odnosu na zakonski prijedlog pod brojem P.Z. 249. zbog toga što nema predloženu odredbu o povećanju broja stanovnika po km² za utvrđivanje statusa brdsko-planinskih područja, dok je ostali dio teksta oba zakonska prijedloga sadržajno isti. Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu je bez rasprave i većinom glasova donio zaključak kojim se podržava donošenje Zakona o izmjeni Zakona o brdsko-planinskim područjima kojega je podnijela Vlada Republike Hrvatske.

Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu o navedenim je aktima raspravljao kao zainteresirano radno tijelo. Nakon uvodnog obrazloženja predstavnika Vlade Republike Hrvatske i predstavnika Kluba zastupnika SDP-a, članovi Odbora podržali su predloženu izmjenju Zakona o područjima posebne državne skrbi, kojom se ukida vremensko ograničenje za primjenu odredbe. Prema njoj su porezni prihodi s naslova poreza na dohodak i poreza na dobit koji se ostvare na području posebne državne skrbi, a koji prema članku 45. Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave pripadaju državnom proračunu, prihodi jedinica lokalne samouprave na područjima posebne državne skrbi. U raspravi je konstatirano da su i Vlada i Klub zastupnika SDP-a predložili opisanu izmjenju Zakona, te da je razlika samo u formulaciji teksta odredbe. Članovi Odbora jednoglasno su se suglasili da je konačni prijedlog zakona o izmjeni zakona o područjima posebne državne skrbi, koji je podnio Klub zastupnika SDP-a, konzumiran prijedlogom kojega je podnijela Vlada Republike Hrvatske. Predloženo je da Klub zastupnika SDP-a povuče svoj zakonski prijedlog iz procedure, s obzirom na predloženu izmjenju, a Odbor je jednoglasno predložio Hrvatskom saboru donošenje Zakona o izmjeni zakona o područjima posebne državne skrbi, u tekstu koji je predložila Vlada Republike Hrvatske. Odbor je proveo raspravu i oko prijedloga koje su podnijeli isti potpisnici, a odnosi se na Prijedlog zakona o izmje-

ni Zakona o brdsko-planinskim područjima. U raspravi je konstatirano da su i Vlada i Klub zastupnika SDP-a za izmjenju navedenog zakonskog akta. U odnosu na predloženo rješenje, prema kojem se predlaže promijeniti ograničenja gustoće naseljenosti za ostvarivanje statusa brdsko-planinskog područja, na način da takav status može ostvariti jedinica lokalne samouprave koja se svojim teritorijem proteže uz morsku obalu i ima manje od 25 stanovnika/km², a koje predlaže Klub zastupnika SDP-a, Odbor je zauzeo slijedeće stajalište. Drži da bi predlagatelj do kraja rasprave na plenarnoj sjednici trebao dostaviti analizu učinaka ovog rješenja na Državni proračun Republike Hrvatske. S tim u svezi, istaknuto je da će se temeljem narečene analize, na sveobuhvatan i učinkovit način moći razmotriti predloženo rješenje. Nakon provedene rasprave, Odbor je jednoglasno predložio donošenje Zakona o izmjeni Zakona o brdsko-planinskim područjima, u tekstu kojega je predložila Vlada Republike Hrvatske.

Odbor za useljeništvu razmotrio je oba zakonska prijedloga kao zainteresirano radno tijelo i proveo objedinjenu raspravu. Nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno predložio Hrvatskom saboru donošenje onih zakonskih rješenja koje je podnijela Vlada Republike Hrvatske.

RASPRAVA

Nakon uvodnih izlaganja rasprava je nastavljena ispravkom netočnog navoda kojim je reagirao zastupnik **Franjo Matušić (HDZ)**. On smatra netočnim navod zastupnika Arlovića da je Klub zastupnika SDP-a reagirao brže i kvalitetnije u pripremi ovog zakonskog prijedloga. Podsjetio je da je Vlada i prilikom donošenja proračuna jasno dala do znanja da neće ubirati sredstva na navedenim područjima posebne državne skrbi.

Zastupnik **Damir Kajin** govorio je u ime Kluba zastupnika IDS-a. Ocijenio je da se može osjetiti stvarna pomoć koja se ispunjavanjem zakonskih odre-

dbi osjeti i na brdsko-planinskim područjima.

Zaustavljeni su negativni gospodarski trendovi

Ovakve je stavove potkrijepio i konkretnim primjerima revitalizacije na području grada Buzeta, gdje su se zaustavili negativni gospodarski trendovi. Ocijenio je ujedno da se pravi efekt decentralizacije najbolje može sagledati u onim sredinama koje su riješile glavne gospodarske probleme. Zahvaljujući i navedenom Zakonu, proračun u Buzetu u četiri je godina povećan za 24 milijuna kuna, u čemu samo efekt brdsko-planinskog područja iznosi između 13 i 14 milijuna kuna. Uz socijalnu, ovaj Zakon ima i gospodarsku dimenziju, a istovremeno država ne osjeća značajniji gubitak u svojim fiskalnim priljevima. Iznio je zatim i statističke podatke za općine Motovun, Gračišće, Cerovlje i Lanišće, procjenjujući da je zamisao Zakona da se pomogne i gospodarstvenicima smanjenjem stope poreza na dobit. Takav pristup stimulira ljude koji na ovim područjima žele ojačati gospodarske aktivnosti te računati na dodatne olakšice. Zatražio je da se ovakva mogućnost otvori i za Pazin, Karojbu, Tinjan, Sveti Petar i Pićan, koji bi ovakvom solucijom mogli riješiti sve vitalne komunalne probleme, bez dodatne pomoći nadležnih ministarstava. Državu svakako treba decentralizirati što radikalnije, kako bi se svaki kraj mogao brže razvijati, a nema smisla da se o lokalnim problemima bavi Vlada Republike Hrvatske.

Predložene promjene osiguravaju značajna dodatna sredstva jedinicama lokalne samouprave.

U nastavku izlaganja govorio je i o sličnim problemima koji vrijede za Županiju Primorsko-goransku, iznoseći pojedine podatke o prihodima i proračunima za općine Matulji, Delnice, Vrbovsko, Čabar, Jelenje, Ravnu Goru, Klanu, Skrad i Fužine. I ovdje su osim

gradova i općina profitirali i poduzetnici i građani, jer putem povrata poreza mogu utjecati na rješavanje brojnih komunalnih problema. Objasnio je zatim pojedine specifičnosti života u brdsko-planinskim područjima. Upozorio je da su primjerice i vožnja javnim prijevozom kao i izgradnja infrastrukture ovdje skuplji nego u drugim krajevima Hrvatske, pa treba i dalje stimulativno utjecati na ukupan rad i revitalizaciju svih aspekata života. I Zakon o područjima posebne državne skrbi ima sličan pozitivan utjecaj na područjima gdje se primjenjuje.

Ponovno se vratio na oslikavanje života u pojedinim dijelovima Istre, opisujući razloge i posljedice depopulacije na primjerima naselja Lanišća i područja masiva Čičarije. Danas ovi prostori postaju atraktivni i privlačni za stanovanje, a nakon opsežnih radova na infrastrukturnoj mreži, o njima se nerijetko govori kao o "hrvatskoj Toskani", zaključio je zastupnik Kajin.

Ravnomjeran razvoj svih područja

U ime Kluba zastupnika HDZ-a prva je govorila zastupnica **Irena Ahel**, koja je uvodno podsjetila na kronologiju donošenja Zakona o brdsko-planinskim područjima. Njime se ujedno putem poticajnih mjera omogućava ravnomjeran razvoj svih područja. Ovi propisi pozitivno se reflektiraju na gospodarski rast i održivi razvitak, demografsku obnovu, unapređivanje socijalnih prilika i podizanje životnog standarda stanovnika u brdsko-planinskim područjima. Ustupanjem dijela svojih poreznih prihoda, država značajno pomaže u financiranju jedinica lokalne samouprave i uprave, pa je potpuno opravdan prijedlog Vlade da se Zakon primjenjuje trajno. Prepoznajući potrebu nastavka primjene ovog Zakona, Vlada je prije bilo kakvih inicijativa uputila u Sabor potrebnu zakonsku izmjenu. Time se obuhvaća ukupno 45 gradova i općina u Republici Hrvatskoj i to na površini koja se prostire na 10,5% teritorije države i naseljava 4,8% ukupnog stanovništva.

Iznijela je zatim pojedine konkretne primjere iz Primorsko-goranske županije koji su joj dobro poznati budući da i sama dolazi iz tog kraja. Iz čestih kontakata s ljudima koji žive na tom području, uočava i specifične probleme koji se najviše osjećaju u brdsko-planinskim područjima. Karakteristično je da u ovom prostoru dominira starija populacija koja predstavlja veliki postotak stanovništva, pa se tek zahvaljujući navedenim poticajnim mjerama omogućuje određena demografska obnova, gospodarski rast i održivi razvoj. Bez ulaganja države ovi bi krajevi ubrzano opustjeli, a iz navedenih je podataka evidentno da država proračunskim novcem značajno i pozitivno utječe na ravnomjeran razvoj svih regija.

Osigurati financiranje osnovnih potreba jedinica lokalne samouprave

U nastavku je u ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio i zastupnik **Franjo Matušić**. Konstatirao je da spomenute mjere koje donose predložene izmjene Zakona o područjima od posebne državne skrbi i brdsko-planinskim područjima, osiguravaju značajna dodatna sredstva jedinicama lokalne samouprave. Ocijenio je ujedno potrebnim da se ukinu dosadašnja vremenska ograničenja, uz napomenu da se ipak radi o tehničkoj izmjeni. Vlada je već prilikom donošenja Proračuna, pokazala čvrstu riješenost da joj je itekako stalo do ravnomjernog razvoja svih područja. Podsjetio je na ranije financijske probleme koji su dovodili čak do blokiranja računa brojnih jedinica lokalne samouprave. Dolaskom na vlast HDZ-a i njihovih koalicijskih partnera, ta se situacija presudno izmijenila u korist područja od posebne državne skrbi. Zahvalio je ujedno Vladi što je reagirala oko navedenih zakonskih odredbi kojima se značajno olakšava cjelokupan život i društveni razvoj u navedenim područjima.

Iznio je zatim i pojedine konkretne statističke podatke koji se penju na iznos od čak milijardu kuna koje su ulo-

žene u područja posebne državne skrbi, odnosno ustupljena jedinicama lokalne samouprave. To je značajan iznos koji vidljivo utječe na brži rast i razvoj ovih područja, koja sada mogu financirati osnovne potrebe i ravnomjernije se razvijati s ostalim područjima u Republici Hrvatskoj. Ponovio je da ne vidi razloge zbog kojih bi se željela preuzeti inicijativa od drugog podnositelja, budući da je to Vlada već ucertala prilikom donošenja posljednjeg državnog proračuna.

Potrebno je pratiti i valorizirati postignute rezultate i učinke jedinica lokalne samouprave.

Za ispravak netočnog navoda javio se zastupnik mr.sc. **Mato Arlović (SDP)**. Smatra da činjenice ipak navode na nešto drugačiji zaključak, jer je Klub zastupnika SDP-a svoj prijedlog uputio 11. a Vlada tek 22. veljače ove godine. Osim toga, država je MMF-u nagovijestila smanjivanje financijskih sredstava za potrebe i razvoj jedinica lokalne i regionalne samouprave. Istovremeno se smanjuju i sredstva za pojedine općine, gradove i županije, pa je recimo Osječko-baranjska županija dobila oko 200 milijuna manje sredstava od očekivanog iznosa.

I zastupnik **Miroslav Korenika (SDP)** uputio je ispravak navoda, ocjenjujući da je Vlada kasnila u svojim zakonskim inicijativama iza Kluba zastupnika SDP-a. Ujedno je zapitao za sudbinu najavljenog Zakona o područjima od posebnog državnog interesa, koji je svojedobno bio pompozno najavljivan. Zatim je u ime Kluba zastupnika HSP-a govorio zastupnik **Pejo Trgovčević**.

Obnova ratom razorenih područja

On je ocijenio da se predloženim zakonima utvrđuju područja o kojima bi se Republika Hrvatska trebala skrbiti putem raznih poticaja namijenjenih za razvitak i obnovu. Treba znati da je ovaj

prostor svojedobno bio okupiran u ratu, a naselja su bila opljačkana, porušena i devastirana. Da bi se provela ukupna revitalizacija prostora, lokalnoj samoupravi prepušten je značajan fiskalni dio koji se do tada slijevao u državni proračun. Ova su sredstva ustupljena jedinicama lokalne samouprave za poticanje gospodarskog i demografskog razvoja. Međutim, Klub zastupnika HSP-a ocjenjuje da je u određenom segmentu zakon manjkav i rastezljiv jer nije definirao u šta će se trošiti prikupljena sredstva. Zato je i u ovom segmentu potrebno obaviti izmjene i dopune u oba zakonska teksta.

Visoka stopa nezaposlenosti i dalje predstavlja limitirajući razvojni element i ozbiljan problem.

U proračunu lokalne samouprave trebala bi se uvrstiti posebna stavka temeljem ovoga Zakona, jer su ta sredstva točno poznata i u lipu definirana. Time bi se spriječilo nenamjensko trošenje novca, a spomenuta sredstva ne bi mogla služiti za "zatvaranje rupa u proračunima jedinica lokalne samouprave". Država bi istovremeno mogla kontrolirati svrhu potrošenih sredstava, a revizijom bi se točno ustanovilo u što su utrošena prikupljena financijska sredstva. Svakako namjeravamo podržati vremensko ukidanje ograničenja ovoga Zakona, nadajući se istovremeno da će on potaknuti gospodarske subjekte na kvalitetniji rad i otvaranje novih radnih mjesta kao i izgradnju potrebne komunalne infrastrukture. Pozitivnim se riječima i kritikama osvrnuo i na revitalizaciju brdsko-planinskih područja, budući da su dosadašnje mjere zaustavile naglo demografsko stagniranje ovih područja Republike Hrvatske. Ujedno smatra da bi trebalo realizirati i trajne mjere koje bi definitivno pomogle revitalizaciji navedenih područja.

Ne želimo sudjelovati u rasprava-ma tko je dan prije ili kasnije podnio

navedene zakonske prijedloge, dodao je zastupnik Trgovčević. Klub zastupnika HSP-a očekuje da će Vlada prihvatiti dopune i izmjene. Ukoliko izostane ovakva reakcija u roku od 60 dana, namjeravamo i sami uputiti prijedlog izmjena i dopuna, a ako Vlada predloži i svoje izmjene, mi ih namjeravamo podržati, zaključio je zastupnik Trgovčević.

Osigurati trajna rješenja za područja državne skrbi

U ime Kluba zastupnika HSLS/DC-a, govorila je zastupnica **Đurđa Adlešić**. Ocijenila je da će svi zastupnici podržati predložene zakonske izmjene, budući da se razlozi ocjenjuju više nego opravdani. Natjecanje oko primata ove inicijative ocijenila je kao dio već uobičajenog političkog folklor. Osvrnula se zatim na činjenicu da su i sami stanovnici u brdsko-planinskim područjima upozoravali na potrebu da se ova zakonska situacija definira i trajno uobliči, jer je istjecao vremenski rok važenja dotadašnjih zakonskih odredbi. I ona je upozorila da je bila očekivana izrada Zakona o područjima od posebnog državnog interesa, a ne skrbi. Nisu važne jezične ispravke, već mogućnost da se utječe na gospodarskom planu, upozorila je zastupnica Adlešić. Zatim je podsjetila da je i sama još 13. svibnja 2003. godine, u ime Kluba zastupnika HSLS-a podnijela prijedlog izmjena, a tada je rečeno da će Vlada ponuditi bolji i kvalitetniji zakonski propis kojim će se ukloniti svi uočeni nedostaci. Međutim, Vlada to nije napravila, pa bi sadašnja vlast trebala i sama jasnije naznačiti mogućnost trajnog i sigurnijeg rješenja za ova područja. Ova bi rješenja u svakom slučaju trebala popraviti standard života građana, a ujedno bi se trebalo odrediti i nadležno tijelo koje bi pratilo učinke poduzetih mjera i valoriziralo postignute rezultate jedinica lokalne samouprave. Upozorila je zatim i na apsurd koji se dogodio na području Bjelovarsko-bilogorske županije, gdje je Grad Daruvar odbio da se čitavo područje stavi u područje posebne državne skrbi zbog nejasnih razloga. Nešto im u cijeloj

priči nije bilo jasno, pa zaposlenici tako danas u prosjeku gube oko 450 kuna mjesečno u plaćama, a štete na gospodarskom području još su veće budući da je Daruvar dugo vremena bio pod UNPA zonom i nije se mogao razvijati. Zastupnica Adlešić na kraju izlaganja je napomenula da će kod izmjena navedenih zakona zatražiti da se još jednom razmotre ovakvi teški propusti, kako se više ne bi mogli ponoviti.

Potaknuti brže zapošljavanje stanovništva

U ime Kluba zastupnika HSS-a govorila je zastupnica **Ljubica Lalić**, uvodno ocijenivši da se radi o izmjenama koje nisu opsežne, ali su izuzetno značajne za navedena područja i njihove žitelje. Podsjetila je zatim na motive koji su vodili predlagatelje zakona, ocjenjujući da se time ujedno ostvaruje ujednačeni gospodarski razvoj na prostoru Republike Hrvatske. Za brži povratak stanovništva u krajeve koji su bili zahvaćeni ratom, važna je gospodarska sigurnost i mogućnost zapošljavanja. Nije ugodno živjeti u okruženju objekata koji su još uvijek razrušeni ili zarasli u vegetaciju, te u okruženju minskih polja i masovnih grobnica. Zbog visokog postotka nezaposlenosti u ovim se krajevima nerijetko još uvijek živi od socijalne pomoći, a nizak je i standard jedinica lokalne samouprave. O kojoj kvaliteti života mogu primjericе govoriti žitelji Okučana, koji su nerijetko primorani na odlazak u 85 kilometara udaljeni Slavonski Brod zbog kupovine lijekova. Ovakve mjere proizlaze iz sadašnje politike štednje Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje koje ne može financirati dežurstva više ljekarni.

Zbog ovakvih situacija, Klub zastupnika HSS-a podržava ovaj zakonski prijedlog jer se njime olakšava život stanovnicima na područjima posebne državne skrbi.

U nastavku izlaganja govorio je i zastupnik **Željko Ledinski (HSS)** koji je više pozornosti i vremena u izlaganju posvetio specifičnostima života u brdsko-planinskom području. Zakon koji uređuje ove detalje jedan je od rijetkih koji omo-

gućuje da se dio poreznih sredstava vrati na raspolaganje lokalnoj samoupravi. Ova su područja uglavnom zadovoljna postojećim uredbama, jer imaju zakonsku mogućnost ostvarivanja prihoda koji su potrebni za revitalizaciju života i na ovim područjima. Međutim, visoka stopa nezaposlenosti i nadalje predstavlja limitirajući razvojni element i ozbiljan problem. To su potvrdili i rezultati Okruglog stola koji je nedavno održan u Primorsko-goranskoj županiji, gdje se potvrdilo da je najveći broj zaposlenih upravo u državnim poduzećima.

Potrebno je sačuvati temeljni smisao samouprave i odustati od izravnog uplitanja u proračune općina, gradova i županija.

Ove je procjene zatim i potkrijepio, nizajući statističke podatke o strukturi zaposlenih na primjeru Općine Skrad. Ocijenio je da bi i sama lokalna vlast trebala preispitati i pojedine vlastite mjere, jer neke odluke mogu otežati život na ovim područjima. Tu prije svega misli na određene komunalne naknade koje ne mogu biti jednake u Rijeci i Gorskom kotaru. Određene pogodnosti trebalo bi predvidjeti i prilikom plaćanja naknade za uvođenje električne energije, jer se i takvim potezima utječe na postojećem demografsku i gospodarsku situaciju ovoga područja. Potrebno je nastaviti i jačati proces decentralizacije, jer se time osigurava brži komunalni razvoj, a općine i gradovi nemaju potrebe da se oslanjaju isključivo na državnu pomoć.

Na kraju je konstatirao da će Klub zastupnika HSS-a podržati donošenje oba zakonska prijedloga, te poticati da se obavi analiza i ostalih mjera koje utječu na život u brdsko-planinskim područjima.

Zabrinjavajući socijalni kontrasti

U ime Kluba zastupnika HNS/PGS-a govorio je zastupnik **Nikola Vuljanić**.

On je napomenuo da će Klub podržati sva četiri zakonska prijedloga, dodajući da je potpuno irelevantno tko je od podnositelja bio prvi ili drugi u svojoj inicijativi. Upozorio je da je Hrvatska uvijek bila zemlja kontrasta kada se govori o njejoj geografskoj, kulturno-rolskoj i političkoj dimenziji. Sada su, međutim, vidljivi ozbiljni kontrasti i na socijalnom polju, a da bi se to ublažilo potrebno je poticati regionalni razvoj čitave zemlje. To znači da istu šansu treba pružiti djetetu koje se školuje u Zagrebu na Gornjem gradu, kao i onome koji školu pohađa u mjestu Kukači između Slunja i Tounja. Za sada to nije pravilo, pa je razumljivo nezadovoljstvo građana ovakvim pristupom. Pomoć je i do sada stizala i to prvenstveno do građana koji su živjeli na prostorima od posebne državne skrbi, ali usprkos toj činjenici i ovi krajevi i dana ostaju gospodarski nerazvijeni. Navedena su područja teško nastradala tijekom rata, pa ne čudi bijeg velikog broja stanovnika na druga mjesta, a bježali su i Hrvati i Srbi. Ta područja, međutim, i danas egzistiraju kao područja prikrivenih nacionalnih tenzija, koje najvećim dijelom proizlaze iz siromaštva.

Upozorio je da su inače prirodom bogati krajevi oko Slunja gotovo nenaseljeni, u radijusu od nekoliko desetina kilometara. Velike škole na području Banovine i Korduna koje su nekada imale veliki broj polaznika danas su potpuno prazne i pretvaraju se u staračke domove, pa ne čudi što ljudi odlaze s ovih prostora. Ovo je zajednička nacionalna tragedija, pa je potrebno osmisliti sve zakonske mjere kako bi se opisana situacija promijenila. Revitalizacija ovih prostora vezana je uz pozitivne demografske poticaje pa će Klub zastupnika HNS/PGS-a u potpunosti podržati predloženi zakonski tekst, zaključio je zastupnik Vuljanić.

U ime Kluba zastupnika SDP-a govorio je zastupnik **Nenad Stazić** koji je na početku definirao tri prostora kojima u Republici Hrvatskoj treba snažnija pomoć. Radi se o područjima posebne državne skrbi, brdsko-planinskim područjima, te jadranskim otocima.

Ukoliko bi izostala odgovarajuća potpora države ovi bi prostori opustili, iako ni u sadašnjem trenutku situacija nije idealna.

Decentralizacija odlučivanja i financijskih ulaganja

Svi se dakle, slažemo da su ovakva rješenja potrebna, a situaciju najbolje mogu ocijeniti sami ljudi koji žive na tim prostorima. Ujedno je važno da razmišljamo o daljnjoj decentralizaciji financijskih sredstava na području Hrvatske jer lokalna samouprava može najbolje prepoznati određene prioritete stanovništva. Uspjesi na pojedinim područjima ohrabruju, jer je na nekim područjima došlo i do značajnijeg naseljavanja. Zastupnik Stazić zatim je rekapitulirao pojedine segmente oko pripreme i podnošenja ovog zakonskog prijedloga, podsjećajući i na pojedine akcente koji su se čuli na Okruglom stolu u Skadru, u Primorsko-goranskoj županiji. Ovako prikupljena sredstva omogućila su podizanje objekata infrastrukture, obnovu i izgradnju lokalnih cesta, te škola i vatrogasnih objekata. Nakon što je SDP pokrenuo ovu inicijativu i Vlada je uputila svoje prijedloge, što treba istaknuti kao pozitivnu činjenicu. Pozvao je Vladu da pruži potporu i ostalim prijedlozima koji dolaze iz Kluba zastupnika SDP-a, ocjenjujući da bi se time popravila i ukupna situacija u zemlji.

Da bi se Vladi olakšala situacija, SDP će povući podnijete zakonske prijedloge i glasovati za Vladine prijedloge, jer to i jesu prijedlozi SDP-a, zaključio je zastupnik Stazić.

Ponovno je govorio i mr.sc. **Mato Arlović** ocjenjujući da su svi zastupnički klubovi pozitivno reagirali na podnijete zakonske prijedloge. Njima se osiguravaju određena sredstva za potrebe lokalne samouprave koja zapravo i vodi najviše računa o gospodarskim i demografskim potrebama, te prioritetima na područjima posebne državne skrbi i brdsko-planinskim područjima. Time se ujedno ubrzava i potiče povratak prognanih i raseljenih osoba koje su bile zahvaćene ratnim teškoćama. U takvoj

situaciji Klub zastupnika SDP-a ne želi postavljati proceduralne prepreke, osobito kod izjašnjavanja o amandmanima i oko donošenja samih zakona. Zbog tih ćemo razloga povući iz daljnjeg postupka prijedloge koje smo predložili, objasnio je zastupnik Arlović. Podržavam zakonske prijedloge koje je podnijela Vlada, budući da se u sadržajnom smislu radi o zakonskim prijedlozima koje je pripremio Klub zastupnika SDP-a.

Osnovni cilj Zakona – što brže uklanjanje ratnih posljedica

Zastupnik **Mato Štimac (HDZ)** podržao je predložene zakonske izmjene koje je podnijela Vlada, ističući da se radi o zakonima koji su ostavili pozitivne rezultate na područjima posebne državne skrbi. Opisao je pojedine primjere obnove i revitalizacije kod općina Voćin i Miklauša, čije su jedinice lokalne samouprave dobile značajnu podršku od tekuće fiskalne potpore. Međutim, ova je pomoć oscilirala, a ranija Vlada je svojedobno loše reagirala na opravdane pritužbe koje su stizale od predstavnika lokalnih vlasti. Pozdravio je donošenje ovih zakona, osjenjujući da bi značajnija pomoć mogla imati svojih pozitivnih posljedica i na veću mogućnost zapošljavanja na područjima posebne državne skrbi. To bi zapravo trebao biti i osnovni smisao zakona, jer će se u protivnom raditi samo o promjenama kozmetičke naravi.

Zastupnik **Niko Rebić (HDZ)** govorio je o dobrim stranama Zakona o područjima posebne državne skrbi, koji je donesen još 1996. godine. Imao je za cilj da se što prije otklone ratne posljedice, te da se razoreni krajevi što uspješnije demografski i gospodarski revitaliziraju i približe razini ostalih hrvatskih regija. Ostvareni su i dobri psihološki učinci, jer je na pojedinim područjima zabilježen brži razvoj i povratak stanovništva. Posebice se to osjetilo na području Splitsko-dalmatinske županije, gdje su samo dvije jedinice lokalne samouprave bile okupirane. Radi se o gradu Vrlici i većem dijelu općine Hrvace. Ovim zakonom obnova obi-

teljskih kuća i infrastrukture završena je u rekordnom roku, a učinjeni su i značajni pomaci u povratku stanovništva. Slabi rezultati zabilježeni su pak na području gospodarstva i uspješnijeg zapošljavanja. Poduzetnici nisu reagirali na pogodnosti, jer se u tom vremenu i inače nisu uredno plaćala porezna davanja. Određene slabosti mogu se pripisati i lošim učincima na području pretvorbe i privatizacije. "Dalmatinka" je propala u Sinju, "Cetinka" u Trilju, a slom je doživjela i "Dalma" u Splitu. Međutim, rečeni Zakon nije utjecao na ova zbivanja koja su bila vezana za čitav prostor Republike Hrvatske. Govorio je zatim o gospodarskim mjerama i revitalizaciji proizvodnje na području Vrlike, ukazujući istovremeno na pojedine nelogične poteze koji izviru iz loše osmišljenog koncepta privatizacije.

I on se kritičkim riječima osvrnuo na mjere koje je poduzimala bivša Vlada i njen potpredsjednik, dr.sc. Goran Granić. Već je tada nagovijestio reduciranje i vremensko limitiranje ove potpore, te govorio o ukidanju postojećih olakšica. Ove su najave kulminirale promjenom Zakona, a 28. siječnja 2003. godine Sabor je povodom ovih inicijativa donio neke od svojih najlošijih mjera. Tada se uvode područja od prve do treće skupine, brojne restriktivne mjere, a smanjena su i postojeća prava jedinica lokalne samouprave. Zbog svih navedenih restrikcija, potrebno je donijeti potpuno novi Zakon o područjima od posebne državne skrbi, jer se time sprječava daljnja depopulacija prostora i postojećih naselja.

Izlaganje je zaključio najavom da će podržati predložene zakonske mjere koje je podnijela Vlada.

Zastupnik **Anton Peruško (SDP)** uputio je repliku na izraženu bojazan zastupnika Rebića jer je rekao "da se SDP bojao da će se HDZ prestati skrbiti o tim područjima". Smatra da ovakva podmetanja nisu korektna. Na ovakve ocjene zastupnik Niko Rebić reagirao je odgovorom na repliku. Napomenuo je da se nije bojao za takvu soluciju, već je reagirao na ironiju onih koji su zapravo ukinuli pojedina prava i beneficije područjima od posebne državne skrbi.

Olakšan je povratak prognanog stanovništva

Zatim je govorila zastupnica **Ruža Lelić (HDZ)** koja je ocijenila da dosadašnje rasprave nagovješćuju prihvaćanje predloženih zakonskih mjera. Zatim je preciznije iznijela mjere koje izviru iz pojedinih odredbi Zakona, podsjećajući na niz poticajnih akata koje olakšavaju proces povratka stanovništva i revitalizaciju gospodarstva i ukupne infrastrukture na područjima posebne državne skrbi. Bilo bi dobro da se ove mjere protegnu i na one koji se žele trajno naseliti u ovim područjima Hrvatske, jer se time dodatno potiče ravnomjerni razvoj svih područja. Postoji potreba da se ovakav koncept i dalje potiče, a veliki rasponi u visini bruto društvenog proizvoda po stanovniku u pojedinim područjima, upozoravaju da se ovaj problem i dalje zaoštrava. Razlike su velike; od 1350 USA dolara po stanovniku na području Ličko-senjske županije više od 19 tisuća dolara po stanovniku na području Zagreba. Županija Vukovarsko-srijemska imala je tijekom 2003. godine svega 1810 dolara po stanovniku, što iznosi 28,3% od prosjeka Republike Hrvatske. Zato su ove mjere i dalje potrebne budući da se time potiče gospodarski razvoj i demografska obnova u slabije razvijenim županijama. Budući da su potrebe jedinica lokalne samouprave na ovim područjima i dalje velike, potrebno je produžiti postojeće mjere.

Govorila je zatim o kriterijima i skupinama unutar područja posebne državne skrbi, uspoređujući stopu nezaposlenosti u Vukovarsko-srijemskoj županiji koja iznosi čak 37,7% i stope od svega 6% na području Istarske županije. Dosadašnje mjere su sigurno bile značajne, ali one same po sebi nisu dovoljne, jer su potrebni snažniji poticaji koji bi doveli do ukupne revitalizacije poljoprivrede, a osobito stočarstva, povrtlarstva, voćarstva i organiziranog otkupa poljoprivrednih proizvoda, kao i poticanja malog i srednjeg poduzetništva. Ove bi mjere trebale zaustaviti negati-

vne demografske trendove, zaključila je zastupnica Lelić.

Zastupnik **Vlado Jelkovic (HDZ)** ocijenio je da postojeća razina potpore neće uspjeti riješiti nagomilane probleme na područjima od posebne državne skrbi, odnosno na brdsko-planinskim područjima. One će međutim, pomoći da se uklone određeni vitalni problemi na područjima od posebne državne skrbi. Govorio je o pitanju trošenja namjenskih i nenamjenskih sredstava, ocjenjujući da država ipak ne bi trebala striktno propisivati troškovnik načelnicima, gradonačelnicima i poglavarstvima, budući da time narušava temeljni smisao samouprave. Oni najbolje znaju svoje prioritete. Negdje je to škola ili vrtić, odnosno izgradnja komunalne infrastrukture, a i dalje treba poticati i ohrabrivati proces decentralizacije. Država će još dugo morati pomagati pojedinim područjima koja nemaju stabilne izvore prihoda, a ovi zakonski prijedlozi snažno utječu na svakodnevni život oko 1,3 milijuna stanovnika na području Republike Hrvatske. Iz te se činjenice i prepoznaje veliki značaj ovih zakona, ocijenio je zastupnik. Dio dohotka i dobiti koje je država ustupila ovim gradovima i općinama iznosi 587 milijuna kuna, a dio povrata po godišnjim prijavama iznosi 364 milijuna kuna. Da nije ovih sredstava pojedina područja od posebne državne skrbi ne bi uopće mogla funkcionirati, pa zato treba pružiti punu potporu u trenutku odlučivanja o predloženim mjerama.

Utvrđiti nadležnosti pojedinih ministarstava

Zastupnica **Biserka Perman (SDP)** smatra da svi zastupnici dijele uvjerenje o potrebi pomoći navedenim područjima, te da je opravdano da primjena navedenih zakonskih mjera postane traj-

na. I ona je iznijela pojedine segmente koji su se čuli na tematskom Okruglom stolu, koji je organiziran na području Primorsko-goranske županije. I tamo je dominiralo uvjerenje o potrebi trajnih mjera koje bi pokrenule situaciju na područjima od posebne državne skrbi i na brdsko-planinskim područjima. Zadovoljna je i činjenicom što je Vlada prepoznala ovu inicijativu, te svojim prijedlogom zapravo poduprla prijedlog koji je već ranio podnio Klub zastupnika SDP-a. Međutim, u ovom trenutku nije važno tko je prvi pokrenuo inicijativu, već što bolja primjena Zakona, te život i napredak ovih područja. Ukazala je zatim na pojedine predložene zakonske članke koje bi trebalo preciznije normirati. Osim toga, potrebno je uskladiti nazive i utvrditi nadležnost pojedinih ministarstava u smislu njihovog sadašnjeg ustrojstva i djelokruga rada.

Naglasila je da je željela podnijeti amandman kojim bi se ispravile pojedine nepreciznosti, ali zbog razloga poslovničke naravi ocjenjuje da bi bilo bolje da sama Vlada obavi ove promjene.

Potrebno je riješiti potrebe i očekivanja i doseljenika

Tada je riječ dobila zastupnica **Zdenka Babić-Petričević (HDZ)** koja je objedinila pojedina zapažanja oko oba zakonska prijedloga. Smatra, naime, da bi se posljedice rata trebale brže uklanjati i za one stanovnike koji su u vrijeme agresije na Republiku Hrvatsku i Republiku Bosnu i Hercegovinu bili prognani, kao i na useljenike koji su u Hrvatsku došli iz Vojvodine, Crne Gore, Kosova i Bosne i Hercegovine. Tim je ljudima potrebna pomoć u osnovnim stvarima, a to je krov nad glavom, odnosno rješavanje stambenog pitanja. Ovo je pitanje samo djelomično riješeno, pa

dosadašnje napore svakako treba ohrabriti i nastaviti. Osim toga, privremeni smještaj državu više košta od trajnog rješavanja stambenog pitanja za doseljenike u Hrvatsku. Postojeće probleme nerijetko i danas usporava i otežava rješavanje pitanja oko dokumenata, državljanstva i domovnice, a važno je riješiti i pitanje dodatka na mirovine, sukladno zakonskim propisima koji su doneseni do 31. prosinca 2004. godine. Uz već nabrojane probleme, potrebno je ukloniti administrativne prepreke oko korištenja zdravstvenog osiguranja, a to je opet vezano uz kompletiranje dokumentacije za svakog pojedinca.

Evo, to su osnovni problemi useljenika koji su se uselili ne svojom voljom, a i dalje se useljavaju na području od posebne državne skrbi i na brdsko-planinskim područjima, zaključila je zastupnica Babić-Petričević. Zaključno je zatražila da se riješe i problemi oko financiranja programa i pomoći koja se odnosi na Imotski i njegovu okolinu.

Zatim je predsjedavajuća zaključila raspravu, a u nastavku rada Hrvatskog sabora pristupilo se glasovanju.

Prvo se glasovalo o Konačnom prijedlogu zakona o područjima posebne državne skrbi.

Ovaj je Zakon usvojen većinom glasova; 92 glasa "za", 3 "suzdržana" i svega 2 "protiv". Predsjedavajući je konstatirao da je donesen Zakon o izmjeni Zakona o područjima posebne državne skrbi.

Zatim su se zastupnici očitovali i o slijedećem zakonskom prijedlogu. Zakon o izmjeni Zakona o brdsko-planinskim područjima donesen je također većinom glasova. Sa 92 glasa "za", 2 "suzdržana" i 3 "protiv" donesen je zakonski tekst kojega je podnijela Vlada Republike Hrvatske.

V.Ž.

PRIJEDLOG ZAKONA O OBEŠTEĆENJU KORISNIKA MIROVINA

Za većinu adekvatniji umirovljenički Fond

Ovim Prijedlogom utvrđuje se pravo na obeštećenje korisnika mirovina, način i postupak, te vrijeme i oblici obeštećenja i druga pitanja utvrđena Odlukom Ustavnog suda RH od 12. svibnja 1998. godine. Predlagatelj je zastupnik Damir Kajin.

O PRIJEDLOGU

Obeštećenje je razlika između isplaćenih mirovina i drugih mirovinskih primanja i mirovina koje su se trebale isplaćivati sukladno rastu plaća prema tada važećim zakonskim propisima. Pravo na obeštećenje imaju korisnici mirovina umirovljeni u razdoblju od kolovoza 1993. do prosinca 1998.

IDS tvrdi da je dug moguće vratiti, ukoliko iznosi 20 milijardi kuna, u 7 ili 8 godina i to putem obveznica.

Zavod će nakon izračuna iznosa obeštećenja u skladu s odredbama ovog Zakona, svakom umirovljeniku, korisniku obiteljske mirovine i zakonskim nasljednicima izdati rješenje o iznosu obeštećenja, kao razlike između isplaćenih mirovinskih primanja i pripadajuće mirovine. Rješenje o iznosu obeštećenja i načinu njegove isplate Zavod će po službenoj dužnosti dati najkasnije u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona, stoji u Prijedlogu.

Korisnicima prava na obeštećenje Zavod će izdavati obveznice RH. Obveznice su isplative u godišnjim obrocima, tijekom 8 godina, počevši od 2005. godine, a koje dospijevaju na naplatu svakog 1. listopada u kalendarskoj godini. Obveznica glasi na donositelja. Imatelj obveznice može obveznicu koristiti za kupnju dionica ili udjela kojim raspolaže Hrvatski fond za privatizaciju, te kao platežno sredstvo pri kupnji nekretnina u vlasništvu RH i drugih vrijednosti sukladno odredbama posebnih zakona. Sredstva za isplatu ukupnog obeštećenja umirovljenicima utvrđenog ovim zakonom, osigurati će se iz državnog proračuna.

Za provedbu ovog Zakona potrebna su financijska sredstva u iznosu od 20.500.000.000,00 kuna kroz period od 8 godina. Sredstva za obveznice će se namiriti iz vrijednosti imovine Hrvatskog fonda za privatizaciju, te prodajom javnih poduzeća u vlasništvu RH, stoji u Prijedlogu.

Nakon rasprave zastupnici su većinom glasova donijeli Zaključak kojim ne prihvaćaju Prijedlog zakona o obeštećenju korisnika mirovina, zbog razloga navedenih u mišljenju Vlade RH i izvješćima radnih tijela.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo ne podupire donošenje ovog Zakona iz razloga iznesenih u mišljenju Vlade RH.

Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo raspravio je predmetni Prijedlog kao matično radno tijelo. Sje-

dnici Odbora nije bio nazočan predstavnik predlagatelja. Članovi Odbora bili su upoznati s mišljenjem Vlade o predmetnom Prijedlogu. U kraćoj raspravi većina članova Odbora bila je mišljenja da je materija koju obuhvaća Prijedlog već uređena Zakonom o provođenju Odluke Ustavnog suda RH od 12. svibnja 1998. godine. Citirani Zakon stupio je na snagu u kolovozu 2004. godine, a iz njegovih odredbi proizlazi obveza osnivanja posebnog fonda, temeljem odredbi posebnog zakona, u roku godinu dana, dakle, do kolovoza 2005. godine se treba ustrojiti i početi s radom ovaj posebni fond.

Materija koju obuhvaća Prijedlog već uređena Zakonom o provođenju Odluke Ustavnog suda RH od 12. svibnja 1998. godine.

Članovi Odbora istaknuli su da se ovog trenutka još ne mogu procjenjivati učinci primjene postojećeg Zakona i sukladno tome predlagati eventualna drugačija rješenja. Tijekom rasprave izraženo je i mišljenje da se jasnijom definicijom pojma obeštećenja i utvrđivanjem načina isplate putem obveznica RH na kvalitetniji način regulira pitanje obeštećenja korisnika mirovina.

No, istovremeno je upozoreno da bi ovaj način isplate obeštećenja i osiguranja sredstava doveo do povećanja javnog duga RH, pa je i iz tog razloga upitno rje-

šenje kakvo se nudi ovim Prijedlogom zakona.

Nakon provedene rasprave, članovi Odbora su većinom glasova odlučili predložiti Hrvatskom saboru zaključak kojim se ne prihvaća Prijedlog zakona o obeštećenju korisnika mirovina, u tekstu kako ga je predložio Damir Kajin.

MIŠLJENJE VLADE

Vlada RH predlaže Hrvatskom saboru da ne prihvati ovaj Prijedlog zakona iz slijedećih razloga: Materija koju obuhvaća predmetni zakon u cijelosti je uređena Zakonom o provođenju Odluke Ustavnog suda RH od 12. svibnja 1998. godine, koji je stupio na snagu 5. kolovoza 2004. godine.

Obeštećenje korisnika mirovina prema odredbama ovoga Zakona ostvariti će se putem posebnog fonda koji će se osnovati posebnim zakonom i kojim će se urediti njegova djelatnost, te prava i obveze u provođenju načina obeštećenja. Istim Zakonom utvrđen je i rok od godinu dana, točnije do 5. kolovoza 2005. godine, do kojeg će se ustrojiti i početi s radom posebni fond.

RASPRAVA

U prikazu ovog Prijedloga poslužili smo se izlaganjem predlagatelja, zastupnika **Damira Kajina (IDS)**.

Rekao je da prosječna mirovina u siječnju 2005. iznosi 41,2% prosječne plaće, a da je ta ista prosječna mirovina pred godinu dana iznosila 42,4% prosječne plaće. "Umjesto da shodno ugovorima HSU i Vlade prosječna mirovina sa 1. siječnjem 2005. godine iznosi 50% prosječne plaće, ona će zasigurno do konca ove godine biti manja i od ovih niskih 41,2%".

Pita koja je razlika između povrata duga i obeštećenja i odgovara da je nema. "Država je zasigurno, to odluka Ustavnog suda konstatira, dužna 30 do 40 mirovina našim umirovljenicima koji su umirovljeni nakon 93. godine i bojim se da im država u ovom trenutku ne kani vratiti ni cent bez obzira na neka deklarativna obećanja".

Naime, povrat duga putem Fonda trebao bi početi 2007. godine nakon parlamentarnih izbora, što znači da se ovo pitanje kani prepustiti na rješavanje drugoj Vladi, napominje Kajin.

"Ono čega se treba plašiti je da bi se ovaj fond mogao vrlo lako pretvoriti u mehanizam totalne rasprodaje RH", ukoliko bi se išlo na prodaju dionica javnih poduzeća HEP-a, Hrvatskih šuma i sl. Osvrnuo se na riječi Jadranke Kosor koja je rekla da nema dionica za povrat duga, što tvrdi i Klub zastupnika IDS-a.

"IDS želi da se građani, naši umirovljenici ne obmanjuju imaginarnim obećanjima o povratu duga dionicama, kada svi u Parlamentu znamo da to nije moguće".

Prijedlog jasno kaže da će umirovljenici dobiti razliku između onoga što je isplaćeno na ime mirovina i onoga što im je prema Zakonu trebalo biti isplaćeno.

IDS tvrdi da je dug moguće vratiti, ukoliko iznosi 20 milijardi kuna, u 7 ili 8 godina i to putem obveznica i da je to puno lakše naspram usklađenja mirovina shodno sporazumu između HDZ-a i HSU-a.

Rekao je da se IDS odlučio na ovaj zakon na zahtjev prvenstveno same Matice umirovljenika, da bi u međuvremenu oni od tog zakona odustali.

Osvrnuo se na bitne odredbe ovog Prijedloga.

U članku 4. govori se da pravo na obeštećenje imaju korisnici mirovina umirovljeni u razdoblju od kolovoza 93. do prosinca 98. Ako je korisnik mirovine umro, pravo na obeštećenje imaju korisnici obiteljske mirovine, a ako iza umrlog umirovljenika nema korisnika obiteljske mirovine, pravo na obeštećenje stječu potomci prvog nasljednog reda sukladno Zakonu o nasljeđivanju.

Korisnicima prava na obeštećenje Zavod bi izdao obveznice RH. Obveznice su isplative u godišnjim obrocima

tijekom osam godina počevši od 2005. godine, a dospijevaju na naplatu svakog 1. listopada u kalendarskoj godini.

Do 2012. godine mogla bi se ispoštovati cijela obveza, ako je ona 20 milijardi kuna. Članak 14. govori da će se sredstva za isplatu ukupnog obeštećenja umirovljenicima utvrđenog ovim zakonom osigurati iz državnog proračuna.

"Ono što nije moguće u ovom trenutku, to je uskladiti mirovine s prosječnim plaćama od recimo 50, 60 ili 70% u 2005., 2006. ili 2007. godini, jer u 2005. godini za 50%-tno usklađenje mirovina u odnosu na prosječnu plaću trebalo bi osigurati 6 milijardi kuna, 2006. godine za 60%-tno usklađenje mirovina između 12 i 14 milijardi, a 2007. godine ako bi bila prosječna mirovina 70% prosječne plaće trebalo bi izdvojiti čak 18 ili 20 milijardi kuna, što je naprosto nemoguće".

Po ovom, predloženom modelu, u 2005. godini treba izdvojiti 500 milijuna kuna, milijardu kuna u 2006. godini, milijardu i 500 milijuna kuna u 2007. godini, itd. do 2012. godine, što je moguće ostvariti, smatra Kajin.

Naglašava da su obveznice jedini mogući način za obeštećenje umirovljenika.

Zamolio je zastupnike da podrže Prijedlog u prvom čitanju, da se uputi u drugo čitanje, kako bi isti mogao stupiti na snagu 1. listopada ove godine.

Nakon uvodne riječi predlagateljica, Damira Kajina (IDS), otpočela je rasprava po klubovima zastupnika. U ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio je **Dražen Bošnjaković (HDZ)**.

Klub neće podržati Prijedlog iz razloga što je prošle godine donesen Zakon kojim je određen način obeštećenja umirovljenika, putem Fonda, a Zakon o osnivanju tog Fonda treba se donijeti do kolovoza mjeseca ove godine.

Obveznice isplative u godišnjim obrocima

Ljubica Lalić (HSS) govorila je u ime Kluba zastupnika HSS-a. Klub podržava Prijedlog zastupnika Kajina. Lalić je rekla da je Vlada, predlažući odbijanje

ovog Prijedloga, kao razlog odbijanja navela da je materija koju obuhvaća u cijelosti uređena Zakonom o provođenju Odluke Ustavnog suda RH od 12. svibnja 1998. godine koji je stupio na snagu 5. kolovoza 2004. godine.

Zastupnica ističe da je nesporno da je ova materija uređena Zakonom koji uređuje da će se umirovljenici oštećiti putem posebnog Fonda, međutim, nesporno je i to da se još uvijek ne zna što će činiti imovinu tog Fonda, što je preduvjet samog obeštećenja. "Umirovljenici će morati čekati dividende društava kapitala čijih je dionica i udjela vlasnik Fond, a tek tada će doći do parcijalnih isplata ovisno o tome koliki su iznosi dividendi". Drži da je postojeće rješenje puno nepoznanica i nepreciznosti proizlazih iz samog zakona, ali i iz obrazloženja koja su davali predstavnici Vlade. Naime, u raspravi zastupnici su koristili termin povrat duga, čemu su se usprotivili predstavnici Vlade i zastupnici vladajuće koalicije, tvrdeći da se ne radi o povratu duga, već o obeštećenju. Iz tog prijedloga izrodilo se pitanje što umirovljenici uopće trebaju dobiti, da li isplatu duga, što podrazumijeva razliku između onoga što im je u vremenskom razdoblju 1993. do 1998. isplaćeno i onoga što bi im trebalo biti isplaćeno ili će dobiti obeštećenje pod kojim se može podrazumijevati i do 10 ili 20% stvarno nastalog duga.

Zastupnica ističe da ovu dilemu, nastalu inzistiranjem na terminološkoj razlici rješava upravo ovaj Prijedlog zakona o obeštećenju korisnika mirovina.

Tako se u članku 2. Prijedloga izričito kaže da obeštećenje korisnicima mirovina u smislu ovog Zakona je razlika između isplaćenih mirovina i mirovina koje su se sukladno odredbama Zakona o osnovnim pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja trebale uskladiti s rastom plaća i to za razdoblje od kolovoza 1993. do prosinca 1998. godine.

Lalić naglašava da za razliku od važećeg zakona koji umirovljenicima ne kaže ni kada će, ni koliko dobiti, ovaj Prijedlog jasno kaže da će umirovljenici dobiti razliku između onoga što je isplaćeno na ime mirovina i onoga što

im je prema Zakonu trebalo biti isplaćeno. Nadalje, Prijedlog kaže i kako će obeštećenje biti isplaćeno, u obveznicama RH koje će biti isplative u godišnjim obrocima, počevši od 2005. godine, a koje dospijevaju na naplatu svakog prvog listopada u kalendarskoj godini.

Međutim, obveznica je utrživa i ranije, jer imatelju može koristiti za kupnju dionica ili udjela kojima raspolaže Hrvatski fond za privatizaciju, te kao platežno sredstvo za kupovinu nekretnina u vlasništvu RH i drugih vrijednosti sukladno odredbama posebnih zakona.

Prijedlog pravedniji od sada važećeg Zakona

Lalić smatra da bi prihvaćanjem ovog Prijedloga zakona svaki umirovljenik znao da će svoju razliku dobiti i to u jednakim godišnjim obrocima kroz narednih osam godina, a ako želi može i ranije svoje obveznice uložiti u dionice ili udjele, i to ne po procijenjenoj vrijednosti koja je najčešće precijenjena, već po tržišnoj kao najvjerodostojnijoj. Umirovljenik može obveznicama odmah kupiti i nekretnine, što znači i stanove koje sada mjesečno otplaćuje.

"Ono što se pokušava prigovoriti ovom prijedlogu je višegodišnji povrat, no budimo realni i jasno recimo da jednokratna isplata nije moguća". Naime, predlagatelj predviđa da bi za isplatu bilo potrebno 20 i pol milijardi kuna, a taj iznos nije moguće jednokratno isplatiti.

Ističe da su obveznice nasljedive, što znači da prava prelaze na nasljednike. "Ovo rješenje je pravednije od postojećeg, jer pravo na obveznice imaju nasljednici onih umirovljenika kojima je također isplaćena mirovina manja od pripadajuće, a nisu dočekali ni odluku Ustavnog suda, niti zakona".

Prijedlog obvezuje Zavod za mirovinsko osiguranje da u roku od godinu dana izračuna iznos duga, te svakom umirovljeniku, korisniku obiteljske mirovine i zakonskim nasljednicima izda rješenje o iznosu obeštećenja kao razlike između isplaćenih mirovinskih primanja i pripadajuće mirovine.

Klub zastupnika HSS-a podržava Prijedlog zakona o obeštećenju korisnika mirovina kao bolji i pravedniji od sada važećeg.

Materija već regulirana na najbolji način

U ime Kluba zastupnika HSU-a govorio je **Silvano Hrelja (HSU)**. Drži da Prijedlog Kajina nije baš tako neopterećujući za državni proračun, jer u njemu stoji da u zadnje tri godine provedbe zakona treba isplatiti iz državnog proračuna 13 milijardi kuna. "Ovaj Prijedlog je prerađeni radni materijal Matice umirovljenika kojeg je ona uputila na raspravu u svoje podružnice".

Drži nelogičnim da predlagatelj nudi ovaj Prijedlog zakona obzirom na to da je Hrvatski sabor 15. srpnja 2004. godine usvojio Zakon o provođenju odluke Ustavnog suda od 12. svibnja 1998. godine kojim je regulirana ova materija "na najbolji mogući način". Naime, objašnjava da je od 5. kolovoza 2004. godine dug postao nasljedno pravo, naime, mirovinski sustav ne poznaje riječ dug, ni nasljedno pravo i bilo je nužno problematiku izvući iz mirovinskog sustava. Drugo, zakon je reaktivirao 711 tisuća postupaka koji su bili u zastari u upravnom postupku.

Ovaj Prijedlog je prerađeni radni materijal Matice umirovljenika kojeg je ona uputila na raspravu u svoje podružnice.

"Zakon predviđa individualni obračun duga, dakle, jedino ispravno da bi se s problematikom duga došlo na kraj, što nije do sada ni jedan zakon rješavao".

Zakon definira da se putem poslovanja posebnog fonda u koji država unosi imovinu izvrši obeštećenje umirovljenika. Zakon je predvidio rokove za dovršetak obračuna, odnosno dostavu obavijesti umirovljenicima o iznosu obeštećenja i za početak rada fonda, a to je 5. kolovoza 2005. godine. Napominje da

su umirovljeničke udruge pristale na ovaj način rješavanja problema, "i to na način da je potrebno dvije godine da se od imovine napravi novac i da bi u narednih pet godina počevši od 2007. godine trebalo isplatiti umirovljenike".

Rekao je da je Hrvatska stranka umirovljenika veoma aktivan pregovarač s Vladom RH. "Mi smo kao pregovarači i kao koalicijski partneri zadovoljni s imovinom koja je ponuđena, ali smo nezadovoljni s rokovima i nadam se da ćemo u vrlo kratkom vremenu doći do pozicija kad možemo javnost obavijestiti i u Saboru prezentirati Prijedlog zakona o umirovljeničkom fondu".

Damir Kajin (IDS) javio se u svojstvu predlagatelja. Rekao je da IDS nije ništa prepisao od drugoga i pozvao je HSU da podrži ovaj Prijedlog i propusti ga u drugo čitanje. "Zamoljeni smo od predstavnika Matice umirovljenika da u saborsku proceduru uputimo njihov zakonski prijedlog kojega očigledno neke druge političke opcije nisu bile spremne poslati". Postavlja pitanje zašto gospodin Lokner sada odustaje od svog zakonskog prijedloga.

Pero Kovačević (HSP) javio se u ime Kluba zastupnika HSP-a. Rekao je da je HSP po ovom pitanju dosljedan svom stajalištu još od 12. svibnja 1998. godine, "da jedan dio duga treba vratiti u kešu, a jedan dio u obveznicama". Stoga podržavaju ovaj Prijedlog. "Umirovljenike zanima da dobiju rješenje Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje gdje će pisati koliko je kome država dužna i kada će početi vraćanje".

Pravo na obeštećenje stječu potomci

Valter Poropat (IDS) javio se u ime Kluba zastupnika IDS-a. Smatra da je ovaj Prijedlog način sigurnog obeštećenja korisnika mirovina odnosno povrata duga umirovljenicima. Ovim Prijedlogom određuje se pravo na povrat novca korisnicima mirovina, način i postupak, te vrijeme i oblici obeštećenja, kao i ostala pitanja utvrđena odlukom Ustavnog suda RH od 12. svibnja 1998. godine.

Pravo na obeštećenje imaju korisnici mirovina umirovljeni u razdoblju od kolovoza 1993. do prosinca 1998. godine. Ako je korisnik umro pravo na obeštećenje imaju korisnici obiteljske mirovine, a ako iza umrlog umirovljenika nema korisnika obiteljske mirovine, pravo na obeštećenje stječu potomci sukladno Zakonu o nasljeđivanju.

Pravo na obeštećenje imaju korisnici mirovina umirovljeni u razdoblju od kolovoza 1993. do prosinca 1998. godine.

Poropat ističe da će HZMO uz utvrđeni iznos u obeštećenju u roku od 6 mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona izdati rješenje o iznosu obeštećenja ali i način njegove isplate. Zavod će izdati obveznice RH koje su isplative u godišnjim obrocima tijekom 8 godina na način kako je prikazano u članku 12. Prijedloga. Smatra da su ovakva izdvajanja iz proračuna moguća, imajući u vidu da BDP raste godišnje po stopi od 4%. Pozvao je zastupnike da podrže ovaj Prijedlog.

U ime Kluba zastupnika IDS-a nastavno je govorila **Dorothea-Pešić Bukovac (IDS)**. Izjavila je da svakodnevno dobiva pisma umirovljenika koji se ne slažu s rješavanjem problema umirovljenika na način HSU.

IDS se zalaže da se korisnicima prava na obeštećenje izdaju obveznice RH koje bi bile isplative u jednakim godišnjim obrocima kroz nekoliko godina, 7 ili 8, a koje bi glasile na donositelja.

"Dug koji je stvoren do sada je u prosjeku sigurno negdje oko 25 tisuća kuna po jednom umirovljeniku". Ističe da je nesporna činjenica da dug postoji, a da je ovaj Prijedlog sigurno bolji od još uvijek "imaginarnog" fonda za kojeg se ne zna na koji način će se osnovati i s kojim dionicama.

Ističe da je odluka Ustavnog suda neosporna i da se umirovljenici moraju obeštetiti.

Bez podrške SDP-a

U ime Kluba zastupnika SDP-a govorio je **Nenad Stazić (SDP)**. Ustvrdio je da SDP neće podržati ovaj Prijedlog. "Matešina Vlada u vrijeme prve HDZ-ove administracije vratila je kroz formulu 6% plus 100 kuna 3 milijarde tog duga, Račanova Vlada još oko 18,5 milijardi, ukupno je dakle do sada vraćeno više od 20 milijardi kuna".

Napominje da je po jednom izračunu ukupan dug 24 milijarde i nastavi li se s vraćanjem duga kako je to učinjeno do sada, taj dug će uskoro biti namiren. Neki drugi izračuni spominju dug veći od 40 milijardi kuna i po tim bi izračunima trebalo vratiti još 20, 24 milijarde kuna.

Ova Vlada je ostvarenje svog predizbornog obećanja za ovaj mandat prebacila na neku drugu Vladu.

"Treći, a tu mislim na Vladu, kažu da uopće ne znaju koliki je dug, njega tek treba izračunati za svakog umirovljenika posebno, svakom izdati rješenje, onda osnovati fond, u fond staviti dionice državnih poduzeća, pa onda pričekati da te dionice donesu prinos, i onda dug početi vraćati, 2007. godine".

Stazić ističe da je HDZ vlast osvojio 2003. godine, a 2007. godine ističe četverogodišnji mandat. "Ova Vlada je dakle ostvarenje svog predizbornog obećanja za ovaj mandat prebacila na neku drugu Vladu".

Klub zastupnika SDP-a smatra da treba nastaviti vraćati dug po postojećoj formuli.

Predložena rješenja su neprovediva

Silvano Hrelja (HSU) rekao je da je obeštećenje dobilo karakter imovinskog prava, a time i nasljednog prava tek usvajanjem i stupanjem na snagu Zakona o provedbi odluke Ustavnog suda od 12. svibnja 1998. godine, dakle, od 5.

kolovoza 2004. godine. Ističe da važeći Zakon ne ograničava pravo na obeštećenje nasljednicima, a putem budućeg Fonda to će biti neograničeno nasljedno pravo, ustvari vlasničko pravo.

Smatra da predlagač nudi rješenja koja su neprovediva, pa HSU ne može podržati ovaj Prijedlog, već će ustrajati na finalizaciji započetih rješenja.

Javio se predlagatelj zakona **Damir Kajin (IDS)**. Izrazio je žaljenje što

Vlada nije dala pozitivno mišljenje. Još jednom rekao je da IDS predlaže da se putem obveznica izvrši povrat duga, i to u primjerenom roku od 7 ili 8 godina.

U suprotnom, pita kojim se to dionicama u ovom času može priskrbiti 20 milijardi kuna. "Dovest ćemo se u situaciju da će Fond biti mehanizam totalne rasprodaje RH". Napominje da se od Odluke Ustavnog suda ne može odustati i da nju treba poštovati. Ovime je zaključena rasprava.

Glasovalo se o slijedećem zaključku: "Ne prihvaća se Prijedlog zakona o obeštećenju korisnika mirovina koji je predložio zastupnik Damir Kajin zbog razloga navedenih u mišljenju Vlade i izvješćima radnih tijela". Ovaj Zaključak zastupnici su prihvatili većinom glasova, sa 70 glasova "za", 12 "suzdržanih" i 13 "protiv".

S.Š.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PROIZVODNJI, DISTRIBUCIJI I OPSKRBI TOPLINSKOM ENERGIJOM

Do uštete - ugradnjom kalorimetara i razdjelnika topline

Konačnim prijedlogom zakona o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskom energijom što je predložila Vlada RH na sustavan se i cjelovit način uređuju sva pitanja koja se odnose na uvjete i način obavljanja energetske djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom, prava i obveze subjekata koji obavljaju predmetne djelatnosti, prava i obveze kupaca toplinske energije, osiguravanje sredstava za obavljanje tih djelatnosti, te financiranje izgradnje objekata i uređaja za proizvodnju, distribuciju i opskrbu toplinskom energijom.

Zakon daje sveobuhvatan i kvalitetniji zakonski okvir za funkcioniranje i razvoj toplinske djelatnosti u RH sa svim pravilima, postupcima i procedurama koje su potrebne. Zakonom će se znatno utjecati na cijenu električne i toplinske energije, jer zakon potiče izgradnju kogeneracijskih postrojenja koja u vezanom procesu proizvode električnu i toplinsku energiju koja je znatno isplativija i jeftinija.

Prema Konačnom prijedlogu zakona cijena toplinske energije formirat će se za svako distribucijsko područje prema

proračunskom načelu i uključivat će troškove koji nastaju pri radu energetskog sustava pojedinog distribucijskog područja, a Tarifnim sustavom za usluge energetske djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom sukladno odredbama Konačnog prijedloga zakona provest će se individualizacija potrošnje ugradnjom mjerila potrošnje toplinske energije što znači provedbu načela "potrošač plaća onoliko topline koliko je potrošio".

Ovim zakonskim prijedlogom usklađuje se zakonodavstvo RH sa zakonodavstvom EU, te se u prilogu dostavlja i Izjava o njegovoj usklađenosti s pravnim stečevinom EU i pravnim aktima Vijeća Europe.

Zastupnici su većinom glasova donijeli Zakon o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskom energijom u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, zajedno s prihvaćenim amandmanima Odbora za zakonodavstvo.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga poslužili smo se izlaganjem predstavnika predlagatelja, **Vladimira Vrankovića**, drža-

vnog tajnika u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva.

Nema automatizma u primjeni cijena

Vranković je rekao da nakon prvog čitanja zakona i iscrpne diskusije, gdje su istaknute mnogobrojne primjedbe na uvodni dio Prijedloga zakona, on je preuređen i usklađen sa svim primjedbama koje su kroz diskusiju bile definirane. Kako su zastupnici željeli uvid u stanje toplinarstva u RH, Energetski institut "Hrvoje Požar" izradio je materijal pod nazivom: Pregled stanja i mogućnosti razvoja energetskog sektora u toplinarstvu RH koji se prilaže u prilogu 1. ovog Konačnog prijedloga.

Osnovne razlike između teksta Konačnog prijedloga i Prijedloga zakona su: u članku 16. Konačnog prijedloga u postupku same dodjele koncesije izrijekom je navedeno da ponuđač mora udovoljiti svim uvjetima iz natječaja. Nadalje, izostavljen je automatizam u primjeni cijena toplinske energije, (članak 21. Konačnog prijedloga zakona) i precizirana je odredba kojom se izdvajanje iz toplinskog sustava uz suglasnost distributera ogra-

ničava samo na tarifne kupce toplinske energije koji se nalaze na zajedničkom mjerilu toplinske energije, te su propisani rokovi za davanje suglasnosti kao i na žalbu, članak 23. Konačnog prijedloga.

Treba omogućiti korisnicima toplinske energije da plaćaju ono što stvarno potroše.

Vranković je pojasnio da u starim zgradama koje su napravljene prije 1990. godine cijevi toplinskog sustava prolaze kroz katove i ogrjevna tijela su povezana pod tzv. vertikalama, a ne prema vlasničkim cjelinama. S obzirom na takav raspored nemoguće je bez značajnijeg ulaganja izvršiti potpuno odvajanje pojedinog stana sa sustava, jer osim stanova i prostora koji su na najvišem katu cijevi prolaze kroz stan, pa je grijanje i dalje moguće preko cijevi koje prolaze kroz stan bez obzira što će biti isključen sa sustava odnosno bez radijatora. To je razlog za traženje suglasnosti stanara zbog posebnih prilagodbi i radova koji se moraju obaviti, a potrebna je suglasnost i gospodarskih subjekata koji obavljaju energetske djelatnosti distribucije i opskrbe toplinskom energijom. "Mi smo svjesni da to može biti naizgled sužavanje prava građanima, ali ne smije se dogoditi da u ime prava jednih ugrožavamo druge građane, a ukoliko svi stanari iz neke zgrade zatraže jedinstvenu primjenu ovog prava ovom zakonskom odredbom im se želi izaći u susret tako da lakše to isto pravo ostvare".

Ugradnja uređaja za lokalnu razdiobu toplinske energije

U članku 24. Konačnog prijedloga zakona riješen je i postupak ugradnje uređaja za lokalnu razdiobu toplinske energije, te je određeno da se pitanja koja se odnose na ugradnju uređuju Pravilnikom o načinu raspodjele i obračuna troškova za isporučenu toplinsku energiju koju donosi ministar.

U članku 29. Konačnog prijedloga preciznije je definiran status povlašte-

nog kupca toplinske energije a granice povlaštenosti prema Konačnom prijedlogu zakona mogu se odrediti samo zakonom.

Na cjelovit je način uređen inspekcij-ski nadzor i usklađene su prekršajne kazne sa Zakonom o prekršajima, (član-ci 31. i 32. Konačnog prijedloga zakona). Rok za usklađenje propisa jedinica lokalne samouprave produžen je na godinu dana, (članak 38. Konačnog prijedloga zakona). Određeno je da se sve odredbe zakona primjenjuju danom stupanja zakona na snagu.

Vranković je naglasio da je tekst Prijedloga zakona nomotehnički usklađen i doraden. Osnovne razlike između ovog Konačnog prijedloga i Prijedloga zakona jesu da je u međuvremenu donesen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energiji, pa su izvršene dodatne korekcije. U skladu s tim brisan je izraz kogeneracija iz općih odredbi, te su brisane odredbe o određivanju subjekata koji ne trebaju imati dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje toplinske energije.

Nadalje, u članku 5. stavak 2. Konačnog prijedloga jedinice lokalne i regionalne samouprave putem svog predstavničkog tijela dužne su osigurati da Ured državne uprave u županiji, odnosno upravno tijelo grada Zagreba nadležno za poslove energetike sudjeluje u izradi dokumenta prostornog uređenja.

Jedinica lokalne i regionalne samouprave putem svog predstavničkog tijela dužne su osigurati da Ured državne uprave u županiji odnosno upravno tijelo grada Zagreba nadležno za poslove energetike sudjeluje u postupku izdavanja lokacijske dozvole za građevinu u kojoj se nalazi proizvodni objekt za proizvodnju toplinske energije.

Tu je i određivanje uvjeta ispunjenjem kojih su energetske subjekti dužni dati suglasnost tarifnom kupcu na zajedničkom mjerilu toplinske energije na izdvajanje iz toplinskog sustava.

U Konačnom prijedlogu detaljnije je propisan sadržaj Pravilnika o načinu raspodjele i obračuna troškova za isporučenu toplinsku energiju. Konačno,

jasnije se propisuju uvjeti za stjecanje statusa povlaštenog kupca.

RADNA TIJELA

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu raspravljao je o predmetnom zakonu u svojstvu matičnog radnog tijela. Uvodno izlaganje podnio je predstavnik predlagatelja. Bez rasprave, Odbor je jednoglasno odlučio Hrvatskom saboru predložiti donošenje ovog Zakona.

Odbor za europske integracije raspravljao je o Prijedlogu kao zainteresirano radno tijelo. U raspravi su članovi Odbora potvrdili usklađenost Konačnog prijedloga zakona s pravnom stečevinom EU. Međutim, istaknuto je da se radi o usklađivanju zakonodavstva koje će financijski dodatno opteretiti potrošače. Izneseno je mišljenje da će dodatna ulaganja, koja Zakon propisuje za koncesionare, zapravo biti prenesena na krajnje korisnike toplinske energije koji će u konačnosti plaćati značajno višu cijenu grijanja. Stoga je naglašena potreba pronalaska drugačijeg poslovanja toplinarskog sektora kako bi se građani kao krajnji korisnici zaštitili od dodatnog financijskog opterećivanja.

Također, izraženo je mišljenje da bi upravo zbog negativnih financijskih učinaka Zakona bilo opravdano odgoditi početak njegove primjene do članstva RH u EU.

Odbor je nakon provedene rasprave jednoglasno utvrdio da je Konačni prijedlog zakona usklađen s pravnom stečevinom EU.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje Zakona, a na tekst Konačnog prijedloga podnosi dva amandmana. Prvi je na članak 39. koji se mijenja i glasi: "Postupci započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se prema odredbama Zakona o komunalnom gospodarstvu ("Narodne novine", br. 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03. – pročišćeni tekst, 82/04., 110/04. i 178/04.)". Drugi amandman je na članak 40. gdje se ispred riječi: "stupanje" dodaje riječ: "Do". Obrazloženje za prvi i drugi amandman je da se njima nomotehnički uređuje izričaj.

RASPRAVA

Nakon uvodne riječi predstavnika predlagatelja, državnog tajnika **Vladimira Vrankovića**, otpočela je rasprava.

Ušteda između 18 i 28 posto

Mato Štimac (HDZ) podržava donošenje zakona, smatrajući da treba omogućiti korisnicima toplinske energije da plaćaju ono što stvarno potroše, a ne samo paušalno, isto kao i za električnu energiju, plin, vodu. Pilot projekt koji je rađen u Zagrebu pokazao je da su uštede građana velike, pogotovo na objektima gdje je malo bolja toplinska izolacija. "Imamo primjera da ako je paušalna cijena za grad bila 5 kuna i 40 lipa po kvadratnom metru, nakon ugradnje kalorimetara i razdjelnika topline pala je na 2 kn i 33 lp, odnosno ušteda je između 18 i 28%".

Klub je spreman podržati zakon, pod uvjetom da predlagatelj odgodi njegovu primjenu za stare zgrade do ulaska Hrvatske u EU.

Mišljenja je da se u svakom slučaju radi o velikoj uštedi energije, što će se odraditi i na standard građana. "Smatram da je ovaj zakon dobar i da će u konačnici biti ne samo uštede energije, nego će se to odraziti i na džepove građana".

Zakon da, ali odgoditi primjenu

Josip Leko (SDP) rekao je da je ovo jedan od zakona koji je obveza Hrvatske po Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, ali je pitanje kada on treba stupiti na snagu, odnosno kada je Hrvatska sposobna za primjenu ovakvog zakona.

"Najprije treba reći da bi sve vrste energije trebalo približno izjednačiti, energija je energija bez obzira na izvor". Naglašava da se u ovom zakonu ne defi-

nira pojam tarifni kupac, kako se definiraju drugi pojmovi u članku 2. Konačnog prijedloga i drži da je upravo to bit problema. "Ako se zna, a zna se da cijena toplinske energije danas ne pokriva troškove proizvodnje, a da nismo definirali što je to tarifni kupac, dolazi se do problema koji će ovaj zakon proizvesti".

Smatra da će negativne posljedice trpjeti uglavnom građani slabijeg imovnog stanja, "oni koji su dobili stanove solidarnosti ili koji su stekli stanove u socijalizmu", a ostali kupci će imati privilegije iz ovog zakona, pa će moći plaćati onoliko koliko potroše.

Zaključio je da se zakon treba donijeti, ali da se njegova primjena treba odgoditi do tada kada Hrvatska uđe u EU. Pritom je napomenuo da se trebaju izjednačiti cijene svih vrsta energenata.

Replicirao je **Mato Štimac (HDZ)**. Osvrnuo se na navod Stazića da će siromašni stanari plaćati više i da ovaj zakon njima ne pogoduje. "Baš obrnuto, neće biti oštećen, pokazalo se da u svakom slučaju plaćaju manje", što pokazuje pilot projekt proveden u Zagrebu koji je obuhvatio 15 zgrada. Što se tiče troškova ugradnje, drži da se ovo pitanje može riješiti putem pričuve gdje bi se pomoglo ljudima da to otplate kroz godinu dana.

Josip Leko (SDP) odgovorio je na repliku. Rekao je da zakon nije simuliran u praksi, a i u ovom Prijedlogu je konstatirano da cijena energije koja su plaćala domaćinstva i građani ne pokri-va troškove.

Zakon nije uvažio stvarno stanje

Zvonimir Mršić (SDP) u pojedinačnoj raspravi izrekao je stav Kluba zastupnika SDP-a, prema kojem je Klub spreman podržati zakon, pod uvjetom da predlagatelj odgodi njegovu primjenu za stare zgrade do ulaska Hrvatske u EU.

Naime, ovo je zakon kojim se usklađuje naše zakonodavstvo s pravnom stečevinom EU i kao takav je doista usklađen. Međutim, zakon nije uvažio stanje

u kojem se trenutno toplinarstvo, odnosno zgrade koje se opskrbljuju toplinskom energijom u Hrvatskoj nalaze i on će biti vrlo nepovoljan za stanare i korisnike toplinske energije u starim zgradama. Dapače, bit će nepovoljniji što je zgrada starija, odnosno što su postrojenja za isporuku toplinske energije u trošnijem stanju. Napominje da su potrebna značajnija i veća ulaganja da bi se osigurala isporuka toplinske energije onakva kao što se zakonom predviđa.

"Bilo bi možda najbolje kada bi se zakon primjenjivao za nove zgrade ili za zgrade stare do 5 godina, a da se ostavi za ostale zgrade vrijeme prilagodbe do trenutka ulaska Hrvatske u EU". Napominje da Hrvatska ničim nije obvezatna da ovaj zakon stupi na snagu ili da se primjenjuje na sve zgrade prije nego što Hrvatska postane punopravna članica EU. Naime, ne može se poreći da starije zgrade trebaju napraviti značajnija ulaganja koja su potrebna da zakon bude primjenjiv.

Svako potrebno ulaganje da bi se ovaj zakon primijenio bit će preneseno na teret potrošača i cijena toplinske energije će porasti.

Mršić naglašava da stupanjem na snagu zakona toplinska energija postaje isključivo tržišna kategorija, izuzev mogućnosti da se izravno iz lokalnih proračuna subvencionira cijena energije koja će biti naplaćivana građanima. Cijena toplinske energije sastojat će se od dva dijela, cijene ulaznog energenta, kao biomasa i cijene troškova funkcioniranja koncesionara.

"Budući da je velika većina naših zgrada, posebice do 90-tih godina građena neracionalno, dakle, nije građena da bi se u jednom trenutku s njima tržišno upravljalo, onda su i ovi sustavi unutar tih zgrada tako neracionalni da će trebati ogromna ulaganja s osnova potrošača da se to prilagodi". Ističe da će svako potrebno ulaganje da bi se ovaj zakon primijenio biti preneseno na

teret potrošača i cijena toplinske energije će porasti.

Drži da se ukupna odgovornost prebacuje na jedinice lokalne samouprave, jer one postaju odgovorne za davanje koncesije, za isporuku toplinske energije, za funkcioniranje sustava.

Obveza jedinica lokalne samouprave

”Ako se dogodi da nikome na tržišnim osnovama nije racionalno osnivati tvrtku ili se javiti na koncesiju koju će pojedine jedinice lokalne samouprave raspisati, jedinica lokalne samouprave ima obvezu sama osnovati tvrtku koja će se baviti isporukom toplinske energije”.

Klub zastupnika SDP-a predlaže da se zakon donese, ali da predlagatelj intervenira amandmanom na način da se zakon počinje primjenjivati za nove zgrade i za zgrade ne starije od pet godina, a da za sve ostale ovaj zakon vrijedi od trenutka ulaska Hrvatske u EU, ostavljajući vre-

mena potrošačima za potrebna ulaganja kako bi se zakon mogao primijeniti.

Mato Štimac (HDZ) ispravio je navod da će cijena rasti i da će svi troškovi pasti na krajnjeg korisnika. ”Distributer je dužan u roku dvije godine staviti kalorimetar pred zgradu, na krajnjem potrošaču su samo razdjelnici topline, znači ne idu svi troškovi na krajnjeg potrošača nego jedan dio, a veći snosi distributer”. Zaključio je da sve analize na pilot projektima pokazuju da će biti smanjenje za 20%.

Distributivna mreža u lošem stanju

U ime Kluba zastupnika HNS/PGS-a javio se **Jakša Marasović**. Napominje da osim Osijeka i dijela Zagreba, u cijeloj Hrvatskoj cijena koju plaća krajnji potrošač ne pokriva proizvodnu cijenu. ”To samo po sebi govori u kakvom je stanju oprema koja proizvodi toplinsku energiju i u kakvom je stanju distributivna mreža, pa je vjerojatno da će trebati

puno vremena i novaca da se problem riješi, a ne vidim drugog rješenja izuzev da to plati onaj tko troši energiju”.

Predstavnik Vlade, **Vladimir Vranković** dao je zaključnu riječ. Rekao je da je intencija predlagača zakona da se uvede red u ovo područje i da se u budućnosti omogući sigurna opskrba ovom vrstom energije. ”Mislim da smo makar onaj temelj pogodili, a tijekom primjene, kao što je slučaj sa svim zakonima, vršit će se dorade i popravljivanja u cilju što kvalitetnije opskrbe građanstva ovom vrstom energije”.

Ovime je zaključena rasprava.

Amandmane koje je podnio Odbor za zakonodavstvo predlagatelj je prihvatio, pa postaju sastavni dio zakona. **Zastupnici su većinom glasova, sa 82 glasa ”za”, 11 ”suzdržanih” i 4 ”protiv” donijeli Zakon o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskom energijom, u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, zajedno s prihvaćenim amandmanima.**

S.Š.

PRIJEDLOG ODLUKE O IZMJENAMA I DOPUNAMA POSLOVNIKA HRVATSKOGA SABORA

Za izmjene premalo zastupničkih glasova

Hrvatski sabor raspravljao je o predloženim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora što ih je predložio Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav, no Prijedlog ove odluke nije prihvaćen (nije dobio potrebnu, kvalificiranu, većinu glasova).

O PRIJEDLOGU

Poslovnik Hrvatskoga sabora koji je na snazi donio je Hrvatski sabor 2000. godine a njegove izmjene i dopune 2000, 2001, 2002, 2003. i 2004. godine. U primjeni Poslovnika uočena je potreba pro-

mjena pojedinih njegovih odredbi. O sadržaju tih promjena usuglašena su stajališta na sjednicama proširenog Predsjedništva Sabora u listopadu 2004. te na sastancima s predsjednicima odnosno predstavnicima parlamentarnih stranaka u siječnju 2005. i poticaj za izmjene i dopune Poslovnika upućen je nadležnom saborskom Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

Stoga taj Odbor predlaže da se izmjenama i dopunama Poslovnika uredi sljedeća pitanja: način utvrđivanja dnevnog reda sjednice Sabora, posebice dopuna dnevnog reda i način utvrđivanja redosli-

jeda rasprave o pojedinim točkama utvrđenog dnevnog reda; mogućnost vođenja rasprave na sjednici Sabora o točkama dnevnog reda o kojima se Vlada ili radna tijela nisu očitovala te glasovanje i utvrđivanje rezultata glasovanja.

Ujedno se predlaže da se zbog osiguranja djelotvornog rada Hrvatskoga sabora o ovom prijedlogu raspravlja po postupku kao o konačnom prijedlogu zakona.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ove Odluke i ne protivi se pri-

jedlogu da se donese po hitnom postupku.

AMANDMANI

Klub zastupnika HSS-a podnio je dva amandmana kojim traži (članak 3. Prijedloga) da se navede da kod utvrđivanja dnevnog reda prioritet moraju imati preostale točke s prethodne sjednice te da se briše predviđena ovlast predsjednika Sabora (članak 4. točka c. stavak 3.) da može promijeniti redoslijed rasprave o točkama s kojima je dopunjen dnevni red kad se radi o prijedlogu zakona ili drugih akata predloženih po hitnom postupku. Naime, ta ovlast nije potrebna jer su već drugim stavicima navedene sve okolnosti za to, obrazloženje je Kluba zastupnika HSS-a.

Te amandmane raspravio je predlagatelj **Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav** i u svom pisanom izjašnjenju naveo da ih većinom glasova Odbor nije prihvatio. Odbor drži da je Prijedlog ove odluke u potpunosti usuglašen s međustranačkim dogovorom na proširenom Predsjedništvu Hrvatskoga sabora. Odbor drži da se amandmani Kluba zastupnika HSS-a prvenstveno odnose na provođenje odredbi Poslovnika te da će odgovarajućom primjenom Poslovnika razriješiti i ta pitanja.

RASPRAVA

O zakonskim prijedlozima i bez mišljenja Vlade RH

Na sjednici Hrvatskoga sabora o predloženim izmjenama uvodno je govorio predsjednik Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav **Dražen Bošnjaković (HDZ)**. Ovo je drugi put u ovom sazivu Sabora da se mijenja Poslovnik, prvi put je to bilo uz reguliranje postavljanja zastupničkih pitanja i sada vidimo da to funkcionira dobro. Predloženim izmjenama uređuje se da će rasprava u Saboru biti moguća o prijedlozima zakonskih akata o kojima nema mišljenje Vlade ili radnog tijela, što se dosad pokazalo kao jedna ozbiljna zapreka.

Precizira se i zapravo redoslijed rasprave o točkama dnevnog reda odnosno kada se to može mijenjati – kad nema predlagatelja, kad se radi o zakonima po hitnom postupku i o zakonima kojima se usklađuje naše pravo s pravom EU. Kao pravilo uvodi se elektroničko glasovanje, koje je dosad bilo jedno od ravnopravnih oblika glasovanja a kad zatraži predstavnik Kluba i poimenično.

Uslijedila je rasprava u kojoj je **Dražen Lesar (HNS)** u ime Kluba zastupnika HNS/PGS-a najprije rekao da se ove izmjene Poslovnika predlažu jer su zastupnici prije nekoliko mjeseci svakodnevno bili u situaciji sukoba na relaciji oporba-vladajući zbog toga što su različito tumačili postojeće odredbe Poslovnika ili što neka pitanja u Poslovniku nisu precizno regulirana. Zbog takvih stavova, sporova bilo je i situacija bježanja iz sabornice, teških riječi zbog čega smo vjerojatno ostali u sjećanju građana ne baš po dobrom.

Točno je da ovo što se sada predlaže u većem dijelu rješava ta sporna pitanja ali se neka ni ne rješavaju, upozorio je zastupnik. Tako se kod dopune dnevnog reda u toku zasjedanja Sabora ne navodi obveza predsjedavajućeg da jasno kaže pod kojim rednim brojem će biti izvršene dopunske točke. I na prošloj sjednici bila je dopuna dnevnog reda ali bez da se reklo pod kojim će rednim brojem te točke biti, naveo je te da dodao da ima i točaka koje su dosad bile i na četiri sjednice a nisu utvrđene kao prioritete već su na kraju dnevnog reda. Ni o tome nema ni jedne odredbe u predloženim odredbama iako je na početku pregovora to bio jedan od ključnih zahtjeva oporbe.

Nije ni točno što se tumači da će se ovim promjenama maksimalno izbjeći preskakanje točaka utvrđenog dnevnog reda jer se omogućuje svakom članu Vlade, koji u ime predlagatelja brani ili obrazlaže predloženi zakon, da se ne pojavi u sabornici uz izgovor da je spriječen i da se ta točka preskoči a da u tom trenutku nitko ne mora informirati zastupnike kad će ona ponovno biti stavljena na dnevni red, rekao je, među ostalim.

Želi vjerovati da će ovaj Odbor ubrzo, s obzirom na to da se radi o ozbiljnijoj promjeni izdati i pročišćeni tekst Poslovnika u knjižici kako bi se zastupnici lakše snalazili, rekao je na kraju.

Klub zastupnika HDZ-a podržat će ove promjene, u svakom slučaju zato što su rezultat konsenzusa svih parlamentarnih stranaka i nadamo se da će pridonijeti učinkovitijem radu svih, izvijestio je **Dražen Bošnjaković (HDZ)**. Vidjet ćemo hoće li trebati u budućnosti regulirati druge poslovničke institute, ali ovo je dobar put da se Poslovnik mijenja isključivo dogovorom svih.

Rješenje bez presedana

Dr.sc. **Furio Radin (neovisni)** govorio je u ime Kluba zastupnika nacionalnih manjina, rekavši da je uvijek poučno raspravljati o poslovnicima Hrvatskoga sabora, jer to nedvosmisleno kaže da do svijesti dolaze određene stvari tek kad više nemaš moć. Poslovnik koji se sada mijenja je na snazi dugo godina, međutim nitko nije protestirao, eventualno iz redova tadašnje oporbe, jer nije bilo mišljenja Vlade ili radnih tijela. Zastupnik je uvijek mislio da su radna tijela u Saboru od iznimne važnosti, iako ih je prije 13, 14 godina bilo 12, 13 a danas 25 ili 26 a javna je tajna da je do tog povećanja došlo jer su mjesta predsjednika i potpredsjednika odbora plaćena. A to utječe izravno na državni proračun jer odbori zapošljavaju i određen broj ljudi u administraciji.

A sada se u ovim izmjenama daje nešto bez presedana – u slučaju kad radno tijelo ne podnese izvješće Saboru može se o točki dnevnog reda raspravljati i bez tog izvješća. A treba vidjeti koliko ta radna tijela koštaju, kako funkcioniraju u drugim parlamentima i vidjet ćemo da su zapravo presudna mjesta gdje se doista radi na dokumentima. A kad to dođe na plenarnu sjednicu, znači Sabor, to je više predstava za javnost nego nešto drugo. Niti dosad mišljenja radnih tijela nisu imala nikakvog utjecaja (ili vrlo malo) i svjedok je bio bezbroj puta jednog glasanja na radnim tijelima a drugo u sabornici, rekao je zastupnik

pitajući se kako je moguće da odluke koje su donesene na radnim tijelima "padaju" u sabornici.

I sada, ako se može u sabornici raspravljati i odluke donositi bez mišljenja radnog tijela odbori zapravo gube smisao. A zar nije bilo umjesto toga jednostavno reći da kad određeni zakonski prijedlog dođe u proceduru u roku od 8, 10 dana radno tijelo mora zasjedati i donijeti odluku. Zastupnik ima sasvim drugačije mišljenje o ulozi radnih tijela jer u parlamentima u Europi kad se o nekom zakonu raspravlja na radnom tijelu i kada se usvoje amandmani onda se mijenja tekst zakona i on tako izmijenjen dolazi na raspravu u parlament, rekao je, među ostalim, govoreći o saborskim radnim tijelima čiji eventualno usvojeni amandmani u raspravi na Saboru nemaju nikakve veze jer dolazi do izražaja partitokracija.

To ponudeno rješenje ostaje sporno za Klub zastupnika nacionalnih manjina a ostale izmjene prihvaća. U zemlji kao što je Hrvatska, koja se inače mora boriti s budžetom, zapravo se čini suvišnim imati i dalje tijela koja ničemu ne služe, naglasio je.

Kozmetičke izmjene

Dr.sc. **Zlatko Kramarić (LS)** govorio je u ime Kluba zastupnika HSLS-a, DC-a i LS-a. Ne zna što znači bitna i manje bitna parlamentarna stranka ali jednostavno nije točno da su sve parlamentarne stranke sudjelovale u donošenju ovih izmjena kao što je rekao zastupnik Bošnjaković. Tu se pokazuje zapravo cijeli problem našega parlamentarnog sustava, da još uvijek postoje u našem parlamentu stranke prvoga i drugog reda, rekao je, među ostalim. Nema iluzije da uskoro ove izmjene, lijepo je čuti donesene konsenzusom, neće biti podvrgnute izmjenama. Netko će reći da je to stvar dinamičnosti, da smo u stanju priznati neki put da naša rješenja nisu baš genijalna, no ima dojam da upravo s tim velikim brojem izmjena pokazujemo da su mnoge stvari daleko od definiranja i da vrlo često pribjegavamo upravo tom političkom tajmingu i odlučujemo prihvatiti rješenja koja je stvarnost odavno uočila.

Ne želi govoriti da se od 1992. godine kad je ušao u Parlament broj radnih tijela udvostručio, da postoji razlika između običnog člana radnog tijela i predsjednika i potpredsjednika (to je mjesto s kojim se može vrlo uspješno trgovati). Sada smo opet odlučili da idemo na određene kozmetičke izmjene. Mi želimo pokazati kako Sabor ne mora ni dobiti mišljenje Vlade i da može raditi. No, zastupnik se boji da osim ovog deklarativnog odnosa to još uvijek ne znači da Parlament ima prevagu nad Vladom i boji se da sami sebe u tome zavaravamo.

Isto tako opasno je da određivanje dnevnog reda bude stvar voluntarizma (bilo je situacija da je predsjedavajući imao običaj slobodno tumačiti redosljed točaka i da se nije znalo kada će neka točka doći na dnevni red). Predsjedavajući mora imati određeno diskrecijsko pravo u tome ali bi ga trebalo na neki način omediti (neki se važni zakoni donose bez prisustva javnosti itd.). A sada bismo mi taj voluntarizam ne omedili, zapravo malo proširili s ovim elementima da su moguće promjene kada se radi o usklađivanju hrvatskoga zakonodavstva s propisima EU, potvrđivanju međunarodnih ugovora itd. Predlagatelju bi bilo dobro da razmisli jesmo li shvatili da ovih 152 zastupnika moraju imati ista prava počevši od ureda, faksa, telefona, da zastupnik doista može na pravi način odraditi ono za što je dobio povjerenje građana i tu nema razlike. To je onda nulta premisa, kaže zastupnik, o kojoj, čini mi se, ove izmjene Poslovnika uopće ne vode računa.

Dobro je da je konačno elektroničko glasovanje dobilo svoj status u Poslovniku, jer smo donedavno glasovali kao stari Slaveni, malo je nedostajalo da bacamo kamenčiće.

Teško se suprotstaviti konsenzusu svih parlamentarnih stranaka, minus nekih, i mi nećemo raditi problema ne zato što se smatramo manje bitnima nego da se omogući da odista svi zastupnici budu ravnopravni i da mogu odraditi ono za što su ih građani birali, rekao je na kraju.

Odstupilo se od dogovora

Ove izmjene i dopune Poslovnika na tragu su dogovora parlamentarnih stranaka postignutog oko normalizacije funkcioniranja hrvatskoga Parlamenta, rekla je **Ljubica Lalić (HSS)** govoreći u ime Kluba zastupnika HSS-a. Koncem rujna prošle godine došlo je do ozbiljnih poremećaja koji su se tumačili krizom parlamentarizma u RH i dobro je što se uspjelo doći do dogovora o tome što i kako učiniti radi normalizacije rada Hrvatskoga sabora.

Osnovni prigovori oporbenih klubova odnosili su se na široko tumačenje poslovničkih odredbi u ocjeni da li se govornik drži teme, na oduzimanje riječi zastupnicima oporbe pa čak kada su govorili u ime kluba, na uskraćivanje prava na stanku za konzultacije unutar kluba, na reagiranje predsjedavajućeg na uvrede prema oporbenim zastupnicima, na nedopustivu razinu komunikacije u Saboru, na nepoštivanje utvrđenog dnevnog reda itd., navela je, među ostalim zastupnica.

Podržali bismo izmjene Poslovnika koji bi bio u funkciji normalizacije i davao jamstva da će tako dugoročno biti, međutim, na temelju današnjih iskustava kod usvajanja dnevnog reda uvjereni smo da će Poslovnik biti jedno, a praksa drugo odnosno Poslovnik će se primjenjivati prema tumačenju, a ne slovu. Naime, jedna od temeljnih prigovora klubova zastupnika odnosio se na sastavljanje i poštivanje usvojenog dnevnog reda. Inženjeringom prijedlozi oporbenih klubova nikad ne bi došli na red za raspravu jer su se uvijek nalazili na dnu dnevnog reda, prenosili iz sjednice na sjednicu pa tako ima zakonskih prijedloga koji su ušli u proceduru krajem rujna prošle godine a još do sada se nije o njima raspravljalo. Tijekom pregovora parlamentarnih stranaka dogovoreno je da će se to ugraditi u izmjene Poslovnika, a do izmjena da će se poštivati ovaj dogovor no danas se odstupilo od toga a iz obrazloženja predsjedavajućeg dade se zaključiti da potporu za to nalazi u izmjenama Poslovnika. Ako je tako onda takve izmjene Poslovnika

Klub zastupnika HSS-a ne može podržati, navela je zastupnica šire govoreći o tome najavivši amandmane ovog Kluba.

Izmjene nužne

Klub zastupnika SDP-a smatra da je ovom izmjenom Poslovnika započela dobra praksa – da se Poslovnik mijenja konsenzusom, suglasjem svih klubova zastupnika. Ove su izmjene Poslovnika bile nužne jer su riješile pitanja koja su opteretila rad Sabora na samom početku i dovela ponekad do vrlo neugodnih situacija koje nisu dobro primljene ni u javnosti, rekao je **Nenad Stazić (SDP)** javljajući se u ime Kluba zastupnika SDP-a. Bilo je tu svega, od neujednačenog odnosa predsjedavajućeg prema zastupnicima iz različitih klubova do oduzimanja riječi zastupnicima, pa čak kad nastupaju u ime klubova, podsjetio je zastupnik, dodajući da je najgore bilo s manipuliranjem glasova u slučaju Žužula. Izmjene Poslovnika su dakle bile nužne da se riješe sva ta goruća pitanja, a Klub zastupnika SDP-a smatra da će Poslovnik trebati i dalje mijenjati ako se nastavi s lošom praksom.

Svako ograničavanje, svaka stroga primjena ovog Poslovnika koja bi išla za tim da se reducira zastupničko pravo da govori ne bi bila dobra (nažalost, takva se praksa nastavlja) pa će vjerojatno biti potrebno nastaviti ovo usuglašavanje kako bi se omogućilo zastupnicima, bez obzira na odnos parlamentarne većine i parlamentarne manjine, da nesmetano, slobodno, otvoreno obna-

šaju svoje dužnosti. I nakon dogovora predsjedavajući sebi dopušta da komentira izlaganja zastupnika pod izlikom da daje pojašnjenja koja nitko nije od njega tražio, a radi se o političkom komentiranju i takva praksa je Klubu zastupnika SDP-a neprihvatljiva.

Klub zastupnika SDP-a pokušao je u pripremi ovih izmjena upozoriti i na još jednu lošu praksu, a to je učestala zloporaba ispravka netočnog navoda i povrede Poslovnika (svi smo krivi) pa je i predložio da se mijenja taj famozni članak 209. Poslovnika na način da se ispravak netočnog navoda može koristiti samo nakon izlaganja predlagatelja, predstavnika Vlade ili zastupnika koji govori u ime Kluba (to je i sada rješenje) a da između zastupnika ostane samo mogućnost replike i odgovora na repliku. To bi bilo u skladu s tradicijom govornišva i oslobodilo bi se učestalih kršenja Poslovnika, rekao je te pozvao predlagatelja da pripremi do glasovanja takav amandman.

Prijavljenih za raspravu za ovu točku dnevnog reda više nije bilo pa je rasprava zaključena.

Bez kvalificirane većine

Glasovanju o Prijedlogu ove odluke prethodilo je očitovanje izvjestitelja predlagatelja, **Dražena Bošnjakovića (HDZ)** o amandmanima Kluba zastupnika HSS-a. Prijedlog odluke napravljen je točno sukladno međustranačkom dogovoru jedino što je u nekim dijelovima tekst nomotehnički popravljen. Što se tiče amandmana o prioritnim točkama dnevnog reda rekao je

da nije sporno da se dio točaka dnevnog reda provlači s prethodnih sjednica no ne bi bilo opravdano da se Poslovníkom ovakav instrument (o prioritetu tih točaka) stavlja upravo radi zakona koji se odnose na usklađivanje našeg prava s pravnim stečevinama EU, objasnio je, dodajući da se zato smatra da ne bi bilo opravdano prihvatiti ovakav amandman. Isto tako ne može se prihvatiti ni drugi amandman ovog Kluba jer smatramo da predsjedniku Sabora treba omogućiti da mijenja redosljed rasprava o točkama dnevnog reda kada se odnose na zakone u hitnom postupku, rekao je.

U ime predlagatelja amandmana najprije je **Zlatko Tomčić (HSS)** je naglasio da argument koji je iznio predgovornik ne stoji jer amandman ne sprječava da zakoni koji se donose po hitnom postupku i odnose se na EU imaju prednost u odnosu na druge točke. Međustranački dogovor podrazumijevao je upravo ovo što sada predlažemo, rekao je. Zatim je **Ljubica Lalić (HSS)** dodala da u pravilu ne bi imali ništa protiv da se u dnevni red ubacuje hitnost postupka no upravo iskustvo s ove sjednice govori da u hitnu proceduru dolaze zakoni koji uopće nemaju uvjeta za to i omogućavaju da se dnevni red ne poštuje i da se zapravo pomiču sve točke dnevnog reda.

Glasovanjem zastupnici nisu prihvatili ove amandmane.

Hrvatski sabor nije donio Odluku o izmjenama i dopunama Poslovnika jer on nije dobio propisanu kvalificiranu većinu od 77 glasova (74 "za" 6 "suzdržano", 14 "protiv").

D.K.

NAKNADNO GLASOVANJE

PRIJEDLOG ZAKONA O POTICANJU DOMAĆE PROIZVODNJE ZA PLASMAN U TURIZMU

Na 13. sjednici Hrvatskog sabora, 1. travnja 2005., glasovalo se i o zakonskom prijedlogu o poticanju domaće proizvodnje za plasman u turizmu, što ga je

predložio za donošenje Klub zastupnika HSS-a.

Podsjetimo, rasprava o ovom zakonu provedena je na 12. sjednici (o tome smo

pisali u našem listu br. 417, od 28. lipnja, na str. 26, pod naslovom: "Proizvodne programe prilagoditi potrebama turističkog tržišta".) kada je dobio i potporu klubova

oporbenih zastupnika. Međutim, Vlada RH je sugerirala Hrvatskom saboru da ga ne podupre, a njenom su se mišljenju priklonili i nadležni saborski odbori.

Iako podržava ideju povezivanja turističkog sektora i domaćih poljoprivrednih proizvođača, Vlada smatra da razradi zakonskih poticajnih mjera treba prethoditi utvrđivanje i analiza ukupnih kvantitativnih i kvalitativnih potreba turizma, odnosno mogućnosti proizvodnog gospodarstva. U svom Mišljenju

među ostalim, napominje da je predloženi Zakon u suprotnosti sa Zakonom o državnim potporama, sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju s EU, te s mjerama poljoprivredne politike, kao i da nisu jasno navedeni izvori financiranja za njegovu provedbu.

Ishod glasovanja

Sukladno prijedlozima nadležnih radnih tijela, Hrvatski sabor je donio sli-

jedeći zaključak: **Ne prihvaća se Prijedlog zakona o poticanju domaće proizvodnje za plasman u turizmu, koji je predložio Klub zastupnika HSS-a, zbog razlog navedenih u mišljenju Vlade i izvješćima radnih tijela. Za takav zaključak glasovala su 74 zastupnika, 29 ih je bilo protiv, dok su četvorica bili suzdržani.**

M.Ko.

PRIJEDLOG ZAKONA O PRAVOBRANITELJU ZA HRVATSKE ISELJENIKE I POVRATNIKE

Na 13. sjednici Hrvatskoga sabora (14. travnja) zastupnici su sa 82 glasa "za", 4 "suzdržana" i 21 "protiv" prihvatili Prijedlog zakona o pravobranitelju za hrvatske iseljenike i povratnike, koji je predložio nezavisni

zastupnik dr. sc. Slaven Letica. Sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja uputit će se predlagatelju, radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

Ujedno podsjećamo da smo rezimirali raspravu o tom zakonskom prijedlo-

gu sa 12. sjednice Hrvatskoga sabora i objavili u IHS-u, broj 418, od 7. srpnja 2005. godine na strani 9. pod naslovom: "Viša razina brige za hrvatske državljane izvan Domovine".

J.Š.

PRIJEDLOG DEKLARACIJE O PRAVIMA OSOBA S INVALIDITETOM

Hrvatski sabor usvojio je, na 13. sjednici, Prijedlog deklaracije (sa 113 glasova "za" i 2 "suzdržano") zajedno s amandmanima Kluba zastupnika SDP-a.

Vladu RH Parlament je obvezao da mu podnosi godišnje izvješće o provedbi mjera iz Nacionalne strategije jedinstvene politike za osobe s invaliditetom.

Nakon konzultacija s klubovima zastupnika radi popravljivanja određenih formulacija kako bi bile prihvatljive svim klubovima ovaj je klub predložio dvije izmjene (s obzirom na to da su amandmani podneseni poslije roka, gla-

sovalo se najprije o tome, a rezultat je bio 106 glasova "za", 5 "suzdržano" i jedan "protiv").

Prvom izmjenom, u članku 2, utvrđeno je da osoba s invaliditetom ima sva prava i slobode koje proizlaze iz Ustava, zakona i ove Deklaracije, neovisno o rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, nabrazi, društvenom položaju ili drugim osobinama bez ikakve diskriminacije. Taj je amandman usvojen sa 106 glasova "za", 7 "suzdržano" i 1 "protiv".

Izmjenom točke 20. utvrđeno je da će Republika Hrvatska ujednačiti vre-

dnovanje invalidnosti na način koji će spriječiti svaku diskriminaciju te poticati razvijanje sustava zaštite povodom nastupanja invalidnosti zbog ozljede na radu, profesionalne bolesti ili drugih profesionalnih rizika. Ovaj je amandman prihvaćen sa 106 glasova "za" i 5 "suzdržano".

Raspravu o Prijedlogu deklaracije sa 12. sjednice prikazali smo u broju 416 "Izvješća Hrvatskog sabora", na str. 65 pod naslovom: "Jačanje svijesti o jednakom pravu sudjelovanja u životu zajednice".

J.R.

ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA

SOCIJALNA SKRB

Početak rada Centra za radnu terapiju i rehabilitaciju

Na zastupničko pitanje **Željke Antunović (SDP), u vezi s početkom rada Centra za radnu terapiju i rehabilitaciju "Nada", Karlovac - Podružnica Vojnić** odgovorilo je **Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi**.

"1. Centar za radnu terapiju i rehabilitaciju "Nada", Karlovac je privatna ustanova u Republici Hrvatskoj registrirana za pružanje usluga skrbi izvan vlastite obitelji za osobe s mentalnom retardacijom i psihičkim smetnjama.

Za podmirenje troškova smještaja korisnika Centra zaključen je ugovor s Ministarstvom rada i socijalne skrbi, te je kapacitet ustanove ubrzo popunjen nakon što je Centar započeo s radom.

U svrhu zadovoljavanja procijenjenih potreba zbrinjavanja korisnika s mentalnom retardacijom i psihičkim smetnjama, vlasnica Centra za radnu terapiju i rehabilitaciju "Nada", Karlovac proširila je samoinicijativno kapacitet ustanove tako da je adaptirala i opremila i objekt u Vojniću.

U tijeku rješavanja zahtjeva Centra, za osnivanje Podružnice u Vojniću, Ministarstvo rada i socijalne skrbi je, kao pravni prednik Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, 2. svibnja 2003. godine, izdalo odobrenje, sukladno članku 96. stavku 2. Zakona o socijalnoj skrbi (Narodne novine, br. 73/97, 27/2001, 59/2001, 82/2001 i 103/2003).

2. Postupak osnivanja, pa tako i odobrenje za osnivanje Podružnice Centra u Vojniću, ne znači i obvezu zaključenja ugovora s Ministarstvom. Rješenje

kojim je utvrđeno da Centar za radnu terapiju i rehabilitaciju "Nada" - Podružnica Vojnić ispunjava uvjete utvrđene Pravilnikom o vrsti doma za djecu i doma za odrasle osobe i njihovoj djelatnosti, te uvjetima glede prostora, opreme i potrebnih stručnih i drugih djelatnika doma socijalne skrbi (Narodne novine, br. 101/99 i 102/2002), samo znači da ustanova ispunjava uvjete za početak rada. a Ministarstvo rada i socijalne skrbi, odnosno Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi kao pravni sljednik, nisu preuzeli obvezu podmirenja troškova smještaja za korisnike Centra u Podružnici Vojnić. Također, za navedene namjene, u 2005. godini nisu osigurana sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske.

3. U Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi u tijeku je izrada Nacrta prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi, kojim će se, između ostalog, na kvalitetniji način urediti pitanja utvrđivanja, odnosno popunjavanja mreže domova socijalne skrbi, utvrđivanja cijene usluga i zaključivanja ugovora s domom kojeg osnivač nije Republika Hrvatska."

Domovi za djecu bez odgovarajuće voditeljske skrbi

Na zastupničko pitanje **Dragutina Lesara (HNS), u vezi s izjednačenjem statusa Doma za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi "Blaženi Alojzije Stepinac" s ostalim domovima iste namjene** odgovorila je **Vlada RH**.

"Dom za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi "Blaženi Alojzije Stepinac", ustanova je socijalne skrbi osnovana temeljem članka 97. Zakona o socijalnoj skrbi (Narodne novine, br. 73/97,

27/2001, 59/2001, 82/2001 i 103/2003), koja pruža usluge skrbi izvan vlastite obitelji, sukladno članku 62., članku 68. stavcima 1. i 2., te članku 69. Zakona. Osnivač Doma je Caritas Nadbiskupije zagrebačke.

Cijenu usluga skrbi izvan vlastite obitelji u domu socijalne skrbi, kojeg osnivač nije Republika Hrvatska, utvrđuje vlasnik, odnosno osnivač ustanove. Cijena usluge je različita za pojedini dom i, u pravilu, ovisi o vrsti skrbi izvan vlastite obitelji, pruženim uslugama i kategoriji doma.

Nakon što je osnovan Dom za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi "Blaženi Alojzije Stepinac", bivše Ministarstvo rada i socijalne skrbi sklopilo je s osnivačem, temeljem njegova zahtjeva, ugovor o međusobnim odnosima, kojim su ugovoreni uvjeti i cijena smještaja po korisniku.

Utvrđena cijena smještaja, koju je osnivač doma prihvatio, bila je uvjetovana vrstom i opsegom usluga, brojem i strukturom zaposlenih djelatnika, te materijalnim mogućnostima države.

Činjenica je, da je cijena smještaja različita u domu socijalne skrbi kojeg je osnivač Republika Hrvatska u odnosu na cijenu smještaja u ustanovama drugih osnivača, ali to ne znači i različit odnos države prema djeci smještenoj u domove drugih osnivača. Naime, domovi socijalne skrbi vjerskih zajednica, nevladinih udruga i drugih pravnih i fizičkih osoba financiraju se iz različitih izvora, donacija, vlastitih prihoda i dr.

U postojećim gospodarskim prilikama, država, u sklopu reforme sustava socijalne skrbi, potiče osnivanje domova drugih osnivača, odnosno traži druga, izvaninstitucionalna, a po stručnoj ocjeni primjerenija i kvalitetnija rješenja

(prvenstveno se misli na udomiteljstvo), a koja rješenja su ujedno i jeftinija za državu.

Stoga smatram da ne stoji tvrdnja cijelnog zastupnika, gospodina Dragutina Lesara, da Dom za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi "Blaženi Alojzije Stepinac", nije u ravnopravnom položaju s ostalim domovima za nezbrinutu djecu u Hrvatskoj."

Doplatak za pomoć i njegu

Na zastupničko pitanje **Dragutina Lesara (HNS), u vezi s povećanjem osnovice za socijalna davanja, te izmjenom članka 23. Zakona o socijalnoj skrbi, s ciljem povećanja doplatka za pomoć i njegu slijepim i slabovidnim osobama** - odgovorila je **Vlada RH.**

" Zakonom o socijalnoj skrbi (Narodne novine, br. 73/97, 27/2001, 59/2001, 82/2001 i 103/2003), uređenje sustav socijalne skrbi, temeljen na načelu supsidijarnosti, čime je afirmirana odgovornost pojedinca i obitelji za vlastitu socijalnu sigurnost. Člankom 16. Zakona o socijalnoj skrbi propisano je

da osnovicu, na temelju koje se utvrđuje visina pomoći za uzdržavanje, kao i druga prava propisana ovim Zakonom, određuje Vlada Republike Hrvatske.

Prilikom određivanja osnovice Vlada Republike Hrvatske rukovodi se gospodarskim prilikama, kao i razinom primanja koja građani ostvaruju u drugim sustavima, kao što su mirovinska primanja, najniža plaća i sl., vodeći računa da je socijalna skrb djelatnost kojom se osigurava i ostvaruje pomoć za podmirenje osnovnih životnih potreba socijalno ugroženih, nemoćnih i drugih osoba.

Pravo na doplatku za pomoć i njegu, u skladu s odredbama Zakona o socijalnoj skrbi, može ostvariti osoba koja ispunjava propisane uvjete, tek ako to pravo ne može ostvariti na drugoj osnovi. Osim toga, osoba koja je ostvarila pravo na doplatku za pomoć i njegu može, u skladu s propisanim uvjetima, ostvarivati i druga prava iz sustava (jednokratna pomoć, pomoć za uzdržavanje, pomoć za podmirivanje troškova stanovanja).

Vlada Republike Hrvatske je, putem Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, pokrenula inicijativu za određivanje osnovice tako da se osnovica veže

uz određene parametre koji odražavaju egzistencijalni minimum. Naime, Europska komisija je, još 1992. godine, preporučila vladama zemalja članica da ustanove standarde minimalnog dohodka koji bi jamčili građanima ljudsko dostojanstvo u borbi protiv siromaštva i isključenosti. Ova je preporuka usvojena tako da danas sve zemlje Europske unije, osim Grčke, imaju zakonski regulirani minimalni dohodak. Postupak određivanja osnovice za ostvarivanje prava po osnovi socijalne skrbi je u tijeku.

Vlada Republike Hrvatske namjerava, tijekom ove godine izmijeniti Zakon o socijalnoj skrbi, te će pri izradi propisa voditi računa o prijedlozima koji su navedeni u zastupničkom pitanju, odnosno, koje su dale neke udruge slijepih, a odnose se na povećanje iznosa doplatka za pomoć i njegu sa 100% na 200% i sa 70% na 100% osnovice.

U Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2005. godinu (Narodne novine, broj 171/2004), osigurana su sredstva za realizaciju prava na socijalna davanja, utvrđena postojećim Zakonom."

M. M.

**izvješća
HRVATSKOGA
SABORA**

**GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
dr. Željko Sabol**

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
REDAKCIJA: Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavnog i odgovornog urednika), Đurđa Krmpotić, Marta Micek, Jasna Rodić, Jasenka Šarlija, Sanja Šurina i Vjekoslav Žugaj
GRAFIČKI UREDNIK: Branislav Tanasijin
RAČUNALNA OBRADA: Ivo Rada
TAJNICA REDAKCIJE: Gordana Petrović
ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6,

tel: 01/4569-722
fax: 01/6303-018
Web: <http://www.sabor.hr>
E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb
PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162
Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
TISAK: Tiskara Hrvatskoga sabora